

Werkwijzer bedrijfsbrandweren 2013

Implementatie
Artikel 31 Wet veiligheidsregio's &
Hoofdstuk 7 Besluit veiligheidsregio's

14 november 2013, versie 2.0

Inhoud

WERKWIJZER BEDRIJFSBRANDWEREN 2013	1
INHOUD	1
PROJECTBEZETTING 2013 (ACTUALISATIE)	4
GROOTSTE WIJZIGINGEN ACTUALISATIE 2013	4
PROJECTBEZETTING VERSIE 2010	5
FOTOGRAFIE	5
VOORWOORD	6
INLEIDING EN LEESWIJZER	7
DEEL I: BEDRIJFSBRANDWEER EN EXTERNE VEILIGHEID (ALGEMEEN)	9
HOOFDSTUK 1 WETTELIJKE KADERS BEDRIJFSBRANDWEERZORG	10
1.0 INLEIDING	10
1.1 DE BEDRIJFSBRANDWEER	10
1.2 AANWIJZINGSBEVOEGDHEID: VEILIGHEIDSRÉGIO	10
1.3 AANWIJZINGSCRITERIUM: BIJZONDER GEVAAR	11
1.4 CATEGORIEËN VAN INRICHTINGEN	11
1.5 GEZAMENLIJKE BEDRIJFSBRANDWEER	12
1.6 AANWIJZINGSPROCEDURE.....	12
1.6.1 Basisprocedure	12
1.6.2 Basisprocedure voor een afwijzing	14
1.6.3 Juridische procedures: bezwaar en beroep	14
1.7 BEDRIJFSBRANDWEREN OP BASIS VAN VRIJWILLIGHEID.....	15
1.8 VERBINDINGEN MET RICHTLJNEN (PGS)	15
HOOFDSTUK 2 INDUSTRIËLE VEILIGHEID	16
2.1 INLEIDING	16
2.2 WAT IS INDUSTRIËLE VEILIGHEID?.....	16
2.3 BEHEERSING VAN RISICO'S - DE ACTOREN	16
2.3.1 De industrie.....	16
2.3.2 Bevoegd gezag Wabo	16
2.3.3 Inspectie SZW, directie Major Hazard Control (MHC)	16
2.3.4 Veiligheidsregio	17
2.3.5 College van B&W	18
2.4 VEILIGHEIDSBHEERSSYSTEEM.....	18
2.5 RISICO'S BEHEERST - HET VLINDERDASMODEL.....	19
2.5.1 Loss of containment	19
2.5.2 Fouten.....	19
2.5.3 Effecten	19
2.5.4 Maatregelen (LOD's)	20
2.6 OVERHEIDSBRANDWEER VERSUS BEDRIJFSBRANDWEER	20
2.7 BEDRIJFSBRANDWEER VERSUS RAMPENBESTRIJDING.....	22
2.8 BEDRIJFSBRANDWEER VERSUS BEDRIJFSHULPVERLENING.....	23
2.9 TECHNISCHE VOORZIENINGEN VERSUS OPERATIONELE CAPACITEITEN.....	23
DEEL II: AANWIJZEN EN CONTROLEREN VAN BEDRIJFSBRANDWEREN (OPERATIONEEL)	24
A. AANWIJZEN BEDRIJFSBRANDWEER	24
HOOFDSTUK 3 PROCEDURE AANWIJZEN BEDRIJFSBRANDWEER	25
3.1 INLEIDING	25
3.2 VOORBEREIDING.....	25
3.3 AANWIJZBESCHIKKINGEN	26
3.4 NA DE AANWIJZING	27
3.4.1 Actualisatie aanwijsbeschikking	27

3.4.2 Verplichtingen inrichtinghouder	28
3.4.3 Handhaving.....	28
HOOFDSTUK 4 OPSTELLEN VAN EEN BEDRIJFSBRANDWEERRAPPORT	30
4.1 INLEIDING	30
4.2 SCENARIO'S TOEGELICHT.....	30
4.2.1 Verschillende scenario's	30
4.2.2 toetsing van incidentscenario's op geloofwaardigheid	31
4.2.3 Selectie van maatgevende incidentscenario's	33
4.3 ZICHTBARE INFORMATIE BIJ DE UITWERKING VAN DE SCENARIO'S.....	36
4.4 UITGANGSPUNTEN BIJ UITWERKING VAN SCENARIO'S.....	37
4.4.1 Algemeen	37
4.4.2 Gaspak- en chemiepakdragers	38
4.4.3 Inzet operationeel personeel zonder brandweerruitrusting	39
4.4.4 Benodigde capaciteiten voor blussen en koelen	39
4.5 BEOORDELEN JUISTHEID EN VOLLEDIGHEID BEDRIJFSBRANDWEERRAPPORT	39
4.5.1 Algemene inrichtingsgegevens	39
4.5.2 Processen binnen de inrichting.....	40
4.5.3 Geloofwaardige en maatgevende scenario's	40
4.5.4 Beschrijving benodigde bedrijfsbrandweer.....	40
DEEL II: AANWIJZEN EN CONTROLEREN VAN BEDRIJFSBRANDWEREN (OPERATIONEEL)	42
B. TOEZICHT OP DE BEDRIJFSBRANDWEER	42
HOOFDSTUK 5 TOEZICHT EN HANDHAVING	43
5.1 INLEIDING	43
5.2 WETTELIJKE BASIS.....	43
5.3. TOEZICHT EN HANDHAVING.....	44
5.3.1 Toezicht	45
5.3.2. Toezichtstrategie	46
5.3.3 Sanctiestrategie	47
5.3.4 Strafrechtelijk handhaven	48
5.4 GEDOGEN	49
5.5 STRATEGIE AANVULLENDE INSTRUMENTEN.....	50
HOOFDSTUK 6 PARAAATHEID BEDRIJFSBRANDWEREN	51
6.1 INLEIDING	51
6.2 EISEN AAN PARAAATHEID VAN BEDRIJFSBRANDWEER.....	51
6.3 TOEZICHT OP DE PARAAATHEID VAN DE BEDRIJFSBRANDWEER.....	51
6.3.1 Organisatie van de bedrijfsbrandweer	51
6.3.2 Integriteit stationaire en mobiele brandbestrijdingsvoorzieningen	52
6.3.3 Maatregelgerichte inspectie bedrijfsbrandweerscenario	52
HOOFDSTUK 7 OPLEIDING EN OEFENING	54
7.1 INLEIDING	54
7.2 EISEN AAN OEFENEN	55
7.3 OEFENBELEID	55
7.4 OEFENDOELEN	56
7.5 VASTSTELLEN OEFENDOELEN IN OEFENPROGRAMMA	56
7.6 UITVOERING OEFENDOELEN	57
7.6.1. Doelgroep bepalen	57
7.6.2 Bijhouden van kennis en vaardigheden op het opleidingsniveau (basisniveau)	57
7.6.3 Bijhouden van kennis en vaardigheden op specialistisch niveau (specialismen)	57
7.7 OEFENVORMEN	57
7.8 OPSTELLEN DRAAIBOEKEN.....	58

7.9 BEOORDELEN VAN HET OEFENEN	58
7.10 OEFENCYCLI.....	58
7.11 GEZAMENLIJK OEFENEN BEDRIJFSBRANDWEER EN OVERHEIDSBRANDWEER.....	58
DEEL III: ORGANISATIE VAN DE UITVOERING	60
HOOFDSTUK 8 KWALITEITSEISEN OVERHEIDSORGANISATIE	61
8.1 INLEIDING	61
8.1.1 KENNISNIVEAUS ARTIKEL 31 WET VEILIGHEIDSRÉGIO'S	61
8.1.2 ORGANISATORISCHE BORGING.....	62
BIJLAGE 1: AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	63
BIJLAGE 2: PROCEDURE AANWIJSTRAJECT.....	68
BIJLAGE 3: CHECKLIST AANWIJSPROCES	76
BIJLAGE 4: MODELVOORSCHRIFTEN	78
BIJLAGE 5: TOELICHTING SYSTEMATIEK OEFENPROGRAMMA MODEL-BEDRIJFSBRANDWEER	93
BIJLAGE 6: REFERENTIESCENARIO'S (NIET LIMITATIEF)	94
BIJLAGE 7: UITWERKING MAATGEVENDE SCENARIO'S	99
BIJLAGE 8: TAAKANALYSES	102
BIJLAGE 9: PROCESBESCHRIJVING BESTUURSRECHTELIJK HANDHAVINGSPROCES	106
BIJLAGE 10: THEMACONTROLE ORGANISATIE	108
BIJLAGE 11: THEMACONTROLE ONDERHOUD BRANDBESTRIJDINGSVOORZIENINGEN	111
BIJLAGE 12: THEMACONTROLE SCENARIO'S	119
BIJLAGE 13: CHECKLIST BEOORDELING OEFENPLANNEN	124
BIJLAGE 14: JURISPRUDENTIE OVER BEDRIJFSBRANDWEERAANWIJZINGEN	128
BIJLAGE 15: BEDRIJFSBRANDWEEROPLEIDINGEN	139

Projectbezetting 2013 (actualisatie)

W. Reurink	Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO	Manager LEC BrandweerBRZO, Opdrachtnemer
M. de Gunst	Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO	Projectmanager actualisatie werkwijzer
R. Luinge	Juridische Raadgeving LNG B.V.	Adviseur juridische toets
A. Broeren	Tebodin Consultants & Engineers	Adviseur hoofdtekst en opleidingen
K. Kappetijn	Falck AVD	Adviseur juridisch kader en voorschriften
J. Steenaart	Falck AVD	Adviseur voorschriften
W. Wagemakers	Namens VNCI	Belangenbehartiging Chemische Industrie
M. Groenendijk	Gezamenlijke Brandweer	Accountmanager bedrijven GB
L. Smith	Namens Deltalinqs (Keyrail)	Belangenbehartiging Industrie Rotterdam
M. Berendrecht	Namens Deltalinqs (Lyondell Basell)	Belangenbehartiging Industrie Rotterdam
M. Woestenburg	Namens Deltalinqs (Akzo Nobel)	Agendalid
J. de Ruiten	Namens Deltalinqs (BP)	Belangenbehartiging Industrie Rotterdam
W. Denkelaar	Namens Deltalinqs (RST)	Belangenbehartiging Industrie Rotterdam
S. Capelle	Namens Deltalinqs (ECT)	Belangenbehartiging Industrie Rotterdam
R. Amesz	Prorail	Belangenbehartiging emplacementen
W. Botjes	Prorail	Belangenbehartiging emplacementen
P. Janssen	VNO-NCW	Belangenbehartiging Industrie
R. Nagtzaam	Stichting CABO (Shell)	Agendalid
L. Menting	Veiligheidsregio Twente	Voorzitter Werkgroep Bedrijfsbrandweren
W. Makaske	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren & redactionele ondersteuning
J. van de Maat	HVD Groningen	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
M. Bruijnoog	Veiligheidsregio Gelderland-Midden	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
M. Emans	Veiligheidsregio Limburg-Noord	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
S. Kamphuis	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
N. Malkoc	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
C. Jacobs	Veiligheidsregio Limburg-Zuid	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
G. Drenthen	Veiligheidsregio Limburg-Zuid	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
J. Kloppenburg	Veiligheidsregio IJsseland	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
D. de Bruijn	Veiligheidsregio Zeeland	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
C. Aldewereld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
H. van Hoek	Veiligheidsregio Midden-en West Brabant	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
E. Meijer	Veiligheidsregio Hollands-Midden	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
K. Kappetein	Brandweer Amsterdam-Amstelland	Lid werkgroep Bedrijfsbrandweren
M. Hoogveld	Hoogveld Communicates	Redactionele ondersteuning

Grootste wijzigingen actualisatie 2013

Onderwerp

Gebruik van vigerende wettelijke kader
 Aangepast aan huidige inzichten en werkwijzen
 Nadere uitleg begrip "Bedrijfsbrandweer"
 Nadere uitleg van het criterium "reëel" bij de scenarioselectie voor geloofwaardigheid
 Nadere uitleg van het criterium "schade" buiten de inrichting bij de scenarioselectie voor geloofwaardigheid
 Modelvoorschriften ipv algemene bepalingen
 Toelichting op jurisprudentie
 Toelichting op bedrijfsbrandweeropleidingen
 Het weglaten van de bijlagen met uitsluitend voor de overheid bevattende voorbeelden

Paragraaf

Gehele werkwijzer
 Gehele werkwijzer
 Paragraaf 1.1
 Paragraaf 4.2.2
 Paragraaf 4.2.2
 Bijlage 4
 Bijlage 14
 Bijlage 15
 Voormalige bijlagen 3, 9, 10 en 15

Projectbezetting versie 2010

Projectsturing		
	Centrum Industriële Veiligheid (CIV)	Opdrachtnemer
R.T.J. Bouwman A.H.M. van Alphen	Centrum Industriële Veiligheid (CIV)	PL over productieleden / VZ Deskundigengroep
K. Kappetijn	Adviesbureau Van Dijke (AVD)	Redactie & consistentie / VZ Klankbordgroep

Productieleden	
S. Offermans	Centrum Industriële Veiligheid
A. van Buren	Centrum Industriële Veiligheid
N. Malkoç	Brandweer Amsterdam-Amstelland
M.J.M. van Abeelen	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
I. Schot	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
T. Heer	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Leden Deskundigengroep	
J.H. van der Maat	Regionale Brandweer Groningen
P.J.M.L. Keulen	Chemelot Parc Protection
J.J.M. Haakman	Forbo Flooring B.V., Krommenie
J.W.M. Woestenburg	Shell Nederland Raffinaderij bv
E. de Bruin	Gezamenlijke Brandweer
S.D. Meijer	Brandweer Westelijke Mijnstreek
M.M. Tabaka	Regionale brandweer Zuid-Holland Zuid
N.A. Gret	Brandweer Amsterdam-Amstelland

Leden Klankbordgroep	
W. Klijn	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
C. Pronk	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
J. Stuij	Stichting Cabo
Jac. Broeders	VNCI
J. van Damme	VNCI
R. Nagtzaam	VNO
A. Rooseboom	Inspectie VROM
P. Kers	DCMR
J. van Dixhoorn	NVBR netwerk M&I
B. Janssen	NVBR netwerk OGS & BBW
W. van Dijk	Inspectie BZK / I-OOV
M. Ingenbleek	Ministerie VROM
C. Smit	Ministerie V&W
J. Post	NIFV
P. van Lieshout	Ministerie SZW / AI-MHC

Fotografie

Pagina

41, 53 en 60

22

9, 24 en 42

Copyright

© Shell Nederland Chemie B.V.

© Gezamenlijke Brandweer

© BP Raffinaderij Rotterdam B.V. – Michael de Gunst/VRR

Voorwoord

Met het in werking treden van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet veiligheidsregio's is in 2010 een start gemaakt met de modernisering van de regelgeving op het gebied van fysieke veiligheid. Ter ondersteuning van het proces van het aanwijzen van bedrijfsbrandveerplichtige inrichtingen is in datzelfde jaar de Werkwijzer bedrijfsbrandweren uitgegeven. De Werkwijzer bedrijfsbrandweren heeft tot doel een handreiking te bieden aan bedrijven, toezichthouders en andere betrokken partijen bij de uitvoering van de verplichtingen en bevoegdheden die voortvloeien uit het Besluit veiligheidsregio's.

Met de uitgave van de werkwijzer in 2010 werd geanticipeerd op de introductie van aanvullende voorschriften over de opleiding van personeel en omschreef mogelijke varianten van aanwijstrajecten. De ontwikkelingen binnen het werkveld sinds 2010 en de nieuw verschenen regelgeving maakten een actualisatie van de Werkwijzer bedrijfsbrandweren meer dan wenselijk.

Het doel van de werkwijzer blijft onveranderd. Immers, de bevoegdheid van het bestuur van de veiligheidsregio om inrichtingen aan te wijzen als bedrijfsbrandveerplichtige inrichtingen is niet gewijzigd. Ook de beoordeling van de noodzaak van bedrijfsbrandveerplicht blijft onverminderd complex en specifiek.

Overheid en bedrijfsleven moeten gezamenlijk optreden bij de uitvoering van deze complexe materie. Dit betekent staan voor maatregelen die belangrijk én nodig zijn voor de veiligheid, maar tegelijkertijd ook oog hebben voor kostenbeheersing. Het aanwijzen van bedrijfsbrandveerplichtige inrichtingen biedt een bijzondere kans voor een groeiende samenwerking tussen bedrijven en de overheid.

Voor u ligt de door een brede vertegenwoordiging van de industrie én de betrokken veiligheidsregio's overeengekomen tekst. De tekst is een levend document hetgeen mag blijken uit de sterke wens om in de laatste maanden van 2013 en in 2014 te werken aan een addendum voor vrijwillige bedrijfsbrandweren en een addendum voor de specifieke situatie bij emplacementen.

Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO

Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Van oudsher zijn in Nederland de gemeenten verantwoordelijk voor brandweezorg. De Brandweerwet 1985 legde de verantwoordelijkheid voor (kortweg) “het voorkomen, beperken en bestrijden van brand en ongevallen anders dan bij brand” bij het gemeentebestuur. Diezelfde Brandweerwet bood via artikel 13 het gemeentebestuur de mogelijkheid om bedrijven te beoordelen op eventuele bedrijfsbrandweerplicht. Als het gemeentebestuur reden had om aan te nemen dat een bedrijf “een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid” kon veroorzaken, kon dat bedrijf verzocht worden om informatie aan te reiken om dat vermoeden te staven.

Die informatie komt veelal beschikbaar als onderdeel van een veiligheidsrapport (VR) in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo'99) of in een apart bedrijfsbrandweerrapport. Indien er sprake was van een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid, dan kon aanwijzing van het bedrijf als bedrijfsbrandweerplichtige inrichting volgen. Bleek uit de informatie van het bedrijf dat er geen sprake was van bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid, dan volgde een brief met de overwegingen om niet over te gaan tot een aanwijzing.

Het Besluit bedrijfsbrandweren dat in 1990 in werking trad, gaf regels voor de te volgen procedure, toetsingscriteria en de wijze waarop in de informatiebehoefte van een gemeente kon worden voorzien. Het was aan gemeenten om inhoudelijke criteria en eisen te stellen aan een eventuele bedrijfsbrandweerorganisatie. Maatwerk per bedrijf en per gemeente vormde voor de wetgever het uitgangspunt.

Vanaf 1991 is gewerkt met het beschikbare instrumentarium. Gemeenten als Rotterdam, Dordrecht en Vlissingen hebben dit grootschalig opgepakt, gezien de grote hoeveelheid bedrijven in hun haven- en industriegebied die mogelijk onder de werking van deze regeling zouden kunnen vallen. Elders in het land is het veelal kleinschaliger opgepakt, met die aantekening dat ook in andere gebieden sprake kon zijn van grote industriële complexen. In de toepassingspraktijk zijn verschillende dossiers terecht gekomen bij de bestuursrechter die zowel over principiële als zeer technische onderwerpen uitspraken heeft gedaan.

Met het in werking treden van het Brzo'99 is de procedure met betrekking tot bedrijfsbrandweezorg dichter komen te staan bij vergunning- en controleprocedures die bedrijven moeten volgen en ondergaan voor milieuveiligheid en arbeidsveiligheid. Een groot deel van de bedrijven die aandacht behoeven op basis van artikel 13 Brandweerwet, zijn Brzo-bedrijven die een PBZO-document of een VR moeten indienen bij de overheid. In een VR komen milieu en externe veiligheid, arbeidsveiligheid, brandweezorg en rampenbestrijding bij elkaar. Een bedrijf wordt geacht in een VR de risico's van zware ongevallen voor al die facetten integraal inzichtelijk te maken en aan te tonen dat alle mogelijke maatregelen genomen zijn om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken. Van de verschillende overheden wordt verwacht dat zij hun taken en bevoegdheden integraal inzetten, waarbij bedrijven administratief en financieel minimaal worden belast.

In 2007 zijn adviezen naar aanleiding van de evaluatie van artikel 13 Brandweerwet en het Besluit bedrijfsbrandweren gepubliceerd¹. Enerzijds waren deze gebaseerd op 15 jaar toepassing in de praktijk, anderzijds op inpassing in veranderende regelgeving die de beweging richting veiligheidsregio's ondersteunt.

Op 1 oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's in werking getreden. Dit heeft geleid tot een aantal veranderingen:

- De grondslag voor de aanwijsbevoegdheid is veranderd van artikel 13 Brandweerwet naar artikel 31 Wet veiligheidsregio's;

---

¹ *Adviezen ter verbetering van het Besluit bedrijfsbrandweren van de Begeleidingscommissie Herziening Besluit bedrijfsbrandweren, september 2007*

- Het bevoegd gezag voor het aanwijzen van bedrijfsbrandweerplichtige inrichtingen is veranderd van het college van burgemeester en wethouders naar het bestuur van de veiligheidsregio;
- De aanwijzing van toezichthouders die toezien op de naleving van de wettelijke verplichtingen van bedrijfsbrandweren gebeurt door het bestuur van de veiligheidsregio en niet meer door de minister van BZK;
- Het Besluit bedrijfsbrandweren is ingetrokken en de inhoud van deze AMvB is grotendeels ondergebracht in hoofdstuk 7 van het Besluit veiligheidsregio's dat zijn grondslag vindt in de Wet veiligheidsregio's.

Het juridisch kader voor bedrijfsbrandweezorg is daarmee opnieuw gesteld. Voor toepassing van deze complexe materie in de praktijk door overheid en bedrijfsleven is deze werkwijzer gemaakt. Deze werkwijzer moet overheid en bedrijfsleven, desgewenst bijgestaan door adviespartners, handvatten geven om op een adequate manier invulling te geven aan verantwoordelijkheden die de wet bij elke partij heeft neergelegd. Deze handvatten kunnen in het regionale beleid worden verankerd door de Werkwijzer als beleid vast te stellen. Een bedrijf moet laten zien hoe het invulling geeft aan de verantwoordelijkheid om voorbereid te zijn op zware ongevallen en de vraag of daar een bedrijfsbrandweer voor nodig is. De veiligheidsregio moet kunnen beoordelen of een bedrijf complete en juiste informatie heeft aangereikt om een oordeel te geven over een eventueel bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid.

Naar aanleiding van wijzigingen in wet- en regelgeving en door ontwikkeling op het gebied van kennis, begrip en beleid over de materie is besloten de werkwijzer te actualiseren en aan te laten sluiten bij de stand van zaken anno 2013.

Deze werkwijzer heeft geen juridische status. Overheden en bedrijven moeten hun eigen afwegingen maken over gebruik van de aangeboden handvatten.

Leeswijzer

Deze werkwijzer is opgebouwd uit drie delen:

1. algemeen (hoofdstukken 1 en 2)
2. inhoudelijk (hoofdstukken 3 t/m 7)
3. organisatorisch (hoofdstuk 8).

Ad 1. Het eerste deel schetst de omgeving waarbinnen zich het onderwerp "bedrijfsbrandweezorg" afspeelt, geeft wettelijke kaders voor industriële veiligheid en aansluitpunten van bedrijfsbrandweezorg op thema's en regelingen van externe veiligheid en arbeidsveiligheid. Onderdeel van het eerste deel is ook een aantal inhoudelijke thema's op het toepassingsgebied van bedrijfsbrandweezorg. De actuele teksten van de verschillende wettelijke regelingen zijn te vinden op: www.overheid.nl

Ad 2. Het tweede deel behandelt de processen van aanwijzing, toezicht en handhaving en geeft input aan de vormgeving van beleid ten aanzien van oefenen voor bedrijfsbrandweren. De toelichtingen op de processen van aanwijzing en Toezicht en Handhaving bevatten veel voorbeelden die bij het opstellen van een bedrijfsbrandweerrapport kunnen helpen.

Ad 3. Het derde deel behandelt de wijze waarop beleidsvorming en organisatie aan de kant van de overheid kunnen gebeuren. Vervolgens wordt een uitwerking gegeven van de benodigde omvang van een regionale afdeling die inhoudelijk werk wil maken van het beleidsveld "bedrijfsbrandweezorg".

In de bijlagen is meer aanvullende informatie te vinden en zijn voorbeelden opgenomen.

Deel I: Bedrijfsbrandweer en externe veiligheid (Algemeen)

Hydrant 213 op het terrein van BP Raffinaderij Rotterdam (Europoort)

Hoofdstuk 1 Wettelijke kaders bedrijfsbrandweezorg

1.0 Inleiding

In artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en hoofdstuk 7 van het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) is het proces vastgelegd voor het beoordelen en aanwijzen van inrichtingen die in aanmerking kunnen komen voor een bedrijfsbrandweer. De inhoud van hoofdstuk 7 van het Bvr is op bepaalde onderdelen gewijzigd naar aanleiding van adviezen², maar komt verder grotendeels overeen met de tekst van het Besluit bedrijfsbrandweren. Artikel 31 Wvr komt overeen met artikel 13 van de Brandweerwet 1985. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij verschillende ankerpunten voor bedrijfsbrandweezorg in de regelgeving van de Wvr en het Bvr.

1.1 De bedrijfsbrandweer

Vanuit diverse wet- en regelgeving is brandveiligheid op inrichtingen geregeld. Uiteraard speelt de Wabo-vergunning onderdeel milieu hierin een belangrijke rol maar ook valt te denken aan de rol van BHV-ers (kleine blusmiddelen) in het kader van de Arbo-regelgeving. De vraag die zich direct voordoet is: Wat is dan een bedrijfsbrandweer en waar ligt de begrenzing?

Vanuit de Wet veiligheidsregio's (art. 31) is hier geen eensluidende definitie voor gegeven anders dan dat een bedrijfsbrandweer bestaat uit personeel én materieel. Vanuit de wetgeving valt de ondergrens qua omvang verder niet op te maken anders dan dat dit bepaald wordt door het zogenaamde maatgevende scenario. Bij slechts één persoon die repressieve middelen inzet kan dus sprake zijn van een bedrijfsbrandweer.

Artikel 31 Wvr is complementair op overige wetgeving en kan daardoor geen aspecten regelen die in de Wabo-vergunning geregeld (kunnen) zijn of krachtens de wet onder de BHV vallen (zie verder paragraaf 2.8). In een Wabo-vergunning is echter géén mogelijkheid om de vakkundigheid van personeel te regelen. Wanneer er sprake is van de noodzaak om personeel van scholing te voorzien, omdat bij hun inzet repressieve vaardigheden nodig zijn, zal dit dan ook geregeld moeten worden in een bedrijfsbrandweeraanwijzing. Hiermee ligt de keuze dus vast. Een operator die uitsluitend in veilig gebied een drukknopactie hoeft te verrichten om een autonoom werkende (stationaire) blusvoorziening in werking te zetten wordt niet gezien als een bedrijfsbrandweer. Binnen de Wabo-vergunning in combinatie met de Arbo-regelgeving is dit voldoende afgedekt. Een operator die een blusvoorziening moet bedienen zoals bijvoorbeeld een (schuim)blusmonitor en daarbij repressief inzicht nodig heeft valt onder de bedrijfsbrandweer. De vakkundigheid van de personele component wordt dan geregeld in een bedrijfsbrandweeraanwijzing.

1.2 Aanwijzingsbevoegdheid: veiligheidsregio

Op grond van artikel 31 Wvr kan het bestuur van de veiligheidsregio overgaan tot het aanwijzen van inrichtingen als bedrijfsbrandweerplichtig. Als blijkt dat deze inrichtingen op basis van geloofwaardige bedrijfsbrandweerscenario's een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid kunnen vormen, kan worden overgegaan tot het afgeven van een beschikking, op grond waarvan de inrichting moet beschikken over een bedrijfsbrandweer. Wanneer de inrichting is gelegen op, of deel uitmaakt van een terrein dat bij de krijgsmacht in gebruik is en gegevens in het geding zijn waarvan de geheimhouding door het belang van de veiligheid van de Staat is geboden, berust de aanwijzingsbevoegdheid bij de minister van BZK. Alle hierna in deze werkwijzer beschreven taken, bevoegdheden en verplichtingen die gelden voor het veiligheidsbestuur zijn ook van toepassing op die situaties waarbij de minister (artikel 7.6 Bvr) bevoegd gezag is.

Aan de bevoegdheid om inrichtingen te kunnen aanwijzen zijn in zowel het eerste als het vierde lid van artikel 31 Wvr beperkingen verbonden. Op grond van het eerste lid kunnen alleen inrichtingen worden aangewezen die in geval van een brand of ongeval bijzonder gevaar kunnen opleveren voor de openbare veiligheid. Het vierde lid bepaalt dat alleen bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) genoemde inrichtingen voor een aanwijzing in aanmerking kunnen komen.

---

² Adviezen ter verbetering van het Besluit bedrijfsbrandweren van de Begeleidingscommissie Herziening Besluit bedrijfsbrandweren, september 2007.

1.3 Aanwijzingscriterium: bijzonder gevaar

In het Bvr wordt voor het begrip "bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid" dezelfde uitleg aangehouden zoals gehanteerd ten tijde van de Brandweerwet 1985 en het Besluit bedrijfsbrandweren:

Er is sprake van bijzonder gevaar, indien als gevolg van geloofwaardige incidentscenario's binnen de inrichting, een schade in de omgeving van die inrichting kan ontstaan, die beduidend groter is dan de schade die optreedt door mogelijke ongevallen in de betrokken omgeving zelf en waarop de overheidsbrandweer is berekend.

Het bestuur van de veiligheidsregio beoordeelt of er sprake is van een bijzonder gevaar. De openbare veiligheid is een ruim begrip aangaande verstoringen van het dagelijkse leven. De basis voor de beoordeling of er sprake is van een bijzonder gevaar is gelegen in de mogelijke effecten, te weten: warmtestraling door brand, het vrijkomen van toxische stoffen of het ontstaan van overdruk-effecten door een explosie.

Volgens de nota van toelichting bij het Besluit bedrijfsbrandweren (Staatsblad 2010, nr. 255) moet bij de beoordeling van bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid ook worden nagegaan of er sprake is van een situatie waarbij het risico uitstijgt boven het risico waarop de overheidsbrandweer normaal gesproken is voorbereid. In de Nota van toelichting op het Besluit veiligheidsregio's is hierover het volgende opgenomen:

Dat niet langer burgemeester en wethouders, maar het bestuur van de veiligheidsregio als bevoegd gezag ten aanzien van de bedrijfsbrandweer optreedt, wil niet zeggen dat de basisbrandweezorg op lokaal niveau geen rol meer speelt bij de aanwijzing. Ongeacht de vraag of de overheidsbrandweer lokaal dan wel regionaal is georganiseerd, dient bij het beoordelen van het door de inrichting opgestelde (bedrijfs)brandweerrapport rekening te worden gehouden met het niveau en de capaciteit van die overheidsbrandweer.

Het bestuur van de veiligheidsregio mag in een aanwijzingstraject niet een eventueel tekortschietende basisbrandweezorg compenseren door het opleggen van een bedrijfsbrandweerverplichting. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (200702087/1) heeft aangegeven dat bij de beoordeling van bijzonder gevaar, de tijd die de overheidsbrandweer nodig heeft om bij een ongeval of brand te arriveren kan worden betrokken. Ook verschillende rechtbanken hebben dit in uitspraken bevestigd (zie bijlage 14 voor een overzicht van jurisprudentie).

Moet het bevoegd gezag altijd een aanwijzingsprocedure starten als er op een locatie gevaarlijke stoffen aanwezig kunnen zijn of verwerkt kunnen worden? Dat is mede afhankelijk van het daadwerkelijk voorhanden hebben van, of werken met, gevaarlijke stoffen op een locatie en het redelijkerwijs vermoeden van een bevoegd gezag dat een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid ontstaat. Hoewel het werken met gevaarlijke stoffen kan zijn vergund, kan het toch zijn dat daadwerkelijke activiteiten daarmee voor een bepaalde termijn zijn opgeschort of nog niet gebeuren. Bevoegd gezag en bedrijf kunnen dan afspraken maken over het startmoment van een aanwijzingsprocedure of het in werking treden van een eventueel afgegeven aanwijzing. Belangrijk is wel dat deze afspraken transparant en handhaafbaar zijn en ook daadwerkelijk worden nageleefd.

1.4 Categorieën van inrichtingen

Het Bvr is de AMvB waarin de categorieën inrichtingen zijn benoemd die kunnen worden aangewezen als bedrijfsbrandweerplichtig. Hoofdstuk 7 van dat besluit gaat over bedrijfsbrandweezorg. In artikel 7.1 van het Bvr is vastgelegd dat de volgende inrichtingen in aanmerking kunnen komen voor een aanwijzing:

- Inrichtingen waarop het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo '99) van toepassing is;
- Inrichtingen met installaties waarop hoofdstuk 2, afdeling 2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (ARIE-regeling) van toepassing is en mits het inrichtingen betreft:
  - o die zijn bestemd voor de opslag in verband met vervoer van in die afdeling genoemde stoffen, of
  - o spoorwegemplacements voor zover deze geen onderdeel zijn van een inrichting.
- Inrichtingen waarin kernenergie kan worden vrijgemaakt, splijtstoffen kunnen worden vervaardigd, bewerkt of verwerkt, dan wel splijtstoffen worden opgeslagen (hierop geldt een uitzondering voor inrichtingen waarop artikel 44 van het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen van toepassing is).

1.5 Gezamenlijke bedrijfsbrandweer

Het bestuur van de veiligheidsregio kan inrichtingen aanwijzen die gezamenlijk over een bedrijfsbrandweer moeten beschikken (artikel 7.3, derde lid Bvr).

Hiervoor kunnen onder andere de volgende uitvoeringsvormen worden gehanteerd.

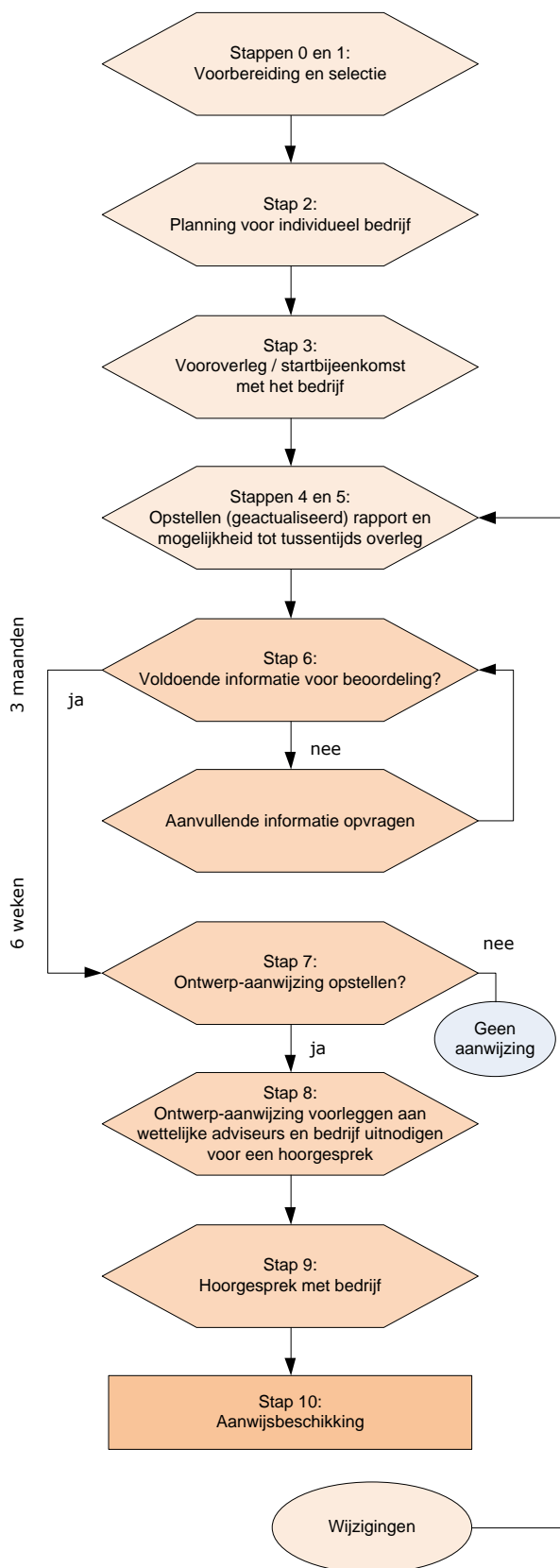
- a. Een bedrijfsterrein waarop meerdere bedrijven zijn gevestigd met ieder een eigen omgevingsvergunning. Eén van de bedrijven neemt vervolgens de uitvoering van de voor het gehele terrein gehanteerde collectieve bedrijfsbrandweer op zich (bluswatervoorziening, mobiele middelen, personele component). Voor ieder bedrijf is een bedrijfsbrandweerrapport opgesteld, waarbij de collectieve voorzieningen in een apart document zijn beschreven. Het collectieve document is ondertekend door alle betrokken bedrijven. De betrokken bedrijven laten daarbij de verplichtingen van hun bedrijfsbrandweeraanwijzing met betrekking tot bijvoorbeeld bluswatervoorziening, mobiele middelen en de personele component, uitvoeren door het bedrijf op het bedrijfsterrein dat die collectieve voorzieningen voor haar rekening neemt.
- b. Bepaalde categorieën inrichtingen vertonen een grote mate van gelijkvormigheid in zowel de werkprocessen en aanwezige veiligheidsvoorzieningen als de incidentscenario's, waardoor de omvang van zowel de personele als materiële component van de bedrijfsbrandweeraanwijzing van die bedrijven gelijk zijn. Vaak bevinden deze bedrijven zich in de directe nabijheid van elkaar. Ter illustratie kan gedacht worden aan containerterminals. Deze bedrijven kunnen in aanmerking komen voor een geclusterde aanwijzing. Hierbij krijgt ieder bedrijf zijn eigen aanwijsbeschikking, maar mag een bepaald aantal bedrijven gebruik maken van dezelfde bedrijfsbrandweerpool die vooral is samengesteld uit mobiel materieel en de personele component. Uit de informatie in de bedrijfsbrandweerrapporten moet niet alleen blijken dat er sprake is van gelijkvormigheid, maar ook dat de onderlinge afstand tussen de bedrijven zodanig is dat de aan de beschikking verbonden opkomsttijd van de bedrijfsbrandweer bij een geclusterde aanwijzing niet in het geding is. Een geclusterde aanwijzing kan de financiële lasten, of benodigde investeringen, voor de betrokken bedrijven beperken. Voor een analyse van de maximale omvang van een cluster zijn onder meer de volgende criteria relevant:
  - Te realiseren opkomsttijd bij het bedrijf dat het verst weg gelegen is
  - Acceptatie van gelijktijdigheid van incidenten.
- c. De materiële en personele omvang van een aangewezen bedrijfsbrandweer is gebaseerd op de maatgevende incidentscenario's. De gezamenlijke inrichtingen kunnen, op basis van overwegingen op het gebied van veiligheid, bedrijfscontinuïteit of verzekeringen, ervoor kiezen een bedrijfsbrandweer in stand te houden die groter is dan de minimaal aangewezen sterkte. Daarbij kan men deze bedrijfsbrandweer ook voor taken inzetten op het gebied van basis brandweezorg. Hiertegen bestaat geen bezwaar zolang deze bedrijfsbrandweer voor dergelijke taken is toegerust, opgeleid en geoefend. Dit dient uiteraard te worden vastgelegd in een convenant.

Indien het hoofd of de bestuurder van de inrichting de eisen omtrent de operationele basissterkte geheel of gedeeltelijk laat uitvoeren door een derde partij zoals bovenstaand beschreven dan zal na overleg met en na verkregen toestemming van het bestuur van de veiligheidsregio dit zo plaats kunnen vinden. In de modelvoorschriften zijn hiervoor voorschriften opgenomen (zie Bijlage 4 onder *11 Inhuur van een bedrijfsbrandweer*).

1.6 Aanwijzingsprocedure

1.6.1 Basisprocedure

Het Bvr bevat een beschrijving van de procedure die gevolgd moet worden om een inrichting aan te wijzen als bedrijfsbrandweerplichtig. In onderstaand schema zijn de verschillende stappen in de procedure benoemd. In hoofdstuk 4 van deze werkwijzer wordt meer in detail stilgestaan bij elke stap en wordt verwezen naar beschikbare bijlagen.

Figuur 1. Schema aanwijzingsprocedure

Veld- en/of dossieronderzoek om na te gaan of er bij een bepaalde inrichting of inrichtingscategorie sprake kan zijn van bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid. Selectie van te beoordelen bedrijven. Eventueel vaststellen en publiceren van uitvoeringsbeleid.

Nadat beleidskeuzes en prioriteiten zijn vastgelegd, kunnen concrete procedures per bedrijf starten.

Inrichtinghouder krijgt informatie over het voornemen, het proces en ontvangt documentatie.

Bestuur VR vraagt formeel om een bedrijfsbrandweerrapport en biedt de mogelijkheid voor tussentijds overleg (termijn voor oplevering van rapport in drie maanden gaat lopen).

Bestuur VR ontvangt rapportage en beoordeelt of informatie volledig en juist is (termijn voor beoordeling is niet wettelijk bepaald).

Er wordt aanvullende informatie gevraagd als informatie niet juist en/of volledig is (locatiebezoek kan een optie zijn)³.

Zodra de veiligheidsregio over voldoende informatie beschikt, wordt een oordeel over een eventuele bedrijfsbrandweerplicht gegeven en volgt:

- een ontwerpversie van de aanwijsbeschikking of
- een schriftelijke beslissing tot niet aanwijzen.

Ontwerpversie aanwijsbeschikking wordt voor advies voorgelegd aan wettelijk adviseurs.

De reactie van de wettelijke adviseurs wordt voorafgaand aan de hoorzitting aan de inrichtinghouder ter beschikking gesteld.

Inrichtinghouder wordt in de gelegenheid gesteld gehoord te worden om zijn visie in te brengen op het voornemen om het bedrijf aan te wijzen en de voorwaarden die hieraan in de beschikking verbonden worden.

Notulen gaan samen met definitieve beschikking naar het bedrijf.

Definitieve beschikking treedt op aangegeven datum in werking en wordt onherroepelijk als geen bezwaar ingediend.

Bij significante wijzigingen die invloed hebben op de beschreven scenario's en omvang van de aanwijzing, moet het bedrijf een nieuw bedrijfsbrandweerrapport opstellen. Hierna start het traject opnieuw.

³Bij het uitblijven van voldoende toereikende informatie kan op basis van een door de veiligheidsregio uitgevoerde scenarioanalyse de noodzakelijke bestrijdingsorganisatie in een beschikking worden vastgelegd.

In bovenstaand schema is ervan uitgegaan dat een veiligheidsregio al een aanwijsbeleid heeft opgesteld. Dergelijk beleid is niet verplicht, maar biedt wel voordelen. De veiligheidsregio geeft daarmee aan op welke wijze zij invulling en uitvoering geeft aan de bevoegdheid om inrichtingen aan te wijzen. Bij het vastleggen van een dergelijk beleid dient dit kenbaar gemaakt te worden.

In hoofdstuk 4 van deze werkwijzer wordt nader ingegaan op de informatie die in het bedrijfsbrandweerrapport moet worden opgenomen en op welke wijze de maatgevende scenario's worden geselecteerd en vastgesteld en hoe vervolgens de beoordeling op juistheid en volledigheid van de informatie in het rapport plaatsvindt. Bij het doorlopen van de verschillende stappen van de procedure kunnen toezichthouders van de veiligheidsregio een locatiebezoek uitvoeren wanneer dat wenselijk is.

Mocht een bedrijf niet van zins zijn een bedrijfsbrandweerrapport in te dienen of ontbrekende gegevens aan te vullen, dan heeft het bestuur van de veiligheidsregio de mogelijkheid dit af te dwingen, bijvoorbeeld door het opleggen van een last onder dwangsom. Bij een niet volledig rapport kan de veiligheidsregio ook gefundeerd aannames doen en deels op basis van een eigen analyse de aanwijzingsbeschikking opstellen. Het bedrijf zal in dit geval wel uitvoerig moeten worden geïnformeerd voordat tot aanwijzing wordt overgegaan.

1.6.2 Basisprocedure voor een afwijzing

1.6.2.1 Afwijzing op voorhand

Het Bestuur van de Veiligheidsregio kan op basis van reeds beschikbare documentatie (Wabo-Vergunning, Inspectierapporten BRZO, UPD-brandbeveiliging et cetera) tot de conclusie komen dat betreffende inrichting bij brand of ongeval geen gevaar oplevert voor de openbare veiligheid. Het opstarten van een Art. 31 procedure en het opvragen van een bedrijfsbrandweerrapport is dan niet aan de orde. In dergelijke gevallen kan worden volstaan de inrichting hierover schriftelijk te berichten. Dit behoeft niet conform art. 7.3 lid 2 met de bestuursorganen te worden overlegd.

1.6.2.2 Afwijzing op basis van een ingediend bedrijfsbrandweerrapport

Een Art. 31 procedure welke middels het opvragen en indienen van een bedrijfsbrandweerrapport is opgestart, kan leiden tot de conclusie dat een aanwijzing niet aan de orde is. Een dergelijke conclusie wordt schriftelijk aan de inrichting bekend gemaakt. Omdat alleen de bevoegdheid tot aanwijzen is toebedeeld aan het bestuur, kan in een dergelijk geval worden volstaan met een brief van de directeur of commandant van de Veiligheidsregio. Dit behoeft niet conform art. 7.3 lid 2 met de bestuursorganen te worden overlegd. In beide gevallen is het van belang te vermelden, dat de conclusie is gebaseerd op de situatie zoals deze op het moment van beoordelen in de documenten was vastgelegd. Een wijziging van de situatie dient de inrichting bij het bestuur te melden, waarna de conclusie mogelijk kan worden herzien.

1.6.3 Juridische procedures: bezwaar en beroep

Een besluit van het bestuur van de veiligheidsregio om een bedrijf aan te wijzen is een besluit waartegen door belanghebbenden bezwaar gemaakt kan worden. Een bezwaarschrift moet binnen 6 weken na de verzending van de aanwijzingsbeschikking zijn ingediend bij het bestuur van de veiligheidsregio. Een bezwaar dient in essentie om het bestuur in staat te stellen de primaire beslissing te kunnen heroverwegen, op basis van ingediende bezwaargronden. Tegen de beslissing op bezwaar van het bestuur kan beroep worden aangetekend bij de rechtbank. Tegen een uitspraak van de rechtbank kan hoger beroep worden aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het aantekenen van bezwaar, beroep of hoger beroep heeft geen schorsende werking. Dat houdt in, dat een bedrijf binnen de gestelde termijnen aan de eisen van het aanwijzingsbesluit moet voldoen. Als het voor een bedrijf belangrijk is om uitvoering van de aanwijzing gedurende de hoofdprocedure op te schorten, moet tevens een voorlopige voorziening gevraagd worden bij de president van de rechtbank (als bezwaar of beroep is aangetekend) of de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak (als hoger beroep is ingesteld). Het vragen van een voorlopige voorziening kan in elk van de drie fasen worden gedaan.

Trajecten van bezwaar en (hoger) beroep worden in deze werkwijzer niet nader uitgewerkt. Wel is in bijlage 3 bij deze werkwijzer een checklist opgenomen om te controleren of in de aanwijs-, bezwaar- en beroepsprocedure de juiste stappen zijn gezet.

In de toepassingspraktijk van het Besluit bedrijfsbrandwren of van het Besluit veiligheidsregio's zijn verschillende aanwijzingsdossiers aan de rechter voorgelegd. In bijlage 14 is een overzicht opgenomen van rechtelijke uitspraken.

1.7 Bedrijfsbrandwren op basis van vrijwilligheid

Veel bedrijven in Nederland organiseren bedrijfsbrandweezorg op vrijwillige basis. Net zo als bij een aangewezen bedrijfsbrandweer geldt dat inzetsnelheid, locatiekennis en kennis van bedrijfsprocessen kunnen bijdragen aan een snelle de-escalatie van een beginnende calamiteit. Argumenten voor een bedrijfsbrandweer op vrijwillige basis kunnen zijn:

- zorg voor mensen en/of goederen op de locatie, buiten de kaders van artikel 31 Wvr en hoofdstuk 7 Bvr
- bedrijfsbrandweer draagt bij aan bereddering en snelle teruggang naar reguliere bedrijfsvoering na ongeval of brand
- bedrijfsbrandweer is opgedragen of overeengekomen met verzekeraars
- bedrijfsbrandweer is toegestaan hobby en doorgegroeid naar onderdeel van personeelszorg
- bedrijfsbrandweer is op basis van andere regelgeving dan artikel 31 Wvr en hoofdstuk 7 Bvr een onderdeel van het veiligheidssysteem van een bedrijf dat andere verplichtingen compenseert.

De wettelijke procedures en verplichtingen met betrekking tot bedrijfsbrandwren zijn niet van toepassing op vrijwillige bedrijfsbrandwren. Als een inrichting op grond van artikel 7.1 Bvr niet in aanmerking komt voor een bedrijfsbrandweeraanwijzing kunnen verplichtingen waar de (vrijwillige) bedrijfsbrandweer aan moet voldoen mogelijk geborgd worden via andere wettelijke kaders, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Vanuit inzet technisch oogpunt is het aan te bevelen om vanuit een convenant met de veiligheidsregio te werken.

1.8 Verbindingen met richtlijnen (PGS)

Artikel 31 Wvr en hoofdstuk 7 van het Bvr geven primair de kaders en uitgangspunten ten aanzien van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en procedures op het beleidsveld van bedrijfsbrandweezorg. De wet en het besluit bevatten geen inhoudelijke eisen, normen of criteria op het gebied van bedrijfsbrandweezorg. Het wordt aan het bedrijf gelaten welke normen, criteria, eisen en methoden worden gehanteerd bij het opstellen van de bedrijfsbrandweerrapportage en het wordt aan het bevoegd gezag gelaten om te bepalen welke inhoudelijke eisen, normen, criteria en methoden worden gehanteerd bij de beoordeling en toetsing. Het verdient aanbeveling dat bevoegd gezag en bedrijf hierover voorafgaand aan de daadwerkelijke start van een aanwijzingsprocedure afspraken maken. Het bevoegd gezag kan vooraf zowel inhoudelijke beleidskaders vaststellen als technische richtlijnen van toepassing verklaren.

In de verschillende delen van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) wordt een overzicht gegeven van voorschriften, eisen, criteria en voorwaarden die op basis van de actuele stand van de techniek kunnen worden verbonden aan een milieuvergunning. Deze voorschriften en eisen richten zich op: arbeidsveiligheid, milieuveiligheid, transportveiligheid, brandveiligheid en de beheersing en bestrijding van calamiteiten. Bij de invulling van de beheersorganisatie kan soms gebruik worden gemaakt van een bedrijfsbrandweer. Dit is bijvoorbeeld beschreven in de PGS 15 richtlijn. Indien in het kader van de milieuvergunning een bedrijfsbrandweer wordt voorgeschreven dan is het logisch om de aard en omvang van de bedrijfsbrandweer te bepalen overeenkomstig de methodieken van de maatgevende scenario's zoals beschreven in deze werkwijzer.

Voor inrichtingen die vallen onder het Brzo'99 is voor het opstellen van veiligheidsrapporten, het opzetten van een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) en het uitwerken van relevante scenario's de PGS 6 richtlijn (aanwijzingen voor implementatie van Brzo'99) relevant. In de PGS 6 is uitgewerkt welke informatie minimaal deel zou moeten uitmaken van een veiligheidsrapport en hoe een veiligheidsrapport ingedeeld kan worden. De informatie die in het gehele veiligheidsrapport wordt aangereikt, maakt onverkort deel uit van de aanwijzingsprocedure volgens artikel 31 Wvr, als sprake is van een VR-plichtige Brzo-inrichting.

Hoofdstuk 2 Industriële veiligheid

2.1 Inleiding

Binnen de (chemische) industrie kunnen bedrijfsbrandweren een cruciale rol spelen in het beheersen en beperken van de gevolgen van een incident. Om de rol en de positie van een bedrijfsbrandweer beter te begrijpen, wordt in dit hoofdstuk een toelichting gegeven op het begrip industriële veiligheid en de factoren die bijdragen aan de beheersing van risico's in de industrie.

2.2 Wat is industriële veiligheid?

Industriële veiligheid is een breed begrip dat op verschillende manieren kan worden beschreven. Het bevoegd gezag Wabo en de Inspectie SZW kijken naar andere elementen van de industriële veiligheid dan de veiligheidsregio. De veiligheidsregio verbindt aan industriële veiligheid onder andere alle bedrijven die kunnen worden aangewezen voor het hebben van een bedrijfsbrandweer. Voor deze inrichtingen beoogt de overheid de mogelijkheid op het ontstaan van incidenten zo klein mogelijk te houden door het toepassen van aantoonbaar geborgde preventieve maatregelen en voorzieningen (LOD's). Mocht zich ondanks alle maatregelen en voorzieningen toch een incident voordoen, dan is het zaak de schadelijke gevolgen voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. De veiligheidsregio is in dit laatste aspect gespecialiseerd.

2.3 Beheersing van risico's - de actoren

Meerdere actoren spelen een rol bij het realiseren van een veilige industrie. Samenwerking en een goede informatie-uitwisseling zijn daarbij onmisbaar. Elke actor heeft daarbij zijn eigen speerpunten en expertise.

2.3.1 De industrie

Vanzelfsprekend ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de beheersing van industriële risico's bij de industrie zelf. Over het algemeen legt de industrie zichzelf hoge normen op waar het gaat om de veiligheid van werknemers en het milieu. Hiervoor spelen meerdere motieven een rol: maatschappelijke betrokkenheid, de tevredenheid van het eigen personeel, imago, bedrijfsrisico's en continuïteit (bijvoorbeeld schade na een ongeval). Door deze betrokkenheid en de gedetailleerde kennis van alle eigen processen, is goede samenwerking tussen overheid en bedrijf essentieel om de risico's te beperken.

2.3.2 Bevoegd gezag Wabo

Het bevoegd gezag voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bekijkt industriële veiligheid vooral vanuit de bescherming van het milieu (bodem, water, lucht, geluid, afval, energie en externe veiligheid). De verankering hiervan vindt plaats via de omgevingsvergunning. Aan een omgevingsvergunning moeten voorschriften verbonden worden die betrekking hebben op het voorkomen van ongevallen en het beperken van de gevolgen van ongevallen. Brandveiligheid hoort hier integraal bij. Het in de Wabo-vergunning geregelde niveau van brandveiligheid wordt ook als uitgangspunt voor de aanwijzing van een bedrijfsbrandweer meegenomen.

Het bevoegd gezag Wabo is een partner die in het aanwijzingsproces een wettelijke adviseur is, waardoor het bestuur van de veiligheidsregio verplicht is om haar in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen. Een wettelijke adviseur is op basis van de Wvr echter niet verplicht om advies uit te brengen. Als het bevoegd gezag Wabo gebruik maakt van de mogelijkheid om een advies te geven, moet dit worden meegenomen bij de besluitvorming.

2.3.3 Inspectie SZW, directie Major Hazard Control (MHC)

Binnen de Inspectie SZW is de directie Major Hazard Control (MHC) belast met het toezicht op de veiligheid binnen de Brzo- en ARIE-bedrijven. De Inspectie SZW benadert de risico's op zware ongevallen, de zogenaamde majeure risico's, vanuit het oogpunt van de veiligheid van de werknemers. De Inspectie SZW is hierin primair een toezichthoudende organisatie. Vanuit MHC ligt de focus op de beheersing van procesveiligheidsrisico's als brand, explosie en blootstelling van werknemers aan (acuut) toxische stoffen. Deze inspectietaak wordt binnen Brzo-bedrijven in nauwe samenwerking met de andere actoren (bevoegd gezag Wabo en veiligheidsregio) uitgevoerd. Hierbij wordt zowel op proces- en installatieniveau gekeken (maatregelgericht) als naar het binnen bedrijven gehanteerde veiligheidsbeheersysteem (systeemgericht). Wanneer een (zwaar) ongeval zich heeft

voor gedaan, waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn en er sprake is van slachtoffers onder de werknemers, voert de Inspectie SZW een ongevalsonderzoek uit.

Ook is de Inspectie SZW een partner die net zoals het Wabo-bevoegde gezag in het aanwijsp proces verplicht om advies gevraagd moet worden. De Inspectie SZW heeft eveneens de vrijheid om te bepalen of daadwerkelijk advies gegeven wordt of niet.

Een aangewezen bedrijfsbrandweer valt volledig onder de arbeidsomstandigheden wetgeving. De werkgever dient derhalve te beoordelen aan welke gevaren de bedrijfsbrandweermedewerker bloot gesteld kan worden. Deze gevaren en de risico-beperkende maatregelen worden opgenomen in de risico-inventarisatie en evaluatie (RIE) van het bedrijf. Verdere informatie is te vinden de scriptie van de heer van Dort:

<http://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=als%20de%20sirene%20gaat%20veiligheid%20rene%20van%20dort&source=web&cd=3&ved=0CDsQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.brandweerkennisnet.nl%2Fpublish%2Fpages%2F1747%2Falsdesirenelokt.pdf&ei=CLHaUbe9JsqPtAbT8YG4BQ&usg=AFQjCNFW-V2iIrsE0wylGDfXUIE0gLIflW&bvm=bv.48705608,d.Yms>

2.3.4 Veiligheidsregio

De veiligheidsregio's benaderen industriële veiligheid vanuit het oogpunt van aantoonbare geborgde preventie van het ontstaan van incidenten en de bestrijding en/of beheersing daarvan. De veiligheidsregio heeft daarbij een aantal taken om de risico's in de industrie zo klein mogelijk te houden. Deze taken zijn beschreven in de Wvr en het Bvr zoals bijvoorbeeld de taak zich voor te bereiden op de bestrijding van rampen en zware ongevallen. Daarnaast heeft de veiligheidsregio taken als wettelijke adviseur. Veiligheidsregio's worden namelijk in een aantal gevallen betrokken bij omgevingsvergunningen bijvoorbeeld wanneer de externe veiligheid door het bevoegde gezag Wabo beoordeeld en afgewogen dient te worden. De veiligheidsregio adviseert dan over de zelfredzaamheid van personen in de omgeving van de inrichting én over de mogelijkheden van de rampenbestrijding.

Wanneer een vergunningaanvraag betrekking heeft op een VR-plichtige inrichting moet het bevoegde gezag Wabo een afschrift van de aanvraag naar het bestuur van de veiligheidsregio zenden. Uitsluitend de delen van het veiligheidsrapport die betrekking hebben op de risico's voor personen buiten de inrichting én voor het milieu dienen onderdeel van de aanvraag te maken. Deze aspecten zijn in de PGS 6-richtlijn aangeduid met een (*)-teken. Dit "sterretjes-VR" of het "VR gesterde delen" bevatten voldoende informatie voor een eerste milieu- en brandveiligheidsafweging. De veiligheidsregio is bij de Wabo-vergunningprocedure géén wettelijk adviseur anders dan ingevolge het Bevi aangaande de zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor de rampenbestrijding. Wel kan de veiligheidsregio een vrijblijvend brandveiligheidsadvies geven. Deze adviesrol van de veiligheidsregio biedt de mogelijkheid om een aantal maatregelen onder de aandacht van het Wabo-bevoegde gezag te brengen die een positieve bijdrage leveren aan de fysieke veiligheid buiten de inrichting. Dit gaat dan vooral om brandbeheersende en brandbestrijdingsmaatregelen zoals bluswatervoorziening en sprinklers, maar ook om organisatorische maatregelen zoals een bedrijfsnoodplan voor PBZO-inrichtingen, onderhoud en inspectie, e.d.

Wanneer een inrichting in werking is gegaan dient op de inrichting een actueel veiligheidsrapport aanwezig te zijn en stuurt de eigenaar van de inrichting het veiligheidsrapport aan het Wabo-bevoegde gezag. In haar coördinerende rol stuurt het Wabo-bevoegde gezag het veiligheidsrapport door aan de Brzo-partneroverheden waaronder de veiligheidsregio. Omdat het bedrijfsbrandweerrapport integraal onderdeel uitmaakt van het veiligheidsrapport is nu het bedrijfsbrandweerrapport feitelijk ingediend en kan de afweging om een aanwijkstraject op te starten gemaakt worden.

Inrichtingen die onder de lage drempelwaarde van het Brzo'99 vallen, de zogenaamde PBZO-bedrijven, hoeven geen veiligheidsrapport in te dienen en derhalve in dit kader ook géén bedrijfsbrandweerrapport. Voor deze categorie én de overige categorie bedrijven die genoemd zijn in artikel 7.1 van het Bvr maakt de veiligheidsregio op basis van eigen onderzoek de afweging om een bedrijfsbrandweerrapport op te vragen. Het wetsartikel zegt hierover dat er een *redelijk vermoeden* voor het ontstaan van bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid in het geval van een brand of ongeval aanwezig moet zijn. Dit vermoeden dient onderbouwd te zijn bijvoorbeeld door eigen onderzoek naar de risico's van de inrichting.

Verder staat het de veiligheidsregio vrij om bij veiligheidsrapportageplichtige inrichtingen een separaat bedrijfsbrandweerrapport op te vragen. Dit kan zich voordoen indien de informatie in het veiligheidsrapport onvoldoende is om tot een goede afweging over een mogelijke bedrijfsbrandweeraanwijzing te komen.

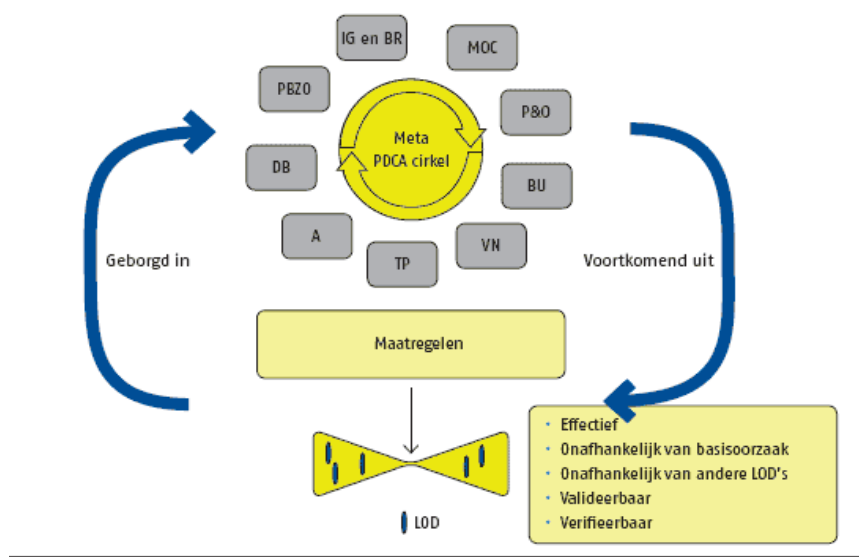
In een aanwijzingstraject is de veiligheidsregio verplicht de wettelijke adviseurs in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen over een voorgenomen besluit. De wettelijke adviseurs hebben het recht, maar niet de plicht om een advies uit te brengen. Het uitgebrachte advies moet door de veiligheidsregio in de besluitvorming worden meegenomen. Het advies heeft de status van deskundigenbericht waarin op basis van kennis, technologische expertise en ervaringen een advies gegeven wordt. Het bevoegd gezag Wabo kan in zijn advies aangeven of een dergelijke verplichting passend is in combinatie met de veiligheidsmaatregelen die zijn verbonden aan de omgevingsvergunning. De Inspectie SZW kan beoordelen of er extra maatregelen genomen moeten worden voor de arbeidsveiligheid. Als de veiligheidsregio afwijkt van een advies van één van de adviseurs, dan moet dit in het besluit expliciet worden gemotiveerd.

2.3.5 College van B&W

Het college van burgemeester en wethouders is te allen tijde wettelijk adviseur, ook wanneer zij niet het bevoegd gezag Wabo voor de inrichting is. Het college wordt als belanghebbende gekenmerkt, denk hierbij bijvoorbeeld aan haar rol en taken voor de rampenbestrijding. Het college heeft eveneens de vrijheid om te bepalen of daadwerkelijk advies wordt gegeven.

2.4 Veiligheidsbeheerssysteem

Om veilig werken aantoonbaar te maken is implementatie van een veiligheidsbeheerssysteem essentieel. Dit is een vereiste voor alle Brzo-bedrijven, maar ook aanbevelenswaardig voor andere industriële bedrijven. Een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) bevat procedures voor bijvoorbeeld het doorvoeren van wijzigingen, het veilig uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden en het systematisch uitvoeren van risicoanalyses. Een goed veiligheidsbeheerssysteem is bovendien "zelfonderhoudend". Dit betekent dat ook is vastgelegd hoe het systeem periodiek op volledigheid en toepasbaarheid wordt getoetst. Een belangrijk element daarbij is een gesloten *Plan-Do-Check-Act* cyclus (zie PDCA-cirkel in onderstaand figuur). Het Nederlands Normalisatie-instituut (NEN) heeft hiervoor een Nederlands Technische Afspraak (NTA) opgesteld en gepubliceerd in de NTA 8620. Deze technische afspraak zal medio 2014 zijn herzien om te voldoen aan de nieuwe Seveso III-richtlijnen.

LEGENDA

P&O	Personeel en Organisatie	MOC	Management Of Change
IG en BR	Identificatie van de Gevaren	DB	Directiebeoordeling
	Beoordeling van de Risico's	VN	Voorbereiding op Noodsituaties
BU	Beheersing van de Uitvoering	TP	Toezicht op de Prestaties
		A	Uitvoeren van Audits

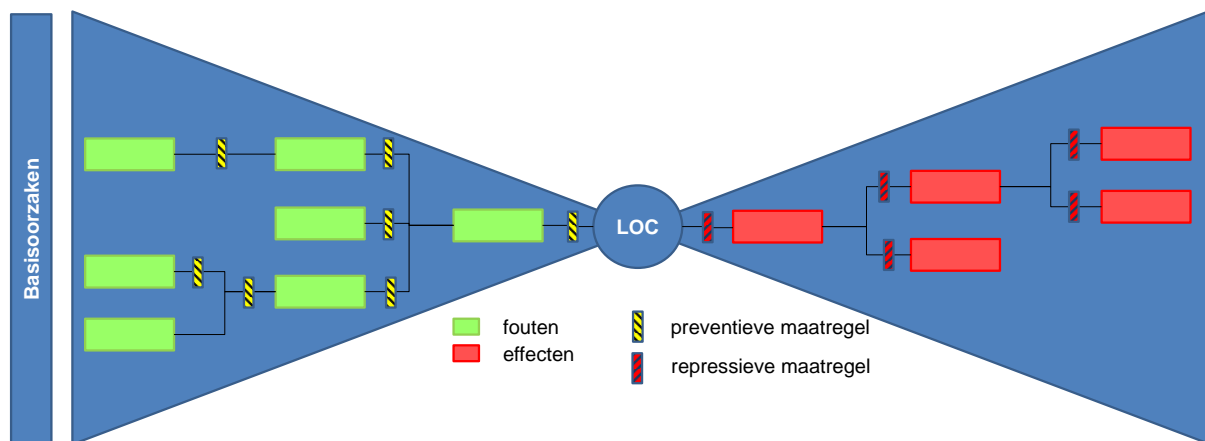
Figuur 2. Veiligheidsbeheerssysteem uit Werkwijzer BRZO II voor toelichting zie:

<http://www.latrb.nl/instrumenten-0/werkwijzer-brzo-ii-0/inspectie/nim-detail/theorie/item-120738/>

Bedrijven die beschikken over een bedrijfsbrandweer zullen bijvoorbeeld door middel van een bedrijfsbrandweerbeheersysteem, in staat moeten zijn aantoonbaar te maken, dat de doelstellingen zoals die zijn vastgelegd in de aanwijsbeschikking, worden gerealiseerd. Een dergelijk systeem kan procedures bevatten over de mate van opleiding van brandweerpersoneel en de borging hiervan. Het kan duidelijk maken hoeveel tijd wordt besteed aan oefening van de organisatie en helderheid scheppen in de staat van onderhoud, en dus de bedrijfszekerheid van het materieel van de bedrijfsbrandweerorganisatie. Een bedrijf dat reeds beschikt over een veiligheidsbeheersysteem kan daarmee invulling geven aan de eisen die in de beschikking gesteld zijn aan een bedrijfsbrandweerbeheersysteem.

2.5 Risico's beheerst - het vlinderdasmodel

Als zich in een bedrijf een ongeval voordoet, is daar vaak een reeks van gebeurtenissen aan voorafgegaan. Elk van deze gebeurtenissen in die reeks had waarschijnlijk kunnen worden voorkomen door adequate maatregelen. Het hele stelsel van maatregelen om risico's te beheersen wordt vaak weergegeven in het vlinderdasmodel. Hiermee worden ook de onderlinge afhankelijkheden en beïnvloeding goed zichtbaar.

Figuur 3. Het vlinderdasmodel

2.5.1 Loss of containment

Centraal in de vlinderdas - de knoop - bevindt zich het "loss of containment". Hiervan is sprake wanneer een gevaarlijke stof onbedoeld buiten zijn omhulling treedt. Als het om een brandbare stof gaat, is deze op dit punt over het algemeen nog niet ontstoken. Gaat het om een giftige stof dan heeft deze nog geen slachtoffers veroorzaakt.

2.5.2 Fouten

Aan de linkerzijde van de vlinderdas bevindt zich de foutenboom (ook wel fault tree of oorzakenboom). Hierin zijn de fouten of oorzaken genoemd die kunnen leiden tot een *loss of containment* (of LOC). Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen directe oorzaken en basisoorzaken. Voorbeelden van directe oorzaken zijn corrosie, hoge druk en externe impact. Onder basisoorzaken worden gebeurtenissen verstaan die het ontstaan van de directe oorzaak mogelijk maken. Basisoorzaken kunnen bijvoorbeeld ontwerpfouten zijn, maar ook een slecht onderhouden omhulling of verkeerd geïnstalleerde onderdelen. Om het optreden van incidenten op basis van deze oorzaken te voorkomen, worden barrières (maatregelen, *lines of defence* of LOD's) aangebracht. Deze barrières kunnen preventieve (linker zijde vlinderdas) of repressieve maatregelen zijn (rechterzijde vlinderdas). Deze barrières zijn van organisatorisch (bijvoorbeeld opgeleid personeel) of van technisch aard (bijvoorbeeld overdrukbeveiliging). De barrières van preventieve aard hebben vooral als doel de kans dat zich een LOC voordoet te verkleinen. Om die reden wordt deze kant van het vlinderdasmodel ook wel de probabilistische kant genoemd.

2.5.3 Effecten

Aan de rechterzijde van de vlinderdas bevindt zich de effectenboom (ook wel effect tree). Hier staat de reeks effecten genoemd die uiteindelijk kunnen voortvloeien uit de *Loss of containment*. Bijvoorbeeld het tot ontbranding komen van een brandbare vloeistof en de uitbreiding van een brand naar een buiten de inrichting

gelegen gebouw. Analooq aan de linkerzijde van de vlinderdas kunnen ook hier organisatorische en technische maatregelen worden getroffen om de effecten te beperken. De technische voorzieningen als detectie en sprinklers kunnen over het algemeen niet zonder organisatorische maatregelen, zoals een adequaat bedrijfsnoodplan of een goed geoefende bedrijfsnoodorganisatie. Omdat de maatregelen aan deze kant van het vlinderdasmodel vooral ingrijpen op de effecten wordt dit ook wel de deterministische kant van de vlinderdas genoemd. De bedrijfsbrandweer wordt als barrière aan de rechterkant van de vlinderdas gezien om de effecten ten minste te kunnen beheersen tot de overheidsbrandweer de repressie overneemt, zodat escalatie wordt voorkomen.

2.5.4 Maatregelen (LOD's)

Uiteindelijk wordt met het vlinderdasmodel een relatie tussen het ontstaan van een incident, de mogelijke doorontwikkeling en de genomen LOD's inzichtelijk gemaakt. Bij het beoordelen of de ontwikkeling van een scenario als reëel moet worden aangemerkt is het aantal, de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de LOD's bepalend. Voor een LOD geldt dat het altijd het ongevals scenario zelfstandig moet kunnen stoppen of minimaal moet kunnen beheersen. Daarom kan onderhoud in algemene zin géén LOD zijn. Een onderhoud inspectieprogramma dat een LOC moet voorkomen of toezicht door een operator die vervolgens een blussysteem kan activeren, is dat juist wel is.

De betrouwbaarheid van LOD's, ook wel de integriteit van de LOD's genoemd, hangt af van verschillende factoren. In specifieke gevallen kan sprake zijn van een intrinsiek veilig ontwerp, waarbij het ontstaan van een LOC door dit ontwerp per definitie wordt voorkomen. Hierbij kan worden gedacht aan het fysiek gescheiden houden van een lekkagebron en een veroorzaker van lekkages, of het gebruik van ondergrondse tanks waardoor geen plas bij lekkage ontstaat.

In andere gevallen kan sprake zijn van redundantie in aangebrachte LOD's, die de betrouwbaarheid van het effectief voorkomen van een oorzaak of het beperken van een effect vergroot.

Over het algemeen kan worden gesteld dat de integriteit van technische maatregelen (als deze aantoonbaar geschikt zijn voor de toepassing, juist zijn ontworpen en aangelegd in de gebruiksfase) afhangt van inspectie, onderhoud en testen. De kwaliteit van organisatorische maatregelen waarin menselijk handelen een prominente rol vervult, hangt af van procedures, opleiding, training en het daadwerkelijk kunnen ingrijpen om het ongevalsscenario te kunnen stoppen of te beheersen. Een veiligheidsbeheerssysteem is uitermate geschikt om de integriteit van maatregelen over langere periodes te borgen. Het veiligheidbeheerssysteem kan zelfstandig voor de borging van de bedrijfsbrandweer worden opgezet: het zogenaamde bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Het kan ook integraal onderdeel uitmaken van een veiligheidbeheerssysteem ingevolge het Brzo'99. Het laten aansluiten op ISO-beheerssystemen is nog een andere mogelijkheid.

Meer informatie over de borging van integriteit is te vinden in publicaties van het Centrum Industriële Veiligheid (Borging Integraal Brandveiligingsproces) en in het Engelse Fire System Integrity Assurance van de Organisation of Oil and Gas Producers. Beide publicaties zijn kosteloos te downloaden van de websites van de organisaties.

2.6 Overheidsbrandweer versus bedrijfsbrandweer

De taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio zijn vastgelegd in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio's. Een van de taken van de veiligheidsregio is het instellen en in stand houden van een brandweer. Deze overheidsbrandweer kan qua omvang, opkomsttijd en middelen niet zijn ingericht op alle mogelijke incidenten binnen de regio. Elke veiligheidsregio bepaalt daarom op basis van de risico's en de beschikbare middelen het basiszorgniveau waaraan de brandweer voldoet. De basis hiervoor ligt in het regionale risicoprofiel en de door de veiligheidsregio's vastgestelde capaciteitanalyse in combinatie met de (wettelijk) vastgestelde opkomsttijden.

Uit een bedrijfsbrandweeraanlyse kan blijken dat er op een bedrijf geloofwaardige scenario's kunnen gebeuren die effecten geven buiten de inrichtingsgrens. De veiligheidsregio weegt af of deze effecten een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid vormen (zie par. 1.3). De benodigde operationele prestaties om het scenario te beheersen worden vergeleken met de prestaties waarop de overheidsbrandweer op de locatie van de inrichting is berekend. Bij deze beoordeling is het niveau van de operationele brandweer die de overheid heeft georganiseerd niet in discussie maar een gegeven dat gekoppeld is aan de eigenstandige

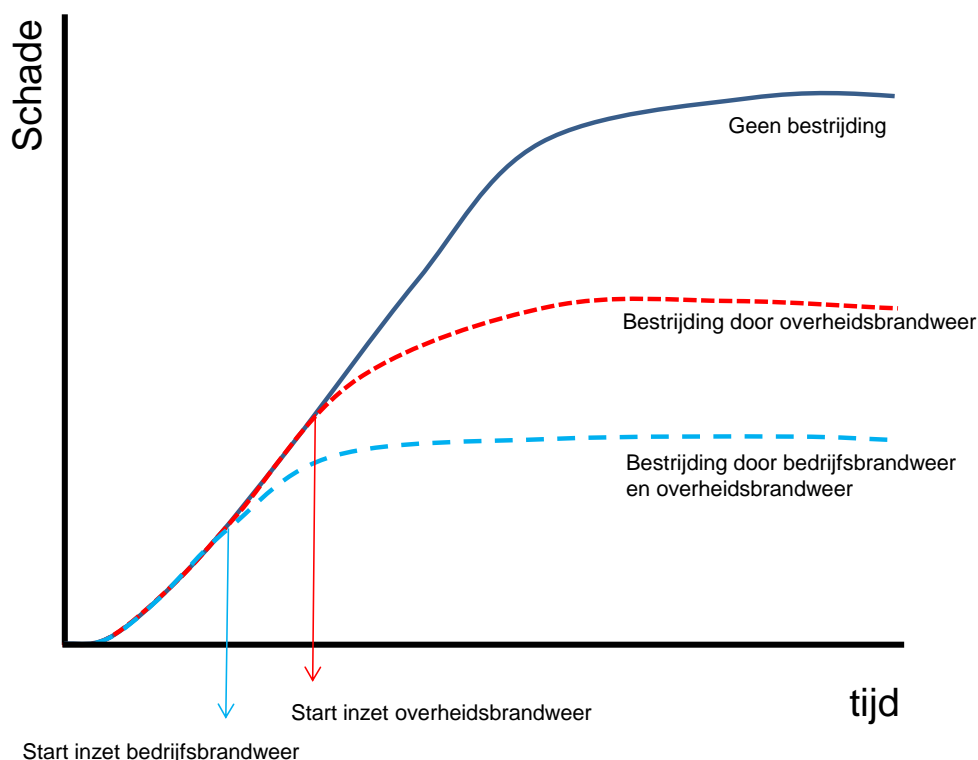
verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio. Dit kan alleen anders zijn als de veiligheidsregio zich niet heeft uitgesproken over het regionaal te realiseren niveau van brandweezorg.

In een bedrijfsbrandweerrapport kan worden aangegeven dat voor het bestrijden en beheersen van de verschillende geloofwaardige scenario's bijzondere voorzieningen nodig zijn. Dit zijn voorzieningen waarop de overheidsbrandweer niet is berekend (en ook niet berekend hoeft te zijn). Dat wil niet zeggen dat de overheidsbrandweer niet is voorbereid op grotere calamiteiten in de omgeving van het bedrijf of bij het bedrijf zelf. Dat is ze wel, door maatregelen op alle schakels van de veiligheidsketen. Op een aantal scenario's beschreven in de bedrijfsbrandweerrapportage, is de overheidsbrandweer echter niet zodanig voorbereid dat escalatie van de geloofwaardige incidentscenario's kan worden voorkomen. Juist omdat geloofwaardige scenario's op een inrichting een snellere opkomst noodzakelijk maken, kan voor die inrichting een bedrijfsbrandweer worden geëist. Naast opkomsttijd zijn ook de specifieke kennis van de bedrijfsbrandweer, de specifieke materialen zoals blusmiddelen en de specifieke verantwoordelijkheid van het bedrijf redenen om taken bij de bedrijfsbrandweer neer te leggen.

Een grafische weergave van het effect van de inzet van een bedrijfsbrandweer is in het volgende figuur opgenomen. Een bedrijfsbrandweer zorgt ervoor dat deskundig en adequaat uitgerust personeel met kennis van de installaties en de aanwezige stoffen beschikbaar is. Een beschikbare bedrijfsbrandweer is altijd sneller op de plaats van het incident dan de overheidsbrandweer, die in het gunstigste geval binnen tien minuten na alarmering bij de poort (toegang) van de inrichting arriveert. Dit is een belangrijke meerwaarde van wat deze regelgeving beoogt te regelen.

De schadeontwikkeling bij de inzet van de bedrijfsbrandweer op een maatgevend incidentscenario wordt in de hieronder opgenomen grafische weergave vergeleken met de schadeontwikkeling bij een (latere) inzet van de overheidsbrandweer. Door de inzet van de bedrijfsbrandweer blijft de schade (de onderbroken blauwe lijn) veelal beperkt, omdat door de snelle inzet het incident gunstig beïnvloed kan worden, voordat het buigpunt – dat is het punt waarna uitbreiding van de schade (doorgetrokken donkerblauwe lijn) niet meer voorkomen kan worden – in de schadekromme is gepasseerd.

In een worst case benadering (de onderbroken rode lijn) doet de overheidsbrandweer, als gevolg van de benodigde opkomsttijd en het opbouwen van de inzet – pas na uitbreiding van de schade een inzet, waardoor verdere uitbreiding van het incident plaatsvindt.

Figuur 4. Schadeontwikkeling (indicatief)

2.7 Bedrijfsbrandweer versus rampenbestrijding

De scenario's voor de rampenbestrijding gaan in het algemeen over de potentieel grootste ongevals effecten die door de activiteiten met gevaarlijke stoffen op de inrichting voor kunnen komen én die niet effectief door een bedrijfsbrandweer kunnen worden bestreden. Het gaat hierbij om vier scenariotypen:

- brand
- explosie en deflagratie (BLEVE, gaswolkontbranding)
- toxische wolk
- milieu-effecten.

De rampbestrijdingsscenario's voor de uitwerking in een rampbestrijdingsplan worden geselecteerd op basis van de grootste schade-effecten in de vorm van gewonden, doden, brandomvang en/of milieu-effecten die direct volgen uit een LOC-scenario (LOC = Loss Of Containment: vrijkomen van de gevaarlijke stof). De veiligheidsregio stelt voor Brzo-bedrijven rampbestrijdingsplannen op. Voor VR-plichtige inrichtingen is dit een wettelijke verplichting. Voor PBZO-bedrijven besluit de veiligheidsregio om dit wel of niet te doen. De primaire verantwoordelijkheid voor de rampenbestrijding ligt bij de veiligheidsregio. De bedrijfsbrandweer kan door haar specifieke kennis en middelen een belangrijke meerwaarde hebben voor de rampbestrijdingsorganisatie. De brandveiligheidsvoorzieningen zoals die zijn geregeld in de milieuvergunning zijn hierbij ook van belang. Bij een effectieve bedrijfsbrandweer is daarom expliciet beschouwd of en hoe zij onderdeel kan uitmaken van de rampbestrijdingsorganisatie zonder dat zij tekortschieten of voor overige partijen onder doen. Over het algemeen dient hiervoor de samenwerking tussen bedrijfsbrandweer en overheidsbrandweer in technische en organisatorische zin goed te zijn geregeld en vastgelegd.

De primaire verantwoordelijkheid voor de rampenbestrijding ligt bij de overheid. Op grond van de Wabo kan de inrichting wel worden verplicht om de benodigde materiële component beschikbaar te hebben voor het bestrijden van het scenario door de overheidsbrandweer.

Samen maakt sterker, boosterpomp van de Industriële Brandbestrijdingspool (IBP)

2.8 Bedrijfsbrandweer versus bedrijfshulpverlening

Op basis van de arbeidsomstandighedenregelgeving hebben bedrijven een verantwoordelijkheid voor het organiseren van een bedrijfsnoodorganisatie. Bedrijfshulpverleners (BHV-ers) maken onderdeel hiervan uit. Het is de taak van de inrichtinghouder om alle personen die binnen de gehele bedrijfsorganisatie actief zijn, voldoende op te leiden en te trainen voor het uitvoeren van hun taken en bevoegdheden binnen de organisatie. Van een BHV-er mag worden verwacht dat hij of zij hulp biedt aan collega's, gasten van een bedrijf en leveranciers of contractors, zonder zichzelf in groot gevaar te brengen. Wanneer bij een inrichting ook sprake is van een geloofwaardig incidentscenario in het kader van artikel 31 WvR moeten ook taken worden uitgevoerd voor de beheersing van die scenario's. Een BHV-er mag vanuit zijn basistaak altijd worden betrokken bij taken voor alarmering, kleine bluswerkzaamheden, eerste hulpverlening, evacuatie en het gidsen van de hulpdiensten. Daarnaast kunnen ze worden ingezet voor het inschakelen van stationaire brandblusvoorzieningen of, met een aanvullende opleiding, toerusting en geoefendheid, om specialistische taken (het opruimen van bijvoorbeeld kleine spills) uit te voeren.

Wanneer handelingen voor het beheersen van een geloofwaardig incidentscenario repressief inzicht verlangen van de in te zetten personen en ten tijde van het incident ook besluiten genomen moeten worden over de te volgen bestrijdingsstrategie, zullen basis BHV-opleidingen niet langer toereikend zijn om deze personen voor te bereiden op hun werkzaamheden. In dergelijke gevallen is behoefte aan een organisatie die is opgeleid om bedrijfsbrandweertaken uit te voeren.

De Inspectie SZW is het bevoegd gezag voor het toezicht op de bedrijfsnoodorganisatie, zoals hierboven omschreven. Het bevoegd gezag voor de bedrijfsbrand is het bestuur van de veiligheidsregio. Als in een voorkomend geval in een bedrijfsbrandweerrapportage wordt voorgesteld om bedrijfsbrandweerfuncties te laten vervallen en in te vullen met BHV-functies, moet goed afgewogen worden welke afspraken over het toezicht worden gemaakt met de Inspectie SZW. De BHV-er kan immers BHV-taken voor zijn rekening nemen (Inspectie SZW) of activiteiten voor de bedrijfsbrandweer uitvoeren (VR). Bij een daadwerkelijke inzet zal elke functionaris die daaraan bijdraagt onder de verantwoordelijkheid vallen van de operationeel verantwoordelijke, zoals de Officier van Dienst (OVD).

In het bedrijfsnoodplan van het bedrijf komen bedrijfsbrandweer- en bedrijfshulpverleningstaken samen. Het noodplan moet voldoende informatie bevatten over de aard en omvang, de taakstelling, de wijze van inzet en het materiaal van de inzet.

Het Instituut Fysieke Veiligheid, het Nederlands Instituut voor Bedrijfshulpverlening en partners uit de industrie werken (ten tijde van het uitbrengen van deze werkwijzer) samen aan een nieuwe modulaire opleidingsstructuur voor (verbrede) BHV-functies waarbij de relatie met de bedrijfsbrandweer wordt gelegd.

2.9 Technische voorzieningen versus operationele capaciteiten

In paragraaf 2.5 is het vlinderdasmodel besproken. De bedrijfsbrandweer is binnen dit model één van de maatregelen om de schade-effecten (rechterkant van de vlinderdas) te beperken. Voor het bedrijf en de overheid is het daarom belangrijk om te beseffen dat veel risico's effectief kunnen worden beheerst door middel van (semi-)automatische systemen. Een goed ontworpen sprinklerinstallatie in een opslagloods kan de omvang van een bedrijfsbrandweer beperken of soms overbodig maken. Ook stationaire waterschermen rond een opslag van giftige stoffen kan de benodigde inzet van een bedrijfsbrandweer aanzienlijk beperken. Door in een vroeg stadium overleg te voeren, kan soms worden voorkomen dat een bedrijf een zware aanwijsbeschikking ontvangt. Het is aan te bevelen om een bedrijf al bij de bouwadvisering en de milieuadvisering te informeren over de samenhang met een bedrijfsbrandweeraanwijzing, omdat het bedrijf dan nog bepaalde keuzevrijheden heeft.

Zowel de bedrijfsbrandweer als (semi-)automatische voorzieningen moeten een hoge beschikbaarheid en betrouwbaarheid bezitten. In een aanwijsbeschikking kunnen daarom naast concrete voorschriften over personele en materiële omvang van een bedrijfsbrandweer ook eisen gesteld worden aan opleiding en training van personeel en het gehanteerde beheerssysteem waarmee de werking en beschikbaarheid van systemen ook in de tijd worden geborgd. De brandweer hanteert hiervoor als referentiekader *Borging van het Integrale Brandbeveiligingsproces*. Het document waarin dit proces is beschreven, is als PDF-file te downloaden van de website www.centrum-IV.nl. In hoofdstuk 6 en 7 wordt dieper op dit onderwerp ingegaan.

Deel II: Aanwijzen en controleren van bedrijfsbrandwrenen (operationeel)

A. Aanwijzen bedrijfsbrandweer

Inzet bedrijfsbrandweer bij het testen van een semi-stationaire rimseal blusvoorziening, BP Raffinaderij Rotterdam (Europoort)

Hoofdstuk 3 Procedure aanwijzen bedrijfsbrandweer

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de procedure behandeld die bedrijven overheid moeten volgen om tot een oordeel te kunnen komen over een eventuele bedrijfsbrandweerplicht van het bedrijf. De volgende zaken zijn hierbij in algemene zin van belang:

- De procedure moet worden gevolgd om tot een oordeel te kunnen komen over een eventuele noodzaak van een bedrijfsbrandweer bij een bedrijf. De procedure leidt niet per definitie tot een aanwijzingsbesluit, maar kan ook resulteren in een gemotiveerde beslissing niet over te gaan tot aanwijzing;
- Het veiligheidsbestuur is ex artikel 31 Wvr het bevoegd gezag voor de oordeelsvorming. De veiligheidsregio moet overeenkomstig artikel 23 Wvr ook beschikken over een geïmplementeerd kwaliteitszorgsysteem. Procedures en uitvoeringsbeleid die dienen ter ondersteuning van een doelmatige uitvoering van de wettelijke taken en verantwoordelijkheden, behoren deel uit te maken van dit kwaliteitszorgsysteem. Dit is mede belangrijk omdat een aanwijzingsdossier in bezwaar, beroep en hoger beroep beoordeeld kan worden. Consistentie met een vooraf vastgelegde behandelwijze en bijbehorende dossiervorming is dan een belangrijke variabele op beoordeling van de kwaliteit van het werk van de veiligheidsregio;
- De minister van BZK is het bevoegde gezag als een inrichting is gelegen op, of deel uitmaakt van, een terrein dat bij de krijgsmacht in gebruik is, voor zover er gegevens in het geding zijn waarvan de geheimhouding door het belang van de veiligheid van de Staat is geboden. Voor deze inrichtingen is de minister van Defensie de inrichtinghouder.

In dit hoofdstuk wordt verder in detail ingegaan op de procedure die uiteindelijk moet resulteren in een oordeel over een bedrijfsbrandweeraanwijzing.

3.2 Voorbereiding

In veel regio's is het aantal bedrijven dat onder artikel 31 Wvr valt beperkt. In andere regio's bevinden zich relatief veel van dergelijke bedrijven. Een veiligheidsregio moet zich de vraag stellen op welke onderwerpen vooraf beleid wordt vastgesteld en op welke onderwerpen elke aanwijzingsprocedure een individuele loop kan hebben. Hierbij moeten twee beginselen niet uit het oog worden verloren :

1. De wetgever heeft met de regelgeving over bedrijfsbrandweezorg een hoge mate van individualiteit per bedrijf beoogd
2. De overheid moet voorspelbaar en betrouwbaar zijn, met beleid dat kenbaar is en waarbij gelijke gevallen gelijk worden behandeld.

Voor regio's met meerdere artikel 31-bedrijven kan voorafgaande beleidsvorming aan de orde zijn op de volgende onderwerpen:

- eisen te stellen aan het uitvoerend personeel (opleiding/training)
- uitvoeringsprocedure(s)
- kennisdocumenten
- modelvoorschriften die aan (bijna) iedere beschikking worden verbonden.

In het beleid moet niet alleen aandacht besteed worden aan het traject dat kan resulteren in een aanwijsbeschikking, maar ook aan de aspecten die daarna relevant zijn zoals:

- de bezwaar en (hoger) beroepsprocedure
- toezicht en handhaving (hiervoor kan ook apart handhavingsbeleid worden opgesteld)
- actualisatie van beschikkingen
- beleid voor grote en kleine wijzigingen van beschikkingen.

Vervolgens kan een veiligheidsregio ervoor kiezen om per tijdsperiode (1, 2 of 3 jaar) een uitvoeringsbeleid vast te stellen waarbij de planning en de prioritering per bedrijf (of bedrijfs categorieën) is uitgewerkt.

Ieder bedrijf doorloopt dezelfde procedures, of het nu gaat om een bedrijf dat voor de eerste keer een beschikking opgelegd krijgt of een bedrijf dat een geactualiseerde beschikking krijgt ter vervanging van een

bestaande beschikking. Alleen moet in het laatste geval de oude beschikking met het in werking treden van de nieuwe beschikking worden ingetrokken. Ook kan in de meeste gevallen op eenvoudige wijze nagegaan worden of er nog steeds sprake is van een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid.

In de tabel van bijlage 2 wordt het gehele proces stap voor stap, tot en met het opleggen van de aanwijsbeschikking, beschreven. De inrichtinghouder is de directie of bestuurder van het bedrijf. In het proces worden, naast de inrichtinghouder en het bestuur van de veiligheidsregio, twee algemene rollen onderscheiden, te weten de *Manager Industriële Veiligheid* en de *Specialist Industriële Veiligheid*. Deze rollen worden bij de verschillende veiligheidsregio's door medewerkers met uiteenlopende functiebenamingen (bijvoorbeeld ambtenaar OOV, medewerker industriële veiligheid, toezichthouder, handhaver) vervuld. Iedere veiligheidsregio moet dit voor de eigen regio in de op te stellen werkprocessen nader specificeren. Toezicht en handhaving worden in detail behandeld in hoofdstuk 6 van deze werkwijzer.

3.3 Aanwijsbeschikkingen

Bijlage 4 bevat een set modelvoorschriften die in iedere aanwijsbeschikking van toepassing kunnen worden verklaard. Belangrijk bij het gebruik van de modelvoorschriften is dat ze niet worden gebruikt als "neutrale" set algemene voorwaarden die standaard bij elke aanwijzing worden gevoegd, zoals bij in- of verkoopvoorwaarden van een bedrijf. Bij het gebruik van de modelvoorschriften moet bedrijfs specifiek beoordeeld worden welk voorschrift van toepassing is.

De voorschriften die uiteindelijk in de aanwijsbeschikking worden opgenomen zijn gebaseerd op de informatie zoals die is vastgelegd in de bedrijfsbrandweerrapportage, het veiligheidsrapport, de Wabo-vergunningaanvraag en beschikking of in andere documenten. Dit vormt de basis voor de overwegingen van het bestuur van de veiligheidsregio, wanneer zij een bedrijf aanwijzen als een bedrijfsbrandweerplichtige inrichting. Een inrichtinghouder kan al bij het opstellen van een bedrijfsbrandweerrapport zicht krijgen op een situatie binnen zijn inrichting die afwijkt van de bestaande situatie en die ook van invloed kan zijn op de omvang van een eventuele aanwijzing. Met dergelijke toekomstige wijzigingen kan in de termijn vóór de inwerkingtreding van de aanwijsbeschikking rekening worden gehouden. Dit geldt wanneer de realisatie van reeds vergunde onderdelen van de inrichting is voorzien of de realisatie van bepaalde preventieve of repressieve maatregelen al in gang is gezet of op korte termijn start.

Het Besluit veiligheidsregio's biedt via artikel 7.4 voldoende mogelijkheid om te starten met een nieuwe procedure voor de herziening van de aanwijsbeschikking, zoals bij wijzigingen die relevant zijn voor een eventuele herziening van het bedrijfsbrandweerrapport, het veiligheidsrapport of de overweging van het bestuur van de veiligheidsregio. Hierdoor is het niet nodig om in een aanwijsbeschikking te anticiperen op toekomstige situaties waarvan onduidelijk is of en hoe ze worden gerealiseerd.

Een inrichtinghouder kan ervoor kiezen zijn geloofwaardige bedrijfsbrandweerscenario's te beheersen met behulp van automatisch werkende stationaire installaties. In de afgelopen jaren is dit in de praktijk een steeds vaker voorkomende wijze van beheersing geworden. Dit kan ertoe leiden dat het bestuur van de veiligheidsregio ervoor kiest de inrichting niet aan te wijzen als een bedrijfsbrandweerplichtige inrichting. Een dergelijk besluit vereist wel dat het bestuur van de veiligheidsregio en het bevoegd gezag omgevingsvergunning afspraken moeten maken over de handhaafbaarheid van de stationaire installaties. Een bedrijfsbrandweeraanwijzing wordt hierdoor voorkomen.

De voorschriften die in de omgevingsvergunning worden opgelegd richten zich primair op de bescherming van het milieu. Die bescherming van het milieu heeft overlap met een eventueel gevaar voor de openbare veiligheid zoals bedoeld in de Wvr en het Bvr, maar is hier niet identiek aan. In de omgevingsvergunning worden voorschriften opgenomen die primair dienen ter voorkoming van het optreden van incidenten. Deze preventieve maatregelen zijn weergegeven in het linkerdeel van het vlinderdasmodel. Repressieve maatregelen en brandweertaken die relevant zijn als het geloofwaardige incidentscenario eenmaal is opgetreden, zijn echter het primaat en de deskundigheid van de veiligheidsregio. De aanwezigheid van de middelen die nodig zijn voor het bestrijden van de gevolgen van een incident kunnen op grond van artikel 5.7, eerste lid, onder g, van het Besluit omgevingsrecht voorgeschreven worden in de omgevingsvergunning (voorschriften met betrekking tot het voorkomen van ongevallen en het beperken van de gevolgen van ongevallen). Dat is ook logisch, omdat niet alle inrichtingen een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid opleveren en dus ook niet allemaal bedrijfsbrandweerplichtig zijn. Het is dan ook noodzakelijk dat het

bevoegde gezag Wabo, in alle situaties waarin de aanwezigheid van dergelijke voorzieningen nodig zijn, de veiligheidsregio om advies vraagt bij het opstellen van deze voorschriften en bij het toezicht op de naleving ervan.

Zodra er sprake is van een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid, kan niet alleen worden volstaan met het geven van advies. Het gaat dan ook om een situatie, waarbij de veiligheidsregio zelf een wettelijke taak heeft in het kader van de openbare veiligheid, en de zorg voor haar medewerkers die mogelijk bij incidenten worden ingezet. Dat is een verantwoordelijkheid die in de wet is vastgelegd en die niet gedelegeerd kan worden of door voorschriften in een omgevingsvergunning kan worden ingevuld. De veiligheidsregio is hier de bevoegde en deskundige partij die daarvoor de benodigde opleidingen en trainingen heeft gevolgd. Is de aanwezigheid van de in het bedrijfsbrandweerrapport opgevoerde stationaire installaties al in de omgevingsvergunning geregeld, dan mag in een beschikking in het kader van artikel 31 Wvr de installatie worden genoemd. Aanvullende eisen (voorschriften) kunnen uitsluitend worden gesteld als dit nodig is voor de inzet van de bedrijfsbrandweer én indien het Wabo-bevoegde gezag te kennen heeft gegeven dit niet in de Wabo-vergunning te willen of kunnen regelen.

3.4 Na de aanwijzing

Nadat het aanwijzingsbesluit onherroepelijk is geworden, omdat de termijn voor het indienen van bezwaar dan wel (hoger) beroep is verstreken of nadat de Raad van State uitspraak heeft gedaan, verschuift de aandacht van de veiligheidsregio van het opstellen van de beschikking naar het uitoefenen van toezicht op de naleving en het handhaven van de verplichtingen. Ook zal aandacht uit moeten gaan naar de noodzaak om een beschikking te actualiseren.

Om het bedrijf en de toezichthouder duidelijkheid te verschaffen over de interpretatie en uitvoering van de verplichtingen uit de aanwijsbeschikking, wordt aanbevolen om samen met vergunningverlening een opleveringsinspectie uit te voeren. Zie hiervoor hoofdstuk 5.3.2

3.4.1 Actualisatie aanwijsbeschikking

Er zijn situaties denkbaar waarbij het voor de veiligheidsregio voor de hand ligt om een procedure tot actualisatie van de aanwijsbeschikking te starten.

- a) Als tijdens toezicht blijkt dat de situatie bij een bedrijf significant afwijkt van de in het bedrijfsbrandweerrapport beschreven situatie en dat daardoor de bestaande aanwijzing niet meer toereikend is om de risico's te beheersen. Dit bedrijf moet verzocht worden om binnen drie maanden een nieuw bedrijfsbrandweerrapport over te leggen.
- b) Als tijdens toezicht blijkt dat de situatie bij een bedrijf significant afwijkt van de in het bedrijfsbrandweerrapport beschreven situatie en dat het vermoeden bestaat dat het bedrijf niet meer in aanmerking komt voor een bedrijfsbrandweeraanwijzing (dus geen bijzonder gevaar meer vormt voor de openbare veiligheid). Dit bedrijf kan informatie overleggen over de veranderde omstandigheden ten aanzien van de oorspronkelijke geloofwaardige en maatgevende scenario's. In de praktijk zal het initiatief voor dergelijke aanpassing worden genomen door het bedrijf.
- c) Als een bedrijf met een actuele bedrijfsbrandweeraanwijzing zowel fysiek als beheersmatig wordt opsplitst en er sprake is van twee rechtspersonen. Beide bedrijven moet verzocht worden om aan te geven hoe de nieuwe verantwoordelijkheden en bevoegdhedenstructuren zich verhouden tot de bedrijfsvoering van de inrichting die het bijzondere risico veroorzaakt. In beginsel blijft een bedrijfsbrandweeraanwijzing van kracht voor het deel waar, na de splitsing, ook de vergunning ingevolge de Wabo voor van kracht is. Het deel dat na de splitsing een oprichtingsvergunning ingevolge de Wabo moet aanvragen, kan, indien aan de selectiecriteria van artikel 7.1 van het Bvr wordt voldaan, eventueel worden verzocht een bedrijfsbrandrapport in te dienen. Indien er onvoldoende informatie wordt aangeleverd zal aan beide (nieuwe) inrichtingen gevraagd worden om binnen drie maanden een nieuw bedrijfsbrandweerrapport over te leggen.
- d) Als uit ervaringen, controles of nieuwe informatie is gebleken dat een voorgeschreven bestrijdingstechniek die in de aanwijsbeschikking is opgenomen onverantwoord is en niet het gewenste effect sorteert. In dat geval moet de bedrijfsbrandweerrapportage in overleg met de betrokken partijen (denk hierbij ook aan het bevoegd gezag Wabo) aangepast worden.

Een wijziging in de omgeving van een aangewezen inrichting of het ontstaan van een nieuw gevaar op het bedrijf zelf kan aanleiding geven voor het bestuur van de veiligheidsregio om de aanwijzing in te trekken of om

de eerder gestelde eisen te wijzigen. Dat zal aan de orde zijn als deze wijziging consequenties heeft voor de geloofwaardigheid of maatgevendheid van incidentscenario's (artikel 7.5, eerste lid Bvr). Het bestuur zal dan ook een termijn moeten stellen waarbinnen aan de gewijzigde eisen moet zijn voldaan en daarbij de wettelijke adviseurs advies moeten vragen. Ook zal het hoofd of de bestuurder van de inrichting de gelegenheid moeten krijgen om te worden gehoord (artikel 7.5, tweede en derde lid). Het verdient aanbeveling hierbij een nieuwe aanwijfsbeschikking af te geven en de oude in te trekken. In het geval er sprake is van een wijziging van de bedrijfsactiviteiten kan de veiligheidsregio op basis van artikel 7.2 Bvr het bedrijf verzoeken om een gewijzigd of een nieuw bedrijfsbrandweerrapport op te stellen. In het geval er sprake is van een gewijzigde omgeving, dan bestaat deze wettelijke mogelijkheid niet en kan het bedrijf uitsluitend op vrijwillige basis verzocht worden om een gewijzigd of nieuwe bedrijfsbrandweerrapport in te dienen.

In het bedrijfsbrandweerrapport opgevoerde bestrijdingstechnieken kunnen door nieuwe (technische) ontwikkelingen achterhaald zijn. Het bedrijf beschikt dan niet meer over de best beschikbare techniek (BBT). Tenzij de veiligheid ernstig in het geding is zal de veiligheidsregio eerst de financiële haalbaarheid met de inrichtinghouder bespreken. Als de gewenste of noodzakelijke wijziging alleen betrekking heeft op een beperkt onderwerp in de bedrijfsbrandweerrapportage kan het bevoegde gezag Wvr met de inrichtinghouder overeenkomen dat alleen de wijziging opnieuw worden opgesteld en ingediend. Het indienen van informatie naar aanleiding van voortschrijdend inzicht ten aanzien van de scenariokeuzes of de introductie van nieuwe (bestrijding)technieken kan niet op basis van de Wvr of Bvr worden afgedwongen.

3.4.2 Verplichtingen inrichtinghouder

Op grond van artikel 31, zesde lid Wvr moet voor 1 februari van ieder jaar een overzicht van de werkelijke sterkte van de bedrijfsbrandweer op 1 januari van dat jaar aan het bestuur van de veiligheidsregio of de minister worden verstrekt. Het zevende lid van artikel 31 Wvr bepaalt dat het hoofd of de bestuurder van de inrichting ervoor zorgt dat de bedrijfsbrandweer ter zake van het optreden, dat noodzakelijk is ter bestrijding van brand of van gevaar anderszins binnen de inrichting, de aanwijzingen opvolgt van degene die op grond van een wettelijk voorschrift met de feitelijke leiding van die bestrijding is belast.

Ook artikel 7.4 (wijzigingen op de inrichting) en 7.5 Bvr (wijzigingen in de omgeving van de inrichting) zijn relevant voor de situatie na de aanwijzing.

Wijzigingen die in betekenende mate consequenties hebben voor de inhoud van het (oorspronkelijke) rapport moeten zijn verwerkt in het bedrijfsbrandweerrapport, dat overlegd moet worden aan het bestuur van de veiligheidsregio. Deze verplichting geldt niet voor inrichtingen die op grond van het Brzo al vanwege die verandering of uitbreiding een (gewijzigd) veiligheidsrapport moeten indienen (artikel 7.4, tweede lid juncto artikel 7.2, tweede lid). Het gewijzigde bedrijfsbrandweerrapport kan verwijzen naar onderdelen van een veiligheidsrapport.

Naar aanleiding van een ingediend gewijzigd bedrijfsbrandweerrapport kan het bestuur van de veiligheidsregio de aanwijzing intrekken of de eisen die daaraan zijn verbonden wijzigen (artikel 7.4, derde lid). Het bestuur zal in dat geval in de beschikking waarin de wijziging van de eisen is vastgelegd een termijn moeten opnemen waarbinnen aan de gewijzigde eisen moet zijn voldaan. Ook zullen de wettelijke adviseurs in de gelegenheid moeten worden gesteld om advies uit te brengen over de wijziging. Het hoofd of de bestuurder van de inrichting moet de gelegenheid krijgen om te worden gehoord (artikel 7.4, vijfde lid juncto artikel 7.3, tweede lid).

Ook bij minder ingrijpende wijzigingen, zoals de aanschaf van ander materiaal en middelen dat geen invloed heeft op de omvang van de personele component, is het wenselijk dat de desbetreffende voorschriften in de aanwijfsbeschikking via een beschikking worden aangepast. Dit in verband met de handhaafbaarheid van de gestelde voorschriften.

3.4.3 Handhaving

Als het aanwijzingsbesluit onherroepelijk is geworden zal door middel van toezicht moeten worden vastgesteld of de bedrijfsbrandweer voldoet aan de gestelde eisen. Op grond van artikel 61 Wvr is het bestuur van de veiligheidsregio bevoegd toezichthouders aan te wijzen. Het besluit tot aanwijzing van de toezichthouders moet worden gepubliceerd in de Staatscourant.

Wanneer blijkt dat het bedrijf niet of in onvoldoende mate voldoet aan de aanwijsbeschikking of de overige hiervoor beschreven verplichtingen, heeft het veiligheidsbestuur de bevoegdheid om naleving via een bestuursrechtelijk handhavingsmiddel af te dwingen. Daartoe kan het bestuur van de veiligheidsregio een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang opleggen.

Bij het constateren van een overtreding van de bedrijfsbrandweeraanwijzing kan overwogen worden om aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar, waarmee een strafrechtelijk handhavingstraject in gang wordt gezet. Dit traject valt niet onder de verantwoordelijkheid van bestuur van de veiligheidsregio, maar onder die van het Openbaar Ministerie. Dergelijke overtredingen zijn aangemerkt als strafbaar feit in artikel 64, vierde lid Wvr. Toezichthouders die de overtreding hebben waargenomen, maken hiertoe een controlerapport op met de bevindingen. Het verdient aanbeveling dat veiligheidsregio's met het Openbaar Ministerie afspraken maken over de gevallen waarbij aangifte wordt gedaan.

Hoofdstuk 4 Opstellen van een bedrijfsbrandweerrapport

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk vormt een referentiekader voor alle betrokken partijen (overheid en bedrijfsleven) voor het opstellen en toetsen van de inhoud van het bedrijfsbrandweerrapport. De PGS 6 is hiervoor een belangrijke richtlijn, maar ook het Scenarioboek van BrandweerBRZO kan worden gehanteerd. Er wordt specifiek aandacht besteed aan:

- scenariokeuze
- geloofwaardige scenario's
- maatgevende scenario's
- referentiescenario's
- richtlijnen voor de beschrijving en grafische uitwerking van de scenario's
- overige zaken die in het bedrijfsbrandweerrapport opgenomen moeten worden
- volledigheid en juistheid van het bedrijfsbrandweerrapport.

4.2 Scenario's toegelicht

4.2.1 Verschillende scenario's

Om de informatie in dit hoofdstuk goed te kunnen gebruiken is het belangrijk om eerst zicht te hebben op het onderscheid tussen referentiescenario's, installatiescenario's en incidentscenario's.

Installatiescenario's

Installatiescenario's moeten worden opgesteld door VR-plichtige inrichtingen in het kader van het Brzo. Deze scenario's dienen om duidelijk te maken welke maatregelen het bedrijf heeft genomen ter voorkoming van zware ongevallen door gevaarlijke stoffen. Ze worden opgesteld op basis van een risicobeschuiving van aanwezige insluitsystemen of processen en de in die processen aanwezige gevaarlijke stoffen. Installatiescenario's zijn zondermeer relevant om tot de juiste set van geloofwaardige scenario's te komen.

Referentiescenario's

Referentiescenario's zijn de meest bekende voorbeelden van brand- en/of ongeval gebeurtenissen die op inrichtingen kunnen voorkomen. In bijlage 6 van deze werkwijzer is een overzicht opgenomen van relevante referentiescenario's. Referentiescenario's vormen een basis voor de selectie van mogelijke geloofwaardige scenario's. Als een referentiescenario theoretisch bij een bedrijf kan gebeuren, moet het bezien en beoordeeld worden op geloofwaardigheid.

Afhankelijk van de bedrijfsactiviteit en de processen en installaties op de inrichting kunnen bijzondere incidenten optreden, denk hierbij bijvoorbeeld aan polymerisatie of runaway reacties. Deze zijn zo specifiek dat ze niet in het algemene overzicht van referentiescenario's zijn opgenomen. Dat wil echter niet zeggen dat, daar waar dergelijke scenario's kunnen leiden tot een bijzonder gevaar voor de veiligheid in de omgeving van de inrichting, ze niet meegenomen en beoordeeld moeten worden op eventuele geloofwaardigheid.

Incidentscenario's

Incidentscenario's zijn de scenario's die in het kader van een mogelijke aanwijzing tot bedrijfsbrandweerplichtige inrichting getoetst moeten worden op hun geloofwaardigheid.

Een overzicht van incidentscenario's kan gevoed worden door:

- de veiligheidsrapportage
- de QRA
- uitgevoerde analyses voor bedrijfsnoodplanning (BHV-dimensionering)
- uitgevoerde analyses voor assuradeuren
- ongeval- of brandweerstatistiek
- branchevergelijking (wereldwijd)
- incidenthistorie van het bedrijf.

Het gaat veelal om brand-, lekkage- of ontploffingsscenario's met gevaarlijke stoffen. Bij gevaarlijke stoffen gaat het om toxische en ontvlambare stoffen en stoffen die zich door de condities waaronder ze aanwezig zijn als zodanig kunnen gedragen. Het kan hierbij gaan om warme of verwarmde stoffen die bijvoorbeeld bij kamertemperatuur niet aangemerkt worden als een stof met bepaalde gevaar aspecten, maar die door de procescondities zoals verwarming precies dezelfde eigenschappen hebben gekregen als een gevaarlijke stof.

De inrichtinghouder moet incidentscenario's in het op te stellen rapport uitwerken. Enerzijds kunnen alle geïdentificeerde scenario's overeenkomen met een referentiescenario. Anderzijds kunnen er relevante referentiescenario's zijn geïdentificeerd waarvoor nog geen eerdere scenario-analyse is opgesteld. Dit moet dan als nog gebeuren.

De keuze of een bepaald scenario een incidentscenario is en dus uitgewerkt moet worden, kan worden uitgevoerd op basis van onderstaand proces. De veiligheidsregio kan deze beschrijving gebruiken om te toetsen of dit proces goed is uitgevoerd.

- a. Benoem installaties, processen en activiteiten met gevaarlijke stoffen die volgens de aanvragen vergunning(en) binnen de inrichting zijn toegestaan. Gebruik de overzichtslijst van referentiescenario's en een overzichtstekening van de inrichting. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan (niet limitatief):
  - proces- en productie-installaties
  - bovengrondse tankopslag
  - transport per pijpleiding
  - pompplaatsen
  - dampverwerkingsystemen
  - verlading stoffen (vrachtauto's, spoorwagens, schepen)
  - op- en overslag van containers met gevaarlijke stoffen
  - rangeren van wagons met gevaarlijke stoffen
  - opslagloodsen
  - nucleaire bronnen.
- b. Beoordeel de omstandigheden waaronder de stoffen in de betreffende installatie of bij de concrete activiteiten aanwezig zijn. Denk hierbij aan onder andere:
  - atmosferische omstandigheden
  - warm of verwarmd
  - gekoeld (cryogeen)
  - onder druk.
- c. Aan de hand van de stofeigenschappen en de omstandigheden waaronder deze aanwezig zijn, kan vervolgens worden aangegeven welk gevaar die stoffen kunnen hebben als deze vrijkomen uit het insluitsysteem, zoals:
  - toxisch
  - ontvlambaar
  - kan tot ontbranding komen, waarbij de brand zelfonderhoudend is
  - stoffen die zelf of waarvan de verbrandings- of ontledingsproducten overlast kunnen veroorzaken
  - ontplofbaar
  - radioactief
  - drijft de stof op water of reageert deze met water.
- d. Beschrijf (kwantitatief) de effecten van de incidentscenario's en geef de preventieve en repressieve LOD's ter beheersing aan (zie voorbeeld uit PGS 6).

4.2.2 toetsing van incidentscenario's op geloofwaardigheid

Geloofwaardige scenario's zijn brand- of ongeval gebeurtenissen die:

- gegeven de aard van een installatie of de inrichting, en rekening houdend met de daarin aangebrachte preventieve voorzieningen, als reëel en typerend kunnen worden geacht
- kunnen leiden tot schade aan gebouwen of personen in de omgeving van de inrichting

- waarbij van preventieve of repressieve maatregelen duidelijk effect verwacht mag worden, waardoor escalatie voorkomen kan worden.

Vanwege geloofwaardige scenario's kan een bedrijfsbrandweer verplicht gesteld worden. Wanneer een incidentscenario niet aan alle drie de bovenstaande criteria voldoet, is er geen sprake van een geloofwaardig incidentscenario. Als een scenario niet wordt beoordeeld als reëel en typerend is het geen geloofwaardig incidentscenario. Verdere beoordeling aan de overige criteria is dan overbodig. Hetzelfde geldt wanneer het wel een reëel en typerend incidentscenario is, maar er geen sprake is van schade aan personen of gebouwen in de omgeving van de inrichting.

Reëel en typerend

Indien een gevaarlijke stof op een inrichting aanwezig is (of mag zijn) dan gaat de veiligheidsregio er principieel van uit dat met de gevaarlijke stof zich ook een ongeval voor kan doen. De afweging of een ongevals scenario reëel is, wordt bepaald aan de hand van de aanwezige preventieve beheersmaatregelen (LOD).

Bij de analyse of een scenario reëel is, wordt vanuit het wettelijk kader niet nader ingegaan op het onderwerp "kans". In een bedrijfsbrandweerrapportage behoren daarom geen analyses opgenomen te zijn waarmee getracht wordt hard te maken dat de kans op een bepaald risico dermate klein is, dat daarom geen bedrijfsbrandweer noodzakelijk is. De wetgever heeft in hoofdstuk 7 van het Besluit veiligheidsregio's bedoeld een kader te scheppen op basis waarvan scenario's worden uitgewerkt vanwege het simpele feit dat een gevaarlijke stof op een bedrijf aanwezig is. Primair toetst de veiligheidsregio scenario's aan de preventieve LOD's om te beoordelen of een scenario reëel wordt geacht. Voor de veiligheidsregio zijn de repressieve LOD's die ingrijpen op een LOC verder bepalend of er effecten buiten de inrichting zijn. Er kan alleen rekening gehouden worden met LOD's, waarvan de doelmatige werking is vastgesteld om het scenario te stoppen of minimaal te beheersen.

Een incidentscenario is typerend, wanneer het scenario representatief is voor de vergunde activiteiten met gevaarlijke stoffen op de inrichting.

Schade aan gebouwen of personen

Bij het zich voltrekken van een scenario kunnen diverse effecten voor de omgeving optreden. Deze effecten hebben betrekking op blootstelling aan toxische stoffen, warmtestraling en het ontstaan van overdrukeffecten. Het is duidelijk dat afhankelijk van het type effect, de schade in meer of mindere mate relevant is. Dit kan als volgt worden getoetst.

Vanuit de brandweer wordt gewerkt met de zogenaamde alarmeringsgrenswaarde (AGW), levensbedreigende waarde (LBW) en voorlichtingsrichtwaarden (VRW). Deze drie waarden worden gezamenlijk ook wel aangeduid als interventiewaarden omdat bij overschrijding van deze waarden een "actie" vanuit de hulpdiensten verwacht wordt. De interventiewaarden zijn afgeleid voor blootstelling aan de stof gedurende één uur en zijn opgenomen in: Interventiewaarden gevaarlijke stoffen 2007 (<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/11/26/interventiewaarden-gevaarlijke-stoffen-2007.html>). In de Verenigde Staten zijn soortgelijke interventiewaarden afgeleid, de AEGL en de ERPG. Wanneer voor een specifieke gevaarlijke stof geen Nederlandse interventiewaarden bekend zijn dan kan mogelijk van de Amerikaanse AEGL of ERPG waarden gebruik gemaakt worden.

Voor het criterium schade aan personen buiten de inrichting is afgesproken om bij overschrijding van de AGW-waarde op de inrichtingsgrens, ongeacht de blootstellingsduur, dit als schade in de zin van art 7.2 Bvr te zien. Een qua duur beperkte overschrijding van de AGW-waarde buiten de inrichting zal vanwege het selectiecriterium repressief bestrijdbaarheid niet tot een aanwijzing leiden.

Voor de richtwaarde voor warmtestraling wordt voor personen een richtwaarde van 3 kW/m² aangehouden. Voor gebouwen wordt 10 kW/m² op de gevel genomen om als grens te dienen voor het bepalen van schade. Hiervan kan worden afgeweken indien de bestaande bouwwijze van de aanwezige bebouwing juist buiten de inrichtingsgrens een hogere belasting aan kan. Voor geprojecteerde bebouwing en bestemmingsplannen die bebouwing toelaten wordt geadviseerd niet van de 10kW/m² af te wijken.

Bij overdrukkeffecten boven de 0,01 bar valt schade aan personen en gebouwen te verwachten in verband met scherfwerking van glas. Deze grens is in algemene zin (personen en gebouwen) de toetsingsgrens voor overdrukken. Uiteraard kan ook hier in specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij robuuste op overdruk ontworpen gebouwen zoals versterkte gebouwen worden afgeweken.

Duidelijk effect van de maatregelen

Het initiële incident moet door de inzet van een bedrijfsbrandweer gunstig kunnen worden beïnvloed. Het is bijvoorbeeld zeer aannemelijk dat blootstelling van personen aan hoge warmtestralingsintensiteiten bij brand of overdrukken door een explosie zal leiden tot letsel. De tijdsduur voor het opkomen en inzetten van een bedrijfsbrandweer is van dien aard, dat er geen sprake meer kan zijn van een positieve invloed van deze bedrijfsbrandweer op dit mogelijke letsel. In die gevallen zal ook geen sprake zijn van een duidelijk effect en biedt een bedrijfsbrandweer ook geen meerwaarde.

Dit is ook het geval wanneer schade-effecten in de omgeving van de inrichting zich pas na verloop van tijd manifesteren. Hierbij valt te denken aan situaties waarbij niet het initiële scenario, maar escalatie van dat scenario zorgt voor het ontstaan van schade in de omgeving. Een inzet van een bedrijfsbrandweer zal in dergelijke gevallen wel zorgen voor het beperken van schade binnen de inrichting. Het kan echter geen substantiële positieve bijdrage hebben voor de omgeving van de inrichting in vergelijking tot bestrijding door een overheidsbrandweer. Dit is niet het geval wanneer escalatie leidt tot een incident met een grote omvang, waarbij beheersing door overheidseenheden op korte termijn niet mogelijk is.

Vooraf bij grote bedrijven kunnen tientallen geloofwaardige scenario's aan de orde zijn. Veel scenario's hebben een hoge mate van gelijkvormigheid. De inrichtinghouder en het bevoegd gezag kunnen in voorkomende gevallen vooraf met elkaar afspraken maken over een eventuele clustering van gelijksoortige scenario's, het aantal en de aard van de uit te werken scenario's.

In de beschrijving van de geloofwaardige incidentscenario's moeten de effecten en bijbehorende inzet ('klus') van de bedrijfsbrandweer beschreven worden. Het gaat hierbij zowel om de noodzakelijke middelen als om de noodzakelijke bemensing van deze organisatie en de ontwikkeling van dit scenario en de bestrijding in verloop van tijd.

4.2.3 Selectie van maatgevende incidentscenario's

Artikel 7.3, lid 5 van het Bvr omschrijft de mensen en middelen van een bedrijfsbrandweer waaraan het bestuur van een veiligheidsregio eisen mag stellen als er sprake is van een geloofwaardig scenario. Dit zijn:

- de geoefendheid en de samenstelling van operationele functies en bijzondere kwalificaties/kennis
- voorzieningen voor bluswater, melding, alarmering en verbinding
- het blusmaterieel
- de beschermende middelen
- alarmering van en samenwerking met de brandweer en andere hulpverleningsdiensten
- de omvang van het personeel en het materieel.

Als er binnen een inrichting slechts één geloofwaardig incidentscenario is, dan volgen uit dit scenario alle bovengenoemde eisen. Vaker gaat het om meerdere geloofwaardige incidentscenario's. Dan wordt op basis van een taakanalyse, voor elk onderwerp waaraan eisen worden verbonden, bepaald welk scenario de hoogste eisen aan dat onderwerp stelt. Voor dat specifieke onderwerp is dit dan het maatgevende incidentscenario. De totale omvang van een bedrijfsbrandweer wordt gebaseerd op het totaal van de maatgevende incidentscenario's voor de verschillende onderwerpen (aantal mensen, soort blusmiddelen, hoeveelheid bluswater et cetera). Dit betekent dat er voor inrichtingen met geloofwaardige incidentscenario's minstens één maatgevend incidentscenario aanwezig is. Er kunnen niet meer maatgevende incidentscenario's worden geselecteerd als het aantal te eisen onderwerpen. Voor de schematische uitwerking van maatgevende incidentscenario's geeft bijlage 7 een aantal voorbeelden.

Maatgevend scenario: de personele component

De taakanalyse van elk scenario levert een beschrijving van het benodigde aantal bedrijfsbrandweerfunctionarissen op en de essentiële vaardigheden die via opleiding moeten zijn verkregen.

Deel II: Aanwijzen en controleren van bedrijfsbrandweren (operationeel)

A. Aanwijzen bedrijfsbrandweer

Het scenario met het hoogste aantal brandweerfunctionarissen benodigd voor een inzet is het maatgevende scenario voor de omvang van de personele component. Hetzelfde scenario kan maatgevend zijn voor eventueel specialistische kwaliteiten, als gaspakdrager, maar dit kan ook juist uit een ander geloofwaardig scenario blijken. Dit andere scenario is dan maatgevend voor eventuele specialistische taken.

Maatgevend scenario: de materiële component

De materiële component bestaat uit materieel en de middelen die nodig zijn om de effecten van de scenario's te bestrijden. Hierbij maken we de driedeling:

materieel/middelen voor de repressieve inzet (voertuigen, gereedschap, bijzondere middelen)

blusmiddelen (zoals bluswater, schuimvormend middel, bluspoeder)

persoonlijke beschermingsmiddelen (kleding, gaspakken).

Hierbij dient ook aandacht te zijn voor basale zaken als lengtes en diameters voor bluslangen, opzetstukken en mobiele monitoren en de technische kwalificatie van de systemen zoals pompcapaciteit en voertuigen voorzien van een dakkanon.

Maatgevend scenario: de tijdsfactor

Uit de taakanalyse van de geloofwaardige scenario's kan naar voren komen dat de tijdsfactor voor bepaalde acties voorwaardelijk is voor het verloop en de omvang van het incident. Gaat het om een realistische en haalbare tijdsfactor die niet afgedekt wordt door de tijd die is opgenomen in de (model)voorschriften, dan is hier sprake van een scenario waarbij de tijdsfactor maatgevend is. Niet tijdig ingrijpen zal tot escalatie van het scenario leiden.

In het flowschema wordt aangegeven hoe maatgevende scenario's geselecteerd kunnen worden. Aan de linkerkant zijn de selectiecriteria voor de geloofwaardige scenario's beschreven. Aan de rechterkant zijn voor drie verschillende installaties scenario's benoemd. Verder is de inzet voor de beheersing of beperking van de gevolgen van het incident uitgewerkt. Aan de hand van deze praktische uitwerking is nagegaan, welke parameters bepalen of er sprake is van een maatgevend scenario.

Brzo, Bijlage III, lid 1 sub I, de scenario's voor een mogelijk zwaar ongeval

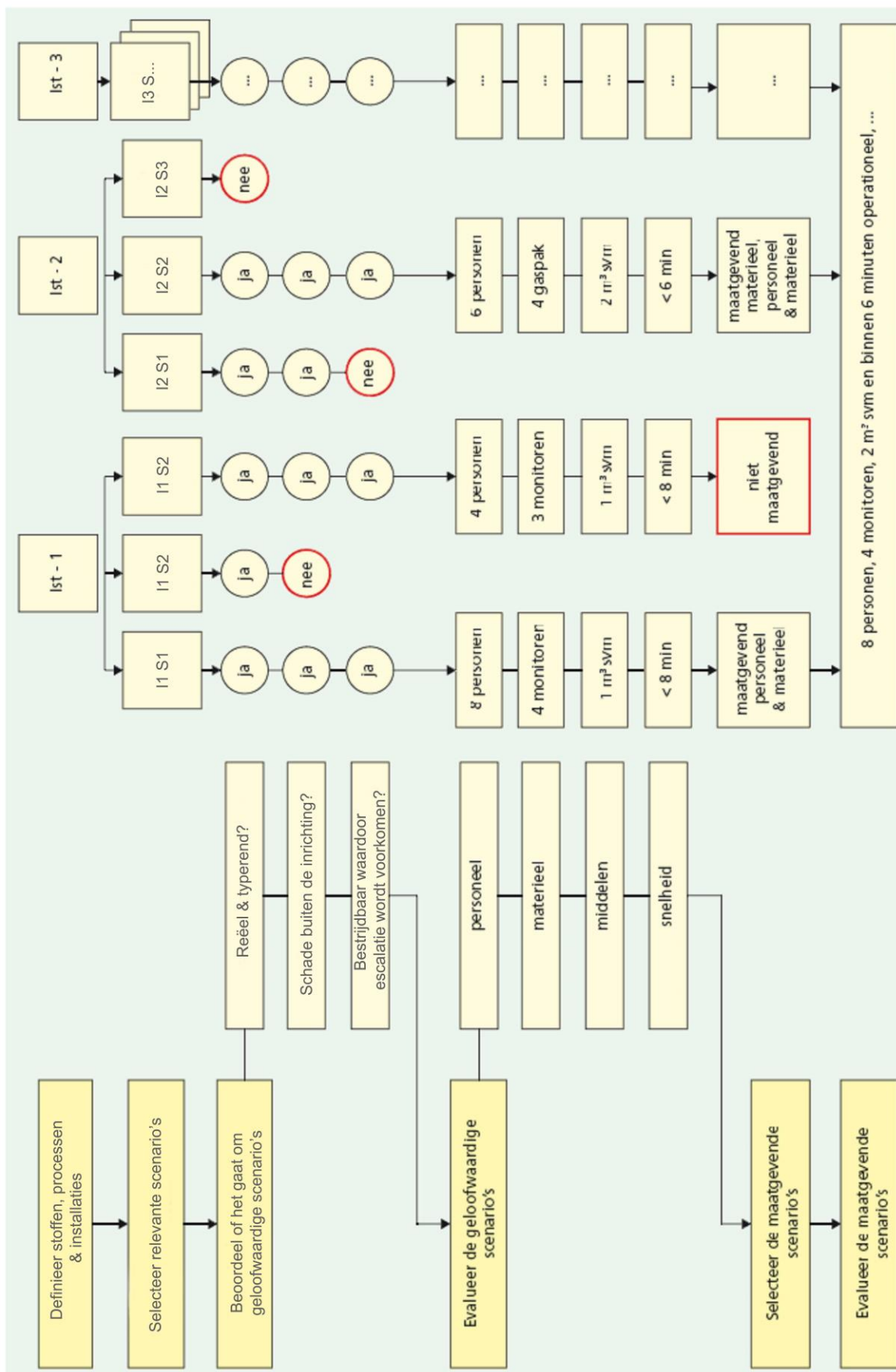
Bijlage III van het Brzo bevat de wettelijke informatie-eisen voor een veiligheidsrapport en vereist: "een beschrijving van de scenario's voor een mogelijk zwaar ongeval op het terrein van de inrichting die bepalend zijn voor de inhoud van het intern noodplan, bedoeld in artikel 22, en voor de omvang en de uitrusting van de bedrijfsbrandweer als bedoeld in artikel 7.3 van het Besluit veiligheidsregio's".

In de nota van toelichting bij het Brzo is bij de introductie verduidelijkt dat er tussen de scenario's voor een mogelijk zwaar ongeval en de geloofwaardige/maatgevende scenario's geen wezenlijk verschil is.

Om tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing te komen is dezelfde informatie benodigd ongeacht of die informatie in een veiligheidsrapport of een bedrijfsbrandweerrapport opgenomen is.

In figuur 5 is de toetsing van incidentscenario's op geloofwaardigheid en de selectie van maatgevende incidentscenario's in een flowschema weergegeven.

Figuur 5. Flowschema selectie maatgevende scenario's

4.3 Zichtbare informatie bij de uitwerking van de scenario's

Voor alle activiteiten met stoffen die een gevaar kunnen opleveren, moet beoordeeld worden welke geloofwaardige incidentscenario's aan de orde kunnen zijn. Hierbij gelden randvoorwaarden die hieronder worden behandeld. Per scenario moet de onder a t/m f beschreven informatie uitgewerkt worden.

a. Algemeen

De aard, de plaats, de omvang, het verloop in de tijd en de bestrijding of de beheersing van het incident op het terrein van de inrichting⁴.

b. Randvoorwaarden en aannames die van invloed zijn op de snelheid van de inzet:

- Uitstroomtijden, gat diameters, beperkingen bij uitstroming door opvang of vrij uitstromen over de grond en hieruit voortvloeiend de maximale plasafmetingen moeten duidelijk worden aangegeven.
- Een beschrijving van de locatie met de te overkomen obstakels en de aanrijroute(s) van de bedrijfsbrandweer. Waar kan men het voertuig/de voertuigen met de voorzieningen (incl. SVM) neerzetten?
- Waaruit bestaat de koel- en bluswatervoorziening? Geef aan of deze installaties automatisch, handmatig op afstand/ter plaatse gestart moeten worden. Benoem locatie, capaciteit en aantallen hydranten.
- Moeten er activiteiten, zoals transportbewegingen worden gestopt om bij de plaats van het incident te kunnen komen? Moeten de slangen afgelegd worden onder obstakels door of er overheen?

c. Ongevalsegevens

Stofnaam van het vrijgekomen product of mengsels, stoftypering voor betrokken producten, vrijgekomen hoeveelheden, maximale plasoppervlak, producttemperatuur, druk en temperatuur in het insluitsysteem of leiding, weertype, afstand van de bron tot bebouwing, openbare weg en/of openbaar terrein.

d. Effecten

- Welke effecten geeft het incident en welke omvang neemt het aan of kan het aannemen? Geef aan welk effect wordt bedoeld: 1% letaal, LBW, AGW, VRW, warmtestralingscontouren, overdruk.
- Een uitstroming van een bepaalde hoeveelheid brandbare vloeistof met een maximum brandend oppervlak.
- Beschrijving ondergrond en het effect ervan op het verloop van het incident om inzicht te krijgen in de wijze waarop stoffen en blus- en koelwater zich kunnen verspreiden.

Opmerking:

Uitstroming van brandbare of giftige gassen kan resulteren in een fakkel (jet-fire), toxische, brandbare, of explosieve wolk. Brand van vaste, poedervormige stoffen kan resulteren in bepaalde warmtestraling en/of toxische wolken die zich verspreiden.

e. Schadeontwikkeling

Mogelijke uitbreiding wordt veroorzaakt door domino-effecten die kunnen ontstaan. De effecten zijn uit te drukken in een overdruk als gevolg van explosieve ontbranding en warmtestraling (10 kW/m²), waardoor secundaire branden kunnen ontstaan. Als dit mogelijk is, moet aangegeven worden hoe deze gevolgen met preventieve maatregelen kunnen worden voorkomen of hoe deze effecten repressief bestreden (kunnen) worden mede gezien in de tijd? Om de begrenzing voor het optreden van een brandweerploeg te bepalen, moet de 3kW/m²-contour worden bepaald. Bij een inzet van personen zonder beschermende brandweerkleding is het inzichtelijk maken van de 1 kW/m²-contour eveneens belangrijk.

De maatgevende incidentscenario's moeten met een grafische weergave inzichtelijk worden uitgewerkt. Op de grafische weergave moeten de warmtestralingscontouren van 1, 3 en 10 kW/m² en/of de toxische wolkcontouren (VRW, AGW, LBW, zie: publicatie Interventiewaarden gevaarlijke stoffen van de Inspectie Leefomgeving en Transport) zijn aangegeven. In bijlage 7 is ter illustratie de grafische uitwerking van een aantal scenario's opgenomen. De weergave moet uitgewerkt worden op een plattegrond van de locatie en

⁴ Indien passieve brandbeveiliging in de vorm van fire proofing aanwezig is, moeten de prestatie die deze kan leveren en de locaties (inclusief hoogte) waar deze zijn aangebracht expliciet vermeld worden. Fire proofing verliest na een bepaalde tijd haar functionaliteit, dit is belangrijk voor het verloop van het incident.

wel zodanig dat de infrastructuur, objecten en installaties zichtbaar zijn. Verder moeten de middelen en mensen die ingezet worden voor de repressieve bestrijding van het scenario op de grafische weergave zijn aangegeven, rekening houdend met de warmtestraling en toxische effecten.

De volgende elementen moeten minimaal op de grafische weergave zijn verwerkt:

- schaalstok
- bluswaternet inclusief diameter en hydranten
- blokafsluiters
- noordpijl.

In de tekst of de legenda kan melding worden gemaakt van de druk en wateropbrengst van de hydranten en de hoeveelheid koelwater per installatie.

f. Bestrijding

De bestrijdingsdoelstellingen moeten per geloofwaardig scenario worden vertaald in:

- capaciteit en totaal verbruik blus- en koelwater (theoretisch⁵ benodigd en werkelijk verbruik)
- capaciteit en totaal verbruik blusmiddel (SVM/poeder)/theoretisch benodigd en werkelijk verbruik
- inzet van mensen
- inzet van middelen
- inzet van specifieke middelen (chemiepak, gaspak, etc.).

4.4 Uitgangspunten bij uitwerking van scenario's

4.4.1 Algemeen

Een inrichting wordt als een bedrijfsbrandweerplichtige inrichting aangewezen als uit de analyses van het bedrijfsbrandweerrapport blijkt, dat zich geloofwaardige incidentscenario's kunnen voordoen en dat deze scenario's leiden tot een bijzonder gevaar voor de omgeving van de inrichting.

Het primaire nut van een aangewezen bedrijfsbrandweer is het zo spoedig mogelijk tot de inrichtingsgrens terugdringen van schadelijke effecten voor de omgeving van de inrichting. Het proberen te redden van bedrijfspanden, het zo spoedig mogelijk beëindigen van een calamiteit of het voorkomen van escalatie binnen de grenzen van de inrichting zijn ondergeschikt aan dit primaire nut en zijn geen doelen op zich. Levensreddende handelingen zijn ook geen primaire taak voor de bedrijfsbrandweer, hiertoe dient immers de bedrijfs- of basishulpverlening. Het zo spoedig mogelijk beëindigen van een calamiteit of het voorkomen van escalatie kan desalniettemin een manier zijn om het primaire doel van een aangewezen bedrijfsbrandweer te realiseren.

Het bestrijden van de effecten van incidentscenario's is altijd maatwerk. Hoewel scenario's vaak hetzelfde eruit zien, kunnen nuanceverschillen in de omgeving of binnen de inrichting beschikbare middelen van het incident toch resulteren in een volledig verschillende aanpak van de bestrijding. De uitgangspunten die worden gehanteerd zijn meestal gelijk.

Onderstaand is een aantal van deze uitgangspunten uitgewerkt. Het gaat hierbij om algemene, richtinggevende uitgangspunten. Deze zijn gebaseerd op de praktische ervaring bij de bestrijding van incidenten, maar ook op regelgeving of voorschriften (bijvoorbeeld arbeidsveiligheid). Het doel van deze uitgangspunten is te komen tot een goed gecoördineerde inzet die met voldoende mate van veiligheid voor de repressieve eenheden kan worden uitgevoerd. Bij de bestrijding van elk scenario kan van deze uitgangspunten worden afgeweken. Er dient dan wel goed te worden aangegeven welke alternatieven worden gehanteerd om het doel van de uitgangspunten te respecteren. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De bedrijfsbrandweermedewerkers mogen voor hun eigen veiligheid niet te lang aan een te hoge warmtestralingsintensiteit worden blootgesteld. Uitgerust met gangbare, beschermende brandweerkleding zijn (bedrijfs)brandweermedewerkers in staat gedurende een langere periode te

---

⁵ Op basis van erkende normatieve referentiekaders

- werken in een omgeving met een stralingswarmte $< 3 \text{ kW/m}^2$. Zonder toereikende, brandwerende kleding mag personeel niet worden blootgesteld aan warmtestraling groter dan 1 kW/m^2 .
- Om lange termijnschade van het bewegingsapparaat te voorkomen, gelden voor brandweermedewerkers strenge eisen op het gebied van tilbelasting. Om aan deze eisen te voldoen, mogen brandweermedewerkers niet te zwaar tillen. Voor het (ver)plaatsen van zware objecten als mobiele monitoren zijn bijvoorbeeld twee medewerkers nodig. Dit geldt niet voor monitoren die speciaal hiervoor ontworpen zijn.
  - Vaak kunnen opgestelde blusvoorzieningen (monitoren voor blussing of koeling) niet zonder toezicht worden ingezet of opereren. Deze worden daarom bemand door een brandwacht.
  - Om blootstelling aan sterk huidgiftige, reactieve, oxiderende en agressieve gaswolken te voorkomen moet een inzet van (bedrijfs)brandweermedewerkers in het effectgebied of in de directe omgeving van de bron worden uitgevoerd in toereikende, beschermende kleding. Dit kan, afhankelijk van de vrijgekomen stof, een inzet in chemiepakken of gaspakdragers zijn. De inzet gebeurt altijd door minimaal twee personen. Daarbij dient altijd gedurende de inzet tevens een compleet team stand-by te staan. Dit betekent dat er minimaal vier gaspakdragers nodig zijn.
  - Het opleidingsniveau (en de organisatie) van de in te zetten bedrijfsbrandweer medewerkers moet passen bij de taken die ze moeten uitvoeren. Een vooraf vastgelegde bestrijding met duidelijke doelen door middel van stationair opgestelde manueel bediende blusmiddelen vraagt om een ander niveau van training en opleiding dan de bestrijding met mobiele middelen waarvan de strategie ter plaatse wordt bedacht. In het eerste geval zijn minder complexe en ingrijpende opleidingen voldoende, terwijl in het laatste geval per definitie sprake is van een opleiding die aansluit bij de door de Minister nader gestelde eisen (zie bijlage 15).
  - De bevelvoerder bedrijfsbrandweer (of BOvD) coördineert de inzet en communiceert met de overheidsdiensten over het incident.
  - De bevelvoerder bedrijfsbrandweer bepaalt de inzet van, in principe, maximaal acht bedrijfsbrandweer medewerkers.
  - De huidige blusvoertuigen hebben steeds meer een monitor die op afstand bestuurd kan worden. Dit impliceert dat in plaats van drie personen nog maar twee personen nodig zijn, te weten de bevelvoerder en een pompbediende. De pompbediende moet over zijn pomp waken om de water- en/of schuimlevering te borgen, terwijl een manschap onder leiding van de bevelvoerder de brandbestrijding ten uitvoer brengt. Hierbij moet juist de bedrijfsbrandweermedewerker die bewegingsvrijheid hebben, om de dynamiek van de brand te kunnen lezen en daarop te acteren. Ondanks de vernieuwing van een op afstand bedienbaar dakkanon op industriële brandbestrijdingsvoertuigen blijven toch drie personen, te weten bevelvoerder, pompbediende en manschap, nodig om de brand effectief en veilig te kunnen bestrijden.
  - Iedere actie wordt op de plattegrond op schaal uitgebeeld. Zo ontstaan geen misverstanden over de plaats en reikwijdte van de actie.

4.4.2 Gaspak- en chemiepakdragers

In een maatwerkbenadering voor het bestrijden van scenario's kunnen, voor het zo snel mogelijk wegnemen van schadelijke effecten in de omgeving van een inrichting, verschillende strategieën worden toegepast. De strategie kan zich richten op de bestrijding van het effect bij die omgeving. Hierbij kan worden gedacht aan het koelen van aangestraalde objecten of het neerslaan of verdunnen van een wolk met toxische stoffen. Het is echter ook denkbaar dat het snel stoppen van het ongewenst vrijkomen van een gevaarlijke stof de meest snelle en effectieve manier is om schadelijke effecten voor de omgeving van de inrichting weg te nemen. In het geval van een dergelijke bronbestrijding kunnen de in te zetten personeelsleden mogelijk in contact komen met de gevaarlijke stoffen en moeten zij met de juiste beschermende kleding worden ingezet.

Voor de relatie tussen beschermende kleding en de veilige inzet van brandweerfunctionarissen, als er toxische stoffen betrokken zijn bij het incident, wordt verwezen naar het TNO-rapport TNO-DV 2008 A88 (Beschermende werking van brandweerkleding bij een in pandige grijpredding). In dit rapport wordt een proefondervindelijke relatie gelegd tussen de meest gangbare beschermende kleding van een overheidsbrandweer en de geschiktheid daarvan bij blootstelling aan stoffen met een bepaalde AGW (alarmeringsgrenswaarde). Omdat sprake is van een vooraf te bepalen inzet kan tijdig worden geanticipeerd op de mogelijk betrokken stoffen en de daarbij behorende alarmerings grenswaarden. De noodzaak voor de

specifieke beschermende kleding en de snelheid waarop dit beschikbaar moet zijn, moeten blijken uit de taakanalyse die van de geloofwaardige incidentscenario's wordt gemaakt.

Voor het bepalen van de noodzaak van een gaspak kan gebruik worden gemaakt van de afwegingskaders BOS-1 en BOS-2 (BeslissingOndersteuningsSchema), zoals uitgewerkt in de operationele handleiding Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen. Deze is aangevuld met inzichten uit het eerdergenoemde TNO-rapport.

4.4.3 Inzet operationeel personeel zonder brandweeruitrusting

De 1 kW/m²-contour moet aangegeven worden wanneer bij de uitwerking van het incidentscenario, operationeel personeel wordt ingezet dat geen standaard brandweeruitrusting draagt en/of standaard brandweeropleiding heeft gevolgd die afwijkt van de opleiding genoemd in de modelvoorschriften. Voor meer informatie over de inzet van brandweerpersoneel met andere kleding dan de standaarduitrusting verwijzen we naar het TNO-rapport TNO-DV3 2006 C024 (Veiligestralingscontouren bij incidenten - gerelateerd aan warmtebelasting voor hulpverleners). Dit kan ook gelden voor de calamiteitenmanager, een gids, een bedrijfs-Officier van Dienst of een BHV-er met ondersteunende brandweertaken, zoals het brengen van schuimvormend middel.

4.4.4 Benodigde capaciteiten voor blussen en koelen

Voor de minimale capaciteiten voor blussing en/of koeling, waar bij de uitwerking van de verschillende incidenten vanuit moet worden gegaan, kan verwezen worden naar normatieve referentiekaders zoals bijlage D van de IP-19 *MODEL CODE OF SAFE PRACTICE* van het Energy Institute in Engeland of relevante NFPA-richtlijnen.

Zowel de theoretisch vereiste capaciteiten als de daadwerkelijk beschikbare capaciteiten moeten inzichtelijk worden gemaakt en met elkaar worden vergeleken (zie 4.5.3).

4.5 Beoordelen juistheid en volledigheid bedrijfsbrandweerrapport

In deze paragraaf worden de onderwerpen benoemd die door de opsteller/inrichtinghouder en het bevoegde gezag gebruikt kunnen worden om vast te stellen of de informatie in het bedrijfsbrandweerrapport volledig en juist is.

De onderwerpen in deze paragraaf zijn modulair opgebouwd. Ze zijn daarmee bruikbaar in verschillende categorieën inrichtingen die in aanmerking komen voor een bedrijfsbrandweeraanwijzing. Het gaat om de volgende modulaire onderwerpen:

- algemene inrichtingsgegevens
- processen binnen de inrichting
- geloofwaardige en maatgevende scenario's binnen de inrichting
- beschrijving van de nodig geachte bedrijfsbrandweerorganisatie.

4.5.1 Algemene inrichtingsgegevens

De volgende algemene inrichtingsgegevens moeten minimaal in het bedrijfsbrandweerrapport worden vermeld:

- naam inrichting
- vestigingsadres inrichting
- hoofdverantwoordelijke
- organisatiestructuur
- bedrijfsdoel
- gebruikte grondstoffen en eigenschappen
- categorie inrichting.

Voor bedrijven die een veiligheidsrapport moeten opstellen, kan eventueel verwezen worden naar de daarin opgenomen informatie.

4.5.2 Processen binnen de inrichting

De gebezigde processen binnen de inrichting met de daarbij behorende relevante activiteiten moeten ook in het bedrijfsbrandweerrapport worden beschreven. De volgende informatie moet minimaal in het rapport aanwezig zijn:

- een uitgebreide beschrijving van de processen die binnen de inrichting plaatsvinden
- de grondstoffen die bij de processen worden gebruikt (vergunningshoeveelheden)
- de half- en eindproducten die worden gemaakt
- de wijze van opslag van de stoffen.

Voor bedrijven die een veiligheidsrapport moeten opstellen, kan verwezen worden naar de informatie die daarin is opgenomen.

4.5.3 Geloofwaardige en maatgevende scenario's

Voor de wijze waarop geloofwaardige scenario's voor de vergunde activiteiten met gevaarlijke stoffen moeten worden geselecteerd, wordt verwezen naar paragraaf 4.2 van dit hoofdstuk. Voor de informatie die hierbij moet worden opgenomen en uitgewerkt, verwijzen we naar de paragrafen 4.3 t/m 4.5.

Van de maatgevende scenario's moet een grafische uitwerking (zie paragraaf 4.3) worden gemaakt. Bij een goede motivering is ook van de geloofwaardige scenario's een grafische weergave vereist. Dit kan nodig zijn als getoetst moet worden of alle objecten die tijdens het incident in het effectgebied liggen, ook genoemd worden in de uitwerking van het scenario.

Bij de uitvoering van de grafische weergave moet worden aangegeven:

- met welk programma en versie de berekening is uitgevoerd
- welke gegevens zijn gebruikt om de berekening uit te voeren
- hoe de gegevens zijn overgenomen op de plattegrond van de inrichting.

Deze gegevens zijn nodig om te kunnen toetsen of de grafische uitwerking ervan correct is uitgevoerd en op de juiste wijze zijn gecombineerd met de locatiegegevens. Bij deze grafische weergave is het belangrijk te beseffen dat een tweedimensionaal bovenaanzicht met daarin aangebrachte contouren, zeker in geval van warmtestraling, vaak niet overeenkomen met de werkelijke situatie. Er wordt in een dergelijke projectering van effecten immers geen rekening gehouden met de invloed van gebouwen, repressieve voorzieningen zoals sprinkler- en koelsystemen en objecten die terreindelen afschermen van warmtestraling.

De uitgewerkte scenario's zijn bedoeld om aan te tonen dat de inrichtinghouder de geloofwaardige incidenten kan beheersen en/of beperken. Om die informatie toetsbaar te maken, moeten voor hetzelfde scenario de theoretisch benodigde hoeveelheid materieel en middelen die volgens het normatieve referentiekader (die aantoonbaar van toepassing is op het incidentscenario) vereist zijn, vergeleken worden met de middelen die worden gebruikt bij de praktische inzet.

Relevante informatie hierover is te vinden in de publicatie *Borging van het Integrale brandbeveiligingsproces* (www.centrum-iv.nl) en in (bijlage 1 en 4 van) de PGS 6.

4.5.4 Beschrijving benodigde bedrijfsbrandweer

Als conclusie van de uitwerking van het maatgevende scenario wordt de benodigde bedrijfsbrandweer beschreven. Deze beschrijving bevat een opsomming van:

- personeel
- bestrijdingsmaterieel en middelen
- specialisaties en materieel
- inzetnelheid en opkomsttijden
- organisatie en communicatie.

Belangrijk is dat niet primair de bestaande bedrijfsbrandweerorganisatie beschreven wordt, maar vooral de organisatie van de bedrijfsbrandweer die nodig is om de capaciteiten te kunnen leveren die in de maatgevende scenario's is bepaald.

Personeel

Het bedrijfsbrandweerrapport moet een beschrijving bevatten van de benodigde sterkte van het bedrijfsbrandweerpersoneel en de bij deze personen behorende functies en specialisaties. Verder moeten ook het aantal bestrijders, manschappen, gaspakdragers, chauffeurs, pompbedieners en bevelvoerders worden benoemd in het rapport. De bijzondere specialismen die buiten de standaard brandweeropleiding vallen moeten ook benoemd worden. Een verwijzing naar het benodigde opleidingsniveau is hierbij noodzakelijk.

Bestrijdingsmaterieel en middelen

In dit hoofdstuk van het rapport moet worden omschreven welk materieel en welke middelen nodig zijn om de maatgevende scenario's te kunnen bestrijden. Denk hierbij aan: het aantal benodigde voertuigen, mobiele en stationaire kanonnen, de hoeveelheid blusmiddelen (bluswater, SVM, zand), algemene en bijzondere persoonlijke beschermingsmiddelen zoals gaspakken.

Belangrijk is dat ook wordt beschreven hoe het schuimvormend middel wordt ingezet en in welke voorziening dit voor de inrichting beschikbaar is. Zo is inzet technisch 5 m³ in 100-liter vaatjes anders dan 5 m³ in één tank.

Specialisaties en materieel

Uit de maatgevende scenario's kan naar voren komen dat de inzet van specialistisch materieel of mensen met specialistische kennis noodzakelijk is. Gedacht kan worden aan bijzondere voertuigen, gereedschappen, persoonlijke beschermingsmiddelen en blusstoffen. In de beschrijving van de bedrijfsbrandweer moet opgenomen worden:

- hoe de beschikbaarheid van deze specialistische zaken wordt geborgd
- hoe de inzet daarvan door brandweerpersoneel wordt geborgd
- welke specifieke opleidings- en trainingsinspanning dit vergt.

Organisatie en communicatie

In dit hoofdstuk van het rapport wordt een beschrijving gegeven van de organisatie van de bedrijfsbrandweer, de bevelstructuur, alarmering, start van de bestrijding en verdere opschaling. Hier wordt omschreven hoe de interne en externe communicatie is geregeld en er wordt een beschrijving gegeven van de organisatorische inbedding van de opleidingen en oefeningen van de bedrijfsbrandweer. Denk hierbij aan inzetprocedures in het intern noodplan of specifiek communicatiemateriaal.

Gaspakinzet bij bedrijfsbrandweeroefening, Shell Nederland Chemie B.V. (Moerdijk)

Deel II: Aanwijzen en controleren van bedrijfsbrandweren (operationeel)
B. Toezicht op de bedrijfsbrandweer

Live test van een rimseal schuimblusvoorziening, BP Raffinaderij Rotterdam (Europoort)

Hoofdstuk 5 Toezicht en Handhaving

5.1 Inleiding

Een inrichting die is aangewezen als bedrijfsbrandweerplichtig moet voldoen aan de eisen voor personeel en materieel die in de aanwijzing zijn gesteld. Het bestuur van de veiligheidsregio heeft als bevoegd gezag de verantwoordelijkheid om toezichthouders aan te wijzen, die erop toezien dat de bij de aanwijzing gestelde eisen worden nageleefd. Zo nodig moet het bestuur de naleving afdwingen door handhavend op te treden. Het bestuur van de veiligheidsregio kan bestuurlijke sancties opleggen en aansturen op strafrechtelijke afhandeling als overtredingen zijn vastgesteld. Voor het adequaat uitoefenen van deze bevoegdheden doet het veiligheidsbestuur er goed aan handhavingsbeleid vast te stellen.

In 2013 heeft een projectteam bestaande uit coördinatoren van BrandweerBRZO-regio's in opdracht van het LEC het beleidsdocument *Handhavingsbeleid Veiligheidsregio's Industriële veiligheid 2014-2018* opgesteld. Dit handhavingsbeleid biedt een uniform en consistent kader waarbinnen de veiligheidsregio's invulling geven aan hun toezichthoudende en handhavende taken. Uiteraard sluit het beleidsdocument naadloos aan bij de door de Brzo-partners op 6 december 2012 vastgestelde Landelijke Handhavingstrategie Brzo 1999⁶. Eind 2013 zal het nieuwe beleidsdocument gereed zijn voor individuele vaststelling door de veiligheidsregio's. De besturen van de veiligheidsregio's houden zich aan dit document dat de basis vormt voor de handhaving van de verplichtingen van het Brzo 1999, artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's en hoofdstuk 7 van het Besluit veiligheidsregio's.

In dit deel van deze werkwijzer wordt ingegaan op het specifieke onderdeel 'toezicht en handhaving bij bedrijfsbrandweeraanwijzing'.

5.2 Wettelijke basis

Op grond van titel 5.1 en 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bestaat er uitsluitend een bevoegdheid om bestuursrechtelijk toezicht te houden en te handhaven als deze bevoegdheid is vastgelegd in een wet.

De bevoegdheid tot het opleggen van een last onder bestuursdwang is in artikel 63 WvR neergelegd bij het bestuur van de veiligheidsregio. Artikel 63 WvR bepaalt het volgende:

Het bestuur van de veiligheidsregio is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bij of volgens artikel 31 bepaalde, alsmede het bij of volgens artikel 48 bepaalde ten aanzien van de volgens artikel 31 aangewezen inrichtingen, tot welke bevoegdheid mede behoort het stilleggen of gedeeltelijk buiten werking stellen of verzegelen van de inrichting dan wel het verzegelen of verwijderen van hetgeen zich in de inrichting bevindt.

In artikel 63 staat dus "het bij of krachtens artikel 31 bepaalde". Dit houdt in dat het bestuur van de veiligheidsregio ook bevoegd is voor de verplichtingen die in hoofdstuk 7 van het Bvr zijn opgenomen over bedrijfsbrandweren en die in de bedrijfsbrandweeraanwijzing zijn opgenomen.

Artikel 61 van de Wet veiligheidsregio's bepaalt dat het bestuur van de veiligheidsregio's ambtenaren aanwijst die belast zijn met het toezicht op de naleving van de in artikel 31 bepaalde aanwijsbevoegdheid van het bestuur.

Artikel 65 van de WvR bepaalt dat overtredingen van artikel 31, tweede, vijfde en zesde lid als strafbaar feit worden aangemerkt en als zodanig door de minister aangewezen ambtenaren worden vervolgd. Dit houdt in dat ook de ambtenaren werkzaam bij de veiligheidsregio's als opsporingsambtenaar kunnen optreden. Zij moeten echter voldoen aan de gestelde aanstellings- en bekwaamheidseisen. Voor een veiligheidsregio zal het aantal acties dat zal leiden tot strafrechtelijke handhaving beperkt zijn, waardoor het naar verwachting niet zinvol is

⁶ http://www.latrb.nl/publish/pages/94286/eindversie_landelijke_handhavingstrategie_brzo_doc.pdf

om binnen de organisatie te beschikken over een opsporingsambtenaar. Strafrechtelijke handhaving kan eveneens in gang gezet worden door aangifte te doen bij een algemeen of bijzondere opsporingsambtenaar buiten de organisatie.

5.3. Toezicht en handhaving

Bij de uitoefening van toezicht kunnen overtredingen worden geconstateerd. Tegen de inrichting die verantwoordelijk is voor deze overtredingen kan zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk worden gehandhaafd. De uitvoering van het toezicht op de bedrijfsbrandweer gebeurt door toezichthouders die door het bestuur van de veiligheidsregio zijn aangewezen. Het handhavingsbeleid van de veiligheidsregio biedt een basis voor het maken van transparante keuzes en het stellen van prioriteiten, zodat de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaak voor het bestuursorgaan, handhavers en bedrijfsleven helder is. In het beleidsdocument worden onder meer de volgende keuzes gemaakt:

- Op welke wijze worden voorschriften gecontroleerd?
- Wat acht het bestuur een “ernstige overtreding” en wat niet?
- Welke sanctiemiddelen het bestuur tot haar beschikking heeft.
- Wat is het sanctiebeleid ten aanzien van bepaalde overtredingen?
- Hoe past dit lokale handhavingsbeleid binnen het algemene beleid?
- Hoe omgegaan wordt met strafbare feiten?

Een belangrijk onderdeel van het handhavingsbeleid is een beoordelingskader, dat bedrijven stimuleert om een veilige bedrijfsvoering te organiseren en in stand te houden. Een dergelijke stimulans verhoogt per definitie de veiligheid op de inrichting, tegelijk kan het bedrijf zo de inspectielast terugbrengen. Immers, op bedrijven met een aantoonbare veilige bedrijfsvoering zullen zich minder snel ongevallen manifesteren, en kan de overheid haar inspectie-inspanning terugbrengen. Bij de beoordeling van het terugbrengen van inspectie-inspanningen kunnen onder andere de volgende onderwerpen worden betrokken:

- aantal en trend van geregistreerde (bijna)ongevallen en bedrijfsincidenten in de periode van drievoorgaande jaren
- aantal en trend van geregistreerde operationele incidenten waar de brandweer voor ter plaatse is gekomen in de periode van drievoorgaande jaren
- gepleegde inspanning op andere wettelijke verplichtingen
- aantal geconstateerde tekortkomingen en onvolkomenheden tijdens eerdere inspecties
- staat van de administratieve organisatie van de inrichting om snel de juiste documentatie te genereren
- mate van opgeruimdheid (housekeeping) van het bedrijfsterrein
- mate van openheid in de veiligheidscommunicatie met de overheid
- inspanning van het bedrijf op modernisering van installaties in voorgaande drie jaren
- signalen vanuit samenleving (contractors, personeel, omwonenden) over omgang met veiligheid
- nalevingsgedragten aanzien van operationele en bestuurlijke oefeningen met de overheid.

Voor het terugbrengen van de inspectielast wordt aan de hand van deze factoren een beoordeling gemaakt.

Inspectieonderwerpen

Toezicht op en handhaving van de verplichtingen van bedrijfsbrandweraanwijzing hebben een duidelijke relatie met Brzo-inspecties. De werkwijzer BRZO II twee bevat een aantal modules, die betrekking hebben op het inspecteren van de bedrijfsbrandweeraanwijzing. Het is dan ook heel goed mogelijk deze inspecties op de bedrijfsbrandweer te integreren in Brzo-inspecties. De genoemde werkwijzer en inspectiemodules zijn te raadplegen via www.latrb.nl

Waar het niet mogelijk is om een bedrijfsbrandweerinspectie te combineren met een Brzo-inspectie kan de toezichthouder van de veiligheidsregio zelfstandig een bedrijfsbezoek plannen. Het is aan te bevelen om deze inspecties tijdig en in overleg met het bedrijf te plannen. Voorafgaand aan een inspectie kan, net als bij een Brzo-inspectie, een agenda worden opgestuurd naar het bedrijf om aan te geven welke functionarissen worden geïnterviewd en welke documenten het inspectieteam wil inzien. Soms is het wenselijk controles niet vooraf aan te kondigen. De kans van een representatieve situatie is namelijk bij sommige bedrijven groter bij een niet aangekondigde controle.

Eén van de activiteiten binnen de procesbeschrijving “uitvoeren inspectie bedrijfsbrandweeraanwijzing” van de Werkwijzer BRZO’99 is het opstellen van een inspectieplan. De inhoud wordt vastgesteld aan de hand van de:

Deel II: Aanwijzen en controleren van bedrijfsbrandweraanwijzing (operationeel)

B. Toezicht op de bedrijfsbrandweer

- aanwijsbeschikking
- eventueel vastgestelde Algemene bepalingen
- brandweerscenario's
- aangeleverde oefenplannen
- specifieke inspectiethema's.

5.3.1 Toezicht

Onder toezicht wordt verstaan: het toezien op de naleving van wettelijke voorschriften. In hoofdstuk 5 van de Awb zijn de bevoegdheden opgenomen waar toezichthouders bij de uitoefening van hun taken gebruik van kunnen maken. Van deze bevoegdheden mag alleen gebruik worden gemaakt als dat redelijkerwijs nodig is voor het uitvoeren van toezicht.

Het doel van het toezicht is het beoordelen van de deskundigheid, paraatheid en de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer. De inspectie van deze specifieke onderdelen is uitgewerkt in de hoofdstukken 6 en 7 van deze werkwijzer.

Legitimatiebewijs toezichthouder

Bij de uitoefening van zijn taak draagt een toezichthouder een legitimatiebewijs bij zich. Dit is uitgegeven door het bestuursorgaan onder verantwoordelijkheid van waar de toezichthouder werkzaam is. Een toezichthouder toont zijn legitimatiebewijs desgevraagd aanstonds.

Het legitimatiebewijs bevat een foto van de toezichthouder en vermeldt in ieder geval diens naam en hoedanigheid. Het model van het legitimatiebewijs wordt vastgesteld bij de Regeling model legitimatiebewijs toezichthouders Awb. In deze regeling worden de volgende eisen aan het legitimatiebewijs gesteld:

- a. naam, hoedanigheid en handtekening van de toezichthouder
- b. een pasfoto van de toezichthouder
- c. naam, het correspondentieadres en het telefoonnummer van het bestuursorgaan of het onderdeel waarvoor de toezichthouder werkzaam is
- d. naam en handtekening van degene die het bewijs namens het bestuursorgaan heeft afgegeven
- e. een omschrijving van de wettelijke voorschriften met het toezicht waarop de toezichthouder is belast
- f. de datum van afgifte van het legitimatiebewijs.

Het legitimatiebewijs bevat verder het logo of beeldmerk van het (onderdeel van het) bestuursorgaan waarvoor de toezichthouder werkzaam is. Op het legitimatiebewijs worden vermeld legitimatiebewijs en toezichthouder als bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht. De pasfoto op het legitimatiebewijs toont een duidelijk en goed gelijkend beeld van de toezichthouder.

Betreden van plaatsen

Toezichthouders hebben de bevoegdheid om iedere plaats, met uitzondering van een woning, te betreden. Daarbij mag de benodigde apparatuur worden meegenomen en mag de toezichthouder (inspecteur) zich laten vergezellen door personen die daartoe door hem zijn aangewezen. Als de gecontroleerde zich tegen de toegang verzet, kan de toezichthouder zich toegang verschaffen met behulp van "de sterke arm" (artikel 5:15 Awb).

Vorderen van inlichtingen

De toezichthouder kan inlichtingen vorderen (artikel 5:16 Awb). Inlichtingen betreffen in de regel mondelinge toelichtingen, uitleggen, motivaties, maar ook hoor en wederhoor. Evengoed is echter mogelijk dat deze inlichtingen schriftelijk worden verstrekt.

Identiteitsbewijs vorderen

Een toezichthouder kan inzagevorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 Wet op de identificatieplicht. Personen van 14 jaar en ouder moeten op de eerste vordering van een opsporingsambtenaar of een toezichthouder een identificatiemiddel ter inzage aanbieden. Geldige identificatiemiddelen zijn:

- een geldig reisdocument (paspoort of ID-kaart)
- een verblijfsdocument op grond van de Vreemdelingenwet
- een geldig buitenlands nationaal, diplomatiek of dienstpaspoot
- een geldig rijbewijs (artikel 5:16a Awb).

Inzage vorderen

Een toezichthouder mag inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden en daar kopieën van maken (artikel 5:17 Awb).

Onderzoeken van zaken

Een toezichthouder mag zaken onderzoeken, aan opneming onderwerpen en daarvan monsters nemen. Indien nodig mogen verpakkingen worden geopend. De belanghebbende wordt op zijn verzoek zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de resultaten van het onderzoek, de opneming of de monsterneming (artikel 5:18 Awb).

Onderzoeken van vervoermiddelen

Een toezichthouder is bevoegd vervoermiddelen op hun lading te onderzoeken, waarmee naar zijn redelijk oordeel zaken worden vervoerd met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft. Hij is ook bevoegd van de bestuurder van een vervoermiddel inzage te vorderen van de wettelijk voorgeschreven bescheiden met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft. Met het oog op de uitoefening van deze bevoegdheden kan hij van de bestuurder van een voertuig of van de schipper van een vaartuig vorderen dat deze zijn vervoermiddel stilhoudt en naar een door hem aangewezen plaats overbrengt (artikel 5:19 Awb).

Voor het uitoefenen van bevoegdheden, het mandateren van bevoegdheden, aanwijzen van toezichthouders en het maken van een stappenplan voor het opzetten van een toezichts- en handhavingsbeleid zijn hulpmiddelen beschikbaar op www.latrb.nl

Op grond van artikel 62 van de Wvr zijn onder andere de brandweercommandant en het door hem aangewezen ter plaatse dienstdoende personeel van de brandweer bevoegd om iedere plaats te betreden, dus ook woningen. Deze bevoegdheid is echter niet bedoeld voor het houden van toezicht zoals hier bedoeld, maar dient er vooral toe om effectief optreden bij incidenten mogelijk te maken.

5.3.2. Toezichtstrategie

Een toezichtstrategie kan bestaan uit de volgende onderdelen:

- planning van de inspecties
- opleveringsinspecties
- reguliere controles
- herhaling controles
- toezicht op de geoevendheid van de bedrijfsbrandweren (in ontwikkeling).

Planning van de inspecties

Jaarlijks zal er een planning worden gemaakt van de uit te voeren inspecties. Voor zover mogelijk gebeurt dat op basis van het aantal aanwijsbesikkingen en nog te verwachten aanwijzingen (opleveringsinspectie). Ook wordt in deze planning de inspectie op de geoevendheid en het oefenprogramma meegenomen. Bij de planning moet rekening worden gehouden met een inspectiefrequentie van één themacontrole, een oefening en een beoordeling van het oefenprogramma per jaar.

Opleveringsinspectie

De opleveringsinspectie is bedoeld om de formele overgang te markeren van het aanwijzen van een bedrijfsbrandweer naar de toezichtsfase. Deze inspectie heeft niet primair tot doel om over te gaan tot handhavende stappen, maar om gezamenlijk met het bedrijf te komen tot een eensluidende interpretatie van de voorschriften. Het is van belang dat de opsteller van de beschikking en de toezichthouder de opleveringsinspectie gezamenlijk uitvoeren bij het bedrijf.

Reguliere controles

Na het in bedrijf stellen van de bedrijfsbrandweer (na de opleveringsinspectie) moet worden toegezien of deze blijft voldoen aan de voorschriften. Hierbij kunnen vaste frequenties gehanteerd worden. Aan de hand van de praktijkervaringen kunnen kengetallen voor aard en frequentie van overtredingen vastgesteld worden. Deze kengetallen kunnen tevens worden gebruikt voor prioriteitenstelling.

Inspectieonderwerpen zijn:

- aanwezigheid en onderhoud van technische voorzieningen (bluswater, melding, alarmering, melding en verbindingen, stationair en mobiel blusmaterieel)
- organisatie van de bedrijfsbrandweer (aanwezigheid, protocollen, opleiding, geoefendheid)
- maatregelgerichte inspectie bedrijfsbrandweerscenario's.

Het ook is mogelijk om themagericht te controleren. Zie bijlagen 10 tot en met 13 van deze werkwijzer.

Als tijdens een inspectie wordt geconstateerd dat er niet wordt voldaan aan de voorschriften, met andere woorden: er sprake is van een overtreding, zal dit door de toezichthouder met de inrichtinghouder doorgesproken en schriftelijk vastgelegd worden. Het inspectierapport wordt vervolgens met een waarschuwingsbrief aan het bedrijf verzonden. Voorop staat de veiligheid en het spoedig ongedaan maken van de overtreding om de gewenste veiligheid te borgen. De veiligheid geldt binnen en buiten de inrichting. In het kader van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur moet er een redelijke termijn aangehouden worden om de overtredingen ongedaan te kunnen maken. Welke termijn moet worden aangehouden om de redelijkheid te kunnen waarborgen, staat niet specifiek in de wetgeving aangegeven. De redelijke termijn moet feitelijk in verhouding staan tot de aard van de overtreding en de snelheid waarmee de veiligheid kan worden hersteld naar het gewenste niveau.

Bij constatering van tekortkomingen zal het bedrijf daarom meestal in de gelegenheid gesteld worden om een verbetertraject in een plan van aanpak op te nemen, zodat binnen een redelijk termijn als nog voldaan wordt aan de verplichtingen. Voor naleving van gedragsvoorschriften kan in het algemeen een termijn van enkele dagen worden aangehouden. Voor realisatie van omvangrijke bouwkundige voorziening kan in sommige gevallen zelfs enkele maanden nodig zijn.

Hercontroles

Hercontroles zijn noodzakelijk om te controleren of de voorschriften, na de voorgeschreven termijn uit de waarschuwingsbrief, worden nageleefd. Als dat niet het geval is, zal hierna de sanctiestrategie gevolgd moeten worden.

5.3.3 Sanctiestrategie

De wijze van toezicht en de toe te passen sanctie bij overtredingen is beschreven in het beleidsdocument *Handhavingsbeleid Veiligheidsregio's Industriële veiligheid 2014-2018*. Het bestuur van de veiligheidsregio stelt dit handhavingsbeleid voor haar eigen regio vast. In dit beleid wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige en niet ernstige overtredingen.

Ernstige overtredingen

Dit betreffen overtredingen:

- met aanzienlijke (potentiële) negatieve effecten (niet beheersen van de risico's om de gevolgen van zware ongevallen te beperken waardoor er gevaar is voor de omgeving, ontbreken of niet functioneren van een line of defence), of
- die belemmerend (kunnen) werken voor het optreden van de brandweer, of
- die gevaar (kunnen) opleveren voor het brandweerpersoneel, of

- die door het bedrijf doelbewust (opzettelijk) zijn begaan; hieronder worden mede begrepen het willens en wetens nalaten van bepaalde verplichtingen, zoals het onderhoud van brandbeveiligingsinstallaties of het houden van bedrijfsbrandweeroefeningen, of
- die het gevolg zijn van calculerend gedrag (eventuele boetes kosten minder dan het naleven van de verplichting), of
- die opnieuw zijn/worden begaan (recidive).

Niet-ernstige overtredingen

Dit zijn overtredingen die niet als ernstig zijn te kwalificeren op basis van de hiervoor genoemde criteria.

Na constatering van een ernstige overtreding wordt één van de volgende bestuurlijke sancties toegepast:

- een last onder dwangsom;
- een last onder bestuursdwang, of
- een bevel tot niet inwerking stellen of houden van de inrichting.

Voorbeelden van ernstige en niet ernstige overtredingen, het toepassen van bestuurlijke sancties en de procedurele afhandeling bij handhaving is beschreven in het voornoemde beleidsdocument *Handhavingsbeleid Veiligheidsregio's Industriële veiligheid 2014-2018*. Dit document zal vanaf begin 2014 beschikbaar zijn op de website van Infopunt Veiligheid (<http://www.infopuntveiligheid.nl/Publicatie/Home/>).

5.3.4 Strafrechtelijk handhaven

Op grond van artikel 64, vierde lid, Wet veiligheidsregio's is het overtreden van voorschriften met betrekking tot bedrijfsbrandweren strafbaar gesteld. Als het wenselijk is dat een overtreding strafrechtelijk wordt aangepakt, zal de toezichthouder die de overtreding heeft geconstateerd daarvan of een proces-verbaal schrijven of een aangifte doen bij een opsporingsambtenaar van politie of justitie. De toezichthouder, niet zijnde een (buitengewoon) opsporingsambtenaar, is zelf niet bevoegd om de overtreding via een proces-verbaal vast te leggen. Hij kan wel samen met een collega-toezichthouder een controlerapport met bevindingen opstellen waarin de overtreding beschreven is. Een medewerker van de veiligheidsregio kan op basis van artikel 65 eerste lid Wvr aangewezen worden als opsporingsambtenaar. Deze medewerker moet voldoen aan de bekwaamheidseisen van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar). Dit betekent dat de medewerker relevante basiskennis en -vaardigheden moet hebben, zoals het opmaken van een proces-verbaal en algemene kennis hebben van het recht, in het bijzonder van het formele en materiële strafrecht. Omdat de toezichthouders van de veiligheidsregio's op dit moment geen opsporingsbevoegdheid hebben zullen deze toezichthouders in de gevallen die volgens het hiervoor genoemde schema leiden tot een strafrechtelijke aanpak, voorlopig aangifte doen bij een opsporingsambtenaar. Op termijn voorzien de veiligheidsregio's zelf in een aantal BOA's. Daartoe zal één veiligheidsregio worden aangewezen die één of twee BOA's aanstelt. Deze BOA's kunnen door de andere veiligheidsregio's worden ingeschakeld. Bij deze BOA's kunnen toezichthouders aangifte doen. Op basis van een opgemaakt proces-verbaal kan het OM besluiten de verdachte te vervolgen.

Overtreding van artikel 31, tweede, vijfde en zesde lid wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of een geldboete van de derde categorie, genoemd in artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht (artikel 64 Wvr). In het geval van overtreding van artikel 31, tweede lid, kan als bijkomende straf worden opgelegd gehele of gedeeltelijke stillegging van de inrichting voor een tijd van ten hoogste een jaar. Na de nauwkeurige vastlegging van de overtreding in het proces-verbaal moet dit verder worden afgehandeld door het Openbaar Ministerie.

Onderstaande tabel geeft een schematisch overzicht van de overtredingen met betrekking tot de bedrijfsbrandweer die als strafbare feiten zijn aangemerkt.

Verplichting	Artikel
Niet beschikken over een bedrijfsbrandweer in een aangewezen inrichting	31 lid 2 Wvr
Beschikken over een bedrijfsbrandweer die niet voldoet aan de gestelde eisen	31 lid 2 Wvr
Niet verstrekken van de nodige inlichtingen door hoofd of bestuurder van de inrichting	31 lid 5 Wvr
Niet verstrekken van een overzicht van de werkelijke sterkte van de	31 lid 6 Wvr

bedrijfsbrandweer per 1 februari van elk jaar	
Niet opvolgen door de bedrijfsbrandweer van aanwijzingen van de feitelijke leiding bij een daadwerkelijk ongeval	31 lid 7Wvr

5.4 Gedogen

Het uitgangspunt bij overtredingen is handhaven. Slechts in uitzonderlijke omstandigheden moet van dit uitgangspunt worden afgeweken. De overheid wordt in deze tijd nadrukkelijk aangesproken op het feit dat ze in beginsel verplicht is over te gaan tot handhaven van regelgeving. Uit de jurisprudentie vloeit de zogenoemde beginselplicht tot handhaving voort. Van handhaving kan alleen in zeer uitzonderlijke situaties worden afgezien. Het gaat dan om situaties, waarbij op basis van een afweging van de verschillende belangen, onomwonden vaststaat dat het doorzetten van handhaving voor een gebruiker tot onredelijke schade leidt. Uiteraard speelt de aard van de overtreding en de risico's die hieraan verbonden zijn een cruciale rol.

Gedogen kan alleen bij:

1. een vanuit brandveiligheid verantwoorde situatie
2. een zeer bijzondere situatie
3. een omstandigheid waarin handhavend optreden in strijd zou zijn met één van de beginselen van behoorlijk bestuur (bijvoorbeeld rechtszekerheid, redelijkheid, verbod van willekeur)
4. geen aantasting van belangen van derden.

Voor kort durende overtredingen, die weinig invloed hebben op het veiligheidsniveau voor de inrichting en de omgeving, kan vanuit de afdeling Toezicht besloten worden om af te zien van de inzet van handhavingsmiddelen. Voor overtredingen die gedurende langere periode plaatsvinden en/of waarbij het veiligheidsniveau in geringe mate afneemt kan een gedoogbeschikking worden opgesteld. Voor de overige gevallen verdient het aanbeveling niet tot gedogen over te gaan en eventueel tot formele aanpassing van de aanwijsbeschikking over te gaan.

Ad 1. Verantwoorde brandveiligheid

Er kan slechts worden afgezien van handhaving als er een situatie bestaat die vanuit brandveiligheid verantwoord is en in beginsel niet tot een verslechtering van de al bestaande situatie leidt.

Ad 2. Zeer bijzondere situatie

Er is sprake van een zeer bijzondere situatie als het gaat om een uitzonderlijke en een spoedeisende situatie. Deze twee criteria vallen meestal samen.

- a) Uitzonderlijke situatie: er kan slechts worden afgezien van handhaving als er sprake is van overmacht- of overgangssituaties; er is bijvoorbeeld sprake van een overmachtsituatie als handhaven van de wettelijke regels ongewenste consequenties heeft vanuit het oogpunt van (brand)veiligheid.
- b) Spoedeisende situatie: uitstel heeft onaantvaardbare effecten voor de veiligheid, het bestuur of de financiën.

Ad 3. Handhavend optreden is in strijd met één van de beginselen van behoorlijk bestuur

Dit criterium heeft een speciale betekenis gekregen. Door ontwikkelingen in jurisprudentie en wetgeving is dit criterium belangrijker geworden in de afweging van de belangen die bij de voorbereiding van het gedoogbesluit aan de orde zijn. Het gaat hierbij om de beginselen van rechtszekerheid, redelijkheid en verbod van willekeur.

Ad 4. Er mag geen sprake zijn van aantasting van belangen van derden

Dit criterium is door de jurisprudentie een belangrijke randvoorwaarde geworden. Door het verbinden van nadere voorwaarden aan een gedoogbeschikking kunnen nadelige gevolgen voor derden zoveel mogelijk worden beperkt. De nadelige gevolgen van een besluit mogen immers niet onevenredig zijn in verhouding tot de door het besluit te dienen doelen. Het bevoegd gezag kan ook schadevergoeding (nadeelcompensatie) toekennen aan derden om zodoende te bewerkstelligen, dat de gevolgen van een gedoogbesluit niet onevenredig zijn. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is echter zeer terughoudend bij het toekennen van schadevergoeding bij een gedoogbesluit. Uit jurisprudentie komt naar voren dat een verplichting tot het toekennen van schadevergoeding alleen aan de orde is als met de activiteiten een openbaar belang wordt gediend.

Een specifieke situatie waarin het niet naleven van verplichtingen tijdelijk kan worden gedoogd is de tijdelijke wijziging van bedrijfsbrandweervoorzieningen. Uitgangspunt is dat de aanwezige bedrijfsbrandweervoorzieningen altijd voor direct gebruik gereed zijn. Als gevolg van uitval of reparatie kan hier tijdelijk niet aan worden voldaan. Als de bedrijven dit vooraf melden en daarbij aangeven welke noodmaatregelen (zoals vervangend materiaal) zijn genomen om het brandveiligheidsniveau te waarborgen, kunnen de noodmaatregelen worden beoordeeld. Het verdient aanbeveling hierbij een advies van de afdeling Repressie/Preparatie te betrekken.

5.5 Strategie aanvullende instrumenten

De strategie voor de inzet van aanvullende instrumenten is bedoeld als aanvulling op de handhavingsstrategie, gericht op het verbreden van het instrumentarium dat de veiligheidsregio kan inzetten om naleving van wet- en regelgeving op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze te bevorderen. Uit de ervaringen van de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat met de traditionele wijze van werken alleen, de gestelde handhavingsdoelen niet zullen worden gerealiseerd. Het uitsluitend inzetten van de harde handhavingsinstrumenten is niet effectief. Er zal dus veel aandacht moeten zijn voor de verdere bewustmaking van de gebruikers ten aanzien van het effect van hun dagelijks handelen. De strategie aanvullende instrumenten richt zich op het stimuleren, bewust worden en motiveren van bedrijven om de regels na te leven.

Geadviseerd wordt om aan de hand van een stappenplan te bepalen of het zinvol is om deze strategie naast het reguliere toezicht in te zetten. Ofschoon de groep aangewezen bedrijfsbrandweerplichtige inrichtingen niet zo groot is, kan desgewenst onderscheid per branche worden gemaakt. Daarbij zijn onder meer de volgende elementen van belang: de relatie tussen de handhavingsinstantie en de branche/het bedrijf, de kennis van de wet- en regelgeving bij de bedrijven en de toepasbaarheid van wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er bedrijven die een zodanige mate van veiligheidsmanagement hebben dat het opnemen van overtredingen in een plan van aanpak bijdraagt aan een beter naleefgedrag. Hiermee heeft het bedrijf zelf invloed op de termijnen waarbinnen de overtredingen worden opgeheven.

Hoofdstuk 6 Paraatheid bedrijfsbrandweren

6.1 Inleiding

De wettelijke basis van de voorschriften voor de paraatheid van een bedrijfsbrandweer ligt in hoofdstuk 7 van het Bvr. Het bestuur van de veiligheidsregio kan in de aanwijzing slechts eisen stellen aan:

1. het opleidingsniveau en de geoefendheid van het personeel van de bedrijfsbrandweer
2. de voorzieningen voor bluswater, melding, alarmering en verbindingen
3. het blusmaterieel
4. de beschermende middelen
5. de alarmering van en samenwerking met de gemeentelijke brandweer en andere hulpverleningsorganisaties
6. de omvang van het personeel en het materieel van de bedrijfsbrandweer.

Deze eisen zijn opgenomen in de model voorschriften die in de aanwijzingsbeschikking van toepassing kunnen worden verklaard. De kaders voor het beoordelen van de paraatheid van de bedrijfsbrandweer zijn benoemd in paragraaf 5.5. Voor het beoordelen van de paraatheid kan gebruik worden gemaakt van het NIM-instrumentarium (Nieuwe Inspectie Methodiek Brzo).

6.2 Eisen aan paraatheid van bedrijfsbrandweer

Per definitie is een bedrijfsbrandweer paraat (operationeel) als deze voldoet aan een aantal randvoorwaarden (zie inleiding van dit hoofdstuk). Hierbij gaat het om:

- operationele sterkte van materieel en personeel
- het personeel is adequaat opgeleid en voorzien van werkinstructies en veiligheidsmiddelen
- het incidentbestrijdingsmaterieel is in goede staat en wordt goed onderhouden
- er is een adequate organisatie met de daarbij behorende taken en bevoegdheden
- de organisatie kan binnen de vereiste tijd gealarmeerd worden en ter plaatse van de calamiteit zijn
- het personeel beschikt over de noodzakelijke communicatiemiddelen
- er is een procedure voor de samenwerking en communicatie met de overheidsbrandweer
- inzetbaarheid en paraatheid zijn gewaarborgd bij uitval of reparatie (tijdelijke wijziging).

Het bestuur van de veiligheidsregio kan in de aanwijzing eisen stellen aan deze aspecten van de bedrijfsbrandweer om de paraatheid van organisatie en materieel te allen tijde te kunnen waarborgen.

6.3 Toezicht op de paraatheid van de bedrijfsbrandweer

De paraatheid van de bedrijfsbrandweer kan worden getoetst door het uitvoeren van technische en organisatorische audits en het beoordelen van meldingen van tijdelijke wijzigingen van bedrijfsbrandweervoorzieningen. Zeker bij grotere bedrijfsbrandweerorganisaties zal het niet mogelijk zijn om met één inspectie een volledig beeld te krijgen van de paraatheid van de bedrijfsbrandweer. Daarom kan gebruik gemaakt worden van een thematische aanpak. Dit geeft de mogelijkheid om binnen een cyclus van een aantal inspecties alle onderwerpen met betrekking tot de paraatheid te beoordelen. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van deze werkwijze.

De cyclus voor het beoordelen van de paraatheid van een bedrijfsbrandweerorganisatie kan bestaan uit drie opeenvolgende inspecties. De totale doorlooptijd is afhankelijk van het toezichtbeleid en de daarin vastgelegde inspectiefrequentie. Bij een inspectiefrequentie van eenmaal per jaar is de doorlooptijd daardoor drie jaar. De drie thema's binnen deze cyclus kunnen zijn:

- organisatie van de bedrijfsbrandweer
- integriteit stationaire en mobiele brandbestrijdingsvoorzieningen
- maatregelgerichte inspectie bedrijfsbrandweerscenario.

6.3.1 Organisatie van de bedrijfsbrandweer

Het eerste inspectiethema is de organisatie van de bedrijfsbrandweer. Onderwerpen die hierbij aan de orde komen zijn:

- geborgde aanwezigheid operationele sterkte
- beschrijving van taken bevoegdheden en verantwoordelijkheden

- opleidingen en oefeningen
- alarmerings-, uitruk-, en inzetprocedures
- verbindingsmiddelen
- beschermende kleding
- communicatie tussen bedrijfsbrandweer en bedrijfsnoodorganisatie.

De paraatheid van de bedrijfsbrandweer wordt beoordeeld aan de hand van de volgende vragen:

- Is de actuele personele omvang van de bedrijfsbrandweer in overeenstemming met de aanwijzing?
- Is de organisatiebeschrijving inclusief de taakverdeling, bevoegdheden en verantwoordelijkheden juist en actueel?
- Is er een systematiek voor het evalueren van bedrijfsbrandweeroefeningen en het vaststellen en (doen) uitvoeren van verbeterpunten?
- Zijn alarmerings- uitruk- en inzetinstructies aanwezig, actueel en juist?
- Is de structuur van de bedrijfsnoodorganisatie afgestemd op de commandostructuur van de overheid?

Zie voor een verdere uitwerking van deze inspectiestap bijlage 10.

6.3.2 Integriteit stationaire en mobiele brandbestrijdingsvoorzieningen

Het tweede inspectiethema richt zich op de integriteit van stationaire en mobiele brandbestrijdingsvoorzieningen. De goede werking en de inzetbaarheid van deze voorzieningen en middelen moeten geborgd zijn in een schema voor onderhoud, inspectie en live testen. Hierbij kunnen alle, of steekproefsgewijs brandbestrijdingsvoorzieningen op het terrein worden beoordeeld. De reikwijdte van deze inspectie is:

- brandwaterpompen
- het bluswaternet met hydranten, blokafsluiters en stationaire monitoren
- sprinklerinstallaties
- stationaire (schuim-)blussystemen.

De paraatheid van deze voorzieningen wordt beoordeeld aan de hand van de volgende vragen:

- Zijn de middelen en voorzieningen in goede staat en voor direct gebruik gereed?
- Zijn de middelen en voorzieningen opgenomen in een periodiek schema voor onderhoud, inspectie en testen?
- Wordt correcte uitvoering gegeven aan dit schema?
- Is inzet bij reparatie of uitval gegarandeerd door bijvoorbeeld gelijkwaardig vervangend materiaal?

Tijdens de inspectie kunnen onder andere de volgende referentiedocumenten worden gebruikt:

- NFPA 25
- Borging Integraal brandveiligheidsproces.

Zie voor een verdere uitwerking van deze inspectiestap bijlage 11.

6.3.3 Maatregelgerichte inspectie bedrijfsbrandweerscenario

Het derde inspectiethema is een maatregelgerichte inspectie van een bedrijfsbrandweerscenario. Hierbij kan worden gekozen voor een geloofwaardig scenario of een maatgevend scenario uit het bedrijfsbrandweerrapport. De inspectie kan zich richten op de volledigheid en juistheid van de bedrijfsbrandweerscenario's, maar ook op een beoordeling van de implementatie van de in het scenario genoemde LOD's.

De scenariobeschrijvingen worden onder andere op de volgende onderwerpen van juistheid getoetst:

- Reëel en typerend: uitgangspunten die het bedrijf hanteert om te komen tot een keuze van LOC's moeten inzichtelijk zijn. Er zal al rekening gehouden moeten worden met de omgevingsfactoren. Om te controleren of de orde van grootte van de uitstroomhoeveelheden die door het bedrijf is aangegeven realistisch is, kan de inspecteur één van de reeds ontwikkelde operationele rekenmethodieken gebruiken.
- Effectberekening: voor effectberekeningen kan de inspecteur Safeti-NL gebruiken.

- Waardering schaderisico: afhankelijk van de belasting van de omgevingsbebouwing en de gezondheidseffecten voor in de omgeving aanwezige personen zal een waardering van het schaderisico moeten zijn bepaald.
- Aanwezigheid LOD's: via een inspectie ter plaatse moet worden vastgesteld of de aangegeven LOD's aanwezig zijn en of deze een voldoende gunstige bijdrage zouden kunnen leveren aan de beperking van het effect. Het gaat hierbij om zowel effect beperkende LOD's van organisatorische als technische aard.

Daarna kan de implementatie en borging van deze LOD's nader worden onderzocht. Voor technische LOD's richt zich dit op de borging van de werking via onderhoud, inspectie en testen. Bij organisatorische LOD's gaat het vooral om het actueel zijn van procedures, werkinstructies en de bekendheid hiermee door personeel van de bedrijfsbrandweer.

Zie voor een verdere uitwerking van deze inspectiestap bijlage 12.

Oefening industriële brandbestrijding

Hoofdstuk 7 Opleiding en oefening

Opleiding en oefening zijn twee aparte beleidsvelden om mensen kennis en vaardigheden bij te brengen. Ze zijn zeer nauw aan elkaar verbonden. Zonder opleiding en training immers geen oefening. Zonder oefening verdwijnt na enige tijd hetgeen is aangeleerd in de opleiding. Het bestuur van de veiligheidsregio mag in een aanwijzingsbeschikking eisen stellen aan beide onderwerpen. Het is in de eerste plaats uiteraard een werkgeversverantwoordelijkheid om de medewerkers die onderdeel uitmaken van de bedrijfsbrandweer adequaat te scholen en geoefend te houden.

In artikel 7.2, onder a, van het Besluit veiligheidsregio's is gesteld dat in de bedrijfsbrandweeraanwijzing eisen gesteld kunnen worden aan de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer, waarbij de functies genoemd in het Besluit personeel veiligheidsregio's kunnen worden aangewezen.

Met het Besluit personeel veiligheidsregio's wordt het ranggerichte Besluit brandweerpersoneel vervangen door een functiegericht besluit. Het functiegerichte besluit sluit meer aan bij de beroepspraktijk, daar de werkzaamheden van de brandweer gekoppeld zijn aan de functie en niet aan de rang.

De term functie moet in dit kader worden gezien als een samenstel van de te verrichten werkzaamheden. Het gaat niet om een functie zoals in de rechtspositionele en arbeidsvoorwaardelijke sfeer.

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de volgende functies:

1. bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie
2. bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten
3. bedrijfsbrandweer bevelvoerder
4. bedrijfsbrandweer bevelvoerder vliegtuigbrand
5. bedrijfsbrandweer officier van dienst
6. bedrijfsbrandweer officier van dienst vliegtuigbrand
7. bedrijfsbrandweer manschap a
8. bedrijfsbrandweer manschap a bestrijder vliegtuigbrand.

Aan iedere functie is een opleiding gekoppeld en de opleidingen worden afgesloten met een Rijksexamen. Het diploma wordt afgegeven door de minister. Naast de opleiding tot het vakbekwaam worden met de kerntaken en competenties behorende bij een functie, is het de zorg van het bestuur van de veiligheidsregio dat het personeel van de bedrijfsbrandweer vakbekwaam blijft (via bijscholen en oefenen). Hiervoor zal zij erop toezien dat de bestuurder van de inrichting de verantwoordelijkheid neemt voor het vakbekwaam worden en blijven van haar personeel. In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op het beleidsveld "oefenen". In bijlage 15 worden de bedrijfsbrandweeropleidingen besproken.

7.1 Inleiding

De bedrijfsbrandweer is geoefend als de personen die deel uitmaken van de operationele basissterkte van de bedrijfsbrandweer beschikken over:

- kennis en vaardigheden in overeenstemming met het opleidingsniveau (basis en specifiek)
- kennis ten aanzien van de inrichting en de aanwezige gevaren en processen
- kennis en vaardigheden om de aanwezige incidentbestrijdings- en beheersmiddelen adequaat te kunnen bedienen
- kennis van de alarmerings-, uitruk- en inzetprocedures in de noodorganisatie (de AUI)
- een oefenprogramma en –rooster, dat bovenstaande kennis en vaardigheden jaarlijks op voldoende niveau brengt en waarborgt.

Op basis van artikel 7.3, vijfde lid Bvr, kan het bestuur van de veiligheidsregio eisen stellen aan het opleidingsniveau en de geoefendheid van het personeel van de bedrijfsbrandweer. Voor het oefenen wordt in dit hoofdstuk aangegeven hoe de overheidsbrandweer oefent, wat aansluitend daarop de kaders voor het oefenen van een bedrijfsbrandweer kunnen zijn en tot slot wat de verschillen zijn tussen het oefenen van de overheidsbrandweer en de bedrijfsbrandweer. Daarnaast wordt nader ingegaan op het opstellen van een oefenrooster en –programma en het beoordelen van oefeningen.

Een aangewezen bedrijf is in principe vrij om zelf te bepalen op basis van welke methode het kennis- en vaardighedenniveau van de mensen van de bedrijfsbrandweer op het in de aanwijzing verwoorde niveau wordt gehouden. Overheidsbrandweerorganisaties hanteren daarvoor de Leidraad Oefenen. Aansluiting op deze methode heeft als voordeel dat eenheden van overheids- en bedrijfsbrandweer beter en sneller met elkaar kunnen samenwerken ten tijde van een daadwerkelijke calamiteit. Verder bevordert het hanteren van dezelfde systematiek een gelijkwaardige oefeninspanning en gemakkelijk(er) proces voor gezamenlijke oefeningen.

7.2 Eisen aan oefenen

Als in een concrete aanwijzing de model voorschriften zijn toegepast moet een oefenprogramma van de bedrijfsbrandweer zijn gebaseerd op de 'Leidraad oefenen'. Het programma bevat dan alle relevante oefenonderdelen om kennis en vaardigheden op het vastgestelde opleidingsniveau te handhaven en is specifiek toegespitst op de systemen die op het bedrijf van toepassing zijn. Het oefenprogramma bevat naast de algemene doelen (modules) ook onderdelen om kennis en vaardigheden over de inrichting en bestrijdingsmaterieel op voldoende niveau te brengen en waarborgen. Het oefenprogramma moet opgenomen worden in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Oefeningen/evaluaties moeten geregistreerd worden in het bedrijfsbrandweerjaarboek.

In deze leidraad worden eisen gesteld aan oefeningen ten aanzien van:

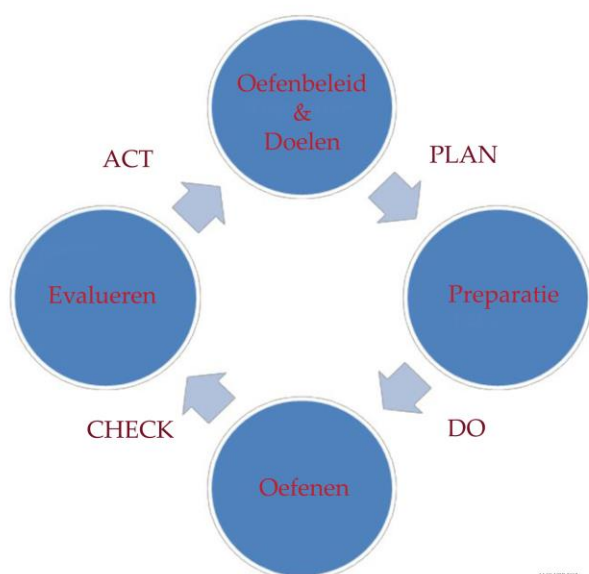
1. het oefenbeleid
2. de oefendoelen
3. de kwaliteit van het oefenen
4. de oefencycli.

Verantwoord oefenen is een cyclisch proces. Het begint met het vaststellen van de doelen van het bedrijfsspecifieke oefenbeleid. Dit gebeurt op strategisch niveau en wordt bekrachtigd door het management van het bedrijf. Vervolgens vertalen de lokale oefencoördinatoren het oefenbeleid naar tactisch niveau (uitvoeringsniveau) in de vorm van jaarplanningen. Het proces eindigt met de uitvoering en evaluatie van het oefenbeleid.

Een bedrijfsproces bestaat uit een aantal werkprocessen, dat leidt tot het realiseren van een bepaald doel. Het bedrijfsproces oefenen wordt bijvoorbeeld verdeeld in deelprocessen, zoals het ontwikkelen van een oefenplan, het maken van een planning, het schrijven van draaiboeken, et cetera.

7.3 Oefenbeleid

Oefenbeleid moet worden vastgelegd in een oefenbeleidsplan, waarin onder meer kan worden beschreven: welke kwaliteit het (korpor)management verwacht van het brandweerpersoneel, welke oefeninspanning hiervoor moet worden geleverd en welke kosten dit met zich meebrengt.

Figuur 6. Cyclus van oefenbeleid

Bij het schrijven van een oefenbeleidsplan wordt de beleidscyclus als kader gehanteerd. Het beleidsplan bevat enerzijds de gestelde doelen aan de organisatie en materieel voor bedrijfsbrandweren en anderzijds de uitvoering, evaluatie en bijsturing van het beleid. De basis voor dit oefenbeleid voor de bedrijfsbrandweer vormt de aanwijsbeschikking.

7.4 Oefendoelen

Bij het opstellen van oefendoelen zijn twee niveaus te onderscheiden:

- Bijhouden van kennis en vaardigheden op het opleidingsniveau (basisniveau);
- Bedrijfsspecifieke kennis en vaardigheden verwerven en behouden.

Bij het vaststellen van het takenpakket gaat het om het opleidingsniveau en om de bedrijfsspecifieke elementen. De verdere uitwerking wordt voornamelijk gericht op de bedrijfsspecifieke elementen.

Een bedrijfsspecifieke invulling geven aan het oefenprogramma is maatwerk. Om hieraan invulling te geven moeten de volgende bedrijfsspecifieke gegevens worden geïnventariseerd:

1. algemene informatie over de inrichting
2. de risico's op de inrichting, de gevaren van de aanwezige stoffen en de geloofwaardige scenario's
3. informatie over de noodorganisatie
4. het opleidingsniveau van de medewerkers van de bedrijfsbrandweer
5. de aanwezigheid van een aanwijzing voor "gaspakdrager"
6. de incidentbestrijding- en beheersmiddelen
7. de bijzonderheden op het gebied van samenwerking, communicatie en commandostructuur van de overheidsbrandweer.

De (nadere) eisen voor het oefenen van de doelgroep en de oefenvorm die zijn opgelegd in de aanwijsbeschikking moeten worden aangehouden.

7.5 Vaststellen oefendoelen in oefenprogramma

Het oefenprogramma voor de bedrijfsbrandweer heeft onder meer tot doel het verkrijgen en op peil houden van kennis en vaardigheden met betrekking tot de aanwezigheid en de werking en bediening van de stationaire blusvoorzieningen en incidentenbestrijdingsmiddelen die op het bedrijf aanwezig zijn. Per oefening moet dus duidelijk zijn of kennis wordt opgedaan en of vaardigheden worden verkregen. Voor elk oefendoel (onderdeel) moet vervolgens duidelijk zijn of het handelt om kennis of vaardigheden over de volgende onderwerpen:

- a. De inrichting
  - terrein, wegen, lay-out, toegangspoorten
  - statische of dynamische processen (opslagtanks versus procesinstallaties)
  - aanwezige gevaarlijke stoffen en verschijningsvormen (gas / vloeibaar / vast)
  - procedures binnen de noodorganisatie.
- b. Specialisme
  - eisen opgenomen in de aanwijzing
  - vaardigheden opgenomen in de aanwijzing (werken met speciale middelen onder speciale omstandigheden et cetera).
- c. Stationaire en mobiele voorzieningen
  - stationaire en mobiele voorzieningen, zoals sprinkleri installaties, deluge-installaties, vast opgestelde monitoren.
- d. Incidentbestrijdingsmiddelen
  - specifieke incidentbestrijdingsmiddelen, zoals D-poeder en SVM.
- e. Communicatie en samenwerking bedrijfsnoodorganisatie
  - organisatiestructuur en functionarissen, zoals hoofd BHV, BHV-ers, gids, wachtchef, beslissingsbevoegd persoon.

Al deze onderdelen moeten worden geïnventariseerd om te komen tot het takenpakket van de bedrijfsbrandweer. Dit is maatwerk voor elk aangewezen bedrijf. Als bronnen hiervoor kunnen de bedrijfsbrandweerrapporten en de veiligheidsrapporten worden gebruikt.

De inrichting moet op basis van deze onderdelen een oefenprogramma vastleggen en aan het bevoegd gezag ter goedkeuring voorleggen. Het oefenprogramma kan gecontroleerd worden met behulp van de checklist die is opgenomen in bijlage 13 van deze werkwijzer.

7.6 Uitvoering oefendoelen

Voordat begonnen wordt met de uitvoering van oefendoelen moet eerst worden bepaald welke doelgroepen op welke onderdelen moeten worden geoefend.

7.6.1. Doelgroep bepalen

Voor de bestrijders, manschappen en de bevelvoerders moet apart worden bepaald wat de taken en de daarbij behorende oefendoelen zijn. Binnen de bedrijfsbrandweertaken worden verschillende doelgroepen onderscheiden, namelijk:

- bedrijfsbrandweer bestrijder
- bedrijfsbrandweer manschap
- bedrijfsbrandweer bevelvoerder.

Voor de bestrijders en de manschappen gaat het vooral om motorische vaardigheden en algemene kennis van het bedrijf. Zij moeten kunnen werken met incidentbestrijdingsmiddelen (stationair en mobiel) en chemiepakken. De gaspakdrager is een apart specialisme en moet apart in de aanwijzing worden opgenomen. De bevelvoerders geven leiding, bepalen de inzetactiek, communiceren met de overheidsbrandweer en hebben een link naar de BHV-organisatie.

7.6.2 Bijhouden van kennis en vaardigheden op het opleidingsniveau (basisniveau)

Eerst worden de elementaire vaardigheden geoefend die nodig zijn voor een brandweerfunctie. Deze elementaire vaardigheden worden vervolgens toegepast in een realistische of praktische basisoefening met de eigen ploeg en daarna, in een groter verband. Voor de basiskennis en -vaardigheden verwijzen wij naar de Leidraad Oefenen.

7.6.3 Bijhouden van kennis en vaardigheden op specialistisch niveau (specialismen)

Aan de hand van de inventarisatie bedrijfsspecifieke gegevens wordt bepaald welke specialismen binnen de bedrijfsbrandweer aanwezig zijn en welke bestrijders en manschappen deze specialistische taken moeten gaan uitvoeren.

De opzet van de oefeningen moet afgestemd worden op de taakstelling. Bij het opzetten van deze oefeningen kan ook gebruik worden gemaakt van de oefenkaartsystematiek van de Leidraad Oefenen (zie oefenkaarten Leidraad Oefenen). Per specialisme (gaspakdrager of anderszins) moeten naast de basisvaardigheden ook de specialistische taken worden geoefend.

7.7 Oefenvormen

Er zijn verschillende oefenvormen mogelijk. De model voorschriften maken onderscheid tussen het opdoen van kennis en vaardigheden. Dit zou ook kunnen worden vertaald naar theoretische en praktijkoefeningen. In de Leidraad Oefenen wordt onderscheid gemaakt tussen elementaire oefeningen, kleinschalige en grootschalige inzetoefeningen.

Samenvattend voor het oefenen van het meerjarenoefenplan van de bedrijfsbrandweer kunnen verschillende vormen worden toegepast:

Oefenvorm	Definitie
Oriëntatie – theorie (kennis)	Theorieles
Oriëntatie – praktijk (kennis)	Overdracht kennis van bedrijf naar bedrijfsbrandweer over bijvoorbeeld de werking en bediening van stationaire voorzieningen

Deel II: Aanwijzen en controleren van bedrijfsbrandweren (operationeel)

B. Toezicht op de bedrijfsbrandweer

Casuïstiek (kennis)	Bespreken van een casus
Maquette (kennis)	Nabootsen situatie op schaal
Praktijkoefeningen (vaardigheden)	Praktische inzet oefening
Virtueel oefenen (kennis)	Oefenen via een computeranimatie

7.8 Opstellen draaiboeken

Aan de hand van de oefendoelen die worden beschreven in het oefenprogramma en de frequentie van het oefenen kan het bevoegd gezag bepalen of de geoefendheid op basis van het oefenrooster en -programma zijn geborgd. Als de oefendoelen bekend zijn kunnen de draaiboeken (eventueel later in het jaar) worden opgesteld. Inrichtingen hebben de vrijheid in het opstellen van het scenario. Wel moeten deze scenario's zodanig gekozen worden dat de gestelde oefendoelen kunnen worden gehaald.

7.9 Beoordelen van het oefenen

Uitgangspunt hierbij is dat de gestelde oefendoelen gehaald worden. Tijdens oefeningen mogen fouten worden gemaakt. Van belang is echter wel dat wordt achterhaald wat de basisoorzaak hiervan is en dat verbeteracties worden doorgevoerd. De kwaliteit van een oefening wordt onder andere getoetst aan de hand van de volgende vragen:

- Is deze oefening in overeenstemming met het goedgekeurde oefenprogramma?
- Zijn er tijdens de oefening deskundige waarnemers aanwezig die de verrichtingen van de bedrijfsbrandweer beoordelen?
- Vindt er een evaluatie plaats waarbij verbeterpunten worden geïdentificeerd?
- Vindt opvolging plaats van deze verbeterpunten?
- Zijn er overtredingen van de voorschriften?

De evaluatie van de oefening is een onderdeel van de beoordeling. Eventuele verbeterpunten en overtredingen kunnen tijdens de evaluatie naar voren komen. De toezichthouder komt bij de evaluatie als laatste aan bod, om eventuele openstaande vragen alsnog te laten beantwoorden. Na de evaluatie zal de toezichthouder aan de contactpersoon van de inrichting een samenvatting van de bevindingen geven en afspraken maken met betrekking tot eventuele handhaving of overige punten.

7.10 Oefencycli

Het oefenen bestaat uit een aantal opeenvolgende fasen. Eerst worden de elementaire vaardigheden geoefend die nodig zijn voor een brandweerfunctie. Deze elementaire vaardigheden worden vervolgens toegepast in een realistische of praktische basisoefening met de eigen ploeg en daarna, in een groter verband.

Uit inventarisatie wordt de omvang van het takenpakket duidelijk. Als het takenpakket een dusdanige grootte heeft dat niet alle oefendoelen in 1 jaar kunnen worden behaald, kan een meerjaren oefenplan worden opgesteld. Uitgaande van een aantal oefenmomenten (oefeningen en/of oriëntaties) per jaar kan inzichtelijk worden gemaakt binnen welke termijn alle onderwerpen zijn geoefend. Een bedrijfsbrandweer moet voldoende oefeningen krijgen om geoefend te blijven, bedrijfsspecifiek zal in de aanwijfsbeschikking hier aandacht voor zijn.

Als blijkt dat er bijvoorbeeld veel personele wisselingen zijn binnen een bedrijfsbrandweerploeg, is het noodzakelijk om het oefenschema te herzien en/of aan te passen.

7.11 Gezamenlijk oefenen bedrijfsbrandweer en overheidsbrandweer

De overheidsbrandweer richt zich primair op de basisbrandweezorg. De aanwijfsgrond van een bedrijfsbrandweer is dat de inrichting in geval van brand of ongeval een bijzonder gevaar kan opleveren voor de openbare veiligheid. Het oefenen van de bedrijfsbrandweer is voornamelijk op dat bijzondere gevaar gericht. Dit is voor elk bedrijf specifiek. De bedrijfsbrandweer moet daarom doelmatig kunnen optreden op het bedrijfsterrein en daar voldoende voor zijn toegerust, opgeleid en geoefend. Uiteraard kan een bedrijfsbrandweer ook voor basisbrandweezorg binnen de eigen inrichting worden ingezet.

Bedrijfsbrandweeroefeningen zijn bedoeld om de bedrijfsbrandweer in de gelegenheid te stellen om kennis en vaardigheden te verwerven van alle voorzieningen en systemen op het terrein die bij een brandweerinzet kunnen worden gebruikt. Het is de rol van het management van het bedrijf om hierin te faciliteren en erop toe te zien dat noodzakelijke kennis wordt overgedragen aan de bedrijfsbrandweer, ongeacht de eventuele dagelijkse functie van medewerkers in de reguliere bedrijfsvoering van het bedrijf.

Daarnaast moeten bedrijfsbrandweermedewerkers kennis en vaardigheden op het gestelde opleidingsniveau onderhouden, via oefeningen (basisbrandweezorg). Dit moet ook in het oefenprogramma zijn opgenomen.

Aangewezen inrichtingen kunnen de keuze maken om de bedrijfsbrandweezorg uit te besteden aan een erkende bedrijfsbrandweerorganisatie of gezamenlijk een bedrijfsbrandweer op te richten. Inrichtingen blijven zelf verantwoordelijk voor de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer op de eigen locatie. Het bedrijf zal hiervoor de nodige inspanningen moeten leveren, zoals het monitoren en bewaken van de paraatheid van de bedrijfsbrandweer.

In geval van een zware calamiteit zal de bedrijfsbrandweer moeten kunnen samenwerken met eenheden van de overheidsbrandweer. Om deze samenwerking snel, effectief en efficiënt te laten verlopen is het wenselijk dat de bedrijfsbrandweer frequent oefent met de overheidsbrandweer en structureel wordt betrokken in het regionale opleidings- en oefenprogramma.

Deel III: Organisatie van de uitvoering

Bedrijfsbrandweeroefening, Shell Nederland Chemie B.V. (Moerdijk)

Hoofdstuk 8 Kwaliteitseisen overheidsorganisatie

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de kwaliteit en organisatie van een veiligheidsregio om het proces bedrijfsbrandweren volgens wet- en regelgeving te kunnen laten verlopen. Er wordt aangegeven welke kennis en kunde noodzakelijk zijn bij de mensen die inhoudelijk met de materie aan de gang gaan en welke kritieke massa vereist is om de aanwijzingstaak op een goede manier te kunnen uitvoeren.

8.1.1 Kennisniveaus artikel 31 Wet veiligheidsregio's

Met de komst van het Besluit kwaliteit brandweerpersoneel ligt de nadruk niet meer op rangen, maar op functies. Dat geldt ook voor het aanwijzen van inrichtingen die over een bedrijfsbrandweer moeten beschikken en het handhaven van de eisen die gelden voor bedrijfsbrandweren. De functie van specialist industriële veiligheid is een beheersmatige, specialistische functie. Het niveau van deze functie ligt op hoofdbrandmeester en commandeur. Dat houdt in dat de functionaris een HBO of universitair werk- en denkniveau moet bezitten.

Voor Brzo-inspecties zijn in de "Kwaliteitscriteria LAT risicobeheersing bedrijven" criteria vastgelegd waaraan een inspecteur moet voldoen. Het is belangrijk dat bedrijfsbrandweerinspecteurs aan vergelijkbare eisen voldoen. Immers, artikel 31 van de Wvri is één van de steunpilaren van het Brzo. Verder vallen verreweg de meeste bedrijven die in aanmerking komen voor een aanwijzing onder het Brzo.

Voor het afgeven van een beschikking is hetzelfde werk- en denkniveau nodig als voor het inspecteren. Groot verschil is dat deze taken vaak projectmatig gebeuren; een aanwijzing vraagt circa 200 uur werk in minimaal een halfjaar tijd, waarna het al gauw 3, 5 tot 10 jaar kan duren voor een actualisatie van de beschikking noodzakelijk is.

Om een bedrijfsbrandweerrapport te kunnen toetsen of om een bedrijfsbrandweerorganisatie te kunnen inspecteren voldoet de specialist industriële veiligheid idealiter aan de volgende criteria. Hij of zij bezit:

- Een basisopleiding op technisch HBO niveau (een technische richting bijvoorbeeld chemische technologie of werktuigbouwkunde) teneinde de technische procesvoering met gevaarlijke stoffen (chemisch-fysische processen en hun containment) te kunnen begrijpen
- Kennis van technische procesvoering rond gevaarlijke stoffen (onder andere chemische reactieprocessen, unitoperations inclusief methoden waarmee de te analyseren systemen of installaties worden beschreven, technische systeembeveiliging en specifieke risicoanalyse technieken)
- Training in managementsystemen en organisatiekunde ten einde organisatorische bedrijfsprocessen gericht op VBS te kunnen begrijpen, bijvoorbeeld verkregen met een opleiding zoals "Basiscursus Auditor"
- Inzicht in aspecten van risicomanagement, risicomanagement-instrumenten en het veiligheidsbeheerssystemen (VBS)
- Kennis van (of liever nog ervaring met) het auditen van zorgsystemen, veiligheidsrapporten, veiligheidbeheerssysteem en het Preventiebeleid zware ongevallen.

Het is niet noodzakelijk dat een specialist industriële veiligheid een opleiding tot auditor heeft gevolgd. Kennis hebben van managementsystemen is in dit kader voldoende. Een opleiding tot auditor is wel een pre omdat een auditor gemakkelijker zal onderzoeken of het bedrijf de voorwaarden uit de aanwijsbeschikking ook heeft geborgd.

8.1.2 Organisatorische borging

De uitvoering van de taken op het gebied van artikel 31 Wvr moet organisatorisch zijn geborgd. Dit houdt in dat de vereiste kennis en ervaring aanwezig is en op peil blijft en dat de inzetbaarheid is geborgd. Voor de kritieke massa is de borging van de volgende punten van belang:

- opleiding en ervaring van het personeel
- continuïteit, beschikbare kennis en ervaring.

Opleiding

Het heeft de voorkeur dat een beginnend adviseur artikel 31 Wvr of Brzo-inspecteur de opleiding SIV (Specialist Industriële Veiligheid) bij het IFV (voorheen NIFV) volgt. Hiermee beschikt hij of zij over alle competenties voor het goed kunnen uitvoeren van de gewenste taken en activiteiten.

Kennis, ervaring en continuïteit

De organisatie moet beschikken over minimaal twee adviseurs artikel 31 Wvr (SIV). Elke specialist moet voldoen aan de deskundigheids- en opleidingseis en daarnaast ten minste twee jaar ervaring hebben in het afgeven van aanwijsbeschikkingen of het uitvoeren van (Brzo-)inspecties én kennis hebben van de Awb. Voor het op peil houden van ervaring moet een adviseur ten minste twee aanwijsbeschikkingen per jaar afgeven. Als een adviseur tevens ook inspecteur is, dan mag de adviseur de beschikkingen die hij of zij heeft afgegeven, niet inspecteren.

Organisatie

Binnen de organisatie is transparantie, uniforme en eenduidige uitvoering van de bedrijfsbrandweertaken belangrijk. Zo is het van belang dat de uitvoerenden over de juiste mandaten (voor zowel de manager als de uitvoerenden) beschikken. Voor het aanwijzen van bedrijfsbrandweren en het houden van toezicht op de bedrijfsbrandweren is een beleidsbeslissing van het bestuur nodig. Bij regio's met weinig bedrijfsbrandweerplichtige bedrijven kan worden volstaan met een prioritering van bedrijven voor aanwijzing of toezicht. Voor meer omvangrijke regio's kan dit bestaan uit een aanwijsbeleid en een toezichtsbeleid. Bij vastgestelde aanwijsbesluiten beschikt de veiligheidsregio over een handhavingsbeleid, dat stelt op welke wijze bij afwijkingen wordt opgetreden. Mogelijk dat er kan worden volstaan met een integraal handhavingsbeleid.

Het verdient verder de voorkeur dat de uitvoering wordt geborgd op basis van een van kwaliteitszorgsysteem, bijvoorbeeld door vastgelegde processen en standaard werkformats.

Voor bovenstaande zijn in het verleden door verschillende regio's enkele handreikingen geformuleerd. Deze zijn onder andere te vinden op www.brandweerkennisnet.nl of www.brandweerbrzo.nl, waarbij de laatste ook over een inhoudelijke, organisatorische en juridische helpdesk beschikt voor de ondersteuning.

Bijlage 1: Afkortingen en begrippen

Afkorting	Betekenis/begrip	Toelichting
ARIE	Aanvullende Risico-inventarisatie en Evaluatie	De ARIE-regeling is grofweg van toepassing op twee groepen van inrichtingen waar gevaarlijke stoffen aanwezig mogen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - de bedrijven die in het verleden een Arbeidsveiligheidsrapport (AVR) moesten opstellen - vervoersgebonden inrichtingen met een milieuvergunning vanwege de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. De arbeidsinspectie heeft het initiatief bij deze inrichtingen, maar betreft de veiligheidsregio in de advisering over inspecties bij deze bedrijven.
AGW	Alarmeringsgrenswaarde	De concentratie van een stof waarboven irreversibele of andere ernstige gezondheidsschade kan optreden door directe toxische effecten bij een blootstelling van een uur.
AGS	Adviseur Gevaarlijke Stoffen	De Adviseur gevaarlijke stoffen geeft de Officier van Dienst advies over de mate van beschermende kleding, de wijze van inzet en ontsmetting bij incidenten met gevaarlijke stoffen.
AMvB	Algemene maatregel van bestuur	Een AMvB is een besluit van de regering, waarin wettelijke regels nader worden uitgewerkt. De meeste AMvB's berusten op een formele wet. Wanneer dat niet het geval is, spreekt men van een 'zelfstandige' AMvB.
Awb	Algemene wet bestuursrecht	De Algemene wet bestuursrecht is een Nederlandse wet die de algemene regels bevat voor de verhouding tussen de overheid en de individuele burgers, bedrijven en dergelijke.
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen Beslissing tot niet aanwijzen Besluit tot aanwijzing	Het Bevi bevat veiligheidsnormen voor bedrijven met gevaarlijke stoffen die een risico vormen voor personen buiten inrichting. Een na overweging gemaakte keuze om een inrichting niet te verplichten een bedrijfsbrandweer in te richten. Een na beraadslaging vastgelegde keuze van het bestuur van de veiligheidsregio tot het aanwijzen van een inrichting als bedrijfsbrandweerplichtige inrichting.
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen 1999	Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 is de Nederlandse implementatie van de Europese Seveso II-richtlijn. Het Brzo integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding in één

		juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beperken van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo stelt hiertoe eisen aan bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Daarnaast wordt in het besluit de wijze waarop de overheid daarop moet toezien geregeld.
Bvr	Besluit veiligheidsregio's	Het Bvr is het besluit dat is gerelateerd aan de Wet Veiligheidsregio's (Wvr).
BHV	Bedrijfs hulpverlening (basishulpverlening)	Bedrijfs hulpverlening (basishulpverlening) is de hulp die wordt verleend bij ongewenste gebeurtenissen in een organisatie, die de veiligheid en/of gezondheid van de werknemers en andere aanwezigen bedreigen.
BZK	Ministerie van BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
BOA	Bijzonder opsporingsambtenaar	Een bijzonder opsporingsambtenaar, (afkorting: BOA) is in Nederland een functionaris die is bevoegd tot de opsporing van bepaalde, meestal een beperkt aantal of een specifieke groep, strafbare feiten. Voorbeelden van buitengewone opsporingsambtenaren zijn jachttopzieners, parkeercontroleurs, milieuambtenaren, conducteurs, viscontroleurs en sociaal rechercheurs. Dit in tegenstelling tot algemene opsporingsambtenaren, die bevoegd zijn tot opsporing van alle strafbare feiten.
B enW	Burgemeester en wethouders	Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van een gemeente.
BBrw	Bedrijfsbrandweer	De organisatie van mensen en middelen die tot doel heeft het bestrijden en beperken van brand en ongevallen op het terrein van de inrichting.
	Directe oorzaak	De oorzaak die de directe aanleiding is voor het vrijkomen van een gevaarlijke stof. Artikel 5, lid 2 van het RRZO 1999 benoemt de volgende directe oorzaken: corrosie, erosie, externe belasting, impact, overdruk, onderdruk, lage temperatuur, hoge temperatuur, trillingen, menselijke fouten tijdens gebruik, wijziging of onderhoud.
	Fysieke veiligheid	Fysieke veiligheid is een verzamelbegrip, maar in het kader van de werkwijzer betreft het gevaar met betrekking tot gevaarlijke stoffen.
GEVI	Gevaar identificatie nummer	Aan de hand van een GEVI-nummer is van een gevaarlijke stof te zien wat de specifieke eigenschappen van deze stof zijn.
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio	De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten ('de witte kolom') tijdens rampen en grote ongevallen.
HBO	Hoger beroeps onderwijs	Een onderwijsvorm binnen het hoger onderwijs in Nederland. HBO-opleidingen zijn primair gericht op ontwikkeling van vaardigheden welke nauw aansluiten bij de beroepspraktijk, naast de overdracht van vakinhoudelijke kennis.
	Inrichtinghouder	De verantwoordelijke(n) van een inrichting overeenkomstig de Wabo-vergunning.
	Insluitsysteem	Een insluitsysteem bestaat uit één of meerdere toestellen, waarvan onderdelen blijvend met

		elkaar in open verbinding staan en bestemd zijn om één of meerdere stoffen te omsluiten, die in geval van een (dreigend) zwaar ongeval in korte tijd kan worden afgesloten.
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid	Het IFV ondersteunt professionals binnen de brandweer, GHOR en crisisbeheersing, beleidsmakers en bestuurders met actuele kennis, advies, toegepast onderzoek, vraaggerichte opleidingen en oefeningen en leiderschapsontwikkeling en helpt hiermee de fysieke veiligheid van de samenleving te borgen.
Inspectie SZW	Inspectie Sociale zaken en werkgelegenheid	De Inspectie SZW (voormalige Arbeidsinspectie) is op basis van de 'Aanwijzingsregeling toezichthoudende ambtenaren en ambtenaren met specifieke uitvoeringstaken op grond van SZW-wetgeving' aangewezen om toezicht te houden op de naleving van wetgeving op het terrein van de arbeidsbescherming, de arbeidsverhoudingen en de arbeidsmarkt (de Arbeidsomstandighedenwet 1998).
Inspectie V en J	Inspectie Veiligheid en Justitie	Met ingang van 16 april 2012 zette de Inspectie OOV haar werkzaamheden voort onder een nieuwe naam, de Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ). Toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering van de verantwoordelijke bestuursorganen en de operationele diensten die op de onderdelen openbare orde en veiligheid actief zijn (politie, brandweer, GHOR) is haar taakopdracht.
kW/m ²	Kilowatt per vierkante meter	Aanduiding voor de hoeveelheid stralingswarmte per vierkante meter.
LBW	Levensbedreigende waarde	De concentratie van een stof waarbij na een blootstelling van één uur binnen enkele dagen sterfte of een levensbedreigende aandoening kan optreden.
LOC	Loss of containment	Het vrijkomen van een gevaarlijke stof buiten een insluitsysteem.
LOD	Line of defence	Een maatregel of barrière (meestal technisch van aard) om een ongevals cyclus te stoppen of minimaal te beheersen.
Min V&J MOC	Ministerie van V en J Management of change	Het ministerie van Veiligheid en Justitie. De procedurele wijze van handelen alvorens een bedrijf tot wijzigingen of veranderingen over zal gaan.
MHC	Major Hazard Control	Binnen de Inspectie SZW is de directie Major Hazard Control (MHC) belast met het toezicht op de veiligheid bij de Brzo- en ARIE- plichtige bedrijven. Vanuit MHC ligt de focus op de beheersing van procesveiligheidsrisico's als brand, explosie en blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen.
NFPA	National fire protection association	De National Fire Protection Association (NFPA) is een Amerikaanse organisatie belast met het maken en onderhouden van regelgeving en standaarden voor brandpreventie, repressie, training en uitrusting.
NIM	Nieuwe inspectie methodiek	Inspectie SZW, bevoegd gezag ex-Wabo

		(provincies en gemeenten) en bevoegd gezag veiligheidsregio maken gebruik van een gezamenlijke inspectiemethode bij het toezicht op Brzo-bedrijven. De Nieuwe Inspectiemethodiek (NIM) draagt bij aan een betere en meer geïntegreerde overheidsprestatie.
OvJ	Officier van justitie	De officier van justitie heeft gezag over het onderzoek van de politie. Bij zware onderzoeken is de officier van justitie de leidinggevende van het onderzoek.
OM	Openbaar Ministerie	Het Openbaar Ministerie vertegenwoordigt de belangen van de maatschappij bij gerechtshof of rechtbank. De hoofdtaak van het OM is het opsporen en vervolgen van misdrijven.
PBM	Persoonlijke beschermingsmiddelen	Veiligheidshelmen, - brillen, - schoenen en dergelijke om het werk voor iedereen zo veilig mogelijk te maken.
PGS	Publicatierreeks gevaarlijke stoffen	De Publicatierreeks is een handreiking voor bedrijven die gevaarlijke stoffen produceren, transporteren, opslaan of gebruiken en voor overheden die zijn belast met de vergunningverlening en het toezicht op deze bedrijven. Het beschrijft de actuele stand der techniek en geeft een overzicht van voorschriften, eisen, criteria en voorwaarden, die kunnen worden toegepast bij vergunningverlening, het opstellen van algemene regels en het toezicht op deze bedrijven.
PV	Proces-verbaal	In een proces-verbaal brengt een overheidsambtenaar verslag uit over de verrichtingen die hij tijdens het uitoefenen van zijn functie heeft verbeurd.
PDCA	Plan-Do-Check-Act cyclus	De PDCA-cyclus (Plan, Do, Check en Act) is een model dat gehanteerd wordt voor zowel de verbetering van de werking van de verschillende elementen van het VMS zelf als voor de verbetering van de veiligheidsprestaties die met het VMS worden beoogd. Voor elk onderdeel van het systeem geldt dat sprake moet zijn van een goede planning, uitvoering, controle en zo nodig bijstelling.
PBZO	Preventiebeleid zware ongevallen	Het beleid dat op basis van het Brzo moet worden gevoerd en dat ten dienste staat van het voorkomen van zware ongevallen en van de beperking van de gevolgen daarvan.
QRA	Quantitatieve Risc Analysis (Kwantitatieve risicoanalyse)	Een methode om risico's van een inrichting met gevaarlijke stoffen in haar omgeving te berekenen en te visualiseren.
SIV	Specialist industriële veiligheid	De medewerker van de veiligheidsregio die adviseert over industriële veiligheid, toeziet op de beheersing van industriële risico's en zorgt dat de repressieve dienst voorbereid is op mogelijke incidenten.
SVM	Schuimvormend middel	Schuimvormend middel (SVM) is de grondstof

TenH	Toezicht en handhaving	<p>voor het produceren van schuim in de vorm van belletjes binnen diverse schuimblus systemen (licht, middel en zwaar schuim).</p> <p>Toezicht is het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.</p> <p>Handhaving is het samenstel van activiteiten dat door een inspecteur worden uitgevoerd en waarmee naleving van bepalingen en/of voorwaarden wordt verkregen. Dit naar aanleiding van overtredingen, geconstateerd tijdens een inspectie of anderszins.</p>
VBS	Veiligheidsbeheerssysteem	Een beheerssysteem zoals bedoeld in Bijlage II van het Brzo '99.
VR	Veiligheidsrapport	Een rapport waarin de actuele stand van zaken met betrekking tot de veiligheid van de betrokken Brzo-inrichting is weergegeven. Het rapport dient te voldoen aan het gestelde in artikel 10 van het Brzo'99.
VRW	Voorlichting richt waarde	De concentratie van een stof die met grote waarschijnlijkheid door het merendeel van de blootgestelde bevolking hinderlijk wordt waargenomen of waarboven lichte, snel reversibele gezondheidseffecten mogelijk zijn bij een blootstelling van één uur.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Deze wet bevat regels voor vergunningverlening en handhaving. In deze wet zijn de vergunningstelsels van onder andere de Wet milieubeheer, de Wet ruimtelijke ordening en de Woningwet geïntegreerd.
Wm	Wet milieubeheer	De Wet milieubeheer is de belangrijkste milieuwet. De wet bepaalt welk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. De belangrijkste instrumenten zijn milieuplannen en -programma's, milieukwaliteitseisen en algemene regels. Ook bevat de wet de regels voor financiële instrumenten, zoals heffingen, bijdragen en schadevergoeding.
Wvr	Wet veiligheidsregio's	Vergunningverlening en handhaving vallen onder de Wabo.
	xPlosiv	De Wvr is een samenvoeging en herziening van de Brandweerwet 1985, de Wet rampen en zware ongevallen en de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. De wet is per 1 oktober 2010 in werking getreden.
		Een project uitgevoerd door vijf brandweerregio's om de taken op het gebied van de industriële veiligheid verder te professionaliseren.

Bijlage 2: Procedure aanwijstraject

Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie	
VOORBEREIDING				
0	Op- en vaststellen (uitvoerings) beleid	Bevoegd gezag: bestuur veiligheidsregio	1e Beleid met eisen te stellen aan het uitvoerend personeel (opleiding/training), uitvoeringsprocedure(s), (kennis) documenten en de algemene bepalingen of de voorschriften. 2e Meerjaren beleid met ruimte voor actualiseren bestaande beschikkingen. 3e Publicatie van vastgesteld beleid in dag- en weekbladen en Staatscourant.	Vastgesteld beleid als onderdeel van het kwaliteitszorgsysteem
PLANNING				
1	Selecteren te beoordelen bedrijven	Manager Industriële Veiligheid in samenspraak met Specialist Industriële Veiligheid	1e Houdt een inventarisatie bij van de bedrijven in de regio die onder de wettelijke criteria vallen. Bepaalt voor de bedrijven die geen VR hoeven in te dienen op basis van criteria in het aanwijsbeleid of het vermoeden bestaat dat het bedrijf redelijkerwijs een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid kan vormen. 2e Geeft aan of een al aangewezen bedrijf ingepland moet worden voor actualisatie van de bestaande bedrijfsbrandweeraanwijzing. Het bijhouden van een overzicht is een voortdurend proces met input vanuit ruimtelijke ordeningsbesluiten, verlening van omgevingsvergunningen en toezichthoudende taken.	Overzicht van te beoordelen bedrijven
2	Planning aanwijstraject per individuele inrichtingen en een totaal overzicht voor de meerjaren of jaarplanning	Specialist Industriële Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> - Beschikbaarheid van opgeleid personeel inclusief back-up, is hierbij essentieel in verband met continuïteit en wettelijke termijnen. - Rapporteert ieder kwartaal en vergelijkt dit met de planning en de voortgang in lopende trajecten. (Planning & Control cyclus). - Wijst aanwijstrajecten toe aan een medewerker. - Signaleert knelpunten (inhoudelijk en uitvoerend) en werkt aan oplossingen. - Plant aanwijstrajecten, zodat aan wettelijke en geplande termijnen wordt voldaan. 	Planning aanwijstrajecten
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
3	Startbijeenkomst/vooroverleg	Manager Industriële Veiligheid in samenspraak met Specialist Industriële Veiligheid	<p><u>Bedrijf dat niet eerder betrokken is geweest bij een aanwijstraject:</u> De inrichtinghouder wordt uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het gesprek wordt voor bedrijven die niet eerder een dergelijk traject doorlopen hebben, uitgelegd waarom zij zijn geselecteerd, hoe de procedure in elkaar zit, hoe de beoordeling wordt gedaan en welke informatie in het bedrijfsbrandweerrapport daarvoor nodig is.</p> <p>Bij bedrijven die een VR hebben opgesteld wordt verteld dat het traject gestart wordt op basis van de informatie in het VR.</p> <p><i>Opmerking:</i> <i>De stappen 4, 5 en 6a van deze procesbeschrijving zijn niet van toepassing op het traject bij een bedrijf met een VR.</i></p> <p><u>Bedrijf waar sprake is van actualisatie van de bestaande beschikking:</u> De inrichtinghouder krijgt uitleg waarom de beschikking moet worden geactualiseerd, wat er sinds het vorige traject is gewijzigd in de regelgeving en procedure en welke consequenties dit voor het bedrijf heeft.</p> <p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Beide bedrijven krijgen te horen wie hun eerste en tweede contactpersoon bij de veiligheidsregio is. - Er wordt documentatie, inclusief een kopie van de algemene bepalingen of de model voorschriften, ander referentiemateriaal en een planning voor het aanwijstraject doorgenomen en verstrekt. - Het bedrijf wordt gevraagd of deze planning voor hen problemen oplevert. Als daar aanleiding toe is (moverende redenen), wordt de planning bijgesteld. - De inrichtinghouder wordt gevraagd wie de contactpersonen/aanspreekpunten bij het bedrijf zijn. - Ook wordt nagegaan of er al vaste overlegmomenten moeten worden ingepland voor de periode dat het bedrijf bezig is met het opstellen van het (nieuwe) bedrijfsbrandweerrapport. 	Notulen overleg Stuur kopie van notulen naar bedrijf
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
4	Formeel verzoek	Bevoegd gezag:	Inrichtinghouder krijgt brief, ondertekend namens het bevoegd gezag, – om binnen drie	Brief met verzoek bedrijfsbrandweerrapport

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
	(artikel 7.2 Bvr)	Bestuur veiligheids regio	<p>maanden na dagtekening een bedrijfsbrandweerrapport te overleggen. Bij de brief wordt een document gevoegd waarin is aangegeven welke informatie minimaal in het rapport moet zijn opgenomen.</p> <p>In het bedrijfsbrandweerrapport moeten in ieder geval de volgende onderwerpen in detail zijn uitgewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - algemene beschrijving van de inrichting, met de daarin voorkomende stoffen en de eigenschappen van deze stoffen; - algemene beschrijving van de processen die in de inrichting gebeuren; - geloofwaardige incidentscenario's, dat wil zeggen een beschrijving van de aard, de omvang, het verloop in de tijd en de bestrijding of de beheersing van een brand of een ongeval op het terrein van de inrichting: <ul style="list-style-type: none"> • die gegeven de aard van een installatie of de inrichting, rekening houdend met de daarin aangebrachte preventieve voorzieningen, als reëel en typerend wordt geacht; • waarbij schade aan gebouwen of personen in de omgeving van de inrichting kan ontstaan, en • waarbij van preventieve of repressieve maatregelen duidelijk effect verwacht mag worden, waardoor escalatie daarvan wordt voorkomen. - De maatgevende incidentscenario's dat wil zeggen: de geloofwaardige incidentscenario's die bepalend zijn voor de omvang en de uitrusting van de bedrijfsbrandweer - Een beschrijving van de organisatie van de nodig geachte bedrijfsbrandweer, waaronder de omvang van het personeel en het materieel. 	op te stellen en te overleggen
5	<p><i>Optioneel</i> Tussentijds overleg</p> <p>Verzoek tot later indienen</p>	Specialist Industriële Veiligheid	<p>Het bedrijf kan vooraf aangegeven hebben dat er behoefte bestaat aan tussentijds overleg, maar de behoefte kan ook ad hoc ontstaan. Het is voor beide partijen verstandig om momenten voor afstemming te plannen.</p> <p>Bedrijf verzoekt om rapport op een later tijdstip te mogen indienen.</p>	<p>Maak altijd notulen van dergelijke overleggen Stuur een kopie van notulen naar bedrijf</p> <p>Nieuw indieningstermijn vastleggen en dit schriftelijk bevestigen</p>

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
6 a	Ontvangst bedrijfs brandweer rapport	Admin.	Rapport officieel in ontvangst nemen	Eventueel ontvangstbevestiging Registreren
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
6 b	Beoordelen volledigheid en juistheid rapport	Specialist Industriële Veiligheid	<p>In hoofdstuk 5 van deze werkwijzer wordt behandeld welke informatie het bedrijfsbrandweerrapport moet bevatten en aan welke eisen die informatie moet voldoen. In de rapportage mag verwezen worden naar informatie die in andere formele stukken al beschikbaar is, ook als die aan andere overheidsorganisaties is gericht.</p> <p>Omdat binnen een redelijke termijn na ontvangst van het rapport de bestuurder of het hoofd van het bedrijf moet worden gehoord (als het voornemen bestaat om de inrichting aan te wijzen) is het zaak om in de planning van het traject tijd beschikbaar te houden om direct na ontvangst van het rapport te beoordelen of de informatie in het document volledig en juist is.</p> <p>Als de informatie niet juist en/of volledig is, wordt het bedrijf hiervan meteen in kennis gesteld. De inrichtinghouder wordt per brief verzocht om binnen een termijn van 6 weken tot maximaal 3 maanden de gevraagde informatie alsnog te overleggen (artikel 7.2 vierde lid).</p> <p>Na ontvangst van de gevraagde informatie wordt stap 6b opnieuw uitgevoerd. Dit proces kan niet oneindig lang doorgaan. Als met de aanvullende gegevens de informatie in het rapport nog steeds niet volledig en juist is, zal toch doorgegaan worden met stap 7. In het proces zullen dan de kennis en kunde van de specialist industriële veiligheid gebruikt worden om de ontbrekende informatie naar eigen inzicht aan te vullen en daarop het oordeel te baseren. Ook is hierbij de mogelijkheid om handhavend op te treden om zodoende alsnog de ontbrekende informatie van het bedrijf te krijgen.</p>	Als informatie in het rapport onvolledig of onjuist is, krijgt de inrichtinghouder een brief met het verzoek binnen een bepaalde termijn nadere informatie aan te leveren
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
7	Opstellen ontwerp aanwijsbeslikking	Specialist Industriële Veiligheid	Op basis van de verkregen informatie besluit de veiligheidsregio tot het opstellen van een aanwijsbeslikking of om het bedrijf in kennis te stellen dat er op basis van de verkregen informatie geen reden is om tot een aanwijzing over te gaan.	Ontwerp aanwijsbeslikking

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
			<p><i>Als de aanwezigheid van bijzonder gevaar op basis van de informatie in het bedrijfsbrandweerrapport wordt ontkracht, gaat het bestuur niet over tot aanwijzing. In dat geval wordt de inrichtinghouder hierover schriftelijk geïnformeerd. In deze brief wordt deze beslissing zodanig gemotiveerd en toegelicht, dat deze toetsbaar is. Dit is immers ook van belang voor toekomstige inspecties in het kader van het Brzo.</i></p> <p>Wanneer van bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid sprake is kan overgegaan worden tot aanwijzing van de inrichting. Hiervoor wordt een ontwerpbeschikking opgesteld.</p> <p>Met in acht name van het vastgestelde beleid wordt de tekst van de ontwerp-aanwijsbeschikking opgesteld. De inhoud van de beschikking wordt bij voorkeur voor een collegiale toets voorgelegd aan een tweede Specialist Industriële Veiligheid, voordat deze voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de Manager Industriële Veiligheid.</p> <p>Volgens 7.3, vijfde lid Bvr mogen de eisen alleen betrekking hebben op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de samenstelling en de geoefendheid van het bedrijfsbrandweerpersoneel - de voorzieningen voor bluswater, melding, alarmering en verbindingen - het blusmaterieel - de beschermende middelen - de alarmering van en samenwerking met de brandweer en andere hulpverleningsorganisaties - de omvang van het personeel en het materieel van de bedrijfsbrandweer. <p>Het besluit moet een termijn bevatten voor installatie van de bedrijfsbrandweer (artikel 7.3, eerste lid Bvr). Deze (redelijke) termijn moet zodanig zijn dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het bevoegd gezag nog verantwoording kan nemen dat er op een inrichting, waar dat wel nodig is, geen of beperkte bedrijfsbrandweezorg beschikbaar is; - het voor het bedrijf redelijkerwijs haalbaar is om in de tussenliggende periode aan de opgelegde eisen invulling en uitvoering te geven. 	

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
			<p>Deze termijn kan dus per aanwijzingsdossier verschillen. Binnen een aanwijzingsdossier bestaat ook de mogelijkheid om voor de verschillende eisen verschillende termijnen te stellen.</p> <p>De inrichtinghouder moet er zorg voor dragen dat de bedrijfsbrandweer, zo lang de aanwijsbeschikking in werking is, blijft voldoen aan de gestelde eisen.</p>	
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
8 a	<p>Ontwerp aanwijsbeschikking, inclusief bijlagen, worden samen met het bedrijfsbrandweerrapport voor advies voorgelegd aan de wettelijke adviseurs (artikel 7.2, derde lid Bvr)</p>	<p>Specialist Industriële Veiligheid</p>	<p>Het bestuur van de veiligheidsregio is verplicht advies te vragen aan verschillende overheidspartijen. Ze zenden daartoe een exemplaar van het uitgebrachte bedrijfsbrandweerrapport aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Inspectie SZW - het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de inrichting is gelegen - het bevoegde gezag op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht - de Minister van Infrastructuur en Milieu, als de inrichting is gelegen op of deel uitmaakt van een luchtvaartterrein. <p>Deze bestuursorganen moeten in de gelegenheid worden gesteld om een advies uit te brengen. Ze zijn niet verplicht ook daadwerkelijk een advies te geven.</p> <p>Daarnaast kan de bestuurder van de veiligheidsregio besluiten op enig moment in het proces andere overheidspartners te raadplegen, zoals de waterkwaliteitsbeheerder of de Inspectie Leefomgeving en Transport. Hierbij kan gedacht worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een incidentscenario, waarbij in de uitwerking van scenario's schadelijke stoffen worden geloosd op het oppervlaktewater. - Informatie-uitwisseling over actuele zaken rondom wetgeving en afstemming over uitwerking van scenario's voor bedrijven in de transportketen, zoals vervoersgebonden inrichtingen en spooreplacements. <p>In de aanbiedingsbrief wordt aangegeven dat iedere wettelijke adviseur wordt verzocht binnen een termijn (week vóór het geplande hoorgesprek) te reageren, ook als men geen</p>	<p>Brieven aan wettelijk adviseurs met in de bijlagen het rapport en de conceptversie van de aanwijsbeschikking</p>

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
			<p>gebruik wenst te maken van de mogelijkheid om advies uit te brengen.</p> <p>De wettelijk adviseur wordt nadrukkelijk verzocht te kijken naar mogelijke strijdigheid met regelgeving die tot haar/zijn competentie behoort.</p>	
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
8 b	Ontwerp aanwijsbeschuikking, inclusief bijlagen, worden samen met de ontvangen adviezen en de uitnodiging voor het hoorgesprek naar de inrichtinghouder gestuurd.	Specialist Industriële Veiligheid	<p>In de aanbiedingsbrief/uitnodiging voor het hoorgesprek worden de relevante teksten aangehaald over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de reden dat de inrichting een aanwijzing krijgt (uit informatie in het rapport/VR blijkt dat voldaan wordt aan de criteria); - de ontvangen adviezen van de wettelijk adviseurs en dat de ontvangen adviezen behandeld worden tijdens het hoorgesprek; - het artikel dat aangeeft dat de inrichtinghouder gehoord moet worden. <p>Daarnaast wordt aangegeven dat het een recht is om gehoord te worden. Als de inrichtinghouder hiervan wenst af te zien, dat dit door de inrichtinghouder schriftelijk, per fax of brief, aangegeven moet worden voor de datum van het geplande hoorgesprek.</p>	<p>Uitnodiging hoorgesprek met ontwerp aanwijsbeschuikking</p> <p>Schriftelijke bevestiging van inrichtinghouder als deze besluit af te zien van de mogelijkheid tot een hoorgesprek</p>
9	Hoorgesprek (artikel 7.3 tweede lid Bvr)	Bevoegd gezag: Bestuur veiligheids regio De Inrichtinghouder	<p>Voor het hoorgesprek wordt een vaste agenda gebruikt. Het is een document dat deel uitmaakt van de werkprocedure.</p> <p>Het eerste deel van de agenda is bestemd voor uitleg over de gevolgde procedure, de ingekomen adviezen en het doorlopen van de aanwijsbeschuikking. De inrichtinghouder krijgt de gelegenheid zijn/haar visie te geven op het voornemen om de inrichting aan te wijzen en de gevolgde procedure, en op de voorwaarden die aan de aanwijsbeschuikking zijn verbonden.</p> <p>Ook wordt aangegeven welke datum in de beschuikking wordt opgenomen vóór het in werking treden van de beschuikking.</p> <p>Tot slot wordt het vervolgtraject uitgelegd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conceptversie notulen worden per e-mail voorgelegd aan de inrichtinghouder. Die moet binnen een week reageren. De veiligheidsregio bepaalt of het commentaar verwerkt wordt. - Aan de hand van de door de 	<p>Verslag hoorgesprek</p> <p>Hoorgesprek verwerkt in ontwerp aanwijsbeschuikking</p>

	Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
			inrichtinghouder ingebrachte visie zal intern besproken worden of dit aanleiding is om de beschikking te wijzigen/aan te passen (door de inrichtinghouder ingebrachte punten moeten zowel bij acceptatie als bij afwijzing worden beargumenteerd).	
UITVOERINGSSTAPPEN PER INDIVIDUEEL BEDRIJF				
10	Versturen definitieve aanwijsbeschikking en bekendmaking	Bevoegd gezag: Bestuur veiligheidsregio	<p>Definitieve versie van aanwijsbeschikking wordt samen met alle daarbij behorende bijlagen en een definitief verslag van het hoorgesprek naar de inrichtinghouder gezonden.</p> <p>Beschikking bevat dagtekening en tekst met de datum waarop deze in werking treedt.</p> <p>Het aanwijzingsbesluit treedt in werking, nadat dit aan het hoofd of de bestuurder van de inrichting bekend is gemaakt (zie artikel 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht). Het besluit moet bovendien bekend worden gemaakt aan de wettelijke adviseurs (artikel 7.3, vierdelid Bvr).</p> <p>De datum waarop de beschikking in werking treedt, wordt in de aanbiedingsbrief nogmaals onder de aandacht gebracht.</p>	Aanbiedingsbrief Verslag hoorzitting

Bijlage 3: Checklist aanwijsproces

Vragen	Nee	Ja / wie	Datum / referentie
Vorbereiding			
Is er een concrete motivatie om het bedrijf aan te schrijven op grond van artikel 31 Wet veiligheidsregio's? – Brzo-bedrijven altijd aanschrijven – Overige bedrijven beoordelen op "redelijk vermoeden van bijzonder gevaar voor openbare veiligheid" aan de hand van (aanvraag van) omgevingsvergunning.			
Zijn de gewenste beleidsuitgangspunten vastgesteld?			
Zijn de gewenste modeldocumenten vastgesteld?			
Is beleid vastgesteld voor toezicht en handhaving?			
Is voor het bedrijf een startbijeenkomst georganiseerd?			
Is een jurist betrokken bij het proces?			
Procedure in eerste instantie			
Is een passende startbrief uitgedaan (aan het juiste bedrijfsadres)?			
Bevat de startbrief een termijn voor inlevering van de rapportage?			
Worden afspraken over intervisie en terugkoppeling nagekomen?			
Zijn van de intervisie sessies verslagen gemaakt en teruggekoppeld aan het bedrijf?			
Is het aangereikte bedrijfsbrandweerrapport beoordeeld op ontvankelijkheid?			
Is een adequate ambtelijke analyse gemaakt?			
Is een conceptaanwijzing gemaakt?			
Zijn eventuele algemene bepalingen adequaat aan de beschikking verbonden?			
Zijn de wettelijke adviseurs gevraagd om te adviseren?			
Hebben de wettelijke adviseurs terug gereageerd?			
Is de directie van het bedrijf gehoord?			
Is een verslag van de directiehooring aan het bedrijf gezonden?			
Is de definitieve aanwijzing aangescherpt op adviezen van de wettelijke adviseurs en de directiehooring (zowel ja als nee motiveren in considerans)?			
Bevat de considerans geen nodeloze informatie (alleen procesverwijzingen)?			
Bevat de definitieve aanwijzing een datum van inwerkingtreding?			
Is de definitieve aanwijzing bevoegd ondertekend?			
Bevat de definitieve aanwijzing een bezwaarbepaling?			
Heeft de jurist meegekeken voordat de beschikking is verzonden?			
Bezwaarprocedure			
Is het bezwaar binnen de termijn van 6 weken ingediend?			
Moet op basis van het bezwaar aanvullend onderzoek gebeuren?			
Is een adequaat verweerschrift opgesteld en ingediend (termijn!)?			
Is het verweerschrift voorzien van een schriftelijk dossieroverzicht?			
Heeft de jurist meegekeken voordat verweerschrift is verzonden?			
Is een adequate pleitnota opgesteld (= niet alleen herhaling van verweerschrift)?			
Zijn de juiste machtigingen voor optreden tijdens de hoorzitting beschikbaar?			
Beslissing op bezwaar			

Vragen	Nee	Ja / wie	Datum / referentie
Oorspronkelijke beschikking (aanwijzingsbesluit) aanpassen na de heroverweging o.b.v. ingediende bezwaar?			
Beroepsprocedure (rechtbank)			
Is het beroepschrift binnen de termijn van 6 weken ingediend?			
Moet op basis van het beroep aanvullend onderzoek gebeuren?			
Is een adequaat verweerschrift opgesteld en ingediend (termijn!)?			
Is het verweerschrift voorzien van een schriftelijk dossieroverzicht?			
Heeft de jurist meegekeken voordat verweerschrift is verzonden?			
Is een adequate pleitnota opgesteld (is niet alleen herhaling van verweerschrift)?			
Zijn de juiste machtigingen voor optreden behandeling ter zitting beschikbaar?			
Zijn heldere afspraken gemaakt over de rolverdeling ter zitting?			
Uitspraak Rechtbank			
Als geen hoger beroep te verwachten is: moet de beschikking aangepast worden n.a.v. de uitspraak in beroep?			
Hoger beroepsprocedure (Raad van State)			
Is het hoger beroep binnen de termijn van 6 weken ingediend?			
Moet op basis van het hoger beroep aanvullend onderzoek gebeuren?			
Is een adequaat verweerschrift opgesteld en ingediend (termijn!)?			
Is het verweerschrift voorzien van een schriftelijk dossieroverzicht?			
Heeft de jurist meegekeken voordat verweerschrift is verzonden?			
Is een adequate pleitnota opgesteld (is niet alleen herhaling van verweerschrift)?			
Zijn de juiste machtigingen voor optreden behandeling ter zitting beschikbaar?			
Zijn heldere afspraken gemaakt over de rolverdeling ter zitting?			
Uitspraak Raad van State			
Moet de beschikking aangepast te worden n.a.v. de uitspraak in hoger beroep?			
Procedures voorlopige voorziening (Rechtbank of Raad van State)			
Is "spoedeisend belang" aan de orde (indien nee: zwaar punt van maken in reactie)?			
Is een adequaat verweerschrift opgesteld en ingediend (termijn!)?			
Is het verweerschrift voorzien van een schriftelijk dossieroverzicht?			
Heeft de jurist meegekeken voordat verweerschrift is verzonden?			
Is een adequate pleitnota opgesteld (is niet alleen herhaling van verweerschrift)?			
Zijn de juiste machtigingen voor optreden tijdens behandelingen ter zitting beschikbaar?			
Zijn heldere afspraken gemaakt over de rolverdeling ter zitting?			
Uitspraak voorzieningenrechter			
Vanwege karakter van voorlopige voorziening zal aanpassing van de beschikking op basis van de uitspraak niet aan de orde zijn.			

Bijlage 4: Modelvoorschriften

Bijlage 4 bevat modelvoorschriften die een handreiking bieden voor veiligheidsregio's bij het opstellen van een aanwijsbeschikking bedrijfsbrandweer. In deze bijlage zijn per onderwerp diverse modelvoorschriften opgenomen, die de veiligheidsregio naar eigen inzicht kan overnemen en/of aanpassen in de aanwijsbeschikking. De behandelde onderwerpen komen ook terug in artikel 7.3, lid 5 van het Besluit veiligheidsregio's dat bepaalt welke eisen het bestuur van de veiligheidsregio in de aanwijzing kan stellen aan de bedrijfsbrandweer. Een aantal modelvoorschriften moet nader worden ingevuld, zoals de omvang van het personeel en materieel van de bedrijfsbrandweer. De motivering voor deze omvang wordt opgenomen in de considerans (overwegingen), die vooraf gaat aan de voorschriften van de aanwijsbeschikking. Voor een verdere verduidelijking zijn bij deze voorschriften enkele bijlagen en een toelichting opgenomen. Hier wordt in de desbetreffende voorschriften naar verwezen.

Werkingsfeer, veranderende omstandigheden en toezicht

In deze "modelvoorschriften voor bedrijfsbrandweren die zijn aangewezen ingevolge artikel 31 Wet veiligheidsregio's, juncto hoofdstuk 7 Besluit veiligheidsregio's" (hierna te noemen 'voorschriften') zijn de eisen uitgewerkt, waaraan een bedrijfsbrandweer moet voldoen. Deze voorschriften worden van kracht in een zogenaamde aanwijsbeschikking die door of namens het bestuur van de veiligheidsregio (bevoegd gezag) op grond van artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's wordt afgegeven.

Het bestuur van de veiligheidsregio kan in de volgende gevallen besluiten tot het intrekken of wijzigen van de aanwijsbeschikking:

1. bij wijziging of uitbreiding van de aangewezen inrichting;
2. bij verandering van de in de inrichting gebezigde processen, die in betekenende mate consequenties hebben voor de inhoud van het rapport voor de bedrijfsbrandweer (geloofwaardige scenario's);
3. bij voortschrijdend inzicht van de scenariokeuzes of bij de introductie van nieuwe (bestrijdings)technieken, die in betekenende mate consequenties hebben voor de inhoud van het rapport voor de bedrijfsbrandweer;
4. bij wijziging van de omgeving van een aangewezen inrichting die in betekenende mate consequenties heeft voor gegevens over de geloofwaardige maatgevende incidentscenario's.

Voor de gevallen 1 en 2 dient zo spoedig mogelijk een dienovereenkomstig gewijzigd rapport aan het bevoegd gezag te worden overgelegd. Op grond hiervan vindt een herbeoordeling van de aanwijsbeschikking plaats. Voor de gevallen 3 en 4 kan het indienen van een gewijzigd rapport niet worden afgedwongen en moet een herbeoordeling plaatsvinden op basis van de beschikbare informatie. Zo nodig kunnen aanvullende of gewijzigde voorwaarden aan de aanwijsbeschikking worden verbonden.

Bij inspectie van de operationele basissterkte kan de toezichthouder van de veiligheidsregio het bedrijf verzoeken de inzetbaarheid aan te tonen door middel van een praktische inzet bij een relevant scenario.

Indien een toezichthouder die op grond van artikel 61 van de Wvr is aangewezen, constateert dat één of meerdere voorschriften niet of onvoldoende word(t)(en) nageleefd, dan kan dit aanleiding geven voor het bestuur van de veiligheidsregio om een sanctie op te leggen, bijvoorbeeld een last onder bestuursdwang op grond van artikel 63 van de Wvr, of een last onder dwangsom op grond van artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op grond van artikel 65 juncto artikel 64, vierde lid, van de Wet veiligheidsregio's kan naar aanleiding van een geconstateerde overtreding van een voorschrift die aan de aanwijzingsbeschikking is verbonden, een proces-verbaal worden opgemaakt door een opsporingsambtenaar (algemeen of buitengewoon). Buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) worden aangewezen door de Minister van Veiligheid en Justitie.

Definities

In deze beschikking wordt verstaan onder:

Aanwijsbeschikking	Besluit van het bestuur van de veiligheidsregio dat een inrichting dient te beschikken over een bedrijfsbrandweer.
Bedrijfsbrandweer	De organisatie van mensen en middelen die tot doel heeft het bestrijden en beperken van brand en ongevallen op het terrein van de inrichting.
Bedrijfsbrandweerbeheerssysteem	Een op de inrichting ingevoerd kwaliteits- en beheerssysteem, waarmee borging van de operationele paraatheid, de bedrijfszekerheid van (bedrijfsbrandweer)personeel en de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen is verzekerd.
Bedrijfsbrandweerjournaal	Het journaal waarin de resultaten van de inspecties, de testen en het onderhoud van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen worden bijgehouden en gearhiveerd. Het journaal bevat ook een registratie van de dagelijkse sterkte, de (noodplan)oefeningen en incidenten. Indien deze gegevens verspreid zijn over verschillende systemen (papier en/of elektronisch), moet er een overzicht aanwezig zijn met daarop aangegeven waar de gegevens zijn terug te vinden, dat wil zeggen: worden vastgelegd en bijgehouden.
Besluit personeel veiligheidsregio's	Besluit van 24 juni 2010, houdende regels over het personeel van de brandweer, functies voor de bedrijfsbrandweer, functies binnen de GHOR, functies binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing en het overleg over het personeel van de brandweer.
Bijzonder gevaar	Een situatie waarbij er naar het oordeel van het bestuur van de veiligheidsregio, respectievelijk de Minister, als gevolg van geloofwaardige incidentscenario's binnen de inrichting, een schade in de omgeving van die inrichting kan ontstaan, die duidelijk groter is dan de schade die optreedt door mogelijke ongevallen in de betrokken omgeving zelf en waarop de operationele basissterkte van de overheidsbrandweer is berekend.
Brandweervoertuig	Een door brandweerpersoneel bemand voertuig. Dit voertuig is primair ingericht voor het vervoer van mobiele incidentbestrijdingsmiddelen en voorzien van een waterpomp met een schuimregelsysteem. Secundair kan het voertuig zijn uitgerust met één of meerdere tanks voor het vervoer van schuimvormend middel, poeder of andersoortige blusmiddelen. Daarnaast kan het voertuig zijn uitgerust met bedrijfs specifieke incidentbestrijdingsmiddelen. Optioneel kan het voertuig zijn voorzien van ruimte voor het vervoer van brandweerpersoneel.
Calamiteitenmanager	De persoon die namens het bedrijf leiding geeft aan de uitvoering van de, in het intern noodplan omschreven acties. De calamiteitenmanager (noodplanleider) is aantoonbaar hiërarchisch bevoegd om in geval van calamiteiten beslissingen te nemen om de gevolgen van een incident te beperken. Voorbeelden van beslissingen zijn het stoppen van processen die in installaties plaatsvinden en het inblokken van delen van het proces.
Certificaat	Certificaat afgegeven voor brandbeveiligingssystemen zoals beschreven in de Handreiking Certificatie Brandbeveiligingssystemen van Brandweer Nederland. De handreiking is te downloaden vanuit de rubriek publicaties/handreikingen en leidraden op de site www.brandweer.nl
Geloofwaardig scenario	Een scenario dat voldoet aan de volgende drie criteria: gegeven de aard van een installatie of de inrichting, rekening houdend met de daarin aangebrachte preventieve voorzieningen, als reëel en typerend wordt geacht, waarbij schade aan gebouwen of personen in

	de omgeving van de inrichting kan ontstaan en waarbij van preventieve of repressieve maatregelen duidelijk effect verwacht mag worden, waardoor escalatie daarvan wordt voorkomen.
Incidentbestrijdings- en beheersmiddelen	Het geheel aan middelen die de bedrijfsbrandweer ten dienste staan bij de uitoefening van haar taak. De logistieke en infrastructurele voorzieningen, passieve middelen/voorzieningen die een rol spelen in de incidentscenario('s) en koel- en blusvoorzieningen (brandbeveiligingssystemen) vormen hier een onderdeel van. Het betreft zowel mobiele, als stationaire voorzieningen.
Leidraad oefenen	Een door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (december 2009) uitgebrachte handreiking, waarin een systematiek van het opzetten van oefeningen is weergegeven met het doel de kennis en vaardigheden van brandweerorganisaties op peil en inzichtelijk te houden.
Maatgevend scenario	Maatgevende incidentscenario's zijn die geloofwaardige incidentscenario's die bepalend zijn voor de omvang en de uitrusting van de bedrijfsbrandweer
NBBE	Nederlands bureau voor brandweer examens thans onderdeel van het Instituut van Fysieke Veiligheid (IFV)
NEN	Een door het Nederlands Normalisatie-instituut (NNI) uitgegeven norm of normatief document.
NFPA	Een door de National Fire Protection Association uitgegeven norm.
Operationele basissterkte	Het aantal bedrijfsbrandweer medewerkers, uitgesplitst naar functie, en de middelen die volgens de aanwijsbeschikking minimaal op het terrein van de inrichting aanwezig en inzetbaar moeten zijn.
Passieve beschermingsmiddelen	Voorzieningen die niet aangesproken hoeven te worden om een beheersend en/of beperkend effect te hebben bij een incident of de gevolgen ervan kunnen voorkomen of beperken, maar dit teweegbrengen louter door hun aanwezigheid. Voorbeelden van deze voorzieningen zijn: vlamkerende roosters in afvoersystemen afstromend oppervlak (afschot) en opvangvoorzieningen behoud van draagkracht van een constructie door het aanbrengen van fire proofing functiebehoud van zowel apparatuur (beschermen kabel, noodstroom) als vluchtwegen brandwerende scheidingsconstructie
Rapport inzake de bedrijfsbrandweer	Het rapport inzake de bedrijfsbrandweer, zoals bedoeld in het Besluit veiligheidsregio's, artikel 7.2, eerste lid.
Stationaire incidentbestrijdings- en beheersmiddelen	De blus- en koelinstallaties die permanent zijn opgesteld en aangebracht op het terrein van de inrichting, bijvoorbeeld: sprinklerinstallaties, deluge-installaties, schuiminstallaties, (water)koelsystemen voor tanks en vast opgestelde watermonitoren.
Veiligheidsbeheerssysteem (VBS)	Een systeem als bedoeld in artikel 5, derde lid van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 of artikel 2.5a van het Arbeidsomstandighedenbesluit waarin onder andere aan de orde komen de toedeling van taken en verantwoordelijkheden van het personeel, de organisatorische structuur, de gebruiken, de procedures, de procédés en de hulpmiddelen gericht op het voorkomen en beheersen van risico's van zware ongevallen. De samenhang tussen de getroffen technische en organisatorische maatregelen ter voorkoming van zware ongevallen en het beperken van de gevolgen daarvan moet in het veiligheidsbeheerssysteem duidelijk naar voren komen.

Voorschriften

1. Bedrijfsbrandweerbeheerssysteem

- 1.1. De inrichting dient een bedrijfsbrandweerbeheerssysteem geïmplementeerd te hebben. In het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem is het volgende vastgelegd:
- de organisatie en middelen van de bedrijfsbrandweer;
  - op welke wijze de operationele basissterkte dagelijks wordt vastgesteld en geborgd;
  - de taken en verantwoordelijkheden van het (bedrijfsbrandweer)personeel dat op alle organisatorische niveaus en functies bij het beheersen en bestrijden van geloofwaardige scenario's is betrokken;
  - het kennisniveau, de noodzakelijke opleidingen en het oefenprogramma voor de verschillende functies, inclusief de instructie voor contractors en de wijze waarop dit georganiseerd en geborgd wordt;
  - de wijze waarop na oefeningen en incidenten de noodorganisatie en bedrijfsbrandweer worden geëvalueerd en de vervolgacties die worden opgepakt, en
  - de wijze waarop aan de kwaliteitseisen van de incidentbeheersings- en –bestrijdingsmiddelen wordt voldaan en het inspecteren, testen en onderhouden van mobiele en stationaire incidentbestrijdings- en –beheersmiddelen wordt opgezet, uitgevoerd, bewaakt en geregistreerd.

Het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem kan opgenomen worden in het veiligheidsbeheerssysteem.

- 1.2. Op het terrein van de inrichting is altijd een actueel bedrijfsbrandweerjaarboek aanwezig. In dit jaarboek worden de resultaten van inspecties, testen en onderhoud van de incidentbestrijdings- en –beheersmiddelen bijgehouden en gearhiveerd. Het jaarboek bevat ook een registratie van de dagelijkse sterkte, de (noodplan)oefeningen en incidenten. Indien deze gegevens zijn opgenomen in verschillende systemen (papier of elektronisch), moet er een overzicht aanwezig zijn waarin is aangegeven waar de gegevens zijn te vinden. Dit overzicht moet worden vastgelegd en bijgehouden.
- 1.3. Uit het overzicht van de werkelijke sterkte van de bedrijfsbrandweer dat op grond van artikel 31, zesde lid, van de Wet veiligheidsregio's voor 1 februari van ieder jaar moet worden verstrekt aan het bestuur van de veiligheidsregio, moet blijken welke medewerkers bevoegd zijn de verschillende functies binnen de bedrijfsbrandweerorganisatie uit te oefenen en vanaf welke datum de functie door de betreffende medewerker wordt uitgevoerd. Het overzicht bevat van de genoemde personen tevens een opgave van de in het bezit zijnde relevante diploma's. Dit overzicht is gekoppeld aan het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem.

2. Bedrijfsbrandweered medewerkers

- 2.1. Op het terrein van de inrichting is de operationele basissterkte, behoudens anders aangegeven, altijd aanwezig. Voor wat betreft de bedrijfsbrandweered medewerkers is de operationele basissterkte:
- X Officier van Dienst
  - Y Bevelvoerders
  - Z Manschappen
  - X Bestrijder(s) Petrochemie
  - Y Bestrijder(s) Tankincidenten
  - Z Pompbediener(s)
  - Z Gaspakdragers
  - Calamiteitenmanager
  - Et cetera. (zie hiervoor de toelichting bij deze voorschriften)
- 2.2. De bedrijfsbrandweered medewerkers die zijn opgenomen in de operationele basissterkte zijn aantoonbaar lichamelijk goedgekeurd voor de uit te voeren taken. Een periodieke herkeuring op basis van de gangbare geldigheidstermijnen maakt hier deel van uit.

- 2.3. Binnen een half uur na alarmering van de bedrijfsbrandweer of van de overheidsbrandweer dient de calamiteitenmanager op het terrein aanwezig te zijn.
- 2.4. Binnen de inrichting is een persoon verantwoordelijk voor:
  - a. de periodieke controle van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen;
  - b. de beproeving van de goede werking van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen;
  - c. het treffen van maatregelen om de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer te behouden, en
  - d. het actueel houden van het bedrijfsbrandweerjournaal.
- 2.5. De taken en verantwoordelijkheden van de bedrijfsbrandweermedewerkers zijn bij alle betrokkenen bekend. De taken en verantwoordelijkheden per functie zijn uitgewerkt in een schriftelijke instructie.
- 2.6. Niet of beperkte inzetbaarheid van een bedrijfsbrandweermedewerker die onderdeel uitmaakt van de operationele basissterkte, moet direct aan het bestuur van de veiligheidsregio gemeld worden.

3. Incidentbestrijdings- en beheersmiddelen

- 3.1. Op het terrein van de inrichting zijn altijd de volgende incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen aanwezig:
  - 3.1.1. Blusmateriaal bestaande uit:
    - 3.1.1.1. *Geef een beschrijving van het aangewezen blusmaterieel.*
  - 3.1.2. Overig materieel en voorzieningen/middelen, bestaande uit:
    - 3.1.2.1. *Beschrijving overig materieel voor de bedrijfsbrandweer dat niet nader wordt genoemd staan onder hoofdstukken 6 tot en met 10.*
- 3.2. De incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn bedrijfszeker, voor onmiddellijk gebruik gereed en goed bereikbaar. Voor deze middelen is een onderhouds- en inspectiesysteem ingevoerd.
- 3.3. De wijze waarop de bestuurder van de inrichting de in voorschrift 3.2 genoemde eisen borgt dient inzichtelijk te zijn gemaakt in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Om aan te tonen dat een incidentbestrijdings- en beheersmiddel bedrijfszeker is, kan gebruik gemaakt worden van een functionele test waarbij het middel volledig in gebruik wordt gesteld. Na iedere test wordt de installatie zorgvuldig gereinigd om de goede werking ervan te garanderen. Een nadere beschrijving van eisen, gesteld aan het testen, onderhouden en inspecteren van incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen, is opgenomen in bijlage 1.
- 3.4. Bij (preventieve) onderhoudswerkzaamheden waarbij de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen buiten bedrijf gaan, of wanneer bij gebreken de operationaliteit van de (bedrijfs)brandweer in het geding is, moeten vervangende maatregelen worden genomen die ten minste gelijkwaardig zijn, of moet de procesvoering aantoonbaar aangepast worden zodat de beheersbaarheid bij calamiteiten vanwege de maatgevende scenario's gegarandeerd blijft. Overige gebreken die de technische integriteit nadelig beïnvloeden, moeten zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen één maand na constateren worden opgeheven. De inzet van vervangend materiaal en/of gewijzigde procesvoering moet opgenomen worden in het bedrijfsbrandweerjournaal. Een nadere beschrijving van de eisen, gesteld aan het testen en het onderhouds- en inspectiesysteem voor de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen, is opgenomen in bijlage 1 bij deze voorschriften.
- 3.5. Alle motorisch aangedreven onderdelen van de incidentbestrijdings- en beheersmiddelen worden wekelijks getest. Het bestuur van de veiligheidsregio kan op verzoek de testfrequentie verlagen als is aangetoond dat die lagere frequentie geen afbreuk doet aan de bedrijfszekerheid van de middelen. De te testen parameters moeten zodanig gekozen zijn, dat de life-cycle van deze onderdelen inzichtelijk wordt en preventief onderhoud tijdig gepland kan worden. De uitkomsten van deze testen worden bijgeschreven in het bedrijfsbrandweerjournaal en worden minimaal twee jaar bewaard.
- 3.6. Het schuimvormend middel moet blijvend aan de specificaties van de fabrikant voldoen. Er moet aantoonbaar worden voldaan aan de door de fabrikant opgestelde eisen voor opslag en de inspectie- en onderhoudseisen. De tanks, leidingen, pakkingen en appendages mogen niet door het middel kunnen worden aangetast. De resultaten van de inspecties moeten worden bijgehouden in het

bedrijfsbrandweerjaarnaal. Een nadere beschrijving van de eisen, gesteld aan het schuimvormend middel, is opgenomen in bijlage 1 bij deze voorschriften.

- 3.7. De mobiele incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen en het schuimvormend middel zijn in een speciaal hiervoor bestemde, doelmatige ruimte ondergebracht. De ruimte is beschermd tegen weersinvloeden en is altijd bereikbaar.
- 3.8. Indien de voorraad schuimvormend middel die benodigd is voor de inzet bij een incident, niet volledig stationair is opgesteld of met een brandweervoertuig ter plaatse wordt gebracht, zijn maatregelen genomen om aanvullende voorraden adequaat naar de plaats van het incident te transporteren. De aanvullende voorraden zijn ter plaatse, voordat de voorraad schuimvormend middel in de brandweervoertuigen is verbruikt, uitgaande van een maximale afname.
- 3.9. Geen of beperkte inzetbaarheid van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen, bedoeld in voorschrift 3.1, moet direct aan het bestuur van de veiligheidsregio worden gemeld.

4. Opleiding

- 4.1. De bedrijfsbrandweermedewerkers, bedoeld in voorschrift 2.1, hebben aantoonbaar de voor hun specifieke functie en taak van toepassing zijnde opleidingen gevolgd en voltooid.
- 4.2. De bedrijfsbrandweermedewerkers die dienst doen als bestrijder petrochemie zijn minimaal in het bezit van de op hun specifieke taak van toepassing zijnde opleidingen en (IFV) erkende certificaten voor bestrijder petrochemie.
- 4.3. De bedrijfsbrandweermedewerkers die dienst doen als bestrijder tankincidenten zijn minimaal in het bezit van de op hun specifieke taak van toepassing zijnde opleidingen en (IFV) erkende certificaten voor bestrijder tankincidenten.
- 4.4. De bedrijfsbrandweermedewerkers die dienst doen als manschap zijn minimaal in het bezit van de op hun specifieke functie en taak van toepassing zijnde opleidingen en (IFV)- erkende certificaten voor manschap of manschap bedrijfsbrandweer.
- 4.5. Iedere bevelvoerder is minimaal in het bezit van de op zijn specifieke functie en taak van toepassing zijnde opleidingen en bijbehorende (IFV) erkende certificaten of diploma van bevelvoerder of bevelvoerder bedrijfsbrandweer. Daarnaast dient de bevelvoerder het hoogste opgeleid niveau te bezitten van het personeel waar hij leiding aan geeft.
- 4.6. De bedrijfsbrandweermedewerker die dienst doet als pompbedienaar is minimaal in het bezit van de op zijn of haar specifieke functie en taak van toepassing zijnde opleidingen en (IFV)- erkende certificaten voor pompbedienaar.
- 4.7. De chauffeur is, onverminderd voorschrift 4.1, in het bezit van een geldig rijvaardigheidsbewijs dat is vereist voor het besturen van het brandweervoertuig op de openbare weg.
- 4.8. De bedrijfsbrandweermedewerkers, bedoeld in voorschrift 2.1, hebben aantoonbaar kennis van en inzicht in de werking van de aanwezige incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen en zijn vaardig in de bediening van deze middelen.

5. Oefening en evaluatie

- 5.1. Voor 1 februari van ieder jaar moet het oefenprogramma met het daarbij behorende oefenrooster worden verstrekt aan het bestuur van de veiligheidsregio. Het Bestuur beoordeelt het oefenrooster en -programma en kan naar aanleiding van deze beoordeling nadere eisen stellen.
- 5.2. Het oefenprogramma moet worden opgenomen in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem.
- 5.3. Oefeningen en evaluaties moeten geregistreerd worden in het bedrijfsbrandweerjaarnaal.

6. Bluswatervoorziening

- 6.1. De inrichting beschikt over een bluswatervoorziening die voldoet aan de volgende eisen:
  - 6.1.1. *Beschrijving van de aangewezen bluswatervoorziening (hoeveelheden, debiet, duur van de opbrengst, locatie, hydranten).*

- 6.2. Het bluswaternetwerk wordt ten minste tweemaal per jaar gespoeld volgens een doelmatig spoelprogramma om zand, stenen en aangroei en/of andere verontreinigingen te verwijderen. De periode tussen twee testen is niet korter dan vijf maanden en niet langer dan zeven maanden. Het bestuur van de veiligheidsregio kan op verzoek toestemming verlenen om de spoelfrequentie aan te passen indien de beschikking houder op basis van historische metingen aantoont dat daarmee de goede werking blijft gewaarborgd. De laagst toegestane frequentie is éénmaal per drie jaar. De (onderhoud)werkzaamheden worden in het bedrijfsbrandweerjaar vermeld. Bijlage 1 bevat nadere eisen die gelden voor het spoelen van het bluswaternetwerk.
- 6.3. Het bluswaternetwerk wordt ten minste eenmaal per drie jaar getest op het leveren van de minimaal noodzakelijke opbrengst. De resultaten worden vermeld in het bedrijfsbrandweerjaar. Van het bluswaternetwerk is altijd een actuele tekening opgenomen in het bedrijfsbrandweerjaar.

7. Melding en alarmering

- 7.1. Op het terrein van de inrichting zijn zodanige voorzieningen aanwezig, dat bij incidenten altijd, maar in ieder geval binnen één minuut van het waarnemingspunt, melding kan worden gedaan van de aard en plaats van een incident aan een voortdurend bemande post.
- 7.2. Na een melding van een incident als bedoeld in voorschrift 7.1, alarmeert de in dat voorschrift bedoelde post zowel de bedrijfsbrandweer als de overheidsbrandweer onmiddellijk en op doelmatige wijze. De procedure voor het alarmeren van de overheidsbrandweer moet worden afgestemd met de commandant van de veiligheidsregio.
- 7.3. Bij inzet van de bedrijfsbrandweer tijdens een incident dient meteen doormelding naar de regionale alarmcentrale (RAC) plaats te vinden.
- 7.4. De inrichting dient te beschikken over alarmering-, uitruk- en inzetprocedures voor de bedrijfsbrandweer en andere bedrijfsonderdelen die in de noodorganisatie een functie vervullen. Deze procedures moeten opgenomen zijn in het bedrijfsbrandweerbeheersysteem. De uitrukken moeten in het bedrijfsbrandweerjaar geregistreerd worden.
- 7.5. De operationele basissterkte moet binnen <x minuten> na de alarmering, als bedoeld in voorschrift 7.2, op elke incidentlocatie met gevaarlijke stoffen binnen de inrichting aanwezig zijn.

8. Verbindingen

- 8.1. De bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer beschikt over verbindingsmiddelen waarmee tijdens een incident rechtstreeks verbinding wordt onderhouden met de in voorschrift 7.1 bedoelde post.
- 8.2. Bij aankomst van de overheidsbrandweer wordt de bevelvoerder van de eerst aankomende overheidseenheid, indien nodig, voorzien van verbindingsmiddelen waarmee contact kan worden onderhouden met de bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer en de in voorschrift 7.1 bedoelde post.

9. Beschermende middelen

- 9.1. De operationele basissterkte van de bedrijfsbrandweer heeft de beschikking over beschermende kleding en uitrusting die voldoet aan de daaraan gestelde vigerende normen en richtlijnen.
- 9.2. De bedrijfsbrandweerorganisatie heeft de beschikking over voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen die bestand zijn tegen alle, binnen de inrichting te verwachten stoffen.
- 9.3. De bedrijfsbrandweer heeft de beschikking over onafhankelijke ademluchttoestellen. Het aantal is minimaal gelijk aan de omvang van de operationele basissterkte bij het maatgevende incidentscenario rekening houdend met de maximale duur van de inzet.
- 9.4. De bedrijfsbrandweeredewerkers zijn te onderscheiden van de overheidsbrandweer en de overige hulpdiensten. Dit kan door het goed zichtbaar aanbrengen van de bedrijfsnaam op de (blus)kleding of door het dragen van een andere kleur (blus)kleding dan de overheidsbrandweer.
- 9.5. De bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer is herkenbaar en te onderscheiden van het andere personeel van de bedrijfsbrandweer. Dit gebeurt door middel van rode schouderstukken of een

enkele, rode band om de helm in combinatie met een hesje.

10. Samenwerking met externe hulpdiensten

- 10.1. Om een doeltreffend optreden mogelijk te maken wordt de overheidsbrandweer bij aankomst direct voorzien van actuele informatie.
- 10.2. Bij aankomst van de overheidsbrandweer is een gids of andere gelijkwaardige voorziening aanwezig en beschikbaar om de overheidsbrandweer de plaats van het incident op adequate en veilige wijze te laten bereiken.
- 10.3. De leidinggevendenden binnen de operationele basissterkte hebben kennis van en inzicht in de commandostructuur van de overheidsbrandweer. De noodorganisatie binnen de inrichting moet bij een gezamenlijk optreden aansluiten bij de commandostructuur van de overheid.
- 10.4. De bedrijfsbrandweer stelt zich ten tijde van de bestrijding van een incident beschikbaar voor de hoogst leidinggevende van de overheidsbrandweer.

11. Inhuur van een bedrijfsbrandweer

- 11.1. In overleg met en na toestemming van het bestuur van de veiligheidsregio kan de operationele basissterkte, zoals vermeld in de voorschriften 2.1 en 3.1, door een derde partij worden verzorgd.
- 11.2. Het hoofd of de bestuurder van de inrichting draagt er zorg voor dat, indien uitbesteding van de bedrijfsbrandweer plaatsvindt, de (mede) door een derde partij verzorgde operationele basissterkte voldoet aan de voorschriften van deze aanwijzingsbeschikking. Deze uitbesteding van de bedrijfsbrandweer dient contractueel te worden vastgelegd.
- 11.3. Uit het oefenprogramma van de derde partij als bedoeld in voorschrift 11.1 blijkt aantoonbaar dat er sprake is van kennisoverdracht over de binnen de inrichting aanwezige installaties, processen en incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen.
- 11.4. Als de toestemming als bedoeld in voorschrift 11.1 is verleend vervalt de eis tot het altijd op het terrein van de inrichting aanwezig hebben van de operationele basissterkte als bedoeld in voorschrift 2.1.

Bijlage 1 Toelichting bij de voorschriften van de aanwijsbeschikking

(Onderdeel van bijlage 4 van de werkwijzer)

Voorschrift 1. Bedrijfsbrandweerbeheerssysteem

Dit voorschrift benoemt de elementen die ten minste opgenomen moeten zijn in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Dit omvat de taken en verantwoordelijkheden van het bedrijfsbrandweerpersoneel op alle organisatorische niveaus dat bij het beheersen van de risico's van zware ongevallen is betrokken, zoals: het onderkennen van de behoeften aan opleiding van het bedrijfsbrandweerpersoneel en de organisatie van de opleidingen en de deelname van dit personeel. Het is wenselijk om bij het opstellen van de organisatiebeschrijving, behalve de bedrijfsbrandweer-functionarissen, ook andere personeelsleden die een rol spelen bij de inzet en het verloop van een incident op te nemen in de beschrijving van de organisatie. Denk hierbij aan de calamiteitenmanager.

Om een systeem op te zetten waarbij al deze onderdelen voldoende zijn geborgd, kan het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem analoog opgezet worden aan het veiligheidsbeheerssysteem als bedoeld in artikel 5, derde lid van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 of artikel 2.5a, tweede lid van het Arbeidsomstandighedenbesluit (ARIE-regeling). Bedrijven die vallen onder die wetgeving kunnen het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem opnemen in het overkoepelende veiligheidsbeheerssysteem.

Veiligheidsbeheerssysteem

In het veiligheidsbeheerssysteem op grond van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 moeten ingevolge artikel 5, derde lid en bijlage II devolgende elementen aan de orde komen:

- a. die onderdelen van het algemene beheerssysteem waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procédés en de hulpmiddelen behoren die het mogelijk maken het beleid ter voorkoming van zware ongevallen te bepalen en uit te voeren;
- b. de organisatie en de werknemers: de taken en verantwoordelijkheden van de werknemers die op alle organisatorische niveaus bij het beheersen van de risico's van zware ongevallen zijn betrokken, het onderkennen van de behoeften aan opleiding van die werknemers, de organisatie van die opleiding en de deelname daaraan door de werknemers en de in de inrichting werkzame werknemers van aannemers en onderaannemers;
- c. de identificatie van de gevaren en de beoordeling van de risico's van zware ongevallen: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische identificatie van de ongewenste gebeurtenissen die tot zware ongevallen kunnen leiden die zich bij normale en abnormale werking kunnen voordoen en de beoordeling van de kans op en de omvang van die ongevallen;
- d. de beheersing van de uitvoering: de vaststelling en de toepassing van procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid van de bedrijfsvoering, met inbegrip van het onderhoud van de installaties en de tijdelijke onderbrekingen;
- e. de wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de planning van wijzigingen met betrekking tot de inrichting of onderdelen daarvan dan wel met betrekking tot het ontwerpen van een nieuw procédé;
- f. de planning voor noodsituaties: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische identificatie van noodsituaties alsmede voor het uitvoeren, beoefenen en toetsen van de noodplannen en de daartoe strekkende opleiding van de betrokken werknemers. De opleiding geldt voor de werknemers van de inrichting, met inbegrip van de in de inrichting werkzame werknemers van aannemers en onderaannemers;
- g. het toezicht op de prestaties: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de permanente beoordeling van de inachtneming van de doelstellingen van het beleid ter voorkoming van zware ongevallen en van het veiligheidsbeheerssysteem, alsmede de invoering van regelingen voor onderzoek en correctie bij het niet in acht nemen daarvan. Tot deze procedures behoren het systeem voor de melding van zware ongevallen en bijna-ongevallen, met name die waarbij de beschermende maatregelen hebben gefaald, het onderzoek daarnaar en de nazorg, een en ander op grond van de ervaringen uit het verleden;

- h. audits en beoordeling: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische periodieke evaluatie van het beleid ter voorkoming van zware ongevallen en van de doeltreffendheid en de deugdelijkheid van het veiligheidsbeheerssysteem alsmede voor de met documenten gestaafe analyse door de directie van de resultaten van het gevoerde beleid, van het veiligheidsbeheerssysteem en van de actualisering daarvan.

De verplichtingen waaraan de bedrijfsbrandweer moet voldoen op grond van de voorschriften van deze aanwijzingsbeschikking, behoren voor een goede borging opgenomen te zijn in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Aangezien het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem analoog aan het veiligheidsbeheerssysteem opgezet kan zijn of onderdeel is, kunnen de verplichtingen die volgen uit de voorschriften, getransponeerd worden naar de verschillende elementen die herkenbaar in een veiligheidsbeheerssysteem aanwezig dienen te zijn. Deze elementen zijn hiervoor opgesomd. In onderstaande transponeringstabel is de relatie gelegd tussen de voorschriften van de aanwijzingsbeschikking en de elementen van het veiligheidsbeheerssysteem.

Voorschriften											
VBS element	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Organisatie en personeel	1.1a 1.1c 1.1d 1.3	2.2 2.3 2.4		4	5.1 5.2				9	10.2	11.1
Identificatie van gevaren		2.1	3.1 3.10			6.1					
Beheersing van de uitvoering	1.1f		3.2 3.5 3.6 3.7 3.8		5.2	6.2 6.3					
Management van veranderingen			3.4 3.9								
Planning voor noodsituaties		2.1 2,3 2.2 2.5	3.9				7	8		10	11
Toezicht op prestaties	1.1b 1.1e	2.6	3	4	5.1 5.3	6.2 6.3					
Audits en beoordeling	Jaarlijks nader in te vullen op basis van het algemene beheerssysteem.										

Transponeringstabel waarin de relatie tussen de voorschriften en VBS elementen is weergegeven

Organisatorisch geborgde verantwoordelijkheden bedrijfsbrandweer

De verantwoordelijkheden moeten geborgd worden in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem waarin duidelijk naar voren moet komen waar de verantwoordelijkheden over het bedrijfsbrandweerpersoneel en de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen liggen.

Voorschrift 2.2 Medische keuring

De gangbare frequentie voor de periodieke medische keuring van brandweerpersoneel is leeftijd gebonden. Medewerkers tot 40 jaar oud worden om de 4 jaar gekeurd, boven de 50 jaar oud jaarlijks en daartussenin elke twee jaar.

Voorschrift 2.3. Calamiteitenmanager

Rol van een calamiteitenmanager (beslissingsbevoegd medewerker bedrijfsbrandweer)

De medewerker beschreven in dit voorschrift zal bij een incident een sleutelrol vervullen. Deze calamiteitenmanager zal in de noodorganisatie van de inrichting zijn/haar verantwoordelijkheden moeten nemen, deze sturen en zal tijdens een incident het (eerste) aanspreekpunt vormen voor de verschillende overheidsinstanties. Het is dus wenselijk dat dit personeelslid naast kennis van gebezigde processen op het terrein en de interne noodorganisatie, ook kennis heeft van en inzicht in de commandostructuur van de overheidshulpdiensten. De tijd waarbinnen deze persoon op het terrein aanwezig moet zijn, houdt verband met de opkomsttijd van een half uur van het Commando Plaats Incident (CoPI) van de overheidsdiensten.

Voorschrift 3.2. en 3.3 Voorschriften gebruik gereed, onderhoud en inspectie

De stationaire en mobiele incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen moeten zijn vastgelegd in het bedrijfsbrandweerbeheersysteem, waarin zij voor het inspecteren, onderhouden en testen aangemerkt zijn als veiligheid kritische onderdelen.

Er moeten functionele eisen door het bedrijf worden vastgelegd waaraan de testresultaten (afkeurcriteria) worden getoetst. Deze eisen moeten overeenkomen met de functionele voorwaarden benoemd in de ontwerp-eisen. Zo zal bijvoorbeeld duidelijk moeten zijn dat voor koelinstallaties gekeken wordt tijdens de test naar het homogene benattingspatroon van een tankwand en de vereiste flow. De door het bedrijf vastgestelde functionele eisen zullen in het kader van toezicht worden getoetst, waarbij de mogelijkheid bestaat om aanpassing van deze eisen af te dwingen.

De wijze van inspectie, onderhoud en testen van (onderdelen van) stationaire incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen moeten worden uitgevoerd volgens de NFPA 11 en 25. Het bestuur van de veiligheidsregio kan op verzoek toestemming verlenen een andere methode toe te passen als die andere methode aantoonbaar gelijkwaardig is aan de door de NFPA 11 en 25 voorgeschreven methode. Resultaten van het onderhoud, de uitgevoerde inspecties en het testen moeten worden opgenomen in het bedrijfsbrandweerjaarboek.

Eisen voortvloeiend uit NFPA-11

NFPA-11 schrijft niet duidelijk voor welke frequenties moeten worden gehanteerd voor de inspectie-, test- en onderhoudsvoorschriften en -protocollen. Om in deze lacune te voorzien kan de veiligheidsregio lokaal beleid opstellen. Indien de veiligheidsregio hiertoe besluit dan ligt het voor de hand dat de te stellen eisen voor onderhoud, inspectie en testen een analogie heeft met NFPA-25 qua frequenties en voor de te nemen maatregelen.

Eisen voortvloeiend uit NFPA-25

Inspectie-, test- en onderhoudsvoorschriften en -protocollen moeten aantoonbaar goed gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd zijn. Voor inspecties, testen en onderhoud aan brandbeveiligingsinstallaties moet aantoonbaar gekwalificeerd personeel ingezet worden⁷. Rapportages van inspecties, testen en onderhoud moeten inzichtelijk zijn voor het bestuur van de veiligheidsregio. Als een mobiele component onderdeel uitmaakt van het totale systeem, zoals een industrieel blusvoertuig, moet deze mobiele component onderdeel uitmaken van de inspecties, testen en onderhoud.

Een andere mogelijkheid om de bedrijfszekerheid van de stationaire koel- en blusinstallaties aan te tonen is via certificering. De gecertificeerde installaties moeten dan zijn voorzien van een geldig certificaat. De eisen gesteld in deze certificering over inspectie, onderhoud en testen moeten worden nageleefd en de daarbij horende inspectierapporten moeten bij het bedrijf ter beschikking gesteld worden aan de toezichthouder. De inspectie wordt uitgevoerd door een voor ISO/IEC 17020 geaccrediteerde inspectie A-instelling, die voor het verrichten van haar werkzaamheden gebruik maakt van de VVB-09, of een daaraan gelijkwaardige methode.

Voorschrift 3.6. Schuimvormend middel (SVM)

Dit voorschrift is erop gericht te borgen dat het aanwezige schuimvormend middel op het terrein aantoonbaar blijft voldoen aan de kwaliteitseisen zoals gesteld door de fabrikant. In de aangeleverde productinformatie moet duidelijk worden gesteld aan welke kritieke specificaties het SVM en de opslag ervan moet voldoen.

⁷ Te denken valt aan een opleiding van de leverancier van de brandbestrijdingsvoorziening.

Hierin moet helder zijn aangegeven conform welke normen het SVM getest moet worden, bijvoorbeeld NEN 1568 en/of CAP 168, 437 of een gelijkwaardige testmethode. In deze normen horen ook periodieke inspectie-eisen te staan. Deze inspecties vinden plaats naast de eventuele jaarlijkse controle op vliesvorming, verontreiniging en sedimentatie. De frequentie van de inspecties is enerzijds afhankelijk van inspectie-eisen gesteld door de leverancier, en anderzijds van de te volgen normeringen. Indien het SVM ingezet dient te worden onder specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld een verwarmd product of bestrijding van incidenten met stoffen waarop het effect van dit SVM niet volledig bekend is bij de fabrikant, moet de werking van het SVM voorafgetest zijn op geschiktheid voor bestrijding van incidenten met deze stoffen en de daarbij horende (proces)condities. De test moet worden uitgevoerd op een wijze die gelijkwaardig is aan een voor dit doel erkend referentiekader, zoals de UL 162 en/of BS 5306. Bij inspecties van het SVM moeten in ieder geval de volgende fysische waarden zijn onderzocht:

- de soortelijke massa
- de pH-waarde (ligt deze nog binnen de specificaties van de leverancier?)
- viscositeit bij de hoogste en laagste waarde van de door de leverancier opgegeven temperatuurrange (meestal ligt dit bij 20°C en -15°C)
- refractie-index (alleen van Premix-oplossingen)
- de snelheid van filmvorming (indien van toepassing)
- oppervlaktespanning, en
- sediment.

In het rapport van deze testen moet zijn aangegeven:

- de specificatie van de fabrikant
- de test met behulp waarvan of de norm waartegen de controle is uitgevoerd
- het laboratorium
- de afkeurcriteria die voor het SVM moeten worden gehanteerd.

Het schuimvormend middel moet afgekeurd worden, indien niet aan de eisen van de fabrikant wordt voldaan. Het schuimvormend middel moet in dat geval binnen 24 uur vervangen worden. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur van de veiligheidsregio op verzoek toestemming verlenen om van deze termijn af te wijken.

Voorschrift 4 Opleiding

Bedrijfsbrandweerpersoneel moet over een voor de taak en in te zetten middelen passende opleiding beschikken. Het Besluit personeel veiligheidsregio's benoemt de volgende functies waar regels over gesteld kunnen worden:

- a. bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie
- b. bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten
- c. bedrijfsbrandweer bevelvoerder
- d. bedrijfsbrandweer bevelvoerder vliegtuigbrand
- e. bedrijfsbrandweer Officier van Dienst
- f. bedrijfsbrandweer Officier van Dienst vliegtuigbrand
- g. bedrijfsbrandweer manschap a
- h. bedrijfsbrandweer manschap a bestrijder vliegtuigbrand.

Nadere regels zijn tot op heden (juni 2013) niet gesteld. Wel is voor de opleiding bedrijfsbrandweer manschap a een pakket exameneisen voorgesteld en is een soortgelijk pakket voor de bevelvoerder bedrijfsbrandweer in ontwikkeling. Waar het Nederlands bureau voor brandweer examens (Nbbe, thans onderdeel IFV) de eisen heeft vastgesteld, dient een betrokken functievervuller over het bijbehorende rijksdiploma te beschikken. Verdere informatie over opleidingen is te vinden in Bijlage 18 *Bedrijfsbrandweeropleidingen*.

Voorschrift 5. Oefening

Oefenrooster

Om een oefenrooster goed te kunnen beoordelen, moet minimaal de volgende informatie beschikbaar zijn:

- Door wie er wordt geoefend

- In het rooster moet inzichtelijk gemaakt worden dat door alle leden en eenheden van de bedrijfsbrandweer systematisch moet worden geoefend: ieder lid van de bedrijfsbrandweerorganisatie moet een vergelijkbaar aantal keer oefenen.
- In het rooster moet staan aangegeven dat de verschillende functies in de brandweerorganisatie worden beoefend (bevelvoerder, manschap en pompbediende).
- Wanneer en hoe langer wordt geoefend frequentie en moment(en) in de week.
- Welke installaties en scenario's op het bedrijfsterrein in de oefencyclus aan bod komen en wanneer.
- Onderwerpen en de doelen van de oefeningen.

Oefenprogramma

Voor een effectief en reproduceerbaar oefenprogramma kan de Leidraad oefenen worden gebruikt. Deze Leidraad is uitgebracht in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in juni 2000 (geactualiseerd december 2009) en beschrijft gedifferentieerd naar functie (manschap/bevelvoerder/officier van dienst) de oefenonderwerpen die jaarlijks geoefend moeten worden. Hiervoor zijn oefenkaarten ontwikkeld. Voor elke oefenkaart is de benodigde oefentijd vastgesteld. Aan de hand van het takenpakket en de beschikbare oefenuren zal jaarlijks een oefenprogramma vastgesteld moeten worden waarin staat welke oefenonderwerpen behandeld worden (zie bijlage 5). Deze onderwerpen moeten terug komen in het oefenrooster. Alle uitgevoerde oefeningen behoren te worden geregistreerd. Hierbij is het noodzakelijk de individuele prestaties te beoordelen en te registreren in het bedrijfsbrandweerjaarboek. De gegevens worden geanalyseerd, waarbij wordt vastgesteld of de gehele bedrijfsbrandweerorganisatie dan wel de individuele personen voldoende geoefend zijn op de vastgestelde oefenonderwerpen.

Een bedrijfsbrandweer heeft specifieke taken en een specifiek verzorgingsgebied. Daar dient het oefenprogramma op ontworpen te zijn. In het programma dient naast het onderhouden van basisvaardigheden specifiek aandacht besteed te worden aan het optreden bij de geloofwaardige scenario's, kennis van het verzorgingsgebied en kennis en het bedienen van stationaire blusvoorzieningen en bijzondere beheers- en bestrijdingsmiddelen.

In bijlage 5 is de systematiek van de Leidraad oefenen voor een model-bedrijfsbrandweer toegelicht. Deze toelichting op de systematiek van het oefenprogramma kan door de inrichting als richtlijn worden gebruikt om te beoordelen of zij voldoet aan wat geëist wordt van een oefenprogramma conform voorschrift 5.2.

Voorschrift 6.2 Bluswaternetwerk

Door veroudering neemt de inwendige weerstand van blusleidingen toe en moeten er testen uitgevoerd worden. Als onderdeel van het onderhouds- en inspectiesysteem moet de inrichting over een testprotocol en spoelprogramma beschikken. Het spoelprogramma omvat alle secties van het bluswaternetwerk. In het testprotocol moet duidelijk naar voren komen dat, door sturing van blokafsluiters, alle secties afzonderlijk gespoeld en getest kunnen worden.

Eisen aan spoelen en testen

Het spoelen en testen van een sectie moet aan de volgende eisen voldoen:

- a. De leiding wordt gespoeld totdat het water schoon is. Het water is schoon als er geen verontreinigingen in de "burlap bags"⁸ (jute zakken) die aan de uitgangen (zoals hydranten) gemonteerd zijn, worden aangetroffen. De minimale duur kan worden berekend aan de hand van de lengte en diameter van de leiding die gespoeld wordt, gekoppeld aan het gegeven met welk debiet gespoeld wordt.
- b. Het spoelen wordt uitgevoerd bij een bepaald debiet. Hierbij gelden in ieder geval de volgende uitgangspunten en de daaraan verbonden minimale debieten:
  - De berekende hydraulische capaciteit van het systeem om bijvoorbeeld sprinklersystemen naar behoren te laten werken.

---

⁸ Het bestuur van de veiligheidsregio kan op verzoek toestemming verlenen om hiervan af te wijken.

- Het maximale debiet dat geleverd moet worden tijdens de bestrijding of beheersing van een (brandgevaarlijk) incident.
- Het debiet dat nodig is om een stroomsnelheid van 3 m/s te behalen. Deze stroomsnelheid is nodig om het vuil uit de leidingen te verwijderen. In onderstaande tabel staan de noodzakelijke debieten bij verschillende leidingdiameters aangegeven.

Diameter leiding (inch/mm)	Flow (liter/min)
4" /102	1.476
6" /152	3.331
8" /203	5.905
10" /254	9.235
12" /305	13.323

- c. De opbrengst (debiet), de (statische) druk en de restdruk (als drie hydranten gelijktijdig openstaan) van het bluswaternetwerk en de hydranten moeten ten minste eenmaal per drie jaar en bij modificatie getest worden om aan te tonen dat voldaan wordt aan de voorschriften van de omgevingsvergunning en de aanwijsbeschikking. De debietmeting moet uitgevoerd worden door een daartoe door het bestuur van de veiligheidsregio aanvaarde deskundige met een aantoonbaar geijkte water- en drukketer. De resultaten worden vastgelegd in het bedrijfsbrandweerjaarboek.

Aanpassen van de spoelfrequentie

Op grond van voorschrift 6.2 kan het bestuur van de veiligheidsregio op verzoek toestemming verlenen om de spoelfrequentie te verlagen. Deze toestemming zal alleen worden gegeven indien wordt voldaan aan de volgende criteria en informatie-eisen:

- de uitvoering en resultaten van de spoelprogramma's worden voor minimaal twee jaar gearchiveerd waarbij moet worden aangetoond dat het gehele leidingnet is gespoeld.
- vastgelegd moet zijn of met leidingwater of oppervlaktewater via de bluspompen is gespoeld; als met oppervlaktewater is gespoeld moet duidelijk zijn of het gaat om zout, zoet of brak water.
- gegevens zijn beschikbaar over de layout van het bluswaternetwerk, de diameters en ontwerpcapaciteit van de leidingen.
- aangegeven moet zijn of het bluswaternetwerk alleen gebruikt wordt voor het leveren van bluswater of dat het ook wordt gebruikt voor operationele doeleinden.

Voorschrift 7.4 Afstemming van de bedrijfsnoodorganisatie met de bedrijfsbrandweerorganisatie

Voor een efficiënte en effectieve afhandeling van calamiteiten en incidenten zal de gehele noodorganisatie van de inrichting via onder meer functiebeschrijvingen en procedures op elkaar afgestemd moeten zijn. Indien de noodorganisatie naast de bedrijfsbrandweer bestaat uit andere onderdelen (BHV, EHBO, calamiteitenmanager), behoren ook deze onderdelen alarmerings-, uitruk-, en inzetprocedures te bezitten die specifiek zijn gericht op acties die zij bij incidenten moeten ondernemen.

In de Arbeidsomstandighedenwetgeving zijn verplichtingen en regels opgenomen, waaraan bedrijfshulpverlening (BHV) moet voldoen qua organisatie en opleidingen en oefeningen van personeel. Als leidraad voor het opzetten en beheren van een BHV-organisatie kan Arbo-informatieblad 10 gebruikt worden. Met behulp van een Risico-inventarisatie en -evaluatie, zoals bedoeld in artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet, moet blijken dat de BHV-organisatie (binnen de grenzen van haar taakstelling) voldoende geëquipeerd is voor de aanwezige risico's en voorbereid is op een efficiënte samenwerking met de bedrijfsbrandweerorganisatie.

Voorschrift 9. Beschermende middelen

De beschermende kleding, helmen, laarzen en handschoenen die gebruikt worden door het personeel dat deel uitmaakt van de operationele basissterkte, moeten voldoen aan de daaraan gestelde vigerende normen en richtlijnen. Daaruit volgt dat:

- het uitrukpak moet voldoen aan NEN-EN 469

- de laarzen moeten voldoen aan NEN 344 en NEN 345
- handschoenen moeten voldoen aan NEN-EN 374
- de helmen moeten voldoen aan de richtlijnen zoals die zijn uitgevaardigd door de Directie Brandweer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken op. 09/10/1981 no. EB81/U1947 of aan NEN-EN 443
- chemiepakken moeten voldoen aan NEN-EN 465 of NEN-EN 466-2. Bij gebruik van chemiepakken moeten de handschoenen en laarzen een vergelijkbare resistentie hebben als de pakken
- gaspakken moeten voldoen aan NEN-EN 943-2
- ademluchtapparatuur moet voldoen aan NEN-EN 137
- gelaatstuk moet voldoen aan NEN-EN 136.

Indien na aanschaf van beschermende kleding en uitrusting de bovengenoemde normen en richtlijnen worden gewijzigd of vernieuwd, zal in overleg met het bestuur van de veiligheidsregio een overgangstermijn moeten worden afgesproken, waarbinnen de desbetreffende bedrijfsbrandweerorganisatie weer gaat voldoen aan de vigerende normen en richtlijnen.

De benodigde hoeveelheid en het type kleding en uitrusting volgt uit het rapport inzake de bedrijfsbrandweer.

Voorschrift 10 Samenwerking met externe hulpdiensten

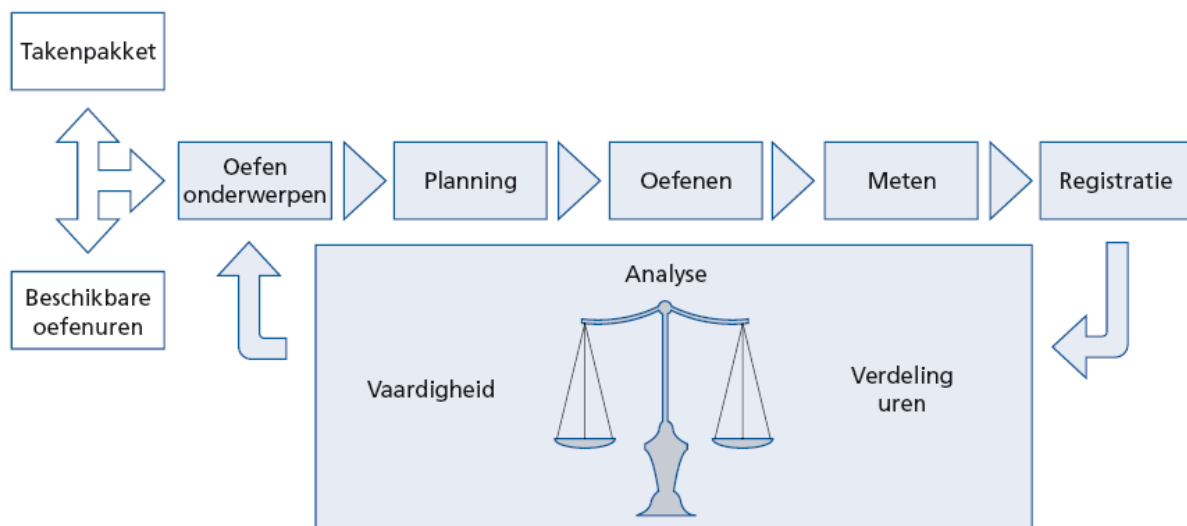
Bij de aankomst van de overheidsbrandweer moet het bedrijf de toegangspoort openen, waarbij de overheidsbrandweer met zo weinig mogelijk hinder en op veilige wijze het incident kan benaderen. De overheidsbrandweer zal zo veel mogelijk het incident bovenwinds moeten kunnen benaderen. Om bij het incident op het bedrijfsterrein te komen, zal de overheidsbrandweer begeleid moeten worden door een personeelslid van de bedrijfsnoodorganisatie. Indien het bedrijf deze gids niet kan leveren, dan zal de overheidsbrandweer nog steeds opgevangen dienen te worden bij de toegangspoort, waarbij zij een plattegrond overhandigd krijgt met daarop de volgende gegevens:

- de berijdbare wegen voor de brandweervoertuigen van de overheid
- plaats van het incident en veilige (bovenwindse) aanrijdroute
- noordpijl.

Bijlage 5: Toelichting systematiek oefenprogramma model-bedrijfsbrandweer

Inleiding

Het oefenprogramma is in essentie weergegeven in voorschrift 5 en de toelichting daarop. Daarbij is verwezen naar de systematiek van de Leidraad oefenen. Deze is hieronder kort geschetst. De Leidraad oefenen is gebaseerd op onderstaande beheerssystematiek.

In het kort:

Aan de hand van het takenpakket en de beschikbare oefenuren wordt jaarlijks vastgesteld welke oefenonderwerpen behandeld moeten worden. Vervolgens wordt een planning gemaakt. Alle uitgevoerde handelingen worden geregistreerd. Hierbij worden de individuele prestaties beoordeeld en geregistreerd in een geautomatiseerd systeem. De gegevens worden geanalyseerd en wordt vastgesteld of de eenheid/eenheden dan wel de individuele personen voldoende geoefend zijn op de vastgestelde oefenonderwerpen.

- Voor de algemene basistaken die door alle bedrijfsbrandweren uitgevoerd moeten worden is een pakket van oefenkaarten vastgesteld. Het betreft de basisvaardigheden, zoals het gebruik van adembescherming en andere persoonlijke beschermingsmiddelen. In dit pakket wordt uitsluitend de basis van de genoemde onderwerpen behandeld die in principe door alle brandweerkorpsen/mensen in de praktijk uitgevoerd moeten kunnen worden. Ook de fysieke vaardigheden maken deel uit van het basispakket.
- Daarnaast dient de inrichting “keuzemodules” op te nemen in het oefenprogramma. Deze keuzemodules zijn bedoeld voor de specifieke middelen, voorzieningen en procedures die de bedrijfsbrandweer in staat stellen haar taken bij geloofwaardige scenario's op een veilige en effectieve manier te vervullen.

Inhoud van het oefenprogramma

Het oefenprogramma bevat alle relevante oefenonderdelen om kennis en vaardigheden op het vastgestelde opleidingsniveau te handhaven en is specifiek toegespitst op de systemen die op het bedrijf van toepassing zijn. Daarnaast bevat het oefenprogramma onderdelen welke de kennis en vaardigheden op voldoende niveau brengen en waarborgen omtrent:

- de processen en risico's van en in de inrichting
- de werking en bediening van de beschikbare incidentbestrijdingsmiddelen
- de commandostructuur van de overheidsbrandweer.

Bijlage 6: Referentiescenario's (niet limitatief)

Nr	Bedrijfsonderdeel	Incident	Doel inzet bedrijfsbrandweer
1	Procesinstallatie		
A		Brand procesvat/reactor/destillatiekolom	Blussen brand of vrijkomende vloeistof en/of gecontroleerd laten uitbranden en beperken effecten door koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
B		Vrijkomen toxische stof uit procesvat in gasfase	Dispersie en neerslaan damp/gas.
C		Leidingbrand vloeistof	Uitbreiding als gevolg van wegstromende brandende vloeistof voorkomen door blussing en koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
D		Jet fire van gas/damp onder druk (Druk koelwater is hierbij relevant)	Beperken door koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
E		Plasbrand	Blussen en beperken door koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
F		Toxische plas (ook cryogeen)	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Beperken verdamping door afdekken vloeistof en neerslaan gaswolk.
2	Tanks		
A		Full surface brand bij tanks met vaste daken (dome daken) en drijvende daken (als het dak niet meer op de cilinder aanwezig is)	Blussen en koelen van aan stralingswarmte blootgestelde objecten.
B		Rimseal brand (beperkingen van toepassing op inzet repressief personeel t.h. van de brand i.v.m. ARBO)	Blussen
3	Tankput		
A		Brand	Blussen plasbrand en koelen van aan

Nr	Bedrijfsonderdeel	Incident	Doel inzet bedrijfsbrandweer
			vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
B		Brand	Koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten tijdens gecontroleerd laten uitbranden plasbrand.
C		Toxische plas	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Beperken verdamping door afdekken en neerslaan gaswolk.
4	Leidinggoot		
A		Brand	Blussen en koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.
B		Toxische plas	Inzet gaspakkendragers voor afdichten gaten of andere acties kan noodzakelijk zijn. Beperken verdamping door afdekken en neerslaan gaswolk.
5	Pompplaats		
A		Brand pompplaats	Omdat schok van directe blussing tot escalatie kan leiden eerst met nevelstraal voor geleidelijke afkoeling zorgen gevolgd door blussing. Aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten moeten gekoeld worden.
B		Toxische emissie	Beperken verdamping door afdekken en neerslaan gaswolk. Inzet gaspakkendragers voor afdichten gaten of andere acties kan noodzakelijk zijn.
6	Dampverwerkingsinstallatie		
A		Brand	Gecontroleerd laten uitbranden, beperken door koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten.

Nr	Bedrijfsonderdeel	Incident	Doel inzet bedrijfsbrandweer
7	Verlading (bulk)		
A		Brand (tankauto/spoorwagon)	Blussen plasbrand en koelen van aan vlammen en stralingswarmte blootgestelde objecten. Het is aan te bevelen objecten die zich in de plas bevinden te koelen met schuim.
B		Toxische plas (tankauto/spoorwagon)	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Afdekken plas om verdamping te beperken.
C		Brand op of onder verladingssteiger	Blussen en indien noodzakelijk koelen omgeving.
D		Toxische plas op verladingssteiger en drijvend water in nabijheid van steiger	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Afhankelijk van constructie steiger – plas op steiger afdekken. Gaswolk neerslaan/dispergeren.
8	Op- en overslag containers		
A		Plasbrand terwijl inhoud uit container blijft stromen	Koelen aangestraalde oppervlakken (bij voorkeur met schuim) en blussen plasbrand.
B		Brand bij gat (leiding, flens) in container	Koelen aangestraalde oppervlakken (bij voorkeur met schuim) en afhankelijk van de aard van de stof, blussen van de brand of gecontroleerd laten uitbranden.
C		Jet-fire bij beschadiging van container met een brandbaar (tot vloeistof verdicht of gekoeld) gas	Koelen van aangestraalde oppervlakken in de omgeving en het gas gecontroleerd laten uitbranden. De container moet hierbij ook gekoeld worden.
D		Brand bij of in een boxcontainer (met o.a. klasse 1 stoffen indien vergund)	Vuurwerk klasse 1.4 - blussen en koelen omgeving.

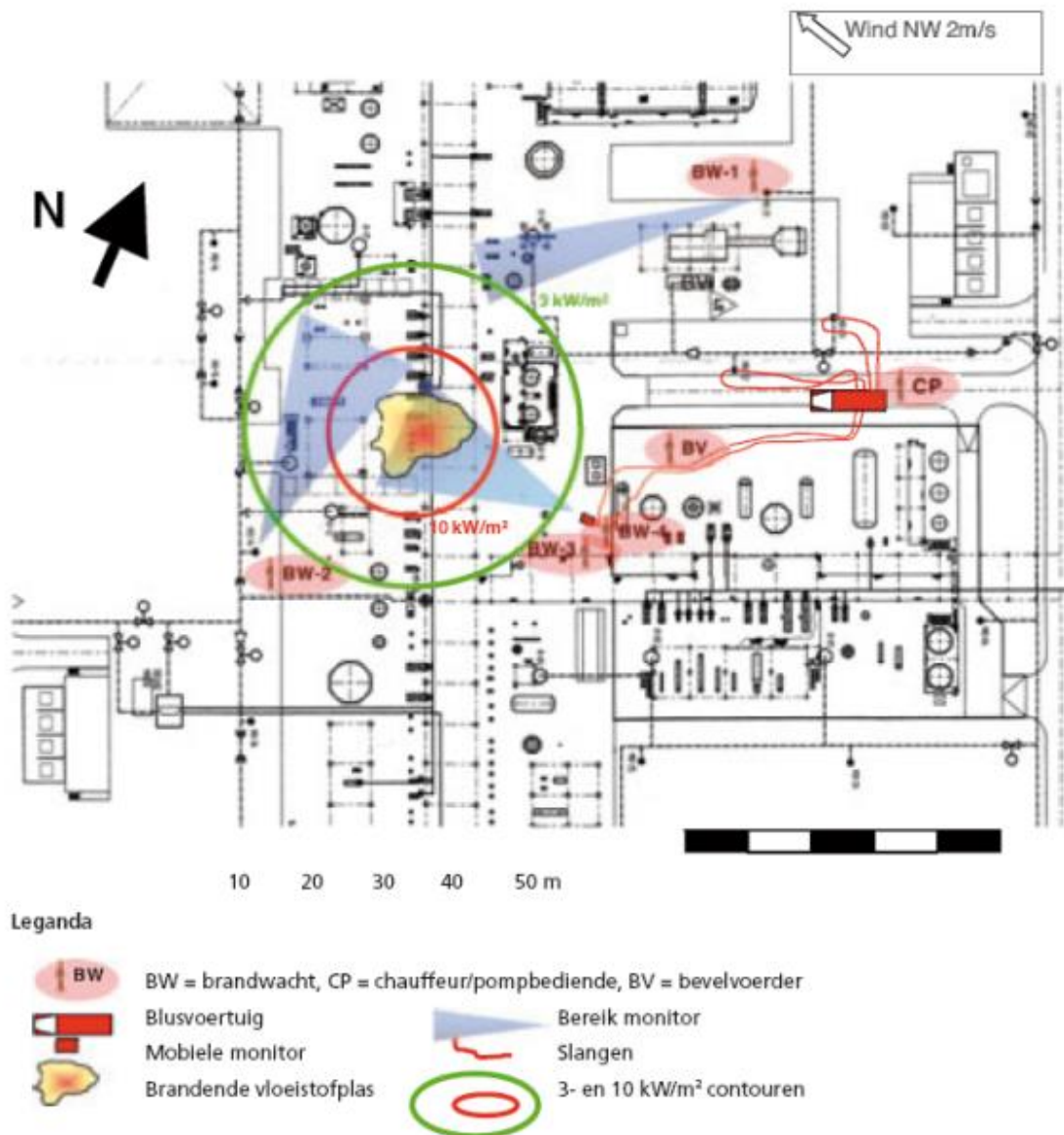
Nr	Bedrijfsonderdeel	Incident	Doel inzet bedrijfsbrandweer
			Klasse 1.3 en 1.5 - inzet baseren op beperken (vervolg) schade in omgeving zoals containers met de klassen 2, 3, 4, 5, 8, en 9 - blussen en koelen.
E		Vrijkomen van brandbare of toxische (vloei)stof	Afdекken brandbare of toxische plas met schuim. Inzetten gaspakkendragers (toxische stof) om gat af te dichten of anderszins kan nodig zijn.
F		Wolk met toxische stof	Effectenbeperking door inzet nevelgordijn.
9	Rangeerterrinen		
A		Plasbrand Plas heeft zich verspreid	Blussen plas en koelen (bij voorkeur met schuim) van aangestraalde of aan vlammen blootgestelde objecten.
B		Brand bij gat (leiding, flens) in spoorketelwagon	Koelen aangestraalde of aan vlammen blootgestelde oppervlakken en afhankelijk van de aard van de stof, blussen van de brand of gecontroleerd laten uitbranden.
C		Jet-fire bij beschadiging van ketel met een brandbaar (tot vloeistof verdicht of gekoeld) gas	Koelen van aangestraalde oppervlakken in de omgeving en het gas gecontroleerd laten uitbranden. De ketel moet hierbij veelal ook gekoeld worden.
D		Vrijkomen toxische vloeistof	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Afdекken vloeistof om verdamping te verminderen.
E		Wolk met toxische stof	Inzet gaspakkendragers kan noodzakelijk zijn. Gaswolk neerslaan/dispergeren.
10	PGS 15 waarvoor beschermingsniveau 1 wordt gerealiseerd met een bedrijfsbrandweer zoals beschreven voor het scenario met de inzet van schuimmonitoren of i.v.m. gelijkwaardigheid bij bestaande loodsen die niet volledig voldoen aan de eisen uit de PGS 15. Denk hierbij aan een situatie waarbij sprake is van gelijkwaardigheid aan o.a. incidenten met de		

Nr	Bedrijfsonderdeel	Incident	Doel inzet bedrijfsbrandweer
	<p>volgende (insluit)systemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 200 liter vat - IBC van circa 1000 liter - Pallet. Spuitbussen worden niet meegenomen. Rocketerende spuitbussen vormen een niet te onderschatten gevaar voor repressief personeel - Vak (300 m²) bij vakscheiding - Gehele vloeroppervlak loods als er geen of onvoldoende vakscheiding is toegepast - Gewone stelling max. 5 pallets hoog - Hoogstapelmagazijn, -stelling wordt niet meegenomen i.v.m. instortingsgevaar <p>Binneninzet bij brand is ter beoordeling van bevelvoerder/OvD. Naast veilig werken zijn belangrijke uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet van de brandweer moet bij opslagloodsen vanuit de overhead deuren mogelijk zijn, zonder de opslagloods te betreden; - De dragende constructie van de loods maar ook de stellingen blijven tot ruim na de inzet van de brandweer in stand en worden niet verzwakt door de brand. <p>Gasflessen worden buiten beschouwing gelaten. Bij het opstellen van de PGS 15 is (o.b.v. de casuïstiek) als uitgangspunt gehanteerd dat de constructie van de flessen zodanig is dat zij zelf geen incident veroorzaken. Het kan wel nodig zijn de gasflessen te koelen als gevolg van een brand elders op de inrichting.</p>		
A		Brand ≤ 25 m ²	Blussen
B		Brand ≥ 25 m ²	Blussen en koelen daar waar nodig/mogelijk.
C		Toxische stof zonder brand	Inzet gaspakkendrager
D		Bij een <u>grote</u> brand in bestaande loodsen waar sprake is van een gelijkwaardige situatie, omdat die niet volledig aan de voorwaarden uit de PGS voldoen, is het primaire doel uitbreiding van de brand te voorkomen!	Beheersen brand van buitenaf in loods en koelen van omgeving.

Bijlage 7: Uitwerking maatgevende scenario's

Eerste voorbeeld uitwerking maatgevend scenario

(Scenario - plasbrand procesinstallatie)

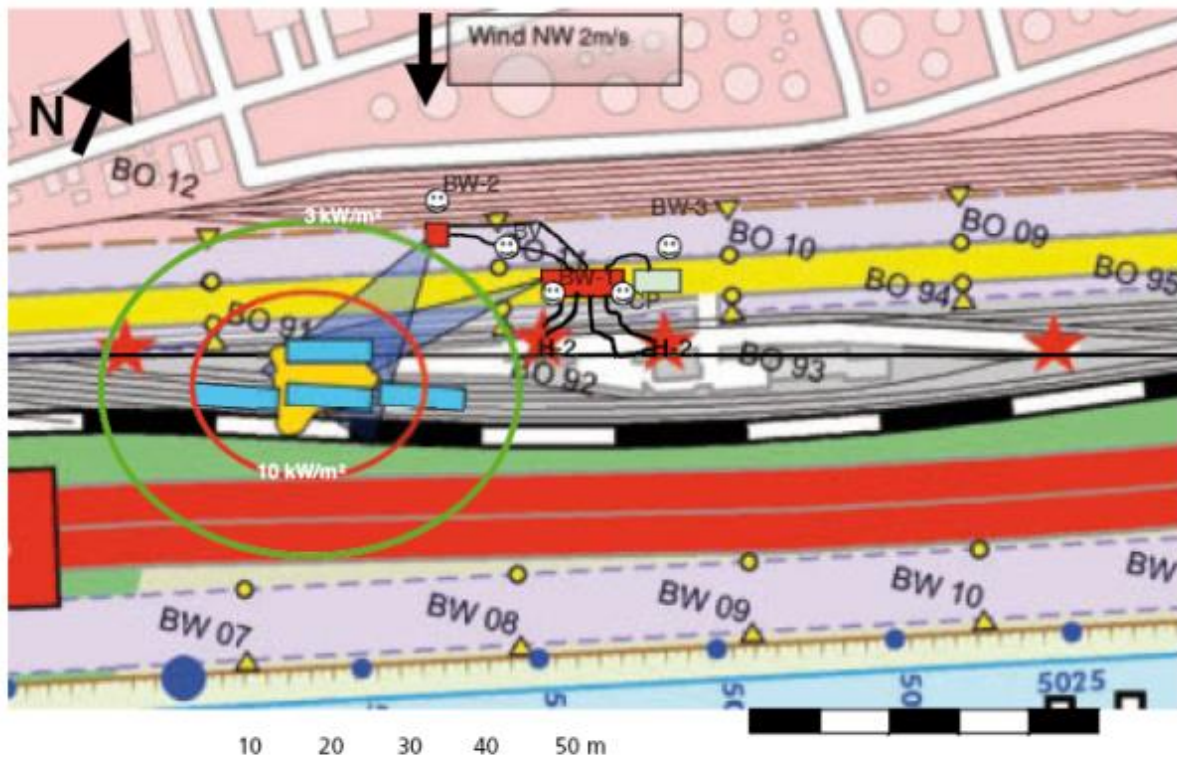
Tweede voorbeeld uitwerking maatgevend scenario
(Scenario - plasbrand containers)

Legenda

- ☺ BW = brandwacht, CP = chauffeur/pompbediende, BV = bevelvoerder
- Blusvoertuig
Slangen
- Mobiele monitor
- Bereik monitor
- Vloeistofplas
-
- Hydrant 10- en 3 kW/m² contouren

Derde voorbeeld uitwerking maatgevend scenario
 (Scenario - plasbrand spoorwegemplacement)

Legenda

- ☺ BW = brandwacht, CP = chauffeur/pompbediende, BV = bevelvoerder
- Blusvoertuig
- SVM voertuig
- Spoorketelwagon
- ★ Vloeistofplas
- H-2
- Mobiele monitor
- Bereik monitor
- Slangen
- Hydrant 10- en 3 kW/m² contouren

Bijlage 8: Taakanalyses

Eerste voorbeeld uitwerking taakanalyse

Tijd min	Operationele functies						Actie
	Brw 1	Brw 2	Brw 3	Brw 4	CF/ PBD	BV	
0							Melding incident door operator aan controlekamer.
1							Alarmering bedrijfsbrandweer met informatie over het incident.
3	X	X	X	X	X	X	<p>Chauffeur pompbediener en vier brandwachten rukken uit met industrieel brandbestrijdingsvoertuig met 3 m³ SVM en twee mobiele monitoren.</p> <p>Bevelvoerder begeeft zich op eigen gelegenheid naar plaatsincident.</p>
6	X	X	X	X	X	X	Al het brandweerpersoneel en het benodigde materieel is ter plaatse.
7	X	X	X	X	X	X	<p>Brandwacht 1 & 4 gaan de watervoorziening vanaf hydranten richting voertuig oplijnen.</p> <p>Brandwacht 3 & 4 gaan in opdracht van bevelvoerder eerst monitor 1 plaatsen en watervoorziening vanaf het voertuig naar de monitor opbouwen.</p> <p>Bevelvoerder checkt product en andere voor het incident relevante gegevens, zoals meteogegevens en meteoverwachtingen bij controlekamer.</p> <p>Pompbediener lijnt voertuig op voor levering schuim aan monitor 1 zodra watervoorziening is opgebouwd.</p>
11	X	X	X	X	X	X	<p>Pompbediener & Brandwachten 3 & 4 krijgen van de bevelvoerder te horen dat ze schuim op de plas kunnen gaan aan brengen met behulp van monitor 1.</p> <p>Bevelvoerder geeft eerst brandwachten 1 en 2 opdracht waar ze monitor 2 moeten plaatsen en de hoe de watervoorziening op te bouwen.</p> <p>Daarna begeeft hij zich naar monitor 1 om na te gaan of alles goed verloopt.</p>
15	X	X	X	X	X	X	Brandwachten 1 & 2 melden dat de watervoorziening voor monitor 2 is opgelijnd.

							<p>Bevelvoerder geeft opdracht aan pompbediener en brandwachten 1 & 2 om ook vanaf de andere zijde schuim op de plas aan te brengen.</p> <p>Bevelvoerder bestelt schuim om de voorraad van het blusvoertuig aan te vullen, zodat er voldoende schuim is om de schuimdeken in stand te houden.</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

De rol en taken van andere personen op het bedrijf, maar ook de aankomsten en inzet van de overheidsbrandweer kunnen in de taakanalyse opgenomen worden. Het doel van de taakanalyse is inzichtelijk maken, welke rol een persoon op een bepaald tijdstip speelt in de beheersing of bestrijding van het incident, en niet twee verschillende taken heeft op hetzelfde tijdstip, zodat een van de essentiële taken niet of op een later tijdstip wordt gedaan dan verwacht. Met de taakanalyse wordt ook aangetoond dat de personele bezetting van de bedrijfsbrandweer is berekend op de operationele inzet zoals uitgewerkt in het scenario. Met de taakanalyse wordt inzichtelijk gemaakt welke middelen en mensen op welk tijdstip nodig zijn. Zeker bij complexe incidenten is dit extra belangrijk.

Tweede voorbeeld uitwerking taakanalyse

Minuut	Activiteiten
0	De aanwezige operator neemt lekkage aan de onderzijde van het transportcompartiment waar. Hij stopt onmiddellijk de verladingpomp naar de tankwagen. Terwijl de brandbare vloeistof met hoge snelheid uit de tank stroomt, ontstaat ontstekingsgevaar. Daardoor kan het voertuig niet verplaatst worden. Na de chauffeur te hebben geïnstrueerd het voertuig te verlaten en zich in de buurt beschikbaar te houden, maakt de operator via portofoon melding van het incident aan de controlekamer. De vloeistofplas ontsteekt.
1	Vanuit de controlekamer wordt direct intern (bedrijfsbrandweer, noodplanfunctionarissen, BHV en wachtchef OL) en ook extern (overheidsbrandweer via CIN) gealarmeerd.
2	Vanuit de controlekamer worden diverse acties gestart zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Starten bluswaterpompen - Starten automatische blussystemen - Afsluiten riool, waarschuwen wachtchef AWZI.
3	Wachtchef OL arriveert ter plaatse, maakt een eerste inschatting en stelt de directe omgeving van de calamiteit veilig. Hij geeft de stand van zaken over het incident door aan de controlekamer / portiersloge. Hij geeft opdracht om extra schuim ter plaatse te laten komen. Indien mogelijk, laat hij handbediende koelsystemen van de aangestraalde objecten bijzetten.
6	De bedrijfsbrandweer arriveert ter plaatse en de bevelvoerder neemt de operationele leiding over. Overleg met wachtchef OL en verkenning, vervolgens besluitvorming en de uitgifte van bevelen.
7	Brandwacht 1 en 2 begeven zich naar de noordzijde om daar de vaste monitoren M-144 en M-145 in te zetten voor koeling van de daar opgestelde tanks
7	<ul style="list-style-type: none"> - De chauffeur / pompbediener sluit de Autospuit aan op hydrant H-112 en bedient de pomp. - Brandwacht 3 en 4 plaatsen een mobiele monitor aan de oostzijde en sluiten deze aan op de autospuit. Brandwacht 3 bedient de monitor. - Brandwacht 5 en 6 plaatsen een mobiele monitor aan de west zijde en sluiten deze aan op de autospuit. Brandwacht 5 bedient de monitor.
9	Brandwacht 4 gaat naar de vast opgestelde schuimmonitor M(S)-115, sluit de inmiddels gearriveerde SVM aanhanger aan en bedient de monitor.
10	Er wordt begonnen met de schuimblussing. De bevelvoerder geeft leiding en coördineert de inzet tot het arriveren van de overheidsbrandweer.
12	.....

Derde voorbeeld uitwerking taakanalyse

Scenario:		Aanwezige functies (zie legenda)																	
		HW	FC	1	2	3	4	5	6	7	8	AM	AD	GBw	15	20	25	30	35
1	Melding gemeente	x																	
2	Alarm/opkomst Oilco FC		x																
3	Alarm/opkomst Oilco AM											x							
4	Alarm/opkomst Oilco ploeg, incl. Materieel			x	x	x	x	x	x	x	x								
5	Alarm/opkomst Gem. Brv.	x												x					
6	Briefen/overleg		x											x					
7	Briefen met melders/verkenning		x									x							
8	Besluit inzet		x									x	x						
9	Uitgifte opdrachten		x	x	x	x	x	x	x	x	x								
10	Controle en bijsturen		x											x	x				
11	Leiding Gaspakinzet			x															
12	In gaspak											x	x						
13	In gaspak (stand-by)											x	x						
14	Inzet gaspak (verkennen/bedden)											x	x						
15	Tweede ploeg ingezet; vaste kanonnen n.z.											x	x						
16	Adembescherming		x	x	x	x													
17	Hydro-shields																		
18	Vaste kanonnen z.z.											x	x						
19	Mobiel kanon																		
20	In gaspak																		
21	In gaspak (stand-by)																		
22	Stand-by materiaal		x	x															
23	Decontaminatie opzetten													x					
24	Uitgifte opdrachten													x					
25	Adembescherming													x					
26	Opstellen, bewaken kanonnen													x					
27	Behandeling slo.													x					
28																			
29																			
30																			

- Legenda functies:
 HW Hoofdwacht/Portiersloge
 FC Fire-Captain
 1 t/m 8 acht manschappen
 AM Area Man
 AD Area Director
 GBew Gemeente brandweer

Bijlage 9: Procesbeschrijving bestuursrechtelijk handhavingproces

Bestuurlijk handhavingproces in stappen.

Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
1. Bepalen handhavingsmaatregel	Specialist Industriële Veiligheid	<p>Stelt de te nemen handhavingsmaatregel voor.</p> <p>Bij handhaving van overtredingen geconstateerd tijdens Brzo-inspecties, maakt hij afspraken met zijn inspectiepartners over de door de brandweer te handhaven overtredingen. De bevindingen kunnen ook tijdens een andere (thema)inspectie zijn gedaan. Ook dan is afstemming met andere partners aan te bevelen.</p> <p>Maakt afhankelijk van de aard van de overtreding en de resultaten van voorgaande inspecties een keuze uit de volgende opties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schriftelijke waarschuwing - gesprek met bedrijf op managementniveau - plan van aanpak - stilleggen van werk of activiteit - bestuursdwang - spoedeisende bestuursdwang - last onder dwangsom - intrekken vergunning - strafrechtelijk handhaving <p>De keuze moet gebaseerd zijn op het handhavingsbeleid van het betrokken bevoegd gezag.</p> <p>Als besloten is tot strafrechtelijke handhaving draagt hij de zaak over aan/does aangifte bij een (buitengewoon) opsporingsambtenaar, BOA, en stopt hier het handhavingproces van de brandweer.</p> <p>Wel kan degene die de overtreding heeft aangereikt nog als deskundige gehoord worden in de strafrechtelijke procedure.</p>	Handhaving-maatregel
2. Opstellen zienswijzenbrief of waarschuwingsbrief	Specialist Industriële Veiligheid	<p>Stelt zienswijzenbrief op als besloten is een handhavingsbeschikking op te leggen en vraagt in de brief naar de zienswijze van het bedrijf.</p> <p>Plant het handhavingstraject in overleg met zijn manager in, rekening houdend met de wettelijk en beleidsmatig verplichte termijnen.</p> <p>Voor eventuele andere overtredingen die gelijktijdig zijn geconstateerd stelt hij een waarschuwingbrief op, waarin hij aangeeft hoe de overtreding ongedaan te maken. Hij geeft hierbij aanwijzingen wanneer de overtreding</p>	Zienswijzenbrief Waarschuwing-brief

Activiteit (processtap)	Actor	Beschrijving	Registratie
		redelijkerwijs opgeheven zou kunnen zijn, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - invulling geven aan voorwaarden opgenomen in voorschriften - stoppen van de niet toegestane activiteit - overleggen vereiste informatie. Zo nodig kondigt hij een gesprek aan met het bedrijf op managementniveau. Laat de brieven op hun juridische houdbaarheid beoordelen door een juridisch medewerker.	
3. Versturen zienswijzenbrief/ waarschuwingsbrief	Manager Industriële Veiligheid	Beoordeelt de juistheid van de brief en verstuurt deze aan het bedrijf.	Definitieve uitgaande zienswijzenbrief / waarschuwingsbrief
4. Beoordelen zienswijze	Manager Industriële Veiligheid	Beoordeelt de zienswijze van het bedrijven beslist over voortzetten van de handhaving. Als het bedrijf hierom verzoekt, organiseert hij een hoorzitting en legt de zienswijze van het bedrijf vast in een verslag.	Verslag hoorzitting Besluit voortzetting
5. Opstellen handhavingsbeschikking	Specialist Industriële Veiligheid	Stelt in samenwerking met een juridisch medewerker de handhavingsbeschikking op en neemt hierin op: <ul style="list-style-type: none"> - de zienswijze van het bedrijf - de reactie van het bestuur op de zienswijze - de motivering voor het opleggen van de beschikking. 	Handhavingsbeschikking
6. Versturen handhavingsbeschikking	Manager Industriële Veiligheid	Beoordeelt de juistheid van de beschikking, laat de beschikking bestuurlijk goedkeuren en stuurt de beschikking namens B en W naar het bedrijf. <i>Bij gezamenlijke uitvoering wordt een kopie van de handhavingbrief aan de inspectiepartners gezonden.</i>	Definitieve beschikking
7. Plannen nacontrole	Specialist Industriële Veiligheid	Plant op basis van de begunstigingstermijn een nacontrole in. Deze vindt uiterlijk twee weken na afloop van de termijn plaats.	Geplande nacontrole
8. Controleren naleving	Specialist Industriële Veiligheid	Controleert na afloop van de begunstigingstermijn of het bedrijf de overtreding ongedaan heeft gemaakt en legt zijn bevindingen schriftelijk vast. Informeert het bedrijf dat de overtreding ongedaan is gemaakt.	Bevindingen
9. Uitvoeren sancties	Manager Industriële Veiligheid	Als de overtreding niet is opgeheven, laat hij de dwangsom innen respectievelijk de bestuursdwang uitvoeren en/of start het proces opnieuw. Hij informeert de inspectiepartners over de afhandeling van de handhavingsmaatregel.	Uitgevoerde sancties

Bijlage 10: Themacontrole organisatie

Toelichting

Centraal thema vormt de organisatie van de bedrijfsbrandweer. Voorschriften die handelen over de organisatie worden tijdens deze inspectie getoetst.

Bedrijven met uitbestede bedrijfsbrandweer

Inrichtingen kunnen hun bedrijfsbrandweezorg uitbesteden. Dit neemt niet weg, dat de gestelde voorschriften blijven gelden voor de bedrijven. Van belang is te doorgronden of er op alle punten sluitende afspraken gemaakt zijn met de onderaannemer en of de taken en bevoegdheden op elkaar aansluiten.

De inspectie bestaat deels uit een documentenonderzoek en deels uit inspectie en interviews. Voor het documentenoverzicht zijn nodig een:

- contract met de bedrijfsbrandweer
- bedrijfsnoodplan (actuele versie)
- rapportage van de laatste vier bedrijfsbrandweeroefeningen.

Bij interviews komen aan de orde de meldpost en de portier.

Bedrijven met een eigen bedrijfsbrandweerorganisatie

Bij bedrijven met een eigen bedrijfsbrandweerorganisatie wordt tijdens deze inspectie verder ingegaan op de borging van de inzetbaarheid van de operationele basissterkte. In aanvulling op de onderliggende checklist wordt in deze inspecties nader ingegaan op:

- het altijd beschikbaar zijn van de minimale operationele basissterkte
- het voldoen aan de gestelde opleidingseisen.

Vrs.	Inspectievragen
2.1	<p>Op het terrein van de inrichting is altijd een operationele basissterkte aanwezig, bestaande uit het minimum aantal mensen, zoals genoemd in de aanwijzingsbeschikking.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bevat de operationele basissterkte ook het minimum aantal mensen zoals genoemd in de aanwijsbeschikking?</i> • <i>Is deze operationele basissterkte altijd aanwezig?</i> • <i>Als deze wordt verzorgd door een derde partij, controleer dan of het aantal personen waarvoor een contract is afgesloten, overeenkomt met de omvang van de operationele basissterkte?</i>
2.3	<p>Binnen een half uur na het ontdekken van een incident moet de calamiteitenmanager (beslissingsbevoegde medewerker van de bedrijfsleiding), met kennis van de gebezigde processen, op het terrein aanwezig zijn. Deze functionaris wordt opgenomen in de organisatiebeschrijving.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Welke functionaris heeft deze taak?</i> • <i>Op welke wijze wordt geborgd dat deze functionaris 24/7 binnen een half uur ter plaatse is?</i> • <i>Zijn de taken en beslissingsbevoegdheden van deze functionaris expliciet beschreven?</i>
2.4	<p>Binnen de inrichting is een medewerker verantwoordelijk voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de periodieke controle van de incidentbestrijdingsmiddelen zoals genoemd in de

Vrs.	Inspectievragen
	<p>aanwijsbeschikking en het rapport over de bedrijfsbrandweer</p> <ul style="list-style-type: none"> • de beproeving van de goede werking van de incident bestrijdingsmiddelen • het treffen van maatregelen om de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer te behouden • het actueel houden van het journaal over de bedrijfsbrandweer. <p>In het kader van deze controle wordt niet ingegaan op de registratie en uitvoering van onderhoud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Welke functionaris is verantwoordelijk voor geoefendheid bedrijfsbrandweer en registratie daarvan?</i> • <i>Inzien documenten van de laatste vier bedrijfsbrandweeroefeningen inclusief de getroffen maatregelen uit evaluaties.</i> • <i>Oefenregistratie inzien: is deze persoonsgebonden?</i>
2.5	<p>De taken en verantwoordelijkheden van het personeel van de bedrijfsbrandweerorganisatie zijn bij alle betrokkenen bekend. De taken en verantwoordelijkheden zijn opgenomen in een document en uitgewerkt in een schriftelijke instructie die onderdeel is van het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem van de inrichting.</p> <p><i>Beoordeling vindt plaats aan de hand van het protocol en/of het bedrijfsnoodplan.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zijn de taken en verantwoordelijkheden van het personeel van de bedrijfsbrandweer vastgelegd en uitgewerkt in een schriftelijke instructie?</i>
3.1/3.9	<p>Op het terrein van de inrichting is altijd voldoende opgeleid, beschikbaar en paraat personeel aanwezig om de stationaire en mobiele incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen te bedienen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als ander personeel dan de bedrijfsbrandweer ook stationaire blusinstallaties bedient, moet getoetst worden welke afspraken en randvoorwaarden hiervoor zijn opgenomen.</i> • <i>Inventariseer welke stationaire blusinstallaties niet door de bedrijfsbrandweer worden bediend.</i>
3.8	<p>Als niet de volledige voorraad schuimvormend middel met brandweervoertuigen wordt vervoerd, zijn er maatregelen genomen om de aanvullende voorraden adequaat naar de plaats van het incident te transporteren. De aanvullende voorraden zijn ter plaatse, voordat de voorraad schuimvormend middel in het brandweervoertuig is verbruikt, uitgaande van een maximale afname van schuimvormendmiddel.</p> <p><i>Indien van toepassing (check aan de hand van het bedrijfsbrandweerrapport) controleer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Welke maatregelen zijn genomen voor adequaat transport aanvullende SVM voorraad?</i> • <i>Zijn de aanvullende voorraden tijdig ter plaatse?</i>
7.1	<p>Op het terrein van de inrichting zijn zodanige voorzieningen aanwezig, dat bij incidenten altijd, maar in ieder geval binnen één minuut van het waarnemingspunt, melding kan worden gedaan over aard en plaats van een incident aan een voortdurend bemande meldpost.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voorbeelden hiervan zijn drukmelders en portofoons. Beschikt elke operator over een portofoon?</i> • <i>Wat is de voortdurend bemande meldpost (controlekamer/portier)?</i>
7.2	<p>Vanuit de in 9.1 genoemde meldpost kan de bedrijfsbrandweer en de overheidsbrandweer altijd</p>

Vrs.	Inspectievragen
	<p>onmiddellijk en op een doelmatige manier worden gealarmeerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Op welke wijze wordt de bedrijfsbrandweren de overheidsbrandweer gealarmeerd?</i>
7.4	<p>De inrichting beschikt over alarmering-, uitruk- en inzetprocedures voor de bedrijfsbrandweer en andere bedrijfsonderdelen die in de noodorganisatie een functie vervullen. De procedures moeten opgenomen zijn in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. De uitrukken moeten in het bedrijfsbrandweerjaar worden geregistreerd.</p> <p><i>Controleer de aanwezigheid van alarmering-, uitruk- en inzetprocedures voor de:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>bedrijfsbrandweer</i> • <i>bedrijfshulpverlening</i> • <i>manager on Call</i> • <i>bewaking / portier.</i>
Optioneel	<p>Op het terrein van de inrichting zijn in de nabijheid van de geplande opstelplaats(en) voorzieningen aanwezig om de verbindingscommandowagens van de overheidsbrandweer aan te sluiten op het openbare telefoonnet.</p> <p>Hiertoe is tenminste één vierpolige analoge telefoonaansluiting aanwezig, die is geschakeld tussen de bedrijfstelefooncentrale en het openbare telefoonnet. Bij gebruik van de aansluiting vindt een automatische omschakeling plaats in het voordeel van de verbindingscommandowagens. Bij de aansluiting zijn de betreffende abonneenummers aanwezig. De plaats van deze aansluiting moet bij de bedrijfsbrandweer c.q. de beveiligingsdienst bekend zijn.</p> <p><i>Controleer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>aanwezigheid voorzieningen nabij geplande opstelplaats</i> • <i>aantal aansluitingen (minimaal 1 noodzakelijk)</i> • <i>schakeling tussen bedrijfstelefooncentrale en openbaar telefoonnet</i> • <i>aanwezigheid abonneenummers</i> • <i>bekendheid beveiligingsdienst met de plaats van deze aansluiting.</i>
10.1	<p>De overheidsbrandweer wordt direct bij aankomst voorzien van actuele informatie en begeleiding om doeltreffend te kunnen optreden.</p> <p><i>In de vigerende Wm-beschikking is vastgelegd welke informatie overhandigd moet worden aan de bevelvoerder van de brandweer. Check of deze informatie voorhanden is.</i></p> <p><i>Daarnaast is de aanwezigheid van de stoffenlijst volgens het Brzo artikel 21 van belang.</i></p>
10.3	<p>De leidinggevendenden binnen de operationele basissterkte hebben kennis van en inzicht in de commandostructuur van de overheidsbrandweer. De noodorganisatie binnen de inrichting moet bij een gezamenlijk optreden aansluiten bij de commandostructuur van de overheid.</p> <p><i>De commandostructuur van de overheid bij een incident wordt gevormd door de functies bevelvoerder en Officier van Dienst. Welke functionarissen in de bedrijfsnoodorganisatie zijn de counterpart van deze twee functionarissen?</i></p>

Bijlage 11: Themacontrole onderhoud brandbestrijdingsvoorzieningen

Deze controle luidt 'onderhoud brandbestrijdingsvoorzieningen'. Themacontrole heeft als doel een controle op de aanwezigheid, de uitvoering en borging van het onderhoud van op het terrein aanwezige mobiele en stationaire brandblus- en koelinstallaties.

1. Inspectie, onderhoud en testen		
<p><i>Doel:</i> <i>Toelichting op een beheerssysteem voor de borging van inspectie, onderhoud en testen van brandveiligheidsvoorzieningen.</i></p> <p>De NFPA 25 geeft richtlijnen voor inspectie, test en onderhoud. De FSIA geeft een model voor het gehele systeem van onderhoud, inspectie en testen. De BIB is een vertaling van de FSIA en H6 en gaat nader in op testen van brandbeveiligingsystemen.</p> <p>Onderhoud is erop gericht om het systeem te laten werken en eventueel te repareren. Inspectie is een periodieke visuele controle van een systeem of gedeelte hiervan om te bepalen of het in orde lijkt en vrij is van fysieke beschadigingen. Een test is een procedure om te achterhalen of het systeem voldoet door middel van periodieke fysieke checks. Een test moet worden beschouwd als een follow-up van de acceptatietest.</p>		
<p><i>Inventariseer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft het bedrijf een onderhoudssysteem voor de borging van onderhoud, inspectie en test van brandveiligheidsvoorzieningen? • Zijn deze brandveiligheidsvoorzieningen aangemerkt als veiligheidskritisch? • Op welke normen is dit gebaseerd (bijvoorbeeld NFPA 25, FSIA)? • Zijn er procedures voor de beoordeling van inspectie- en testgegevens? Deze gegevens kunnen bijvoorbeeld aanleiding geven tot aanpassing van de inspectiefrequentie, reparatie van onderdelen, aanpassen van de onderhoudsinterval. • Zijn kritische prestatie eisen vastgesteld? 		
Beoordeling		Voldoet
vrs 2.3	Binnen de inrichting is medewerker verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none"> • de periodieke controle van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zoals genoemd in de aanwijsbeschikking en het rapport over de bedrijfsbrandweer • de beproeving van de goede werking van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen • het treffen van maatregelen om de geoefendheid van de bedrijfsbrandweer te behouden • het actueel houden van het bedrijfsbrandweerjournaal. 	

2. Bluswaterpompen

Inspectiedoel:

Bepalen of de levering van voldoende bluswater altijd is geborgd. Indien van toepassing, moet deskundig personeel aanwezig zijn voor de bediening van de bluspompen. De goede werking van de bluspompen moet geborgd zijn in een onderhouds- en inspectieschema.

Bluswaterlevering (algemeen)

- Voldoet de capaciteit aan het maatgevend bedrijfsbrandweerscenario?
- Is er een jockey pomp aanwezig voor het op druk houden van het systeem? Indien niet, hoe snel staat het bluswaternet onder druk?
- Is er een blusbootaansluiting of koppelleiding met een buurbedrijf?
- Zo ja, is dit ook opgenomen in het onderhoudsschema?
- Is de pompruimte beschermd tegen een externe brand?

Back-up voorziening (noodgevallen)

- Zijn er zowel brandstof als elektrisch aangedreven bluswaterpompen?
- Is noodstroom en reservebrandstof aanwezig? Zo ja, voor hoeveel uur?
- Is de werkdruk afgestemd op het bluswaternet en de stationaire voorzieningen?

Bediening

- Automatisch en/of handmatig?
- Indien handmatig, is de pompenruimte ook bij calamiteiten direct toegankelijk en is altijd deskundig personeel aanwezig voor de bediening?
- Zijn bedieningsinstructies aanwezig?
- Is er een storingsalarm? Zo niet, op welke wijze en met welke frequentie wordt gecontroleerd of bluswaterpompen in orde zijn?

Onderhoud en inspectie

- Als er sprake is van collectieve voorzieningen (voor meerdere inrichtingen), is dan vastgelegd wie verantwoordelijk is voor het onderhoud?
- Zijn onderhoudsvoorschriften aanwezig?
- Worden de bluswaterpompen wekelijks getest, hoe lang en door wie (deskundigheid)?
- Worden de uitkomsten hiervan bijgeschreven in het journaal bedrijfsbrandweer of een logboek?
- Zijn er kritische meetwaarden benoemd (bijvoorbeeld: toerental, oliepeil, brandstofniveau, ampèrage) en is procedureel vastgelegd wanneer actie ondernomen moet worden?
- Is er een procedure / instructie voor de beoordeling van testgegevens en definitie van eventuele vervolgstappen?
- Zijn taken en verantwoordelijkheden hierbij gedefinieerd?

Relevante documentatie

- onderhoudsprocedures
- bedieningsprocedures
- meetwaarden pompcapaciteit en pompdruk
- Wekelijkse checklisten motorisch test.

Beoordeling		Voldoet
vrs 3.5	Alle motorisch aangedreven onderdelen van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen worden wekelijks getest. Als kan worden aangetoond dat met een lagere testfrequentie kan worden volstaan, dan kan in overleg met het bevoegd gezag van genoemde frequentie worden afgeweken. De te testen parameters moeten zodanig worden gekozen dat de life cycle van deze onderdelen inzichtelijk wordt en preventief onderhoud tijdig ingepland kan worden. De uitkomsten van deze testen worden bijgeschreven in het bedrijfsbrandweerjaarnaal en worden minimaal twee jaar bewaard.	
vrs 3.1/6.1.1	De inrichting beschikt over een bluswatervoorziening zoals omschreven in de aanwijsbeschikking dan wel de vigerende milieuvergunning.	

3. Filters

Inspectiedoel:

In de zuiginlaat of persuitlaat van de bluswaterpompen kunnen filters geplaatst zijn. Is er bij ontwerp en plaatsing van de filters rekening gehouden met het achterliggende bluswatersysteem en maken deze filters deel uit van inspectieprogramma? Voorkomen moet worden dat verstoppingen van filters leiden tot verminderde beschikbaarheid van bluswatersysteem.

Algemeen

- Zijn er filters geplaatst voor de zuiginlaat van de bluswaterpompen?
- Zijn er filters geplaatst na de persuitlaat van de bluswaterpompen?
- Zijn deze filters conform ontwerpgrondslagen (o.a. drukval en diameter i.v.m. sprinklerinstallatie)?

Onderhoud en inspectie

- Zijn deze filters opgenomen in een onderhouds- en inspectieprogramma?
- Zijn kritische waarden en vervolgstappen benoemd?

Relevante documentatie

- ontwerp informatie
- inspectieverslagen

4. Bluswaternet

Inspectiedoel:

Is gewaarborgd dat altijd overal op de inrichting over voldoende bluswater beschikt kan worden? Het bluswaternet moet daarom periodiek onderhouden worden. Tweemaal per jaar moet er volgens een doelmatig spoelprogramma gespoeld worden. Een doelmatig spoelprogramma wil zeggen dat het water bewust gestuurd wordt door het bluswaternet, dat alle delen bereikt worden en dat er lang genoeg gespoeld wordt om vervuiling te verwijderen.

Algemeen

- Is het bluswaternet uitgelegd als een ringleiding?
- Is er een actuele tekening van het bluswaternet?
- Is deze tekening beschikbaar voor de bevelvoerder bij calamiteiten?
- Wordt het systeem alleen gebruikt voor calamiteitenbestrijding of ook voor schoonmaak of

productiedoeleinden? <ul style="list-style-type: none"> Zijn er procedures voor vorstbescherming? <p><i>Onderhoud en inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Wordt preventief onderhoud uitgevoerd aan het bluswaternet? Zo ja, waar bestaat die uit? Zijn de blokafsluiters opgenomen in het onderhoudsprogramma (gangbaarheid en werking)? Wordt periodiek een capaciteitsmeting uitgevoerd aan het bluswaternet? Wordt deze uitgevoerd op de meest ongunstige plaats? <p><i>Relevante documentatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> spoelprogramma en resultaten preventief onderhoudsprogramma bluswaternet en werkwijze voor periodieke capaciteitsmeting resultaten van capaciteitsmetingen. 		
Beoordeel		Voldoet
vrs 6.2	Het bluswaternetwerk wordt regelmatig, maar tenminste tweemaal per jaar gespoeld volgens een doelmatig spoelprogramma om zand, stenen en aangroei te verwijderen. Als op basis van historische metingen kan worden aangetoond dat met een lagere frequentie kan worden volstaan, dan kan in overleg met het bestuur van de veiligheidsregio van deze frequentie worden afgeweken. De (onderhoud) werkzaamheden worden in het bedrijfsbrandweerjaar vermeld. Een nadere beschrijving van eisen gesteld aan het doelmatig spoelen van het bluswaternetwerk is opgenomen in de bijlage van de (model)voorschriften.	
vrs 6.3	Het bluswaternetwerk wordt ten minste eenmaal per drie jaar getest op het leveren van de minimaal noodzakelijke opbrengst. De resultaten worden vermeld in het bedrijfsbrandweerjaar. Van het bluswaternetwerk is altijd een actuele tekening opgenomen in het bedrijfsbrandweerjaar.	

5. Hydranten en stationaire monitoren

Inspectiedoel:

De goede werking en beschikbaarheid van deze voorzieningen moet geborgd zijn in een onderhoudsprogramma. Daarnaast moeten deze voorzieningen goed bereikbaar zijn.

Algemeen

- Onderlinge afstand van hydranten
- Bereikbaarheid van hydranten (tot op 15 meter afstand te benaderen door brandweervoertuig)
- Zijn hydranten tegen aanrijden beschermd?
- Wordt voldaan aan ontwerpnormen (bijv. DIN 3222)?
- Zijn er procedures voor vorstbescherming?
- Is capaciteit en worplengte van stationaire monitoren afgestemd op de aanwezige risico's?
- Is bij de plaatsing van monitoren en hydranten rekening gehouden met 3 en 10 kW contouren?
- Staan deze preventieve middelen niet binnen een passieve LOD (bijv. niet binnen een tankput)?

<p><i>Onderhoud en inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt preventief onderhoud uitgevoerd aan hydranten? • Op welke wijze wordt de uitvoering hiervan geborgd? • Wordt periodiek een capaciteitsmeting uitgevoerd over het aantal hydranten zoals beschreven in voorschrift Wabo-vergunning? • Wordt preventief onderhoud uitgevoerd aan stationaire monitoren en worden deze periodiek live getest? <p><i>Relevante documentatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tekening bluswaternet • resultaten van capaciteitsmetingen • inspectierapporten <p><i>Visuele inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bereikbaarheid van hydranten en stationaire monitoren beoordelen • staat van onderhoud • blinddeksels aanwezig • corrosievorming storz-koppelingen • gangbaarheid van afsluiters. 		
Beoordeel		Voldoet
vrs 3.1/6.1.1	De inrichting beschikt over een bluswatervoorziening zoals omschreven in de aanwijsbeschikking dan wel de vigerende milieuvergunning.	
vrs 3.2/3.4	De incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn bedrijfszeker, voor onmiddellijk gebruik gereed en goed bereikbaar. De wijze waarop de inrichting bovenstaande kwaliteitseisen voor de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen waarborgt via testen en een onderhoud- en inspectiesysteem moet inzichtelijk zijn gemaakt in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Bij (preventieve) onderhoudswerkzaamheden, waarbij deze middelen buiten bedrijf gaan, moet het bedrijf vervangende en gelijkwaardige maatregelen nemen, dan wel wordt aantoonbaar de procesvoering aangepast aan het gewijzigde veiligheidsniveau. Gebreken die de technische integriteit nadelig beïnvloeden moeten zo spoedig mogelijk, doch binnen 1 maand na constateren adequaat worden opgeheven. Echter in het geval de operationaliteit van de (bedrijfs-)brandweer door het gebrek in geding is, zal het gebrek onmiddellijk verholpen moeten worden. Als dit niet mogelijk is, moet vervangend en gelijkwaardig materiaal worden ingezet of moet de procesvoering aangepast worden. Bij inzet van vervangend materiaal moet dit opgenomen worden in het bedrijfsbrandweerjaarboek. Een nadere beschrijving van eisen gesteld aan het testen en het onderhouds- en inspectiesysteem voor de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen is opgenomen in bijlage 1 van het model algemene bepalingen.	

6. Schuimvormend middel		
<p><i>Inspectiedoel: Het schuimvormend middel moet periodiek op kwaliteit gecontroleerd worden. Naast de algemene controle op vliesvorming, verontreiniging en sedimentatie moeten richtlijnen van fabrikant gevolgd worden voor controles en opslag.</i></p> <p><i>Algemeen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt het SVM jaarlijks gecontroleerd op vliesvorming, verontreinigingen en sedimentatie? • Wordt het SVM op een goede wijze opgeslagen, zodat de kwaliteit gehandhaafd blijft? • Komt de wijze van opslag overeen met de richtlijnen van de fabrikant? • Zijn er procedures voor het vervoer van SVM naar de plaats incident? • Is het type SVM aantoonbaar afgestemd op de aanwezige producten? <p><i>Onderhoud en inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vliesvorming, verontreiniging en sedimentatie conform AB 2.5 • Fysische eigenschappen (pH, viscositeit, dichtheid) volgens richtlijnen fabrikant. <p><i>Relevante documentatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • specificatie SVM en richtlijnen fabrikant • testrapporten <p><i>Visuele inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opslag SVM 		
Beoordeel		Voldoet
vrs 3.1	De aanwezige incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn aantoonbaar geschikt voor de incidentscenario's waar deze middelen op zijn toegespitst en waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij binnen de inrichting kunnen worden aangetroffen. De hoeveelheden van deze middelen (bijvoorbeeld schuimvormend middel en bluspoeder) moeten afgestemd zijn op de maatgevende incidentscenario's uit het rapport over de bedrijfsbrandweer. Deze hoeveelheden moeten daarnaast overeenstemmen met het maximaal benodigde volgend uit de milieuvergunning.	
vrs 3.8	Als niet de volledige voorraad schuimvormend middel met brandweervoertuigen wordt vervoerd, zijn er maatregelen genomen om de aanvullende voorraden adequaat naar de plaats van het incident te transporteren. De aanvullende voorraden zijn ter plaatse, voordat de voorraad schuimvormend middel in het brandweervoertuig is verbruikt, uitgaande van een maximale afname van schuimvormendmiddel.	
vrs 3.6/3.7	Het schuimvormend middel in iedere opslageenheid moet zodanig worden bewaard en opgeslagen dat deze aan de specificaties van de fabrikant blijft voldoen. Hiervoor moeten door de fabrikant opgestelde inspectie- en onderhoudseisen aantoonbaar aangehouden worden of het schuimvormend middel moet ten minste één keer per jaar (periodiek) worden geïnspecteerd (zie bijlage 1). De tanks, leidingen, pakkingen en appendages mogen niet door het middel kunnen worden aangetast. In het geval dat meerdere opslageenheden schuimvormend middel met hetzelfde batchnummer en/of dezelfde productiedatum onder gelijke condities worden opgeslagen, kan na	

	goedkeuring van het bevoegd gezag, volstaan worden met het testen van minimaal twee representatieve monsters uit twee verschillende opslageenheden. Dit geldt niet voor de jaarlijkse inspectie. De resultaten van de inspecties en controles moeten worden bijgehouden in het bedrijfsbrandweerjaarnaal. Een nadere beschrijving van de inspectie- en onderhoudseisen van het schuimvormend middel is opgenomen in bijlage 1 van het model algemene bepalingen	
--	---	--

7. Stationaire voorzieningen	
<p><i>Inspectiedoel:</i></p> <p><i>De stationaire voorzieningen moeten tenminste eenmaal per jaar getest worden, tenzij het een gecertificeerde installatie is. Hiertoe moeten deze voorzieningen opgenomen zijn in een onderhoudsprogramma.</i></p> <p><i>Type installaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Installaties voor koeling (tanks, gasbollen) • Schuimblussystemen • Deluge-installaties in procesinstallatie • Sprinklerinstallatie in procesinstallatie. <p><i>I. Gecertificeerde installaties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • UPD • Inspectiecertificaten • Logboeken. <p><i>II. Niet-gecertificeerde installaties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de uitgangspunten van de installatie? Wat moet deze installatie aan kunnen? Aan welke capaciteiten, hoeveelheden SVM en andere randvoorwaarden moet dan worden voldaan? Vergelijk dit bijvoorbeeld met documenten van de NFPA of de PGS-richtlijnen. • Bij inspectie moet van de installatie een document aanwezig zijn met uitgangspunten en ontwerpcriteria • Door wie is de installatie aangelegd? Is de installateur erkend volgens LPS 1233? • Is er tijdens het ontwerp en bouw alleen gebruik gemaakt van approved of listed materiaal (FM, NFPA, VdS)? • Is er een overzichtelijke componentenlijst en een logboek waar vervanging in wordt geregistreerd? <p><i>Onderhoud en inspectie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Is het opgenomen in een onderhouds- en inspectieschema? • Wordt eenmaal per jaar een test uitgevoerd en wordt de installatie hierbij in gebruik gesteld? • Wordt hierbij visueel het sproei patroon beoordeeld? 	
Beoordeel	
vrs 3.2	De incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn bedrijfszeker, voor onmiddellijk gebruik gereed en goed bereikbaar. De wijze waarop de inrichting bovenstaande kwaliteitseisen voor de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen waarborgt via testen en een onderhouds- en inspectiesysteem moet inzichtelijk zijn gemaakt in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem.

vrs 3.3	De wijze waarop de bestuurder van de inrichting de in voorschrift 3.2 genoemde eisen borgt dient inzichtelijk te zijn gemaakt in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Om aan te tonen dat een incidentbestrijdings- en beheersmiddel bedrijfszeker is, kan gebruik gemaakt worden van een functionele test waarbij het middel volledig in gebruik wordt gesteld. Na iedere test wordt de installatie zorgvuldig gereinigd om de goede werking ervan te garanderen. Een nadere beschrijving van eisen, gesteld aan het testen, onderhouden en inspecteren van incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen, is opgenomen in bijlage 1	
vrs 3.4	Bij (preventieve) onderhoudswerkzaamheden, waarbij deze middelen buiten bedrijf gaan, moet het bedrijf vervangende en gelijkwaardige maatregelen nemen, dan wel wordt aantoonbaar de procesvoering aangepast aan het gewijzigde veiligheidsniveau. Gebreken die de technische integriteit nadelig beïnvloeden moeten zo spoedig mogelijk, doch binnen 1 maand na constateren adequaat worden opgeheven. Echter in het geval de operationaliteit van de (bedrijfs-)brandweer door het gebrek in geding is, zal het gebrek onmiddellijk verholpen moeten worden. Als dit niet mogelijk is, moet vervangend en gelijkwaardig materiaal worden ingezet of moet de procesvoering aangepast worden. Bij inzet van vervangend materiaal moet dit opgenomen worden in het bedrijfsbrandweerjaarboek.	

Bijlage 12: Themacontrole scenario's

Toelichting:

Centraal thema vormt het doorlopen van maatgevend scenario of een geloofwaardig scenario. Een scenario wordt geanalyseerd en er wordt nagegaan of een goede doelmatige bestrijding van het scenario plaats kan vinden. Voorschriften uit de algemene bepalingen, die betrekking hebben op het bestrijden van het scenario, worden tijdens deze inspectie getoetst.

De inspecteur selecteert zelf een scenario. In het door het bedrijf ingediende Bedrijfsbrandweerrapport zijn de maatgevende en de geloofwaardige scenario's beschreven. Aan de hand van een maatgevend scenario (of maatgevende scenario's) wordt de hoogte van de materiële en personele sterkte bepaald. Als een scenario tijdens een voorgaande inspectie is doorgelicht, wordt een ander scenario doorlopen.

Aan de hand van een fictieve tijdslijn wordt het scenario stap voor stap doorlopen (van ontdekking tot nafase).

Er zijn drie onderwerpen te onderscheiden, namelijk:

- theoretisch kader
- organisatie
- middelen.

Theoretisch kader

Het bedrijf heeft het scenario ingediend. Het Besluit bedrijfsbrandweren, het RIB en de eisen die aan de scenario's zijn gesteld liggen hieraan ten grondslag. Bij dit onderdeel wordt nagegaan of het ingediende scenario nog reëel is en of er veranderingen in en om de inrichting plaats hebben gevonden. Doel hiervan is inventariseren of de aanwijsbeschikking nog reëel is. De resultaten zijn voor intern gebruik en worden teruggekoppeld aan de opstellers van de aanwijsbeschikking. Een medewerker met bijvoorbeeld de functie van Safety Officer kan hiervoor worden geïnterviewd.

Organisatie

Een goede bestrijding van het incident is afhankelijk van de organisatorische maatregelen die zijn getroffen. Nagegaan kan worden of procedures aanwezig zijn, of deze correct zijn en of deze maatregelen bij de medewerkers bekend zijn. Doel hiervan is nagaan of organisatorische maatregelen zijn geborgd. Om na te gaan of de organisatorische maatregelen zijn getroffen, kan een Panel Operator of een Wachtchef worden geïnterviewd.

Middelen

Naast een theoretische onderbouwing en procedures moeten de middelen voor de bestrijding aanwezig en bruikbaar zijn. Zo is het van belang dat stationaire middelen die in het scenario zijn beschreven niet binnen de 1, 3 of 10 KW/m² liggen (afhankelijk van de wijze van bediening). Stationaire voorzieningen moeten bruikbaar (is het onderhouden) en doelmatig zijn (ziet er geen obstakel tussen de voorziening en het te koelen object). Doel van dit onderdeel is borgen dat de incidentbestrijding plaats kan vinden en de inrichting bewust maken van consequenties die acties kunnen hebben. Een medewerker van de afdeling Technische Dienst of een medewerker in de functie van Safety Officer zou hierbij kunnen worden geïnterviewd.

De inspectievragen zijn aan de hand van het uitgekozen scenario. Een algemene checklist is hierdoor bijna niet realiseerbaar. De inspecteur heeft daardoor meer vrijheid tijdens de inspecties en kan eigen creativiteit hierin kwijt. Er zijn wel een aantal voorbeeldvragen weergegeven, die kunnen als leidraad worden gebruikt.

Voorschrift	Inspectieonderwerpen
Safety Officer	<p>Inleidend</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hebben zich sinds het indienen van het bedrijfsbrandweerrapport wijzigingen met betrekking tot de risico's binnen het bedrijf voor gedaan?</i> • <i>Zijn de maatgevende scenario's nog reëel? (zelf bepalen)</i> • <i>Zijn er vernieuwde inzichten in de bestrijdingstactieken? Is de beschreven wijze van bestrijding nog actueel?</i> • <i>Is de hoogte van de aanwijzing reëel? (zelf bepalen)</i> • <i>Is het bedrijf voornemens aanpassingen te doen op de toegepaste LOD's?</i>
	Ontdecken en melden
7.1 Safety Officer en Wachtchef	<p>Op het terrein van de inrichting zijn zodanige voorzieningen aanwezig, dat bij incidenten altijd, maar in ieder geval binnen één minuut van het waarnemingspunt, melding kan worden gedaan over aard en plaats van een incident aan een voortdurend bemande meldpost.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het uitgekozen incident vindt plaats, hoe wordt dit gemeld?</i> • <i>Op welke wijze is de snelle melding geborgd?</i> • <i>Waar is de voortdurend bemande meldpost?</i>
	Alarmeren
7.2 Panel operator/ Portier	<p>Vanuit de in 7.1 genoemde meldpost kan de bedrijfsbrandweer en de overheidsbrandweer altijd onmiddellijk en op een doelmatige manier worden gealarmeerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het incident is gemeld, hoe worden de bedrijfsbrandweer en de overheidsbrandweer gealarmeerd?</i> • <i>Is de medewerker op de meldpost bekend met de alarmeringsprocedure? Is er een schriftelijke procedure?</i>
VRR Panel operator/ Portier	<p>Van elk niet voorzienbaar bijzonder voorval wordt melding gedaan aan de overheid conform de CIN-procedure.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wordt op basis van de melding een CIN-melding gemaakt?</i> • <i>Is er een procedure CIN-melding?</i> • <i>Wie maakt de afweging om een CIN-melding te doen. Wat zijn de criteria?</i>
	Aanrijden
8.1 Safety Officer	<p>De bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer beschikt over verbindingsmiddelen waarmee rechtstreeks verbinding wordt onderhouden met de in 7.1 genoemde post.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Alleen als het bedrijf een eigen bedrijfsbrandweer heeft; hoe wordt de verbinding met de meldpost onderhouden?</i>
	Aankomst
8.2 Portier	<p>Bij aankomst van de overheidsbrandweer wordt de bevelvoerder van de eerst aankomende eenheid voorzien van verbindingsmiddelen, waarmee contact kan worden onderhouden met de bevelvoerder of leidinggevende van de bedrijfsbrandweer en de in 9.1 genoemde post.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Is geborgd dat de eerste bevelvoerder kan beschikken over een portofoon?</i>
8.2 Panel	<p>De overheidsbrandweer wordt direct bij aankomst voorzien van actuele informatie en begeleiding om doeltreffend te kunnen optreden.</p>

Voorschrift	Inspectieonderwerpen
operator/ Portier	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Het incident vindt nu plaats, welke stofinformatie wordt gegeven? Hoe wordt de informatie verkregen?</i> • <i>Welke informatie wordt bij aankomst van de overheidsbrandweer overhandigd?</i> • <i>Zijn de documenten die worden overhandigd in hard copy aanwezig? Zo nee, als deze worden uitgeprint is de apparatuur voorzien van noodstroom?</i>
	Naar incident
10.2 Wacht chef/ Safety Officer	<p>Bij aankomst van de overheidsbrandweer is een gids of andere gelijkwaardige voorziening aanwezig en beschikbaar om de overheidsbrandweer de plaats van het incident op adequate en veilige wijze te laten bereiken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Is er voldoende personeel beschikbaar, zodat er een gids kan worden geleverd? Wordt er een gids aangewezen, door wie?</i> • <i>Is de plaats van het incident bereikbaar (volgens scenario)?</i>
	Inzet
3.1 Safety Officer	<p>Op het terrein van de inrichting zijn altijd ten behoeve van de operationele basissterkte de middelen aanwezig zoals in de aanwijsbeschikking zijn genoemd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zijn de middelen als genoemd in het scenario (beschikking) aanwezig?</i>
3.1 Safety Officer	<p>De aanwezige incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn aantoonbaar geschikt voor de incidentscenario's waarop deze middelen zijn toegespitst en waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij binnen de inrichting kunnen worden aangetroffen. De hoeveelheden van deze middelen (b.v. schuimvormend middel en bluspoeder) moeten afgestemd zijn op de maatgevende incidentscenario's uit het rapport over de bedrijfsbrandweer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Is het blusmateriaal afgestemd op de stof en de inzetbehoefte?</i> • <i>Zijn de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen aanwezig en inzetbaar?</i>
3.2 Safety Officer/ TD'er	<p>De incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen zijn bedrijfszeker, voor onmiddellijk gebruik gereed en goed bereikbaar.</p> <p><i>Zijn voor de bestrijding benodigde middelen inzetbaar en bereikbaar?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zijn de middelen voldoende onderhouden?</i> • <i>Is voldoende bluswater geborgd? (ook artikel 8.2)</i> • <i>Zijn voor de bestrijding benodigde middelen inzetbaar? Als deze niet bruikbaar zijn, hoe lang is dit al het geval? Wanneer wordt dit opgeheven? Zijn aanvullende voorzieningen ingezet?</i> • <i>Wat is de oorzaak van het defect? Had dit voorkomen kunnen worden?</i>
3.3 Safety Officer/ TD'er	<p>De wijze waarop de bestuurder van de inrichting de in voorschrift 3.2 genoemde eisen borgt dient inzichtelijk te zijn gemaakt in het bedrijfsbrandweerbeheerssysteem. Om aan te tonen dat een incidentbestrijdings- en beheersmiddel bedrijfszeker is, kan gebruik gemaakt worden van een functionele test waarbij het middel volledig in gebruik wordt gesteld. Na iedere test wordt de installatie zorgvuldig gereinigd om de goede werking ervan te garanderen. Een nadere beschrijving van eisen, gesteld aan het testen, onderhouden en inspecteren van incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen, is opgenomen in bijlage 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als voor de bestrijding van het incident stationaire blusinstallaties nodig zijn, zijn deze in goede staat en voor onmiddellijk gebruik gereed?</i> • <i>Worden de stationaire blusinstallaties eenmaal per jaar getest?</i> • <i>Is de installatie gecertificeerd?</i>
3.5 Safety	<p>Alle motorisch aangedreven onderdelen van de incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen worden wekelijks getest. Als kan worden aangetoond dat met een lagere testfrequentie kan worden volstaan, dan kan in overleg met het bevoegd gezag van genoemde frequentie</p>

Voorschrift	Inspectieonderwerpen
Officer/ TD'er	<p>worden afgeweken. De te testen parameters moeten zodanig gekozen zijn dat de life-cycle van deze onderdelen inzichtelijk wordt en preventief onderhoud tijdig ingepland kan worden. De uitkomsten van deze testen worden bijgeschreven in het bedrijfsbrandweerjaarnaal en worden minimaal twee jaar bewaard.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als de benodigde incidentbestrijdingsmiddelen motorisch worden aangedreven, worden deze dan wekelijks getest?</i> • <i>Worden de resultaten bijgehouden in een journaal?</i>
3.6 Safety Officer/ TD'er	<p>Het schuimvormende middel in iedere opslageenheid moet zodanig worden bewaard en opgeslagen dat deze aan de specificaties van de fabrikant blijft voldoen. Hiervoor moeten door de fabrikant opgestelde inspectie- en onderhoudseisen aantoonbaar aangehouden worden of het schuimvormend middel moet ten minste één maal per jaar (periodiek) worden geïnspecteerd. De tanks, leidingen, pakkingen en appendages mogen niet door het middel kunnen worden aangetast. In het geval dat meerdere opslageenheden schuimvormend middel met hetzelfde batchnummer en/of dezelfde productiedatum onder gelijke condities worden opgeslagen, kan na goedkeuring van het bevoegd gezag, volstaan worden met minimaal twee representatieve monsters uit twee verschillende van deze opslageenheden te testen. Dit geldt niet voor de jaarlijkse inspectie. De resultaten van de inspecties en controles moeten worden bijgehouden in het bedrijfsbrandweerjaarnaal. Een nadere beschrijving van de inspectie- en onderhoudseisen van het schuimvormend middel is opgenomen in de bijlage horend bij de (model)voorschriften.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als in het scenario met schuim geblust moet worden, wordt dit SVM dan jaarlijks gecontroleerd?</i>
3.7 Safety Officer/ TD'er	<p>De mobiele incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen worden in een speciaal hiervoor bestemde, doelmatige ruimte ondergebracht. De ruimte moet beschermd zijn tegen weersinvloeden en altijd bereikbaar zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als in het scenario mobiele incidentbestrijdingsmiddelen voorkomen, waar zijn deze ondergebracht?</i>
3.8 Safety Officer	<p>Indien niet de volledige voorraad schuimvormend middel met brandweervoertuigen wordt vervoerd, zijn er maatregelen genomen om de aanvullende voorraden adequaat naar de plaats van het incident te transporteren. De aanvullende voorraden zijn ter plaatse voordat de voorraad schuimvormend middel in het brandweervoertuig is verbruikt, uitgaande van een maximale schuimvormendmiddelafname.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Is er voldoende schuimvormend middel voor de bestrijding van het incident aanwezig? Hoe wordt dit geborgd?</i>
4.1 t/m 4.6	<p>De bedrijfsbrandweermedewerkers, bedoeld in voorschrift 2.1, hebben aantoonbaar de voor hun specifieke functie en taak van toepassing zijnde opleidingen gevolgd en voltooid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Medewerkers die dienst doen als bestrijder of manschap zijn minimaal in het bezit van het diploma manschap of het diploma manschap bedrijfsbrandweer of het nog nader (anno 2013) vast te leggen diploma bestrijder tankincidenten of bestrijder petrochemie.</i> • <i>Iedere bevelvoerder is minimaal opgeleid tot het niveau van de ondergeschikte waaraan hij leiding geeft. Daarnaast beschikt hij over het diploma bevelvoerder of bevelvoerder bedrijfsbrandweer.</i> • <i>Alle overige in de aanwijsbeschikking genoemde functie's worden op vergelijkbare wijze gecontroleerd.</i>
4.7	<p>De personen, belast met het ter plaatse brengen van (brandweer) voertuigen, waarvoor een rijbewijs van een desbetreffende categorie voor het besturen is vereist, moeten in het bezit zijn van een geldig rijbewijs van de desbetreffende categorie. (alleen bij eigen bedrijfsbrandweer)</p>

Voorschrift	Inspectieonderwerpen
4.8	De bedrijfsbrandweerm medewerkers, bedoeld in voorschrift 2.1, hebben aantoonbaar kennis van en inzicht in de werking van de aanwezige incidentbestrijdings – en –beheersmiddelen en zijn vaardig in de bediening van deze middelen.
5.3	Nafase
Safety Officer	<p>Evaluaties moeten geregistreerd worden in het bedrijfsbrandweerjaarboek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Op welke wijze wordt er invulling gegeven aan het evalueren van incidenten en oefeningen. Worden de leerpunten opgepakt?</i> • <i>Is er sprake van nazorg voor de betrokken medewerkers?</i>

Bijlage 13: Checklist beoordeling oefenplannen

CHECKLIST OEFENPROGRAMMA BEDRIJFSBRANDWEREN

Bedrijf:		Datum:	
Oefenprogramma:		Ingediend:	
Inspecteur:		Oordeel:	

Bedrijven die een aangewezen bedrijfsbrandweer hebben, moeten voldoen aan een aantal bij de aanwijzingsbeschikking behorende voorschriften. Een aangewezen bedrijf moet elk jaar een oefenrooster en oefenprogramma indienen bij het bestuur van de veiligheidsregio. Het bestuur kan na beoordeling van dit oefenprogramma eventueel aanvullende eisen stellen.

Vraag	Vrs.	Ja / Nee
<i>Bij een bedrijfsbrandweer is door de 24-uurs bezetting, sprake van meerdere operationele ploegen. Dit moet in het oefenrooster tot uitdrukking komen.</i>		
a. Is er een oefenrooster en oefenprogramma ingediend?	5.1	
Vermeld het oefenrooster:		
b. Wie er wordt beoefend?	5.1	
c. Wanneer er wordt geoefend?	5.1	
<i>Het oefenprogramma voor de bedrijfsbrandweer moet er op gericht zijn om de aanwezige (brandgevaarlijke) risico's op het bedrijfsterrein te kunnen bestrijden. Dit is in overeenstemming met de omschrijving van het begrip bedrijfsbrandweerorganisatie. Elke operationele ploeg behoort hetzelfde kennisniveau te bezitten. Dit moet in het oefenprogramma tot uitdrukking komen.</i>		
d. Is er een oefenprogramma ingediend?	5.1	
e. Worden er per oefening oefendoelen gesteld?	Toel.	
Bevat het oefenprogramma relevante onderdelen om:		
f. De kennis van het vastgestelde opleidingsniveau te handhaven?	Toel.	
g. De vaardigheden van het vastgestelde opleidingsniveau te handhaven?	Toel.	
Bevat het oefenprogramma onderdelen welke:		
h. De <u>kennis en vaardigheden</u> over de <u>inrichting</u> op een voldoende niveau brengen en waarborgen?	4	
i. Als in de operationele basissterkte een manschap/bevelvoerder etc. is opgenomen: De <u>kennis en vaardigheden</u> over de inzet van deze functie('s) op een voldoende niveau brengen en waarborgen.	4.1-4.7	
j. Voor de calamiteitenmanager: De <u>kennis en vaardigheden</u> over de inzet van calamiteitenmanager op een voldoende niveau brengen en waarborgen.	2.3 en 4.1	
k. De <u>kennis</u> over de werking van de aanwezige <u>incidentbeheersmiddelen</u> op een voldoende niveau brengen en waarborgen?	4.8	
l. De <u>vaardigheden</u> over de werking van de aanwezige <u>incidentbeheersmiddelen</u> op een	4.8	

	voldoende niveau brengen en waarborgen?		
m.	De <u>kennis</u> over de werking van de beschikbare <u>incidentbestrijdingsmiddelen</u> op een voldoende niveau brengen en waarborgen?	4.8	
n.	De <u>vaardigheden</u> over de werking van de beschikbare <u>incidentbestrijdingsmiddelen</u> op een voldoende niveau brengen en waarborgen?	4.8	
o.	<u>Kennis en inzicht</u> in de <u>commandostructuur</u> van de overheidsbrandweer bij leidinggevend binnen de operationele basissterkte op niveau brengen en waarborgen?	10.3	
p.	Het aansluiten van de <u>interne noodorganisatie</u> op de <u>commandostructuur</u> van de overheid op niveau brengen en waarborgen?	10.3	

1. Algemeen	
Datum:	
Tijdstip aanvang:	
Inspecteur:	
Bedrijf:	
Locatie:	
Contactpersoon:	
Telefoon/email	

In onderstaande checklist wordt verwezen naar de (model)voorschriften.

2. Aanwijsbeschikking				
1		Wat is de totale omvang van de bedrijfsbrandweer?		
2		Omvang van eigen bedrijfsbrandweezorg:		
3		Omvang van bedrijfsbrandweezorg uitbesteed:		
Nr.	Vrs.	Omschrijving	Voldoet?	Opm.
4	5.1	Heeft het bedrijf een oefenprogramma ingediend?		
5	5.1	Heeft het bedrijf een oefenrooster ingediend?		
6	5.1	Is de oefening in overeenstemming met het ingediende oefenprogramma en –rooster?		

3. Coördinatie oefening				
<i>Onderstaande vragen hebben betrekking op de organisatie van de oefening. Een oefening bestaat uit een voorbereiding, daadwerkelijke uitvoering en evaluatie. Deze elementen moeten aanwezig zijn. Leermomenten en tekortkomingen moeten als actiepunten opgevoerd worden in de evaluatie.</i>				
Nr.	Omschrijving		Voldoet?	opm.
7	Is er een oefendraaiboek opgesteld?			
8	Is er een algemene oefendoelstelling geformuleerd?			
9	Zijn er specifieke oefendoelstellingen benoemd ten aanzien van kennis en vaardigheden van de bedrijfsbrandweer?			
10	Is het oefenscenario realistisch en afgestemd op de risico's die op het bedrijf aanwezig zijn?			
11	Zijn er observatoren aanwezig?			

12	Wordt de oefening geëvalueerd met de betrokken deelnemers?		
13	Vindt er registratie plaats van de oefening en deelnemers?		
14	Draagt de oefening bij aan het opdoen van kennis en vaardigheden ten aanzien van de inrichting alsmede de bediening van incidentbestrijdings- en -beheersmiddelen?		

4. Inhoud oefening	
Oefenscenario:	
Oefendoelen:	
Samenvatting oefening:	

5. Geoefendheid bedrijfsbrandweer*				
Nr.	vrs.	Omschrijving	Voldoet?	opm
Blijkt uit de oefening dat de bedrijfsbrandweer beschikt over voldoende kennis en vaardigheden ten aanzien van (indien van toepassing):				
15	4.8	De inrichting?		
16	4.8	De werking en bediening van stationaire incidentbestrijdingsmiddelen?		
17	4.8	De werking en bediening van aanwezige incidentbeheersmiddelen?		
18	4.8	Het gebruik van gaspak (of andere specialismen)?		
* Dit betreft: Eigen bedrijfsbrandweer / Uitbestede bedrijfsbrandweer				

6. Controle overige Algemene bepalingen					
Nr.	vrs.	Omschrijving	Ja	Nee	opm
19	2.5	Zijn de taken en verantwoordelijkheden van het personeel van de bedrijfsbrandweer bij alle betrokkenen bekend. (De taken en verantwoordelijkheden moeten zijn opgenomen in een document en uitgewerkt in een schriftelijke instructie)	☐	☐	
20	3.2	Waren de tijdens de oefening ingezette incidentbestrijdingsmiddelen bedrijfszeker, voor onmiddellijk gebruik gereed en goed bereikbaar?	☐	☐	
21	7.2	Worden de bedrijfsbrandweer en de overheidsbrandweer onmiddellijk en op een doelmatige manier gealarmeerd?	☐	☐	
22	8.1	Heeft de bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer verbindingsmiddelen, waarmee rechtstreeks verbinding wordt onderhouden met de meldpost?	☐	☐	
23	8.2	Krijgt de bevelvoerder van de overheidsbrandweer verbindingsmiddelen voor contact met bevelvoerder bedrijfsbrandweer en meldpost?	☐	☐	
24	10.1	Wordt de overheidsbrandweer bij aankomst voorzien van informatie om doeltreffend te kunnen optreden?	☐	☐	
25	10.2	Wordt de overheidsbrandweer opgevangen door een gids?	☐	☐	
26	10.3	Is er kennis en inzicht in de commandostructuur van de overheidsbrandweer?	☐	☐	
27	9.5	Is de bevelvoerder van de bedrijfsbrandweer als zodanig herkenbaar	☐	☐	

		(bijvoorbeeld door middel van een enkele band om de helm)			
28	9.4	Is de eigen bedrijfsbrandweer te onderscheiden van de overheidsbrandweer?	☐	☐	

7. Opmerkingen	
opm	Omschrijving
	Overige opmerkingen

8. Akkoord	
Akkoord Manager Industriële Veiligheid:	

Bijlage 14: Jurisprudentie over bedrijfsbrandweeraanwijzingen

Uitwerking jurisprudentie inzake aanwijzing bedrijfsbrandweren (art 13 Brandweerwet thans art 31 Wet veiligheidsregio's)

Inleiding

Doel en context

De bevoegdheid van een gemeente om bedrijven te selecteren die mogelijk bijzondere risico's veroorzaken naar de omgeving was verankerd in artikel 13 van de Brandweerwet 1985. Dit artikel is indertijd verder uitgewerkt in de AMvB "Besluit Bedrijfsbrandweren 1990". Doel van deze regelgeving was om bedrijven die bijzondere risico's veroorzaakten, daar zelf de operationele bestrijdingscapaciteit, in de vorm van een bedrijfsbrandweer, voor te laten organiseren. Hoe zo'n bedrijfsbrandweer er dan zou uitzien, kon per bedrijf verschillen. Het bedrijf moest dat beschrijven in een bedrijfsbrandweerrapportage en de gemeente formaliseerde dat vervolgens in een aanwijzing.

Deze regelgeving is inmiddels aangepast. Artikel 13 Brandweerwet is vervangen door artikel 31 Wet Veiligheidsregio's en het Besluit Bedrijfsbrandweren is geworden paragraaf 7 van het Besluit Veiligheidsregio's. Hoewel met deze nieuwe regelgeving ook wat wijzigingen zijn doorgevoerd (bevoegd gezag is bijvoorbeeld veranderd van gemeentebestuur naar bestuur van de veiligheidsregio) zijn de basale selectie- en werkmethodieken en de gronden voor eventuele aanwijzing onveranderd. De werking van artikel 13 omvat een periode van ongeveer 19 jaar. Rotterdam startte in oktober 1991 met de eerste procedures voor bedrijven in het haven- en industriegebied. De Wet veiligheidsregio's ging in oktober 2010 van kracht. Na onderzoek heeft de IOOV eind 2011 geconcludeerd dat in Nederland 112 inrichtingen een aanwijsbeschikking hebben ontvangen. In totaal zijn er circa 430 Brzo- en 125 ARIE-plichtige bedrijven en nog een enkele kernenergie/nucleaire inrichting. Van een aantal inrichtingen is bekend dat ze zich in rechte hebben verweerd tegen aanwijzing of onderdelen daarvan en, ze na de hoorzittingen en de bezwaarprocedure, de Rechtbank of Raad van State hebben gevraagd een probleem te beslechten.

Ofschoon het om meerdere bedrijven of inrichtingen gaat, betreft het vijf zaken. Sommige zaken zijn simpel en overzichtelijk, andere zaken zijn complex en langdurig. Zo bleek bij een bedrijf dat beroep aantekende, dat de uitspraak van de rechtbank afdoende voor anderen was voor het invlechten van voorlopige voorzieningen in de procedure, of stilzetting van de procedure voor een mediation traject noodzakelijk was. De rechterlijke uitspraken zijn een onontbeerlijk onderdeel van het kennisveld van bedrijfsbrandweeraanwijzingen. Bedrijven en overheden hebben beiden zaken gewonnen en verloren en gronden gevonden om beroep aan te tekenen. Rechters hebben uitspraken gedaan die "stevigheid" geven aan stukken regelgeving waar onduidelijkheid over was of toepassing van regelgeving die als onjuist is ervaren. Dit onderdeel van de Werkwijzer schetst de kaders van de uitspraken die de rechtbank of de Raad van State hebben gegeven. De tekstuele toelichting is gebaseerd op de procedurele content van de laatst genomen beslissing.

Omdat de overgang van de Brandweerwet naar de Wet Veiligheidsregio's niet heeft geleid tot grote methodische of systemische aanpassingen van het aanwijsartikel, is de inhoud van de uitspraken onverminderd "geldend" in de hedendaagse aanwijspraktijk. Ofschoon er meer bezwaarprocedures zijn geweest dan de benoemde vijf rechtelijke procedures, zijn uitspraken in bezwaarprocedures in deze notitie niet meegenomen. Er bestaat daarover geen sluitend overzicht en de aard van een bezwaarprocedure is om het bevoegd gezag in staat te stellen haar primaire beslissing in een concreet dossier te heroverwegen. Uitspraken in bezwaar hebben geen directe doorwerking op aanwijsdossiers bij andere bedrijven met andere bevoegde gemeenten (of veiligheidsregio's). Wat blijkt uit onderstaande vijf overzichten is dat de termijn tussen indiening van bezwaar en de uiteindelijke uitspraak daarop relatief lang (veelal >6 maanden) duurt. Dit ligt aan de inhoudelijke complexiteit van de materie en de onbekendheid bij bezwaarcommissies om die inhoud goed te kunnen plaatsen en daarover een advies richting het bevoegd gezag te schrijven.

Totaaloverzicht beroepsprocedures

Onderstaand zijn de vijf gevoerde procedures benoemd. Drie van de vijf procedures gaan voor meerdere partijen of meerdere inrichtingen. Waar meerdere partijen samen een procedure hebben gevoerd, hebben die zich “gevoegd”. In het geval van de spooremlacements heeft de aanwijsnoodzaak voor zes inrichtingen ter discussie gestaan, maar alle emplacements zijn vertegenwoordigd door dezelfde “drijver”, dus ook daar is sprake geweest van één procedure.

Jaartal	Bedrijf	Gemeente	Rechtbank	Raad van State
2002	Europe Combined Terminals (Home Container Divisie)	Rotterdam	Rotterdam	-
	Europe Combined Terminals (Delta Container Divisie)	Rotterdam	Gevoegd	-
	Rail Service Center	Rotterdam	Gevoegd	-
2003	Sasol Servo BV	Delden (Hof van Twente)	Almelo	-
2006	Arkema	Vlissingen	Middelburg	-
2007	Prorail spooremlacements - IJsselmonde - Waalhaven Zuid - Pernis - Europoort - Maasvlakte Oost & West - Botlek	Rotterdam	Rotterdam	+
2009	Rotterdam Short Sea Terminals BV	Rotterdam	Rotterdam	+
	Uniport Multipurpose Terminals BV (tevens Hanno Rotterdam BV)	Rotterdam	Gevoegd	+
	APM Terminals Rotterdam BV	Rotterdam	Gevoegd	+

Zaak 1: ECT +RSC (rechtbank Rotterdam)

Jaartal	Bedrijf	Datering primaire rapportage	Datering aanwijsbesluit	Datering Bezwaar	Besluit B&W in bezwaar
2002	Europe Combined Terminals (Home Container Divisie)	Mei 1992	10-4-1997	13-5-1997	16-12-1997
	Europe Combined Terminals (Delta Container Divisie)	Mei 1992	10-4-1997	13-5-1997	16-12-1997
	Rail Service Center	1995	14-7-1997	1-8-1997	18-9-1998
	Bijzondere aspecten				
	Beroep				
	Beroep aangetekend door	ECT RSC	2-2-1998 1-11-1998		
	Verweerder	B&W Rotterdam			
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee			
	Uitspraak	Beroep ongegrond			
	Veroordeling proceskosten	Nee			
	Hoger beroep RvSt				
	n.v.t.				

Algemeen

ECT en RSC zijn bedrijven in de Rotterdamse haven waar bedrijfsmatig containers worden overgeslagen van de ene transportmodaliteit naar een andere. Van zeeschip naar trein of vrachtwagen op de Maasvlakte, van trein naar binnenvaartschip en andersom in de Waalhaven meer landinwaarts richting Rotterdamse stad. Op deze bedrijven worden geen containers herverpakt. Beide bedrijven zijn indertijd door de gemeente geselecteerd voor het maken van een bedrijfsbrandweerrapport vanwege hun AVR en EVR-plicht (Arbeidsveiligheidsrapportage en Externe Veiligheidsrapportage), de toenmalige selectiecriteria voor een aanwijsprocedure. Onder vigeur van artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's zijn de stuwadoorsinrichtingen expliciet benoemd om voor een aanwijsprocedure geselecteerd te kunnen worden, onder vigeur van artikel 13 is dit afgeleid van de EVR-plicht, die toen ook ter discussie stond. Beide bedrijven hebben op basis van hun milieuvergunning de mogelijkheid om containers te ontvangen en te verwerken met chemische stoffen. Omdat het om grote bedrijfsterreinen gaat met grote hoeveelheden containers, is ook het aantal containers met chemische stoffen aanzienlijk.

Beroepsgronden**ECT**

- Geen geloofwaardige scenario's met schade-effecten buiten de poort
- Te hoge eisen aan de operationele basissterkte
- Aanwijzing is concurrentievervalsend, ECT is enige aangewezen stuwadoorsbedrijf in de haven.

RSC

- RSC is niet EVR-plichtig, mist dus primaire selectiegrond;
- RSC veroorzaakt geen bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid en er zijn geen geloofwaardige scenario's met effecten buiten de poort. Dat de gemeente dit wel vindt is onvoldoende gemotiveerd;

- Eisen voor een operationele basissterkte zijn te hoog. Tijdens werkprocessen wordt voldaan aan alle eisen van veiligheid, milieu en arbeidsomstandigheden;
- Schending gelijkheidsbeginsel: niet alle container overslagbedrijven zijn aangewezen.

Kernmotivering in uitspraak rechtbank

1. Zowel ECT als RSC kan geselecteerd worden als een bedrijf dat potentieel bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid kan veroorzaken. Als daar al bij RSC twijfel over bestaat, heeft DCMR (milieudienst) een voldoende gezaghebbend oordeel gegeven over de EVR-plicht van RSC;
2. Verweerder (B&W Rotterdam) heeft zich over het besluit m.b.t. bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid terecht gebaseerd op het oordeel van de gemeentelijke brandweer. Die heeft zich weer gebaseerd op de rapporten van eisers zelf en haar conclusies inhoudelijk voldoende gemotiveerd;
3. Er zijn geen redenen te veronderstellen, dat er naast ECT en RSC andere EVR- en AVR-plichtige stuwadoorsbedrijven gericht op containervervoer zijn, die ook hadden moeten worden geselecteerd. Dat die er mogelijk wel waren, doet niet ter zake. Het staat verweerder vrij om zelf prioriteiten te stellen en die eventueel naderhand of tussentijds te wijzigen.

Inhoudelijke aandachtspunten uit uitspraak

1. Containeroverslagbedrijven vallen onder aanwysregelgeving.
2. Door de gemeentelijke brandweer is begrip "omgeving" nader ingevuld: niet alleen woonbebouwing, maar ook bedrijfsbebouwing, wegen en dergelijke, zijnde omgeving waar menselijke activiteiten plaatsvinden.
3. Analyses van de gemeentelijke brandweer over bedrijfsbrandweerrapportage zijn niet schriftelijk gemaakt of beschikbaar, maar worden inhoudelijk wel als leidraad geaccepteerd en als voldoende beschouwd voor de getrokken conclusies.

Zaak 2: Sasol Servo (rechtbank Almelo)

Jaartal	Bedrijf	Datering Primaire rapportage	Datering Aanwysbesluit	Datering Bezwaar	Besluit B&W in bezwaar
2003	Sasol Servo BV		1-12-2000	22-12-2001	17-10-2002
	Bijzondere aspecten				
	Beroep				
	Beroep aangetekend door	Sasol Servo	27-11-2002		
	Verweerder	B&W Hof van Twente			
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee			
	Uitspraak	Beroep gegrond			
	Veroordeling proceskosten	Ja			
	Hoger beroep RvSt				
	n.v.t.				

Algemeen

Sasol Servo is als Servo Delden gestart in de aanwijsprocedure. Het bedrijf ligt in landelijk Twents gebied, met een strook lintbebouwing net naast de hoofdpoot. Het bedrijf beschikte al over een bedrijfsbrandweer voordat de aanwijsprocedure startte, veel van de personeelsleden zijn lid van zowel de bedrijfsbrandweer als de vrijwillige overheidsbrandweer op één van beide posten Stad Delden en Ambt Delden (onderdeel van de huidige gemeente Hof van Twente).

Het bedrijf werkt batchgewijs met chemische stoffen en moet die dus ook als grondstof en gereed product kunnen opslaan. Analyse leert dat zich typerende ongevalsscenario's kunnen voordoen die effecten geven buiten de poort en bestrijdbaar zijn met operationele capaciteiten. De bedrijfsprocessen lopen echter niet 24 uur per etmaal en 7 dagen per week en de inzetstrategie voor de eerste operationele eenheid (van het bedrijf) is zodanig dat je je kunt afvragen of iemand daar een volledige brandweeropleiding voor gevolgd moet hebben.

Beroepsgronden

- Te stringente opleidingseisen voor de bedrijfsbrandweer, waardoor een opkomsttijd van vijf minuten en plicht om Operationele Basissterkte (OBS) altijd op terrein aanwezig te hebben problematisch wordt (opkomsttijd en OBS op terrein zijn geen eigenstandige beroepsgronden).

Kernmotivering in uitspraak rechtbank

- Ten aanzien van opleidingen heeft de wetgever bewust gekozen voor de term "opleidingsniveau". Verweerder (gemeente) houdt onterecht vast aan feit dat alleen volledige rijksopleidingen voldoende zijn en heeft ten onrechte nagelaten te onderbouwen, waarom de door eisers (Sasol) voorgestelde opleidingen onvoldoende zijn.

Inhoudelijke aandachtspunten uit uitspraak

1. De wetgever heeft met het creëren van de aanwijsbevoegdheid nadrukkelijk het tot stand komen van "maatwerk aanwijzingen" beoogd, zonder de toepassing van veralgemeniseerde beleidsregels;
2. De wetgever heeft uitdrukkelijk aangegeven dat het niet de bedoeling is om inrichtingen tot overbodige kosten te verplichten.

Zaak 3: Arkema Vlissingen BV (rechtbank Middelburg)

Jaartal	Bedrijf	Datering Primaire rapportage	Datering Aanwijsbesluit	Datering Bezwaar	Besluit B&W in bezwaar
2006	Arkema Vlissingen BV	29-8-2001 8-3-2005	8-8-2006		5-12-2006
	Bijzondere aspecten				
	Beroep				
	Beroep aangetekend door	Arkema			
	Verweerder	B&W Vlissingen			
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee			
	Uitspraak	Beroep gegrond			
	Veroordeling proceskosten	Ja			
	Hoger beroep RvSt				
	n.v.t.				

Algemeen

Arkema Vlissingen is een bedrijf voor chemische grondstoffen en producten en ligt aan de ingang van de Sloehaven, aan de Westerschelde tussen Borsele en Vlissingen.

Arkema vervaardigt producten voor glascoating, kunststoffen (stabilisatoren en katalysatoren) en hulpstoffen voor het vergroten van de slag en stootvastheid van PVC-producten. De bedrijfsprocessen lopen deels in volcontinu diensten.

Beroepsgronden

- Arkema veroorzaakt geen bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid, omdat ze gelegen is op een afgelegen industriegebied, samen met andere Brzo-inrichtingen;
- Gemeente heeft onvoldoende rekening gehouden met bestaande calamiteitenorganisatie (ca. 70 BHV-ers), noch overige voorzieningen en apparatuur;
- Opleidingseisen zijn onevenredig aan het daarmee te dienen belang;
- Onder verwijzing naar zaak bij rechtbank Almelo wordt gesteld dat er onvoldoende sprake is van maatwerk, met gelijktijdige verwijzing naar de aanwijzing van Total Raffinaderij Nederland (gemeente Borsele) waar wel sprake is geweest van maatwerk;
- Gemeente is ten onrechte niet ingegaan op argument dat bestaand personeel niet gedwongen kan worden deel te nemen in de bedrijfsbrandweer;
- De termijn waarop een bedrijfsbrandweer operationeel moet zijn (in casu 1-1-2009) is niet reëel.

Kernmotivering in uitspraak rechtbank

- Arkema kan als inrichting een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid veroorzaken, in acht nemende:
  - o Ligging aan openbaar vaarwater
  - o Ligging aan openbare weg
  - o Nabijheid andere bedrijven (dat dit brzo-bedrijven zijn doet daar niet aan af).
- Regionaal aanwijzingsbeleid sluit aan op de uitgangspunten van het Besluit Bedrijfsbrandweren en is in zijn algemeenheid niet onredelijk. Toets omtrent toereikendheid van opgegeven mensen en middelen die volgens het besluit vereist is, maakt echter geen onderdeel uit van aanwijzingsbeleid. Niet gebleken is dat de gemeente deze toets (die een vereiste is) heeft uitgevoerd, wat de uitkomsten waren en welke gevolgtrekkingen daaraan zijn verbonden. Rechtbank kan niet beoordelen of maatwerk is geleverd zoals wetgever heeft beoogd, daarmee is besluit onzorgvuldig voorbereid en beroep gegrond.
- Beroep op gelijkheidsbeginsel ten opzichte van Total Raffinaderij faalt, omdat sprake is van besluitvorming in een andere gemeente (ander bevoegd gezag).
- Beroep op financiële gevolgen faalt, omdat die gelinkt zijn aan een reorganisatie die van later datum is dan het primaire aanwijzingsbesluit.
- Beroep op onmogelijkheid om personeel aan te wijzen faalt, omdat daarvoor geen grond in wetgeving en rechtspraak is gevonden.

Inhoudelijke aandachtspunten uit uitspraak

1. Toets omtrent het al dan niet toereikend zijn van opgegeven mensen en middelen ter beheersing/bestrijding van de geloofwaardige/maatgevende scenario's op locatie is een zware wettelijke plicht, die overheid aantoonbaar dient uit te voeren.
2. Opzetten en van kracht verklaren van regionaal beleid is mogelijk, maar de wetgever beoogt met de aanwijzingsregelgeving maatwerk per bedrijf. Hierop dient een gemeente als bevoegd gezag te anticiperen.

Zaak 4: Prorail (rechtbank Rotterdam)

Jaartal	Bedrijf	Datering Primaire rapportage	Datering Aanwijs- besluit	Datering Bezwaar	Besluit B&W in bezwaar
2007	Prorail spooreplacements - IJsselmonde - Waalhaven Zuid - Pernis - Europoort - Maasvlakte Oost & West - Botlek		21-12- 2005 (6x)		29-8-2006
	Bijzondere aspecten				
	Beroep				
	Beroep aangetekend door	Prorail			
	Verweerder	B&W Rotterdam			
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Ja	Afgewezen		
	Uitspraak	Beroep gegrond	8-2-2007		
	Veroordeling proceskosten	Ja			
	Hoger beroep RvSt				
	Hoger beroep aangetekend door	Prorail	22-3-2007 20-4-2007 8-8-2007		
	Verweerder	B&W Rotterdam	23-5-2007		
	Behandeling ter zitting	Ja	21-8-2007		
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee			
	Uitspraak	Hoger beroep ongegrond			
	Veroordeling proceskosten	Nee			

Algemeen

Het Rotterdamse haven- en industriegebied kent zes zogenaamde spooreplacements waar wordt gerangeerd met vrachttreinen: treinen met vrachtwagens komen binnen, worden opnieuw samengesteld en vertrekken weer. Deze placements zijn veelal verbonden met de bedrijfsprocessen van de plaatselijke industrie: aan- en afvoer van grondstoffen en gereed product

De placements werken op basis van milieuvergunningen om ook wagons met chemische stoffen te mogen rangeren. Ongevallen met dergelijke wagons kunnen leiden tot schade-effecten buiten de begrenzing van het emplacement, waardoor mogelijk sprake kan zijn van aanwijzing.

Met het doorvoeren van een aantal kleine wijzigingen in de aanwijsregelgeving door het van kracht worden van het BRZO-99, vallen spooreplacements ook onder artikel 13. Een punt dat Prorail als drijver van de inrichtingen in belangrijke mate oneens is met de gemeente.

De doorlopen van deze aanwijsprocedures kent een groter belang: verdeeld over het land zijn er enkele tientallen grote en kleinere placements met milieuvergunningen, waarvoor deze aanwijsgeving van

toepassing kan zijn. Reden voor partijen aan beide kanten om de procedure (zowel de primaire beoordelingsprocedure als de latere juridische vervolgsprocedures) heel precies te volgen.

Beroepsgronden

- Rechtbank heeft een verkeerde definitie van het begrip “bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid” gehanteerd: de schade die kan ontstaan is bepalend, niet het risico ten gevolge van rangeren;
- Ten onrechte wordt rekening gehouden met de tijd die de overheidsbrandweer nodig heeft om bij een incident op een emplacement ter plaatse te komen;
- Er is geen sprake van bijzonder gevaar, omdat de overheidsbrandweer voldoende is berekend op vergelijkbare ongevallen in de omgeving van emplacementen (mede onderbouwd door rapportage TNO met contra-expertise 7-8-2007);
- Ten onrechte heeft de rechtbank de gronden van de algemene bepalingen 1.2 (aanwezigheid beslissingsbevoegd persoon binnen 30 minuten), 6.1 (voorzieningen voor meldingen aan een voortdurend bemande meldpost) en 7.3 (voorzieningen voor verbindingscommandowagens) niet besproken;
- Onderzoek naar de meest universele SVM is onredelijk;
- Elke drie jaar (en bij elke grote wijziging) controle van brandkranen gaat te ver;
- Het is onredelijk dat afspraken over gebruik van blus- en koelwatervoorzieningen van Shell Pernis (voor emplacement Pernis) schriftelijk moeten worden aangetoond;
- College is niet bevoegd om Prorail te verplichten de resultaten van het onderzoek naar procedure “ruim uitschakelen” te overleggen.

Ingetrokken beroepsgronden ter zitting RvS

- Voorschrift om een uitstrooproef te houden;
- Voorschrift om nieuwe bluswaterleidingen te coaten.

Kernmotivering in uitspraak Raad van State

- RvSt is het met de rechtbank eens dat het risico van emplacementen uitstijgt boven het risico, waarop normaal gesproken de overheidsbrandweer is voorbereid en dat de rechtbank terecht rekening mocht houden met het begrip risico (verwijzend naar de nota van toelichting) en niet alleen hoefde uitgaan van schade zoals door Prorail gesteld;
- De ingebrachte contra-expertise van TNO (aangevraagd door Prorail) focust op maatgevende incidentscenario's en rechtvaardigt niet de conclusie dat de overheidsbrandweer is berekend op de verschillende geloofwaardige incidentscenario's van de inrichting;
- Ten onrechte zijn een aantal bepalingen door rechtbank niet besproken, maar dat leidt niet tot vernietiging van de uitspraak, de 1^e vanwege onjuiste lezing van het voorschrift en de 2^e en 3^e omdat dit is terug te voeren tot de onderwerpen waaraan door het bevoegd gezag eisen gesteld mogen worden;
- De eisen over algemene bepaling 1.2, 6.1, 7.3, het onderzoek naar SVM, de brandkraancontrole en de afspraken met Shell over bluswater vallen allemaal binnen het wettelijk kader (artikel 4 vijfde lid) van onderwerpen waaraan B&W eisen mag stellen;
- De eis ten aanzien van de procedure ‘ruim uitschakelen’ valt eveneens onder de onderwerpen waaraan door het bevoegd gezag eisen gesteld mogen worden;
- De omvang van de operationele basissterkte per emplacement is door B&W voldoende gemotiveerd, ofschoon afwijkend van de inhoud van de bedrijfsbrandweerrapportage van Prorail zelf.

Inhoudelijke aandachtspunten uit uitspraak

1. Uitleg omtrent het bijzonder gevaar waarop de inrichting moet zijn voorbereid en het zorgniveau waarop de overheidsbrandweer moet zijn toegerust. Bevestiging dat overheidsbrandweer op basiszorg moet zijn toegerust ("in die omgeving normaal voorkomende ongevallen") en bedrijf/inrichting op bijzondere risico's. Als ongevallen binnen de inrichting ook daarbuiten kunnen plaatsvinden, wil dat niet zeggen dat de inrichting daar geen bijzondere verantwoordelijkheid meer voor heeft en deze ongevallen vervallen als aanwijzingsgrond.
2. Concretisering van verschillende onderwerpen van de aanwijzing waaraan het bevoegd gezag eisen mag stellen (o.a. kwaliteit SVM, bluswater, brandkraancontrole).

Zaak 5: Vervoers Gebonden Inrichtingen (rechtbank Rotterdam)

Jaartal	Bedrijf	Datering Primaire rapportage	Datering Aanwijsbesluit	Datering Bezwaar	Besluit B&W in bezwaar
2009	Rotterdam Short Sea Terminals BV		7-11-2005 / 30-5-2006	15-12-2005	2-1-2007
	Uniport Multipurpose Terminals BV (tevens Hanno Rotterdam BV)		7-11-2005 / 30-5-2006	15-12-2005	2-1-2007
	APM Terminals Rotterdam BV		7-11-2005 / 30-5-2006	13-12-2005	2-1-2007
	Bijzondere aspecten				
	Beroep				
	Beroep aangetekend door	Container-bedrijven	12-2-2007		
	Verweerder	B&W Rotterdam	30-12-2008		
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee	Mediation-procedure in 2007-2008		
	Uitspraak	Beroep gegrond	25-2-2009		
	Veroordeling proceskosten	Ja			
	Hoger beroep RvSt				
	Beroep aangetekend door	B&W Rotterdam	8-4-2009		
	Verweerder	Container-bedrijven			
	Behandeling ter sitting	Ja	22-3-2010		
	Voorlopige voorzieningen aangevraagd	Nee			
	Uitspraak	Hoger beroep gegrond			
	Veroordeling proceskosten	Nee			

Algemeen

Evenals ECT en RSC in de eerste uitspraak, zijn RSST, Uniport, Hanno en APM Vervoers Gebonden Inrichtingen (VGI), stuwadoorsbedrijven die containers overslaan over verschillende transportmodaliteiten. Ze opereren vanuit het Rotterdamse havengebied en vallen, expliciet na het van kracht worden van de Brzo-regelgeving als niet-Brzo inrichting, onder het aanwijsartikel van de Brandweerwet. De omvang van de bedrijven verschilt aanzienlijk (van tienduizenden containers tot enkele miljoenen), de bedrijfsprocessen zijn vergelijkbaar. Elk van de bedrijven beschikt over een milieuvergunning op basis waarvan het mogelijk is om containers met chemische stoffen aanwezig te hebben, tot circa 20% van het totale aantal op een locatie. Dit kunnen stoffen zijn in zogenaamde tanktainers, maar ook stoffen in aparte kartonnen, metalen of kunststof verpakking. De bedrijfsprocessen van de VGI voorzien niet in het openen of verbreken van verpakkingen of het overladen van containers.

Evenals Prorail verzetten de bedrijven zich in belangrijke mate tegen toepassing van het aanwijsartikel. Evenals Prorail komt de zaak bij de Raad van State. Nu echter, omdat de gemeente hoger beroep aantekent tegen de uitspraak van de rechtbank.

Beroepsgronden

Primaire grond, door B&W

- De rechtbank is er ten onrechte van uitgegaan dat de wetgever bedoelde om VGI alleen onder de regelgeving van artikel 13 te laten vallen als er sprake is van “geheel of nagenoeg geheel bestemd voor opslag van gevaarlijke stoffen”. De kwalificatie “geheel of nagenoeg geheel” dient verbonden te worden aan “op- en overslag in verband van vervoer”.

Ingevoegde gronden, door VGI

- VGI leveren geen bijzonder gevaar op voor openbare veiligheid. B&W heeft onvoldoende rekening gehouden met organisatorische en technische maatregelen die inrichtingen op basis van andere normen, richtlijnen en vergunningen al treffen om ongevallen te voorkomen en gevolgen te beperken en te beheersen.
- VGI bieden nieuwe brandweerrapporten aan (na versies 2006 nu versies 2009), waaruit blijkt dat scenario's adequaat bestreden kunnen worden met preventieve en repressieve voorzieningen, in samenhang met overheidsbrandweer.

Kernmotivering in uitspraak Raad van State

- Het college is er terecht van uitgegaan dat met “inrichtingen die geheel of nagenoeg geheel zijn bestemd voor de opslag in verband met vervoer van gevaarlijke stoffen, al dan niet in combinatie met andere stoffen en producten” bedoeld is het type inrichting te duiden en niet een criterium voor omvang te hanteren op de hoeveelheid of het ruimtelijk gebruik voor gevaarlijke stoffen.
- De bedrijfsbrandweerrapporten uit 2006 vertonen niet zodanige inhoudelijke gebreken dat het college haar aanwijsbesluiten daar niet op heeft kunnen baseren. Er is ook niet gebleken dat het college, met toepassing van kennisdocumenten of anderszins, te zeer gestuurd heeft op de inhoud van de aangeleverde rapporten.
- De rapporten uit 2009 geven geen zodanig nieuwe informatie of inzichten dat de aanwijzingen niet in stand kunnen blijven of aangepast dienen te worden, er is geen sprake van veranderingen in beleid of regelgeving in de periode 2006-2009 die het noodzakelijk maken om inhoud van nieuwe rapporten in overweging te nemen.

Inhoudelijke aandachtspunten uit uitspraak

- Containeroverslag bedrijven vallen onder artikel 13 Brandweerwet en kunnen op basis van artikel 2 geselecteerd worden, ook als maar een deel van de inrichting wordt gebruikt voor op- en overslag van gevaarlijke stoffen;
- Het inbrengen van nieuwe rapporten in de beroepsprocedure zegt niet automatisch dat het bevoegd gezag besluitvorming moet herzien op basis van de inhoud van die rapporten. Het gaat uiteindelijk om de vraag of de besluiten uit 2006 genomen hadden kunnen worden op basis van de informatie die toen beschikbaar was.
- Aan de aanwezigheid van bedrijfshulpverlening mag geen te groot gewicht worden toegekend als repressieve maatregel in de bestrijding van scenario's, omdat BHV gericht is op het voldoen aan arbeidsomstandighedenwetgeving, niet ter bestrijding van geloofwaardige incidentscenario's.

Bijlage 15: Bedrijfsbrandweeropleidingen

Een bedrijfsbrandweer is een repressieve organisatie van mensen en middelen om effecten van incidenten te beheersen en zo escalatie van een incident te voorkomen. Zo kan schade aan personen of gebouwen in de omgeving van een inrichting worden voorkomen en het bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid afgewenteld. De sterkte, samenstelling, basisfuncties en benodigde specialistische functies van een brandweerploeg wordt bepaald op basis van de vastgestelde geloofwaardige en maatgevende scenario's waarbij de inzet van specifieke middelen zoals gaspak, chemicaliënbestendige kleding, etc. is meegenomen.

Operationele medewerkers die stationaire blusinstallaties inschakelen maken geen deel uit van de bedrijfsbrandweer. Deze installaties zijn LOD's en worden als zodanig meegewogen in de bepaling of een bedrijfsbrandweerorganisatie noodzakelijk is. Aspecten als in werking stellen van vast opgestelde blusvoorzieningen, verzorgen van het functiebehoud van een compartimentering door het sluiten van doorgangen e.d. kunnen goed door een BHV-organisatie worden verzorgd.

Operationele medewerkers die met vast opgestelde of mobiele bestrijdingsmiddelen deelnemen aan een inzet en daarbij de tactiek van een inzet (mede) bepalen, maken deel uit van een bedrijfsbrandweerorganisatie. De minimale omvang van een bedrijfsbrandweerploeg bestaat uit 1 persoon. Bij de inzet van mobiele middelen komt meer kennis en vooral training kijken. In dergelijke gevallen zal de veiligheidsregio het niveau van manschap bedrijfsbrandweer, bestrijder petrochemie of bestrijder tankincidenten veelal noodzakelijk achten.

Een bedrijfsbrandweer moet op een verantwoorde wijze zelfstandig kunnen optreden en kunnen samenwerken met de overheidspartners. Redding van slachtoffers maakt in principe geen onderdeel uit van het takenpakket van de bedrijfsbrandweer. Een bedrijf kan er voor kiezen dit als *additionele* taak (BHV taak) onder te brengen in de bedrijfsbrandweer.

Functiegericht opleiden

Met het in werking treden van het Besluit veiligheidsregio's zijn ook een aantal daaraan gekoppelde besluiten en regelingen ingevoerd. Een van die besluiten is het Besluit personeel veiligheidsregio's. Hier is onder andere in vastgelegd dat voor het kunnen vervullen van functies in een brandweerorganisatie niet langer eisen worden verbonden aan een noodzakelijke rang. In plaats daarvan dienen personen een functiegerichte opleiding doorlopen te hebben of, met uitzondering van een aantal functies, als aspirant deze opleiding tijdens het uitoefenen van hun functie te volgen. Dit besluit gaat in de context van bedrijfsbrandweren niet verder dan het mogelijk te maken om middels een ministeriële regeling regels te verbinden aan de volgende functies:

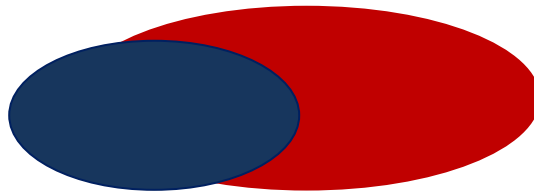
- Bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie
- Bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten
- Bedrijfsbrandweer bevelvoerder
- Bedrijfsbrandweer bevelvoerder vliegtuigbrand
- Bedrijfsbrandweer officier van dienst
- Bedrijfsbrandweer officier van dienst vliegtuigbrand
- Bedrijfsbrandweer manschap a
- Bedrijfsbrandweer manschap a bestrijder vliegtuigbrand.

In de Regeling personeel veiligheidsregio's zijn inmiddels uitgebreide functie-eisen en omschrijvingen opgenomen voor de activiteiten van overheidsfunctionarissen, zoals die zijn genoemd in het Besluit personeel veiligheidsregio's. Deze vereisten voor bedrijfsbrandweerpersoneel waren met het uitgeven van de Wet veiligheidsregio's, het Besluit veiligheidsregio's, de Regeling personeel veiligheidsregio's en de eerste Werkwijzer bedrijfsbrandweren (versie 2010) nog niet ingevuld.

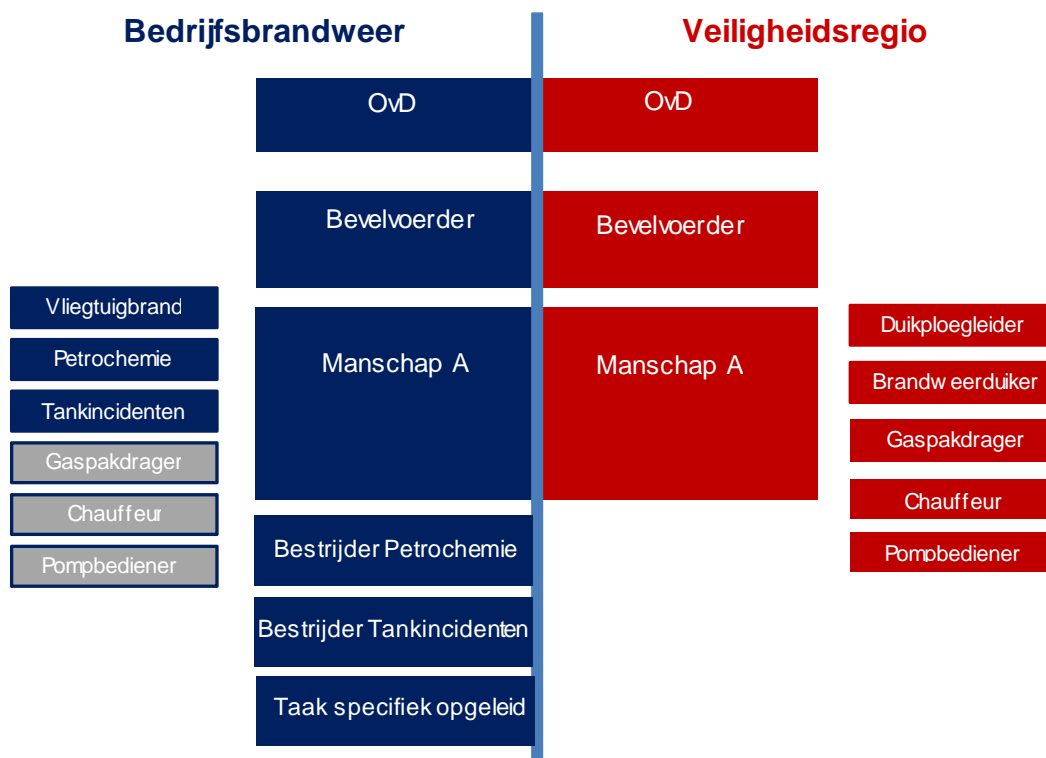
De Wet veiligheidsregio's biedt het bestuur van een veiligheidsregio de mogelijkheid een bedrijf te verplichten aanvullende maatregelen te nemen in de vorm van een bedrijfsbrandweerorganisatie. Een dergelijke verplichting is een, op basis van de maatgevende scenario's bepaalde, maatwerk verplichting. Dit beperkt de eisen die aan opleiding, oefening en training van de personen in de bedrijfsbrandweerorganisatie kunnen worden gesteld. De noodzakelijke kennisgebieden voor de bedrijfsbrandweer beperken zich tot industriële brandbestrijding en zijn daarmee kleiner dan die waarop de overheid zich voorbereid. Dit staat in onderstaande afbeelding schematisch weergegeven. In het blauwe deel bevindt zich de kennis en de taken die noodzakelijk zijn om, samen met de overheidsbrandweer, te acteren als een bedrijfsbrandweerorganisatie. Hierbij kan gedacht worden aan communicatie en overdracht van bedrijfsgegevens, oriëntatie, bestrijding van industriële branden en ongevallen met gevaarlijke stoffen.

In het rode gebied bevindt zich de kennis die nodig is om taken uit te voeren in het publieke domein die niet uitgevoerd worden door een bedrijfsbrandweerorganisatie, het blauw gekleurde kennisgebied.

Dit komt verder nog tot uitdrukking, wanneer wordt gekeken naar de functies die mogelijk uitgevoerd moeten worden in het publieke of het private domein. Deze zijn hieronder weergegeven. De blauwe blokken geven de taken of functies weer die nodig zijn in het private domein. Bij brand- en incidentbestrijding in de petrochemische industrie is behoefte aan specifieke kennis van incidentbestrijding. Dit geldt ook voor (opslag)bedrijven met (opslag)tanks met brandbare vloeistoffen en bij inrichtingen met gevaar op vliegtuigbranden. Daarom zijn de functies 'bestrijder petrochemie', 'bestrijder tankincidenten' en de functie 'bestrijder vliegtuigbrand' opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Er wordt dan aandacht besteed aan de specifieke gevaren en bestrijdingstechnieken die verbonden zijn aan de bijzondere omgeving van het incident.

De rode blokken geven de functies weer in het publieke domein. Ook hier is sprake van specifieke functies. Deze functies zijn aanvullend als specialisatie op de basis operationele functies. Een deel van de aanvullende opleidingen is zowel in het publieke als in het private domein mogelijk noodzakelijk voor de beheersing van incidenten. Hieronder bevinden zich functies als chauffeur, voertuigbediener en gaspakdrager.

Voor het bestrijden van branden binnen een inrichting dient een bedrijfsbrandweerorganisatie te beschikken over personen die taak specifiek en/of als bestrijder tankincidenten, en/of als bestrijder petrochemie, en/of als bedrijfsbrandweer manschap a zijn opgeleid. Indien de omvang van het in te zetten repressief personeel meer dan twee medewerkers bedraagt dient tevens een leidinggevende te zijn opgeleid tot bedrijfsbrandweer bevelvoerder. Als deze organisatie bij hun inzet ter plaatse komt met een blusvoertuig, moet tevens één van de manschappen opgeleid worden tot chauffeur/voertuigbediener. Bij incidenten met gevaarlijke stoffen waar een operationele inzet in het brongebied, of benedenwinds van een bron van een lekkage nodig is, zal een aanvullende eis worden gesteld aan de beschermende kleding van de brandweer. Afhankelijk van de eigenschappen van de stof die vrijkomt, kan het noodzakelijk zijn om met gaspakken in te zetten. Dan moeten er voldoende leden van de bedrijfsbrandweer opgeleid zijn om als gaspakdrager te functioneren.

De nieuwe indeling van de opleidingsstructuur geeft een modulaire invulling aan de noodzakelijke opleidingen voor het uitvoeren van taken in het blauwe gebied. Ten tijde van het verschijnen van de update van de werkwijzer (zomer van 2013) is alleen de opleiding bedrijfsbrandweer manschap a vastgelegd en worden hiervoor inmiddels opleidingen verzorgd en geëxamineerd. De opleidingsvereisten voor bevelvoerder bedrijfsbrandweer zijn ter vaststelling aangeboden, waardoor in de toekomst ook met het verschaffen van opleidingen, voor deze functie kan worden begonnen. De overige opleidingen zijn nog niet opgestart.

Taak specifieke functie

Op basis van de taakanalyse voor de maatgevende incidentscenario's van een bedrijf wordt bepaald, welke functies noodzakelijk zijn voor een veilige en effectieve bestrijding van het incident. Hieruit vloeien de eisen voor de opleiding van die betrokken personen voort. Het zal niet in alle gevallen noodzakelijk zijn om daadwerkelijk slangen uit te rollen, monitoren op te stellen e.d. Bedrijven kunnen er voor kiezen om brandbestrijding "op afstand" te verrichten. Een operator die op veilige afstand, bijvoorbeeld vanuit een operatorruimte met goed zicht op het incidentgebied, met een joystick een (schuim)blusmonitor bedient is hier een voorbeeld van. Deze operator wordt bij deze taaktoedeling feitelijk een operationeel medewerker bedrijfsbrandweer en dient hiertoe taak specifiek te worden opgeleid. Ook de personen die voor de overheidsdiensten ter beschikking worden gesteld om bedrijfs specifieke informatie te verstrekken, beslissing bevoegd zijn zoals de calamiteitenmanager of om de overheidsdiensten te begeleiden dienen taak specifiek te worden opgeleid. Uit de taakanalysen volgen de noodzakelijk beschikbare vaardigheden. De veiligheidsregio kan in de aanwijsbeschikking opnemen welke vaardigheden noodzakelijk zijn. Door scholing en periodiek oefenen dienen deze vaardigheden voor de overheid aantoonbaar gemaakt te worden.

Voorbeelden van benodigde vaardigheden voor voornoemde taak specifieke functie zijn:

- Handelen volgens procedures
- Begripsen van overheidsdiensten
- Oriëntatie en algemene kennis van het bedrijf
- Herkennen van gevaarsituaties
- Communicatie
- Blussende handelingen met vast opgestelde middelen door opbrengen van water en schuim
- Handelingen voor het koelen van de omgeving met vast opgestelde middelen.

Bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie

Op basis van de ministeriële mogelijkheden kunnen regels verbonden worden aan de functie van bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie. Anno 2013 is dit nog niet gebeurd. Helaas kan voor deze functie niet voor de opleiding aangesloten worden bij de opleidingsstructuur van de overheidsbrandweer omdat deze functie aldaar is komen te vervallen. Deze werkwijzer geeft graag als volgt, indicatief aan waarover de functie bestrijder petrochemie gaat.

De bestrijder Petrochemie voert met de overige leden van de bedrijfsbrandweerploeg en onder leiding van de bevelvoerder taken uit in het kader van het beheersen en beperken van de gevolgen van incidenten in Petrochemische installaties. De bestrijder Petrochemie bezit de motorische vaardigheden om de ter beschikking staande stationaire en mobiele bestrijdingsmiddelen te bedienen en bezit algemene kennis van het bedrijf en over het optreden van de overheidsbrandweer. De typische taakgebieden voor een bestrijder petrochemie zijn:

Beheersing en bestrijding van de scenario's;

- Lekkage uitlaatflens met een driedimensionale brand als gevolg
- Seal lekkage aan pomp
- Brand van tankauto of spoorketelwagon op een verlading
- Leidingbrand (flens)
- Jetfire (3-D)
- Brand bij overslag
- Gevaar voor BLEVE/runaway a.g.v. omgevingsbrand
- Dispersie brandbare gaswolk.

Beheersing en bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen voor:

- Gaswolkdispersie
- Vloeistoflekkage
- Gaslekkage (toxisch).

En neemt beperkende maatregelen m.b.t. het gevaar/verspreiding van gevaarlijke stoffen.

Het is aan de marktpartijen om samen invulling te geven aan de opleidingsvereisten voor de functie bedrijfsbrandweer bestrijder petrochemie.

Bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten

Op basis van de ministeriële mogelijkheden kunnen net als bij de functie bestrijder petrochemie regels verbonden worden aan de functie van bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten. Anno 2013 is dit nog niet gebeurd. Helaas kan ook voor deze functie niet voor de opleiding aangesloten worden bij de

opleidingsstructuur van de overheidsbrandweer omdat deze functie aldaar is komen te vervallen. Deze werkwijzer geeft graag als volgt, indicatief aan waarover de functie bestrijder tankincidenten gaat.

De bestrijder tankincidenten voert met de overige leden van de bedrijfsbrandweerploeg en onder leiding van de bevelvoerder taken uit in het kader van het beheersen en beperken van de gevolgen van incidenten bij (opslag)tanks met brandbare vloeistoffen. De bestrijder tankincidenten bezit de motorische vaardigheden om de ter beschikking staande stationaire en mobiele bestrijdingsmiddelen te bedienen en bezit algemene kennis van het bedrijf en over het optreden van de overheidsbrandweer. De typische taakgebieden voor een bestrijder tankincidenten zijn:

Brandbeheersing en bestrijding van de scenario's:

- Brand in tank met vast dak/drijvend dak
- Tankputbrand
- Rimfire.

Beheersing en bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen ingevolge:

- Gaswolfdispersie
- Vloeistoflekkage
- Gaslekkage (toxisch).

En neemt beperkende maatregelen m.b.t. het gevaar/verspreiding van gevaarlijke stoffen.

Net als bij de functie van bestrijder petrochemie is het aan de marktpartijen om samen invulling te geven aan de opleidingsvereisten voor de functie bedrijfsbrandweer bestrijder tankincidenten.

Bedrijfsbrandweer manschap a

In 2009 zijn er voorbereidende activiteiten geweest voor het invullen van de opleidingen, zoals in het Besluit personeel veiligheidsregio's is opgenomen. Hierin is een prominente rol weggelegd voor het bedrijfsleven. Vertegenwoordigers van de industrie, het Nederlands bureau brandweereexamens (Nbbe), Brandweer Nederland en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn samen gestart met het geven van een invulling aan de opleidingsvereisten. De eerste opleiding waarvoor het volledige pakket van proeve van bekwaamheid en het kwalificatiedossier is vastgesteld, is voor de functie bedrijfsbrandweer manschap a.

In het kwalificatiedossier voor bedrijfsbrandweer manschap a heeft de minister de kerntaken en taakgebieden van bedrijfsbrandweer manschappen vastgesteld. Deze zijn gedefinieerd als het uitvoeren van:

- Uitrustwerkzaamheden
- Verkenningswerkzaamheden
- Inzetwerkzaamheden
- Nazorgwerkzaamheden.

Dit is belangrijk voor de operationele taakgebieden die te maken hebben met brandbestrijding en het optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Hiermee wordt een duidelijk verschil gemaakt met de operationele taakgebieden van manschappen van de overheidsbrandweer, zoals deze zijn omschreven in de Regeling personeel veiligheidsregio's, bijlage A, supplement n. Hierin zijn ook de taken en verantwoordelijkheden op het gebied van technische hulpverlening en waterongevallen opgenomen.

De gedefinieerde kerntaken zijn in het kwalificatiedossier nader uitgewerkt. Hierin wordt dieper ingegaan op de specifieke taken die noodzakelijk zijn om te kunnen functioneren als bedrijfsbrandweer manschap a. Het gaat hierbij om onder meer taken als:

- Handelen volgens procedures
- Herkennen van gevaarsituaties
- Communicatie
- Verkenning

- Afleggen van watersystemen
- Blussende handelingen met water en schuim
- Het treffen van beperkende maatregelen voor het gevaar/verspreiding van gevaarlijke stoffen
- Het verrichten van een grijpredding in chemiepak.

De opleiding tot bedrijfsbrandweer manschap a wordt door verschillende opleidingsinstituten verzorgd. In deze opleidingen besteedt men bloksgewijs aandacht aan de leerpunten: oriëntatie, afleggen, levensreddende handelingen, brandbestrijding en incidenten met gevaarlijke stoffen. Gemiddeld duren deze opleidingen twintig werkdagen waarin zowel de theorie als praktijk worden behandeld en geëxamineerd. Minimale vereisten voor instroming zijn een werk- en denkniveau op VMBO en een medische goedkeuring voor het dragen van adembescherming.

Tijdens of naast hun opleiding moeten de manschappen verder ook de nodige tijd investeren in het gedetailleerd leren kennen van hun eigen bedrijven en de aanwezige installaties. Hiervoor zijn geen eisen vastgelegd, maar het is onder meer die specifieke kennis die een bedrijfsbrandweer een grote meerwaarde geeft.

Bedrijfsbrandweer bevelvoerder

Naar verwachting zal kort na het verschijnen van deze werkwijzer ook het kwaliteitsdossier voor bedrijfsbrandweer bevelvoerder worden vastgesteld door de Minister van Veiligheid & Justitie. Evenals bij manschap a geldt ook voor de functie van bedrijfsbrandweer bevelvoerder dat er een duidelijk verschil is met de operationele taakgebieden van overheidsbrandwren. Hier is ook geen sprake van inzet bij technische hulpverlening of bestrijding van waterongevallen, zoals dit wel voor bevelvoerders van overheids eenheden is vastgelegd in het Besluit personeel veiligheidsregio's, bijlage A, supplement b. De bevelvoerder heeft als kerntaken leidinggeven, coördineren en het controleren van:

- Uitrukwerkzaamheden
- Verkenningswerkzaamheden
- Inzetwerkzaamheden
- Nazorgwerkzaamheden.

Om de coördinatie tussen bedrijfsbrandweermedewerkers gestalte te geven zal vanaf drie medewerkers een leidinggevende in de vorm van een bevelvoerder noodzakelijk zijn.

De opleiding tot bevelvoerder richt zich meer op het coördineren en leidinggeven en minder op de taakgebieden waarbinnen die kerntaken liggen. Dit betekent dat er minder aandacht besteed wordt aan werkzaamheden op het gebied van brandbestrijding, incidenten met gevaarlijke stoffen en technische hulpverlening. Dit maakt het verschil in opleiding tussen bedrijfsbrandweer bevelvoerder en de reguliere bevelvoerder opleiding niet erg groot. Specifieke taken die worden behandeld in de opleiding tot bevelvoerder zijn onder andere:

- Het inschatten van de omvang, dynamiek en aard van het incident
- Het opstellen van een bestrijdingsplan
- Het prioriteren van activiteiten en taken
- Het waken over de veiligheid van de inzet.

Het ingangsniveau voor de opleiding bevelvoerder is (bij een bevelvoerder die dienst doet bij een bedrijfsbrandweer) minimaal het hoogst genoten opleidingsniveau van de medewerker waaraan hij leiding geeft. De opleiding bedrijfsbrandweer bevelvoerder gaat in de tweede helft van 2013 als pilot van start. Voor inrichtingen die worden aangewezen om voor die tijd een operationele bedrijfsbrandweer te hebben met bevelvoerders is dit waarschijnlijk te laat. Voor die specifieke gevallen moeten de inrichtingen de veiligheidsregio hierover samen afspraken maken. Het volgen van de reguliere opleiding tot bevelvoerder, eventueel met een aantal vrijstellingen, is mogelijk een oplossing.

Bedrijfsbrandweer Ovd

Een bevelvoerder is opgeleid om leiding te geven aan meerdere repressieve eenheden tot het arriveren van een Officier van Dienst. De OVD geeft leiding aan de bedrijfsbrandweer wanneer de gelijktijdige inzet van twee bedrijfsbrandweerbevelvoerders noodzakelijk is. De eenheden van een bedrijfsbrandweer vermeerderd met die uit de basis brandweezorg krijgen samen al snel een de omvang van een peloton.

Wanneer bij een groot incident meerdere pelotons ingezet moeten worden, kan het nodig zijn dat een bedrijfsbrandweerorganisatie over een eigen Ovd moet beschikken. Het kwaliteitsdossier voor bedrijfsbrandweer Ovd is nog niet vastgesteld. De opleiding tot Ovd heeft meer betrekking heeft op de omvang van een incident en minder op de aard ervan. De kerntaken voor een Ovd kenschetst men als het:

- 1) Leidinggeven aan brandweereenheden bij bestrijding van een incident
- 2) Coördineren van multidisciplinaire inzet
- 3) Informeren, ondersteunen en adviseren van een Ovd-overheid.

Totdat de opleiding voor bedrijfsbrandweer Ovd is vastgesteld kan, indien een bedrijfsbrandweer toch moet beschikken over een Ovd, worden teruggevallen op de Ovd-opleiding voor overheidsbrandweren.

Overige bedrijfsbrandweerfuncties

In het overzicht zijn ook aanvullende taken omschreven, die voor het functioneel opereren van een bedrijfsbrandweer nodig kunnen zijn. Dit zijn de functies van chauffeur, pompbedienaar en gaspakdrager.

Voor de functie van chauffeur wordt gesteld dat deze veilig en verantwoord een blusvoertuig ter plaatse moet kunnen brengen en daarvoor over het geldende rijvaardigheidsbewijs moet beschikken.

Aanvullend hierop moet de chauffeur aantoonbaar geïnstrueerd zijn over de bepaling van de opstelplaats en kennis hebben van het materiaal/materieel.

Afhankelijk van het gekozen operationele materieel zal de functie van pompbedienaar nodig zijn. Bij de overheidsbrandweer is dit nagenoeg standaard gekoppeld aan de functie van chauffeur en noodzakelijk vanwege de bediening van de pomp in het brandweervoertuig. Bij een bedrijfsbrandweer ligt dit minder in de verwachting mede omdat de functie van pompbedienaar vaak niet noodzakelijk is vanwege de aanwezigheid van een stationaire bluswatervoorziening. Uit de uitwerking van de maatgevende scenario's in het bedrijfsbrandweerrapport zal dit moeten blijken.

Voor de opleiding voor gaspakdrager kan op basis van de aanwezige voorzieningen op het bedrijfsterrein ten aanzien van decontaminatie en type gaspakken een daarop afgestemde opleiding of instructie worden gevolgd of kan gekozen worden voor de overheidsopleiding.